

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΦΑΒΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΚΩΣΤΑΒΑΓΓΕΛΗ ΧΡΥΣΑΥΓΗ
Α.Μ. 200104

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΜΑΪΟΣ 2008

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πίνακας Περιεχομένων.....	2
Πρόλογος.....	8
Εισαγωγή.....	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1. Γενικά για τη φορολογία εισοδήματος.....	11
2. Έννοια της φορολογίας.....	11
3. Έννοια του φόρου.....	11
4. Έννοια του φορολογικού συστήματος.....	12
5. Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα.....	12
6. Η εξέλιξη του φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα.....	12
7. Φορολογικό Δίκαιο – Πηγές Φορολογικού Δικαίου.....	13
8. Λειτουργίες των φόρων.....	13
9. Διπλή φορολογία.....	13
10. Αρχή καθολικότητας του φόρου.....	14
11. Φοροδιαφυγή – Φοροαποφυγή – Φοροκλοπή.....	14
12. Φορολογική βάση.....	15
13. Φορολογικός συντελεστής.....	15
14. Φορολογικό βάρος.....	15
15. Διάκριση των φόρων.....	16
15.1 Διάκριση των φόρων ανάλογα με τη φορολογική Βάση.....	16
15.2 Διάκριση των φόρων ανάλογα με τη φύση του φορολογικού συντελεστή.....	17
15.3 Διάκριση των φόρων ανάλογα με το Δημόσιο Φορέα για τον οποίο επιβάλλονται.....	17
15.4 Διάκριση των φόρων σε προσωπικούς και πραγματικούς (αντικειμενικούς).....	17
15.5 Διάκριση των φόρων σε άμεσους και έμμεσους.....	18
15.6 Διάκριση των φόρων ανάλογα με την οικονομική λειτουργία που βαρύνουν.....	18
15.7 Διάκριση των φόρων με βάση το αντικείμενο της Φορολογίας.....	18
15.8 Διάκριση των φόρων ανάλογα με τον τρόπο προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης.....	19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ:

ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

A. ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ.....	19
1. Αντικείμενο του φόρου.....	19
2. Υποκείμενο του φόρου.....	20
2.1 Συναφείς διατάξεις – Θέματα άρθρου 2.....	20
2.1.1 Κοινοπραξία επιτηδευματιών.....	20

2.1.2 Προϋποθέσεις για την υπαγωγή ή όχι κάποιου φυσικού προσώπου σε φόρο...	21
2.1.3 Εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα.....	21
2.1.4 Εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή.....	21
2.1.5 Τόπος κατοικίας φορολογούμενου.....	22
2.1.6 Συμβάσεις αποφυγής της διπλής φορολογίας του εισοδήματος.....	22
3. Χρόνος επιβολής του φόρου.....	24
3.1 Αρχή του ετήσιου της φορολογίας.....	24
3.2 Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.....	24
3.3 Οικονομικό και διαχειριστικό έτος.....	24
4. Εισόδημα και εξεύρεσή του.....	25
4.1 Διακρίσεις εισοδήματος.....	25
4.2 Εισόδημα που φορολογείται.....	26
4.3 Πηγές εισοδήματος.....	26
4.4 Συνολικό εισόδημα και συμψηφισμός ζημιάς.....	26
4.5 Εκχώρηση εισοδημάτων από εκμίσθωση ακινήτων και τόκους στο δημόσιο.....	26
4.6 Συναφείς διατάξεις – Θέματα του άρθρου 4.....	27
4.6.1 Έννοια του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος.....	27
4.6.2 Αμοιβές και χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα.....	27
5. Φορολογία των εισοδημάτων των συζύγων και των ανηλίκων τέκνων.....	28
5.1 Θέματα του άρθρου 5.....	29
5.1.1 Υποβολή χωριστής δήλωσης των συζύγων.....	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

A. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ.....	30
1. Εισόδημα και απόκτησή του.....	30
2. Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων.....	30
2.1. Εισόδημα από οικοδομές.....	30
2.2. Πότε το εισόδημα δεν θεωρείται εισόδημα από ακίνητα.....	32
3. Ακαθάριστο εισόδημα.....	32
3.1 Ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές.....	32
3.2 Προσδιορισμός ακαθάριστου τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση.....	33
3.3 Ιδιοχρησιμοποίηση – δωρεάν παραχώρηση οικοδομής και υπολογισμός ακαθάριστου εισοδήματος.....	33
3.4 Ακαθάριστο εισόδημα από γαίες.....	34
3.5 Σχέση εισοδήματος από εκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση γαιών και αντικειμενικού μισθώματος.....	34
4. Καθαρό εισόδημα.....	34
4.1 Προσδιορισμός καθαρού εισοδήματος.....	34
4.2 Καθαρό εισόδημα από ακίνητα.....	35
B. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.....	35
1. Εισόδημα και απόκτησή του.....	35
1.1 Εισόδημα από κινητές αξίες.....	35
1.2 Εισόδημα ελεύθερο φόρου.....	36
2. Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων.....	36

3. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος.....	37
4. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα.....	38
Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	38
1. Έννοια και απόκτηση του εισοδήματος.....	38
1.1 Έννοια εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις	38
1.2 Μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει σε κέρδος.....	38
1.3 Τι θεωρείται εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις	39
1.4 Χρόνος απόκτησης εισοδήματος με διαχείριση μικρότερη του 12μήνου και υπερδωδεκάμηνη.....	41
2. Διαχειριστική περίοδος.....	41
2.1 Διάρκεια διαχειριστικής περιόδου.....	41
2.2 Λήξη διαχειριστικής περιόδου 31/12 ή 30/6.....	41
2.3 Λήξη περισσότερων διαχειριστικών περιόδων που καλύπτουν διάστημα πάνω από 12 μήνες.....	42
2.4 Εξωλογιστικός προσδιορισμός εισοδήματος λόγω μη κλείσιμο Διαχείρισης.....	42
2.5 Μετάθεση χρόνου λήξης διαχειριστικής περιόδου.....	42
3. Ακαθάριστο εισόδημα.....	42
 Δ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	43
1. Έννοια και απόκτηση του εισοδήματος.....	43
2. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα.....	43
3. Προσδιορισμός καθαρού γεωργικού εισοδήματος.....	44
4. Εκπτώσεις του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις.....	46
5. Απαλλαγές του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις.....	46
 Ε. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....	46
1. Εισόδημα και απόκτησή του.....	46
2. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος.....	48
3. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα.....	48
 ΣΤ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ.....	49
1. Εισόδημα και απόκτησή του.....	49
1.1 Ποιοι θεωρούνται ελεύθεροι επαγγελματίες.....	49
1.2 Αμοιβές που εμπίπτουν στην κατηγορία του εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα.....	49
1.3 Εισοδήματα μη κατονομαζόμενα.....	50
1.4 Τόκοι καθυστερημένων αμοιβών αρχιτεκτόνων, μηχανικών, τοπογράφων.....	50
1.5 Εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον ΟΤΕ στα τέκνα υπαλλήλων του.....	50
1.6 Χρόνος απόκτησης.....	50
2. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα.....	50
3. Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος.....	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV:
ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΜΕΙΩΣΕΙΣ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ,
ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ.

A. ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΜΕΙΩΣΕΙΣ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

1. Απαλλαγές από τον φόρο.....	52
1.1 Απαλλάσσονται από το φόρο προσωπικά και με τον όρο της αμοιβαιότητας.....	52
1.2 Απαλλαγή εισοδήματος από τα ακίνητα.....	52
1.3 Απαλλαγή εισοδήματος από κινητές αξίες.....	52
1.4 Απαλλαγή εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις.....	53
1.5 Απαλλαγή εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες.....	53
1.6 Απαλλαγές από τον φόρο.....	54
1.7 Συναφείς διατάξεις του άρθρου 6.....	54
1.7.1 Απαλλαγές σε κοινωφελή ιδρύματα.....	54
2. Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογούμενους.....	55
2.1 Πρόσωπα που βαρύνουν τον φορολογούμενο.....	55
2.2. Πότε τα παραπάνω πρόσωπα βαρύνουν το φορολογούμενο και ποια ποσά δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ορίου του εισοδήματος.....	55
2.3 Προστατευόμενα μέλη – Ειδικές κατηγορίες.....	56
3. Έκπτωση δαπανών από το συνολικό εισόδημα.....	57
4. Υπολογισμός και καταβολή του φόρου.....	62
4.1 Κλίμακες υπολογισμού του φόρου για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2009.....	62
4.2 Αύξηση του αφορολόγητου ποσού για τα παιδιά.....	63
4.3 Μειώσεις φόρου.....	64
4.4 Τι αφαιρείται από το εισόδημα της συζύγου – πότε μεταφέρονται οι μειώσεις φόρων μεταξύ των συζύγων.....	66
4.5 Συμπληρωματικός φόρος ακινήτων.....	67
4.6 Ειδικός τρόπος υπολογισμού του φόρου ορισμένων περιπτώσεων.....	67
4.7 Ποσά που αφαιρούνται.....	68
4.8 Τρόπος καταβολής του φόρου – δόσεις.....	68
4.9 Προσαρμογή φόρου για κατοίκους αλλοδαπής.....	69
4.10 Τι μειώσεις φόρου δεν δικαιούνται οι κάτοικοι αλλοδαπής.....	69
4.11 Κανονιστική Διάταξη.....	69

B. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

1. Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη.....	69
2. Τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης.....	70
3. Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.....	76
4. Μη εφαρμογή τεκμηρίου.....	77
5. Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός φόρου αυτής.....	79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ-
ΤΟΣ

Δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2008 και Εκκαθάριση της

υποβληθείσας φορολογικής δήλωσης.....	81
---------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΦΟΡΟΥ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ -ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ - ΑΠΟΡΡΗΤΟ

A. ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ – ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ.....	84
1. Υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης.....	84
2. Μεταγραφή δηλώσεων.....	85
B. ΕΛΕΓΧΟΣ – ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ.....	86
1. Φορολογικός έλεγχος.....	86
2. Βεβαίωση του φόρου.....	86
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	87
1. Αλλαγή κατοικίας ή έδρας.....	87
2. Υποχρεώσεις εκμισθωτών ακινήτων.....	88
3. Υποχρεώσεις μισθωτών ακινήτων και θαλάσσιων σκαφών.....	88
8	
Δ. ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ – ΑΠΟΡΡΗΤΟ.....	88
1. Παραγραφή.....	88
2. Φορολογικό απόρρητο.....	89

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII:

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ, ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

A. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ.....	90
1. Προκαταβολή του φόρου.....	90
2. Μείωση του προκαταβλητέου φόρου.....	92
B. ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ.....	92
1. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από κινητές αξίες.....	92
2. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.....	94
3. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.....	96
4. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.....	96
5. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από αμοιβές ελευθερίων επαγγελματιών.....	97
Γ. ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ.....	98
1. Απόδοση του φόρου με διμηνιαίες δηλώσεις.....	98
2. Απόδοση του φόρου με μηνιαίες δηλώσεις.....	99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII:

ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

A. ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	110
1. Φυσική υποβολή.....	110

α. Επίσκεψη στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.).....	110
β. ΕΛ. ΤΑ.	110
γ. Λογιστής.....	101
2. Ηλεκτρονική υποβολή.....	101
α. Χρήση Διαδικτύου.....	101
β. Κέντρα Εξυπηρέτησης Πελατών.....	101
Επίλογος.....	103
Βιβλιογραφία - Διαδίκτυο.....	104
Παράρτημα.....	105

Πρόλογος

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών μου υποχρεώσεων για την λήψη του πτυχίου μου από τη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του ΤΕΙ Καλαμάτας και συγκεκριμένα από το τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής. Πιο συγκεκριμένα το θέμα το οποίο πραγματεύτηκε αφορά στην φορολογία, με τίτλο : << ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ >>. Αφορμή για την επιλογή του θέματος και για την μετέπειτα πραγματοποίηση της έρευνας μου στάθηκε το ενδιαφέρον μου για τον συγκεκριμένο τομέα της λογιστικής. Επιβλέπων καθηγητής καθ' όλη της διάρκειας της συγγραφής της πτυχιακής αυτής εργασίας υπήρξε ο κύριος Φάβας Γεώργιος καθηγητής του προαναφερθέντος τμήματος.

Χαρακτηριστικά, στο πρώτο κεφάλαιο θα αναφερθώ σε εισαγωγικές έννοιες και ορισμούς, φορολογικούς και οικονομικούς, λόγω του ότι θα χρησιμοποιηθούν στην συνέχεια της εργασίας, καθώς και τις διακρίσεις των φόρων. Έπειτα, στο δεύτερο κεφάλαιο, θα παρουσιάσω τα άρθρα 1 έως 19 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που αναφέρονται στην επιβολή του φόρου, και πιο συγκεκριμένα το αντικείμενο και το υποκείμενο του φόρου, τον χρόνο επιβολής του φόρου, εισόδημα και εξεύρεσή του και την φορολογία των εισοδημάτων των συζύγων και των ανήλικων τέκνων. Στο τρίτο κεφάλαιο, θα παρουσιάσω τις κατηγορίες εισοδήματος και τον προσδιορισμό του καθαρού και ακαθάριστου εισοδήματος, όπως αναφέρονται στα άρθρα 20 έως και 51 του Κ.Φ.Ε.. Στο τέταρτο κεφάλαιο, θα αναφέρω τις απαλλαγές και τις μειώσεις του φόρου, ποια πρόσωπα βαρύνουν τον φορολογούμενο καθώς, και τον υπολογισμό και την καταβολή του φόρου. Στο πέμπτο κεφάλαιο, θα απεικονίσω ένα πρακτικό παράδειγμα φορολογίας εισοδήματος. Έπειτα στο έκτο κεφάλαιο, θα παρουσιάσω τα άρθρα 60 έως 85, που αναφέρονται στην διαδικασία βεβαίωσης φόρου, τις υποχρεώσεις, την παραγραφή και το φορολογικό απόρρητο. Την προκαταβολή, την παρακράτηση και την απόδοση φόρου, που αναφέρονται στα άρθρα 52 έως 60, θα τα παρουσιάσω στο έβδομο κεφάλαιο. Τέλος, στο όγδοο κεφάλαιο, θα αναφερθώ στους τρόπους υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος των φυσικών προσώπων.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να δοθούν ιδιαίτερες ευχαριστίες στον καθηγητή μου κ. Φάβα Γεώργιο για την πολύτιμη βοήθεια και την αμέριστη συμπαράσταση του χάρη στην οποία οι όποιες δυσκολίες δημιουργήθηκαν κατά την διάρκεια της συλλογής στοιχείων και συγγραφής της πτυχιακής μου, προσπεράστηκαν. Επίσης, οφείλω να ευχαριστήσω τους εφοριακούς και υπαλλήλους της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας του Ν. Κιλκίς, για την πολύτιμη βοήθεια τους και το πνεύμα συνεργασίας το οποίο υπέδειξαν. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την λογίστρια - φοροτεχνικό και εργοδότρια μου, Μάτσκου Καταφυγή για τις πολύτιμες πληροφορίες που μου παρείχε. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς και τον αδερφό μου για την ηθική συμπαράστασή και για την υπομονή τους, και στην κόρη μου Ευαγγελία για την δύναμη που μου δίνει καθημερινά.

Η εισηγήτρια,

Κωσταβαγγέλη Χρυσανγή

Δεν είναι λίγες οι φορές που έχουμε ακούσει ή χρησιμοποιήσει την έκφραση « Πλήρωσε και τα μαλλιά της κεφαλής του!!! ».

Οι φόροι στην Ελλάδα πριν τον 19^ο αιώνα ήταν πάρα πολλοί. Σύμφωνα με τον ιστορικό Χριστόφορο Άγγελο, οι επιβληθέντες φόροι ήταν αναρίθμητοι και άνισοι. Εκτός της δεκάτης, της εγγείου και της διακατοχής των ιδιοκτησιών, κάθε οικογένεια κατέβαλε χωριστά φόρο καπνού (εστίας), δασμού γάμου, δούλου και δούλης, καταλυμάτων, επαρχιακών εξόδων, καρφοπετάλων, και άλλων εκτάκτων. Και ενώ ήταν ήδη βαριοί οι επιβληθέντες φόροι για τον καθένα, τους καθιστούσε βαρύτερους και αφόρητους ο τρόπος με τον οποίο γινόταν η είσπραξή τους και η δυναστεία των υπαλλήλων και εκμισθωτών που αποστέλλονταν για την είσπραξη των φόρων. Το παράδοξο δε είναι ότι ετίθετο σε καταβολή φόρου όσοι από τους ραγιάδες¹ είχαν ‘μακράν κόμη’. Έτσι, από τον φόρο που πλήρωναν όσοι είχαν μακριά μαλλιά έμεινε στην ιστορία η φράση « Πλήρωσε και τα μαλλιά της κεφαλής του ».

Στην αρχαία Ελλάδα και ειδικότερα στην αρχαία Αθήνα ήταν γνωστοί τόσο οι άμεσοι όσο και οι έμμεσοι φόροι. Ως άμεσοι φόροι είναι γνωστοί το μετοίκιον και το ξενικόν, οι οποίοι όμως δεν αφορούσαν τους αθηναίους πολίτες. Το μετοίκιον το πλήρωναν οι μέτοικοι, δηλαδή οι ξένοι που έμεναν μόνιμα στην Αθήνα και απολάμβαναν αρκετά δικαιώματα που τους παρείχε η Αθηναϊκή Πολιτεία. Το ξενικόν επιβαλλόταν στους ξένους που τύχαινε να παρεπιδημούν στην αθηναϊκή επικράτεια. Ωστόσο άμεσους φόρους πλήρωναν και οι ίδιοι οι Αθηναίοι. Εκτός από την εισφορά που ήταν ένας έκτακτος φόρος επί του κεφαλαίου, θεσπίστηκε ο θεσμός της λειτουργίας (τακτικής και έκτακτης). Οι έκτακτες λειτουργίες απέβλεπαν στην κάλυψη πολεμικών αναγκών² και οι τακτικές σχετίζονταν με θρησκευτικές ή καλλιτεχνικές ανάγκες³. Επίσης, είναι γνωστοί ως τότε φόροι το ελλιμένιον, το επώνιον, και η πεντηκοστή.

Στο Βυζάντιο, το πιο βαρύ φορτίο φόρου το πλήρωναν οι αγρότες. Έτσι η αγροτική οικονομία επηρεάστηκε πάρα πολύ από την ανάγκη να συμμετέχει στα φορολογικά έσοδα της αυτοκρατορίας. Η αδυναμία των μικροκαλλιεργητών να αποπληρώσουν φόρους και δάνεια τους είναι ο κύριος λόγος της οικονομικής καταστροφής τους, αφού αναγκάζονταν να βάλουν υποθήκη τα χωράφια τους με αποτέλεσμα την κατάσχεσή τους από τους μεγαλογαιοκτήμονες. Έτσι το Βυζαντινό κράτος μέχρι τον 12^ο αιώνα είχε χάσει κατά ένα μεγάλο μέρος την άμεση σχέση με το κύριο σώμα των ανθρώπων που είχαν πληρώσει τον κύριο όγκο της φορολογίας.

Η φορολογία στην ρωμαϊκή αυτοκρατορία αφορούσε αποκλειστικά τις επαρχίες. Από αυτές εισπράττονταν οι φόροι του κράτους, που ήταν είτε σε χρήμα είτε σε είδος. Η κάθε επαρχία ήταν υποχρεωμένη να δίνει ένα από τα δύο εκτός από την Αίγυπτο που υποχρεώνονταν να καταβάλλει και τα δύο. Υπήρχαν επίσης και φόροι με ειδική έγκριση του αυτοκράτορα όπως για παράδειγμα ο φόρος στο Ναό που κατέβαλλαν οι Παλαιστίνιοι. Υπήρχαν ειδικοί χώροι, τα τελωνεία, όπου εισπράττονταν οι

¹ Ραγιάδες = υπόδουλοι, (τουρκ.> raga)

² π.χ. η τριηραρχία δηλ. η υποχρέωση να καλυφθούν τα έξοδα συντήρησης ενός πολεμικού πλοίου και της σκευής του.

³ π.χ. η χορηγία δηλ. η κάλυψη μέρους των δαπανών που απαιτούνταν για την τέλεση δραματικών, μουσικών και χορευτικών αγώνων, η εστίασις δηλ. η κάλυψη των εξόδων για θρησκευτικά δείπνα κατά την διάρκεια των γιορτών, ή η θεωρία δηλ. η κάλυψη των δαπανών της αποστολής επίσημων αντιπροσωπειών σε μεγάλα ιερά.

έμμεσοι φόροι, υπό την μορφή δασμών για τα εμπορεύματα που διακινούνταν από μια επαρχία ή περιοχή της αυτοκρατορίας σε μια άλλη.

Στην εποχή του Ιησού, τον 1^ο π.Χ. αιώνα, αναφέρονται οι τελώνες των οποίων έργο ήταν κατά κύριο λόγο η είσπραξη των έμμεσων φόρων.

Στα χρόνια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας κύρια πηγή εσόδων ήταν η φορολόγηση της γης⁴.

Παρατηρούμε ότι από τα αρχαία χρόνια έως και σήμερα υπάρχει ο φόρος και είναι κατά κύριο λόγο το πιο σημαντικό έσοδο του κράτους. Ο φορολογικός νόμος τροποποιείται κάθε χρόνο και οι αλλαγές του αποβλέπουν κυρίως στο να καταστεί το φορολογικό σύστημα της χώρας μας δικαιότερο. Ένας άλλος λόγος της συχνής τροποποίησης της φορολογικής νομοθεσίας σχετίζεται με τις προσπάθειες των αρμοδίων να εντοπίσουν διαφεύγοντα εισοδήματα και γενικότερα να εντοπίσουν εκείνους που έχουν βρει τρόπους να πληρώνουν λιγότερους φόρους σε σχέση με τα κέρδη και τα περιουσιακά τους στοιχεία.

---

⁴ Δηλ. η δεκάτη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1. Γενικά για τη φορολογία εισοδήματος

Όπως όλοι γνωρίζουμε, οι φόροι είναι ένα από τα σημαντικότερα έσοδα του Κράτους και από αυτούς καλύπτεται ο προϋπολογισμός της Χώρας μας κατά 95%, ο οποίος αφορά τις κρατικές ανάγκες⁵. Όπως αναφέρθηκε στον πρόλογο, η επιβολή του φόρου έχει επικρατήσει από τα αρχαία χρόνια έως και σήμερα και αποτελεί την κυριότερη τακτική συναλλαγή με το φορολογικό σύστημα του κράτους. Στις δημοκρατικές χώρες η φορολογία, για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης ανακατανέμει τα εισοδήματα, με σκοπό την ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων τάξεων.

Το κόστος των υπηρεσιών που μας παρέχει το κράτος αντιμετωπίζεται με την φορολογία. Το κόστος αυτό επιβαρύνει όλους τους πολίτες ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις⁶. Έτσι, η μη πληρωμή των φόρων ή η φοροδιαφυγή αποτελεί ένα σοβαρό αδίκημα.

Στη Χώρα μας κάθε φυσικό και νομικό πρόσωπο έχει υποχρέωση να υποβάλει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος στις αρχές του έτους για το προηγούμενο οικονομικό έτος⁷.

Παρακάτω, θα προσπαθήσω να αναλύσω κατ' άρθρο τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος όμως, επειδή πολλές διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων αναφέρονται σε έννοιες που αφορούν θέματα Δημόσιας Οικονομίας, Φορολογίας και Φορολογικού Δικαίου θα αναφερθώ αρχικά σε αυτές τις έννοιες.

2. Έννοια της φορολογίας

Η φορολογία είναι η καταβολή χρημάτων που επιβάλλεται με νόμο στα φυσικά και νομικά πρόσωπα, προς όφελος του κράτους και άλλων νομικών προσώπων και οργανισμών.

3. Έννοια του φόρου

«Φόρος είναι η αναγκαστική εισφορά που καταβάλλεται από τον πολίτη, χωρίς ειδική αντιπαροχή, και την εισπράττει το Κράτος για να αντιμετωπίσει τις δημόσιες ανάγκες του.»

Δηλαδή ο φόρος είναι το χρηματικό ποσό που οι πολίτες είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν στο δημόσιο, χωρίς ειδική αντιπαροχή του δημοσίου που να συνδέεται άμεσα να την καταβολή του φόρου για να αντιμετωπιστούν οι δαπάνες του κρά-

---

⁵ οργάνωση της έννομης τάξης προς το σκοπό της προστασίας της ζωής και της περιουσίας των πολιτών, της εξασφάλισης της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών, της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατασκευής δρόμων, αεροδρομίων, λιμένων κ.α.

⁶ άρθρο 4 παρ.5 του Συντάγματος «οι έλληνες συνεισφέρουν αδιακρίτως στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνάμεις»

⁷ δηλ. το 2008 για το οικονομικό έτος 2007

τους⁸. Το ποσό του φόρου που πληρώνει κάθε πολίτης εξαρτάται από τη φορολογική του βάση και το φορολογικό συντελεστή.

4. Έννοια του φορολογικού συστήματος

Το φορολογικό σύστημα αποτελείται από τους διάφορους φόρους που επιβάλλει μια χώρα. Αν και οι περισσότερες χώρες επιβάλλουν ανάλογους φόρους, τα φορολογικά συστήματα των διαφόρων χωρών διαφέρουν μεταξύ τους. Αυτό συμβαίνει, επειδή το φορολογικό σύστημα κάθε χώρας εξαρτάται από διάφορους οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες.

Μεταξύ των αναπτυγμένων και αναπτυσσομένων χωρών παρατηρείται σημαντική διαφορά στη διάρθρωση των φορολογικών συστημάτων. Στις ανεπτυγμένες οικονομίες επικρατούν συνήθως οι άμεσοι φόροι και ιδιαίτερα οι φόροι εισοδήματος ενώ στις αναπτυσσόμενες οικονομίες επικρατούν κυρίως οι έμμεσοι φόροι δαπάνης.

5. Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα

Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα περιλαμβάνει μια ευρεία κατηγορία φόρων.

Ορισμένοι από αυτούς έχουν ως βάση το εισόδημα, άλλοι έχουν την δαπάνη και άλλοι έχουν την δαπάνη, κυρίως την καταναλωτική. Οι περισσότεροι επιβάλλονται υπέρ του κράτους, άλλοι υπέρ των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και κάποιοι υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

6. Η εξέλιξη του φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα

Αρχικά, με ψήφισμα της 4^{ης} Φεβρουαρίου το 1830, ο φόρος επιβλήθηκε υπό μορφή φόρου επιτηδεύματος και στηριζόταν σε ενδείξεις.

Έπειτα, με το νόμο 620 ΧΚ' το 1877 επιβλήθηκε φόρος στο καθαρό εισόδημα των ανωνύμων εταιριών⁹.

Το 1909 καθιερώθηκε γενικός φόρος επί του πραγματικού καθαρού εισοδήματος των φυσικών προσώπων και των Α.Ε. ο οποίος καταργήθηκε το 1911 με τον νόμο 3830 (ΓΩΛ') που εισήγαγε τις ενδείξεις του προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος.

Ύστερα από 6 χρόνια το 1917 ψηφίστηκε ο ν.1043 ο οποίος επέβαλλε φόρο στα έκτακτα κέρδη που είχαν προκύψει στην περίοδο των πολέμων.

Επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου το 1919 με τον ν.1640 «περί φορολογίας καθαρών προσώπων» εισήχθη στην Ελλάδα το μικτό φορολογικό σύστημα που εφαρμοζόταν στην Γαλλία. Σύμφωνα με αυτό, ο φόρος διακρινόταν σε αναλυτικό, όπου φορολογούνταν οι επιμέρους πρόσοδοι ανάλογα με την πηγή από όπου προέρχονταν και σε συνθετικό, όπου ο φόρος επιβαλλόταν και στο άθροισμα των επιμέρους πηγών με προοδευτικό φορολογικό συντελεστή.

Ο ν.1640/1919 καταργήθηκε μετά από 35 έτη ισχύ και αντικαταστάθηκε από το Ν.Δ. 3323/55 για τα φυσικά πρόσωπα το οποίο εισήγαγε και καθιέρωσε στη χώρα

⁸ τα έσοδα του κράτους προέρχονται από φόρους, διάφορα έσοδα και τέλη, δανεισμό, έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, έσοδα από εκμετάλλευση της δημόσιας περιουσίας κ.λ.π.

⁹ δηλ. στο μέρισμα που διένειμαν οι Α.Ε. στους μετόχους.

μας τον προοδευτικό προσωπικό φόρο ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα των φυσικών προσώπων και από το Ν.Δ. 3843/58 που καθιέρωσε τον αναλογικό φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα τους.

Σήμερα, τα δύο αυτό Νομοθετικά Διατάγματα αφού συμπληρώθηκαν, τροποποιήθηκαν και αναμορφώθηκαν αποτελούν τον ν.2238/94 (ΦΕΚ 151 Α'/16,9,1994) ο οποίος αποτελείται από 118 άρθρα από τα οποία από το άρθρο 1 έως 85 αφορούν την φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και τα άρθρα 98 έως 118 την φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων.

7. Φορολογικό Δίκαιο – Πηγές Φορολογικού Δικαίου

Το Φορολογικό Δίκαιο αποτελεί την θεσμική και νομική διάσταση του φορολογικού συστήματος. Αποτελείτε από το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν το περιεχόμενο, τους φορείς και τους όρους νόμιμης άσκησης της φορολογικής εξουσίας του κράτους. Η φορολογική έννομη τάξη καθορίζεται από τους κανόνες του φορολογικού δικαίου.

Επίσης είναι το δίκαιο των νομικών εγγυήσεων των φορολογούμενων πολιτών, οι οποίες κατοχυρώνονται σε συνθήκες κράτους δικαίου. Επιπλέον, οι εγγυήσεις αυτές συμπληρώνονται από ένα ολοκληρωμένο σύστημα δικαστικής προστασίας.

Οι πηγές του φορολογικού δικαίου είναι οι εξής :

- ☞ Το Σύνταγμα
- ☞ Οι τυπικοί νόμοι
- ☞ Το δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.)
- ☞ Οι διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί με νόμο
- ☞ Οι παραδεδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου

Κάποια βοηθήματα για τους εφαρμοστές του φορολογικού δικαίου, που δεν αποτελούν πηγές, είναι οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων οι εγκύκλιες διαταγές του Υπουργείου Οικονομικών και οι διοικητικές λύσεις.

8. Λειτουργίες των φόρων

Οι φόροι έχουν τις εξής λειτουργίες : Ταμειευτική, Οικονομική και Κοινωνική.

Η Ταμειευτική είναι η κύρια λειτουργία των φόρων. Είναι η μετάθεση των πόρων (χρημάτων) από τον ιδιωτικό στον δημόσιο φορέα, ώστε να παρέχονται δωρεάν υπηρεσίες στο σύνολο ή σε μέρος του πληθυσμού της χώρας.

Η Οικονομική λειτουργία αναφέρεται στην χρησιμότητά της για την άσκηση οικονομικής πολιτικής. Για παράδειγμα, την καταπολέμηση του πληθωρισμού, της ανεργίας, της οικονομικής ανάπτυξης κ.α.

Η Κοινωνική λειτουργία αναφέρεται στη χρησιμότητά της ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Κοινωνική πολιτική με την χρήση φόρων επιτυγχάνεται με την αναδιανομή του πλούτου και των εισοδημάτων με σκοπό την μεγιστοποίηση της ευημερίας του κοινωνικού πλούτου.

9. Διπλή φορολογία

Διπλή φορολογία υπάρχει όταν κάποιος φορολογούμενος υποβάλλεται δύο ή περισσότερες φορές στον ίδιο φόρο και για το ίδιο αντικείμενο, είτε στο ίδιο κράτος, είτε σε διαφορετικά κράτη. Για την αποφυγή της διπλής φορολογίας, η οποία ωθεί τον φορολογούμενο πολλές φορές σε φοροδιαφυγή λόγω της μεγάλης φορολογικής επιβάρυνσης, τα κράτη υπογράφουν διμερείς συμβάσεις και εφαρμόζουν διάφορες μεθόδους¹⁰.

10. Αρχή καθολικότητας του φόρου

Σύμφωνα με την αρχή της καθολικότητας του φόρου, ο φόρος καταβάλλεται από όλους τους πολίτες. Όμως έχουν καθιερωθεί ορισμένες απαλλαγές από τον φόρο για τα χαμηλά εισοδήματα και τις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις. Οι απαλλαγές που δίνονται είναι υπέρ του Δημοσίου και ορισμένων άλλων προσώπων κυρίως για λόγους αναπτυξιακούς και κοινωνικούς.

11. Φοροδιαφυγή – Φοροαποφυγή – Φοροκλοπή

Φοροδιαφυγή είναι η μείωση της νομικής φορολογίας είτε με νόμιμο είτε με παράνομο τρόπο. Για παράδειγμα πράξη φοροδιαφυγής είναι η μη υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος ή η υποβολή ανακριβούς φορολογικής δήλωσης.

Οι σπουδαιότεροι παράγοντες που οδηγούν τους φορολογούμενους σε φοροδιαφυγή είναι :

- ☒ Η αμοιβαία δυσπιστία κράτους και πολιτών που έχει κάνει την πολιτεία να αντιμετωπίζει το φορολογούμενο εκ των προτέρων ως φοροφυγάδα και τον πολίτη να μετέρχεται διάφορα τεχνάσματα προκειμένου να αποκρύψει φορολογητέα ύλη.
- ☒ Η αδυναμία αντικειμενικού προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης, που έχει ως αποτέλεσμα ή την αυθαίρετη κρίση των οργάνων της Δ.Ο.Υ. ή την υποεκτίμηση της φορολογητέας ύλης από τον φορολογούμενο για λόγους άμυνας.
- ☒ Η ανισότητα στις φορολογικές επιβαρύνσεις
- ☒ Η ανεπάρκεια και αρκετές φορές η ασυνέπεια του φορολογικού συστήματος, η λανθασμένη ρύθμιση των φορολογικών υποχρεώσεων, η ατελής νομοθετική κάλυψη του πλήθους περιπτώσεων, η πολυνομία και η συχνή αλλαγή της φορολογικής νομοθεσίας.
- ☒ Η οργανωτική ατέλεια των φοροτεχνικών υπηρεσιών, η ελεγκτική απειρία των ελεγκτών και η έλλειψη μηχανοργάνωσης.

Φοροαποφυγή ή αποφυγή των φόρων είναι η μείωση της φορολογικής υποχρέωσης με νομικές ενέργειες. Για παράδειγμα, φοροαποφεύγει κάποιος όταν δεν καπνίζει ή όταν μεταβιβάζει μέρος των εισοδημάτων του στα παιδιά του.

Η διαφορά της φοροδιαφυγής από της φοροαποφυγής είναι ότι η πρώτη είναι παράνομη ενώ η δεύτερη νόμιμη.

¹⁰ περίπτωση β' παρ. 6 άρθρου 9, περίπτωση γ' παρ. 4 άρθρου 109, άρθρου 37, άρθρο 100 και 105 ν.2238/1994

Φοροκλοπή είναι η μη απόδοση στο Δημόσιο των φόρων που έχουν παρακρατηθεί για παράδειγμα, η μη απόδοση του φόρου προστιθέμενης αξίας, του φόρου μισθωτών υπηρεσιών, του φόρου από ελευθέρια επαγγέλματα κ.λπ.

12. Φορολογική βάση

Φορολογική βάση είναι το εισόδημα, η περιουσία και η δαπάνη του φορολογούμενου. Βάσει του μεγέθους του εισοδήματος, της περιουσίας ή της δαπάνης υπολογίζεται το ποσό του φόρου που πρέπει να καταβάλλει ο φορολογούμενος.

13. Φορολογικός συντελεστής

Φορολογικός συντελεστής είναι το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε κάθε μονάδα της φορολογικής βάσης και εκφράζεται με ποσοστό. Για παράδειγμα, ας πάρουμε ως μονάδα της φορολογικής βάσης του εισοδήματος 100€ και το ποσό του φόρου για κάθε μονάδα είναι 20€. Ο φορολογικός συντελεστής θα είναι δηλαδή 30%. Άρα αν ο φορολογούμενος έχει εισόδημα 25.000€ ο συνολικός φόρος που θα καταβάλλει θα είναι 5.000€ (25.000€ X 20%).

Διακρίνουμε τον μέσο Φορολογικό Συντελεστή και τον οριακό Φορολογικό Συντελεστή.

Μέσος Φορολογικός Συντελεστής είναι ο λόγος του φόρου που καταβάλλεται συνολικά από μια φορολογούμενη μονάδα προς την συνολική αξία της φορολογικής βάσης.

ΜΕΣΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ = ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ / ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ
--

Οριακός Φορολογικός Συντελεστής είναι ο πρόσθετος φόρος που πρέπει να καταβληθεί για κάθε μονάδα αύξησης της φορολογικής βάσης.

Όταν το μέγεθος της φορολογικής βάσης μετριέται σε μονάδες ποσότητας τότε ο φορολογικός συντελεστής ονομάζεται *συντελεστής κατά μονάδα* (unit tax rate). Όταν το μέγεθος της φορολογικής βάσης μετριέται σε μονάδες αξίας, ο φορολογικός συντελεστής ονομάζεται *συντελεστής κατ' αξία* (ad valorem tax rate).

14. Φορολογικό βάρος

Φορολογικό βάρος ονομάζεται η επιβάρυνση που προκαλεί ο φόρος στους φορολογούμενους.

Ένα βασικό πρόβλημα που απασχολεί τον κλάδο της Δημόσιας Οικονομικής είναι η εξεύρεση ενός τρόπου δίκαιης κατανομής του φορολογικού βάρους μεταξύ των πολιτών. Πάνω σε αυτό υπάρχουν δύο βασικά ζητήματα. Ως δίκαιη θεωρείτε η κατανομή του φορολογικού βάρους όταν ανταποκρίνεται στις γενικά παραδεγμένες αντιλήψεις του κοινωνικού συνόλου για κοινωνική δικαιοσύνη. Τέτοια είναι η κατα-

νομή του φορολογικού βάρους όταν ανταποκρίνεται σε δύο βασικές αρχές : i) την αρχή της οριζόντιας φορολογικής ισότητας¹¹ και ii) την αρχή της κάθετης φορολογικής ισότητας¹².

Σχετικά με τα κριτήρια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους έχουν αναπτυχθεί δύο θεωρίες 1) η θεωρία του ανταλλάγματος¹³ και 2) η θεωρία της φοροδοτικής ικανότητας¹⁴.

Κατά την πρώτη θεωρία, δύο πολίτες βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες για φορολογικούς σκοπούς, άρα πρέπει να έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση όταν αποκομίζουν το ίδιο όφελος από την δραστηριότητα του δημοσίου. Αντίθετα, δύο πολίτες βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες για φορολογικούς σκοπούς και πρέπει να έχουν διαφορετική φορολογική μεταχείριση όταν αποκομίζουν διαφορετικό όφελος από τη δραστηριότητα του δημοσίου.

Βέβαια, υπάρχουν και οι εξαιρέσεις αφού η εφαρμογή της αρχής της καθολικότητας ανταλλάγματος είναι τεχνικά και κοινωνικά σκόπιμη. Για παράδειγμα, τα διόδια ή ο φόρος βενζίνης¹⁵.

Κατά την δεύτερη θεωρία, δίκαιη θεωρείται η κατανομή του φορολογικού βάρους, όταν γίνεται με βάση την ικανότητα κάθε ατόμου να συνεισφέρει στα κοινά. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία αν δύο άτομα βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες για φορολογικούς σκοπούς, θα πρέπει να έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση, όταν έχουν την ίδια φοροδοτική δυνατότητα. Από την άλλη, δύο άτομα που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες, θα πρέπει να έχουν διαφορετική φορολογική μεταχείριση, όταν έχουν διαφορετική φοροδοτική δυνατότητα.

15. Διάκριση των φόρων

Για την διευκόλυνση της ανάλυσης των φόρων και των επιδράσεών τους στην οικονομία, καθώς και για λόγους αποδοτικότητας και φορολογικής δικαιοσύνης, οι φόροι διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες με βάση διάφορα κριτήρια. Οι βασικότερες διακρίσεις αναλύονται παρακάτω.

15.1 Διάκριση των φόρων ανάλογα με τη φορολογική βάση

Φορολογική βάση, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, είναι το μέγεθος βάσει στο οποίο υπολογίζεται ένας φόρος. Οι φόροι που έχουν σαν βάση κάποιο οικονομικό μέγεθος διακρίνονται σε δύο κατηγορίες : i) φόροι που επιβάλλονται στην τρέχουσα παραγωγή και στα εισοδήματα και ii) φόροι που επιβάλλονται στην κατοχή ή στην μεταβίβαση της περιουσίας.

---

¹¹ Δηλ. όταν οι πολίτες που βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση

¹² Δηλ. όταν οι πολίτες που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες έχουν διαφορετική φορολογική μεταχείριση

¹³ Βλέπε σελ. 298 παρ. 9.7.2 στο βιβλίο του Θεόδωρου Α. Γεωργακόπουλου Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική

¹⁴ Βλέπε σελ. 300 παρ. 9.7.3 στο βιβλίο του Θεόδωρου Α. Γεωργακόπουλου Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική

¹⁵ Ο φόρος βενζίνης, αποτελεί έναν ανταποδοτικό φόρο που έχει ως σκοπό να καταναίμει το κόστος των δρόμων σε όσους τους χρησιμοποιούν, ανάλογα με το πόσο τους χρησιμοποιούν.

Στην πρώτη κατηγορία, οι φόροι είναι δυνατό να επιβάλλονται είτε στον αγοραστή, είτε στον πωλητή ενός προϊόντος ή παραγωγικού συντελεστή. Αυτοί ονομάζονται φόροι εισοδήματος. Επίσης, υπάρχουν οι φόροι δαπάνης, οι οποίοι είναι δυνατό να επιβάλλονται σε έναν φορολογούμενο είτε από την πλευρά της πηγής του εισοδήματός του, είτε από την πλευρά της χρησιμοποίησής του.

Στην δεύτερη κατηγορία, ανήκουν οι φόροι που έχουν ως βάση μη οικονομικό μέγεθος¹⁶ και το ύψος τους είναι ανεξάρτητο από την οικονομική θέση του φορολογούμενου. Αυτοί οι φόροι θεωρούνται ουδέτεροι και είναι οι λεγόμενοι φόροι περιουσίας και αποφέρουν ελάχιστα έσοδα.

15.2 Διάκριση των φόρων ανάλογα με τη φύση του φορολογικού συντελεστή.

Με βάση τη φύση του φορολογικού συντελεστή οι φόροι διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: α) αναλογικοί, β) προοδευτικοί και γ) αντίστροφα προοδευτικοί.

Αναλογικοί, είναι οι φόροι όταν ο μέσος φορολογικός συντελεστής τους δεν μεταβάλλεται όταν μεταβάλλεται η φορολογική βάση, είναι δηλαδή ο ίδιος ανεξάρτητα από το μέγεθος της φορολογικής βάσης¹⁷.

Προοδευτικοί είναι οι φόροι, όταν ο μέσος φορολογικός συντελεστής μεταβάλλεται ανάλογα με το μέγεθος της φορολογικής βάσης, δηλαδή αυξάνεται όταν αυξάνεται η φορολογική βάση και μειώνεται κατά την μείωσή της¹⁸.

Αντίστροφα προοδευτικοί είναι οι φόροι, όταν ο μέσος φορολογικός συντελεστής τους μεταβάλλεται κατά τρόπο αντιστρόφως ανάλογα με το μέγεθος της φορολογικής βάσης και αντίστροφα.

Το 2002 στην χώρα μας, το 75% των φορολογικών εσόδων του κράτους προέρχονταν από αναλογικούς φόρους και το 25% από προοδευτικούς.

15.3 Διάκριση των φόρων ανάλογα με το Δημόσιο Φορέα για τον οποίο επιβάλλονται.

Σύμφωνα με αυτό το κριτήριο οι φόροι διακρίνονται στις εξής τρεις κατηγορίες:

- I) φόροι της κεντρικής διοίκησης ή Κρατικοί φόροι
- II) φόροι για τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης, δηλαδή, οι εισφορές στην Κοινωνική Ασφάλιση
- Και III) φόροι για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή, δημοτικοί και κοινοτικοί φόροι.

15.4 Διάκριση των φόρων σε προσωπικούς και πραγματικούς (αντικειμενικούς)

Προσωπικοί λέγονται οι φόροι όταν η φορολογική υποχρέωση εξαρτάται όχι μόνο από το μέγεθος της φορολογικής βάσης αλλά και από τα προσωπικά στοιχεία του φορολογούμενου. Για παράδειγμα, το μέγεθος και η σύνθεση της οικογένειας, της

¹⁶ Για παράδειγμα οι κεφαλικοί φόροι

¹⁷ στην Ελλάδα αναλογικός είναι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων.

¹⁸ Προοδευτικοί φόροι στην Ελλάδα είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, ο φόρος εισοδήματος κάποιων νομικών προσώπων όπως των Ο.Ε., Ε.Ε, ο φόρος κληρονομιών

κατάστασης της υγείας του κ.α. τα οποία είναι στοιχεία που επηρεάζουν την δυνατότητά του να καταβάλλει φόρους.

Πραγματικοί (αντικειμενικοί) είναι οι φόροι όταν για τον υπολογισμό του οφειλόμενου ποσού του φόρου δε λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές συνθήκες του φορολογούμενου.

Στην Ελλάδα, προσωπικοί φόροι είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων και ο φόρος κληρονομιών. Πραγματικοί φόροι είναι ο φόρος προστιθέμενης αξίας, το χαρτόσημο κ.α.

15.5 Διάκριση των φόρων σε άμεσους και έμμεσους.

Ένα κριτήριο για την διάκριση των φόρων σε άμεσους και έμμεσους είναι το αν επιβαρύνει το άτομο στο οποίο επιβάλλεται ή αν μεταβιβάζεται σε άλλους φορολογούμενους. Στην πρώτη περίπτωση ο φόρος είναι άμεσος και στην δεύτερη έμμεσος.

Άμεσοι φόροι είναι αυτοί που επιβάλλονται στο εισόδημα που παράγεται ή στην περιουσία του φορολογούμενου¹⁹, δηλαδή οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και ειδικών κατηγοριών και οι φόροι περιουσίας, ο φόρος κληρονομιών, γονικών παροχών, δωρεών, μεταβίβασης ακινήτων κλπ.

Έμμεσοι φόροι είναι αυτοί που επιβάλλονται στο εισόδημα που δαπανάται ή στην περιουσία του φορολογούμενου²⁰ δηλαδή ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, τέλη χαρτοσήμου, μεταβίβαση κεφαλαίων, φόρος υγρών καυσίμων, φόρος καπνοβιομηχανικών προϊόντων, φόρος οινοπνευματωδών ποτών, ειδικοί φόροι κατανάλωσης αυτοκινήτων, ειδικοί φόροι τραπεζικών εργασιών.

15.6 Διάκριση των φόρων ανάλογα με την οικονομική λειτουργία που βαρύνουν.

Οι φόροι ανάλογα με την οικονομική λειτουργία που βαρύνουν διακρίνονται σε:

- I) φόρους κατανάλωσης
- II) φόρους εργασίας, οι οποίοι χωρίζονται σε :
  - α) φόρους στην απασχολούμενη εργασία, οι οποίοι καταβάλλονται και από τους εργοδότες και από τους απασχολούμενους
  - και β) φόροι στη μη απασχολούμενη εργασία
- III) φόρους κεφαλαίου, οι οποίοι χωρίζονται σε:
  - α) φόροι στο εισόδημα από επιχειρήσεις και κεφάλαιο²¹
  - και β) φόροι στην αξία κεφαλαίου.

15.7 Διάκριση των φόρων με βάση το αντικείμενο της φορολογίας

Με βάση το αντικείμενο της φορολογίας οι φόροι διακρίνονται σε:

¹⁹ ως άμεσου προσδιοριστικού παράγοντα της φοροδοτικής ικανότητας του φορολογούμενου και εισπράττονται με ονομαστικούς καταλόγους

²⁰ ως έμμεσου παράγοντα εξωτερίκευσης της φοροδοτικής ικανότητας του φορολογούμενου και δεν εισπράττονται με ονομαστικούς καταλόγους

²¹ εισόδημα από Α.Ε., νοικοκυριών και αυτοαπασχολούμενων

I) Φόρους εισοδήματος, οι οποίοι είναι οι φόροι που επιβάλλονται για την δημιουργία ή την απόκτηση του εισοδήματος. Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι η φορολογία εισοδήματος επαναλαμβάνεται κατά σταθερή χρονική περίοδο, σε ετήσια βάση, στο πρόσωπο του ίδιου φορολογούμενου.

II) Φόρους δαπάνης, οι οποίοι είναι έμμεσοι φόροι επιβάλλονται με την χρησιμοποίηση του εισοδήματος ή του κεφαλαίου. Τέτοιοι φόροι είναι ο Φ.Π.Α., οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης κ.α..

III) Φόρους περιουσίας, οι οποίοι έχουν ως πηγή την περιουσία του φορολογούμενου. Είναι δηλαδή, οι φόροι που επιβάλλονται επί των στοιχείων της περιουσίας ή του κεφαλαίου του φορολογούμενου. Μπορεί να επιβληθεί με αφορμή γεγονότα όπως φορολογία αυτόματης υπερτίμησης διαφόρων περιουσιακών στοιχείων, φορολογία της μεταβολής κυριότητας λόγω μεταβίβασης, κληρονομιάς, δωρεάς κλπ.²².

15.8 Διάκριση των φόρων ανάλογα με τον τρόπο προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης.

Με βάση αυτό το κριτήριο έχουμε :

I) Ειδικούς φόρους όπου η βάση φόρου προσδιορίζεται ποσοτικά, κατά αριθμό μονάδων ή κατά μονάδα μέτρησης βάρους, όγκου, επιφάνειας κλπ.

II) Φόρους κατ' αξία, όπου η φορολογητέα βάση αποτελείται από την χρηματική αξία του αντικειμένου του φόρου. Για παράδειγμα, αξία ακινήτου, αξία εισαγόμενου εμπορεύματος, η τιμή πώλησης προϊόντος κ.α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II:

ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

A. ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

Για την επιβολή του φόρου εισοδήματος τα σύγχρονα φορολογικά συστήματα λαμβάνουν υπόψη διάφορες τάσεις και κατευθύνσεις κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές ώστε να εκφραστούν τα φορολογικά μέτρα και προγράμματα από τις κυβερνήσεις για την επιβολή της φορολογίας αυτής. Η επιβολή της φορολογίας παρουσιάζει διάφορους τύπους δηλαδή, τον αναλυτικό τύπο, τον τύπο του προσωπικού φόρου και τον μικτό τύπο.

1. Αντικείμενο του φόρου

Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 2 του νόμου 2238/1994 περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, αντικείμενο του φόρου είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει είτε στην ημεδαπή, είτε στην αλλοδαπή και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο. Δηλαδή, είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα που αποκτά στην Ελλάδα ή/ και στο εξωτερικό κάθε φυσικό πρόσωπο που κατοικεί

²² Βλέπε Ν.Δ. 118/1973 περί φορολογίας κληρονομιάς, δωρεών, γονικών παροχών κλπ., ως και ν.1882/90 άρθρο 16 για το φόρο αυτόματου υπερτιμήματος κλπ.

στην Ελλάδα, καθώς και το εισόδημα που αποκτά στην Ελλάδα κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει κατοικία στο εξωτερικό.

Αναφερόμενοι στο αντικείμενο του φόρου, εννοούμε το γεγονός στο οποίο στηρίζεται η φορολογούσα αρχή για την επιβολή φόρου. Έτσι, στο φόρο περιουσίας αντικείμενο είναι η κατοχή περιουσίας και ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιείται το μέγεθός της. Στο φόρο εισοδήματος, φορολογικό αντικείμενο είναι η απόκτηση εισοδήματος π.χ. από ακίνητα, κινητές αξίες, εμπορικές επιχειρήσεις, μισθωτές υπηρεσίες κλπ.. στους φόρους κατανάλωσης φορολογικό αντικείμενο είναι η διενέργεια καταναλωτικών δαπανών κλπ.

2. Υποκείμενο του φόρου

Σύμφωνα με το άρθρο 2, υποκείμενο του φόρου είναι:

1. Κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

Σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του. Επίσης, σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματά του που προκύπτουν στην αλλοδαπή, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

2. Δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή.

Οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή θεωρείται ότι κατοικούν στην Ελλάδα.

3. Η σχολάζουσα κληρονομιά.

Σύμφωνα με τον νόμο 2238/1994 σε φόρο υπόκειται και η σχολάζουσα κληρονομιά ως φυσικό πρόσωπο.

4. Οι Ομόρρυθμες εταιρίες, οι Ετερόρρυθμες εταιρίες, κοινωνίες, αστικές κερδοσκοπικές ή μη, συμμετοχικές ή αφανείς, κοινοπραξίες.

Σε φόρο υπόκεινται οι Ο.Ε., Ε.Ε, οι κοινωνίες αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων²³.

2.1 Συναφείς διατάξεις – Θέματα άρθρου 2

2.1.1 Κοινοπραξία επιτηδευματιών

Σύμφωνα με το π.δ. 186/1992 άρθρο 2 παρ.2. υποκείμενο του φόρου είναι και η κοινοπραξία επιτηδευματιών, εφόσον έχει ορισμένη επαγγελματική διεύθυνση, αποβλέπει στην διενέργεια συγκεκριμένης πράξης, υποδεικνύεται με έγγραφη συμφωνία που κατατίθεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. πριν την έναρξη των εργασιών της και τα μέλη της είναι: α) φυσικό ή νομικό πρόσωπο που το καθένα ασκεί δική του επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα, ή/και β) ομόρρυθμο μέλος διαφορετικής ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας ή/και γ) αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί επιχείρηση εκτός της ελληνικής επικράτειας²⁴.

²³ π.δ. 186/1992 ΦΕΚ Α' 84

²⁴ με την προϋπόθεση ότι έχει λάβει Α.Φ.Μ. στην Ελλάδα πριν την συμμετοχή του στην κοινοπραξία και αυτή εκπροσωπείτε από ημεδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο

2.1.2 Προϋποθέσεις για την υπαγωγή ή όχι κάποιου φυσικού προσώπου σε φόρο.

Για την υπαγωγή ή όχι κάποιου προσώπου σε φόρο θα πρέπει να εξετάζονται τα εξής:

α) Ο τόπος απ' όπου προκύπτει το εισόδημα. Εφόσον το εισόδημα αποκτάται στην Ελλάδα υπόκειται σε φορολογία ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του προσώπου που αποκτά το εισόδημα αυτό.

Και β) Η κατοικία του προσώπου που αποκτά το εισόδημα. Το πρόσωπο που κατοικεί στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, υπόκειται σε φορολογία και για τα εισοδήματα που αποκτά στο εξωτερικό.

2.1.3 Εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα.

Το εισόδημα θεωρείται ότι προκύπτει στην Ελλάδα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) το εισόδημα από επιχείρηση όταν ασκείται στην Ελλάδα²⁵.
β) το εισόδημα από ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα.
γ) το εισόδημα από κινητές αξίες όταν αυτές είναι ελληνικές π.χ. τόκοι καταθέσεων από τράπεζες στην Ελλάδα, μερίσματα από μετοχές ημεδαπών Α.Ε., κέρδη από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια, κέρδη από παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα που προκύπτουν από το ΧΠΑ.

δ) το εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις όταν η επιχείρηση ασκείται στην Ελλάδα.

ε) το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες όταν οι εργασίες προσφέρονται στην Ελλάδα.

στ) μισθοί αλλοδαπών υπαλλήλων που ασχολούνται σε υποκατάστημα στην Ελλάδα όταν το επάγγελμα ασκείται στην Ελλάδα.

ζ) το εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών όταν το επάγγελμα ασκείται στην Ελλάδα²⁶.

η) το εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών όταν οι υπηρεσίες παρέχονται στην Ελλάδα.

θ) το κέρδη υποκαταστήματος αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα που προκύπτουν στην Ελλάδα.

2.1.4 Εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή.

Το εισόδημα θεωρείται ότι προκύπτει στην αλλοδαπή στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν το εισόδημα προκύπτει από επιχείρηση που ασκείται στην αλλοδαπή²⁷.

β) το εισόδημα που προκύπτει από ακίνητα που βρίσκονται στην αλλοδαπή.

²⁵ θεωρείται ότι ασκείται επιχείρηση στην Ελλάδα όταν διατηρείτε γραφείο, κατάστημα, υποκατάστημα κλπ.

²⁶ Το επάγγελμα ασκείται στην Ελλάδα όταν διατηρείτε σε αυτήν γραφείο, υποκατάστημα κλπ.

²⁷ Θεωρείται ότι ασκείται επιχείρηση στην αλλοδαπή όταν διατηρείται γραφείο, κατάστημα, υποκατάστημα κλπ.

γ) κέρδη υποκαταστήματος ελληνικής επιχείρησης στην αλλοδαπή.

δ) οι προμήθειες μεσιτών που καταβάλλονται από ελληνικές επιχειρήσεις και οι οποίες προέρχονται από εργασίες που πραγματοποιούν στην αλλοδαπή για την διάθεση των ελληνικών προϊόντων. Επίσης, προμήθειες αλλοδαπού για την προώθηση εξαγωγών ελληνικής επιχείρησης.

ε) οι προμήθειες αλλοδαπών τουριστικών γραφείων για την ανεύρεση και αποστολή τουριστών στην Ελλάδα.

στ) το εισόδημα από κινητές αξίες προκύπτει στην αλλοδαπή όταν οι κινητές αξίες είναι αλλοδαπές.

ζ) το εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις όταν η επιχείρηση ασκείται στην αλλοδαπή.

η) το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες όταν οι εργασίες προσφέρονται στην αλλοδαπή.

θ) το εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών όταν το επάγγελμα ασκείται στην αλλοδαπή²⁸. Θεωρείται ότι το επάγγελμα ασκείται στην αλλοδαπή όταν διατηρείται στην αλλοδαπή γραφείο, υποκατάστημα κλπ.

2.1.5 Τόπος κατοικίας φορολογουμένου.

Ο τόπος κατοικίας των φορολογουμένων ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 51 του Α.Κ.. Σύμφωνα με αυτόν « το πρόσωπο έχει κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασής του. Κανένας δεν μπορεί να έχει συγχρόνως περισσότερες από μία κατοικίες. Για τις υποθέσεις που αναφέρονται στην άσκηση του επαγγέλματος λογίζεται ως ειδική κατοικία του προσώπου ο τόπος που ασκεί το επάγγελμα του.»

2.1.6 Συμβάσεις αποφυγής της διπλής φορολογίας του Εισοδήματος.

Για την αποφυγή της διπλής φορολογίας του εισοδήματος οι χώρες υπογράφουν μεταξύ τους συμβάσεις, οι οποίες ορίζουν τον τρόπο φορολόγησης των υπόχρεων.

Παρακάτω παρουσιάζεται πίνακας με τις συμβάσεις αποφυγής της διπλής φορολογίας του εισοδήματος μεταξύ της Ελλάδας και διαφόρων χωρών.

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΩΝ:

ΗΠΑ	N.Δ.	231 &
-----	------	-------

²⁸ Θεωρείται ότι το επάγγελμα ασκείται στην αλλοδαπή όταν διατηρείται στην αλλοδαπή γραφείο, υποκατάστημα κτλ.

	2548/1953	333/1953
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	N.Δ. 2732/1953	329/1953
ΣΟΥΗΔΙΑ	N.Δ. 4300/1963	73/1963
ΓΑΛΛΙΑ	N.Δ. 4386/1964	92/1964 & 73/1965
ΙΝΔΙΕΣ	N.Δ.4580/1966	235/1966
ΙΤΑΛΙΑ >> (αναθεώρηση)	A.N. 23/1967	109/1967 17/1991
Ο. Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	N. 1927/1991	134/1967
ΚΥΠΡΟΣ	A.N. 573/1968	223/1968
ΒΕΛΓΙΟ >> (αναθεώρηση)	N.Δ.117/1969 N. 3407/2005	41/1969 266/2005
ΑΥΣΤΡΙΑ	N.Δ. 994/1971	210/1971
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	N.1191/1981	206/1981
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	N.1455/1984	89/1984
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	N.1496/1984	178/1984
ΕΛΒΕΤΙΑ	N.1502/1984	192/1984
ΤΣΕΧΙΑ	N.1838/1989	86/1989
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	N.1838/1989	86/1989
ΠΟΛΩΝΙΑ	N.1939/1991	37/1991
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	N.1924/1991	16/1991
ΔΑΝΙΑ	N.1986/1991	189/1991
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	N.2279/1995	9/1995
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	N.2319/1995	127/1995
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	N.2255/1994	195/1994
ΚΟΡΕΑ	N.2571/1998	11/1998
ΙΣΡΑΗΛ	N.2572/1998	12/1998
ΚΡΟΑΤΙΑ	N.2653/1998	250/1998
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	N.2659/1998	268/1998
ΑΛΒΑΝΙΑ	N.2755/1999	252/1999
ΑΡΜΕΝΙΑ	N.3014/2002	103/2002
ΙΣΠΑΝΙΑ	N.3015/2002	104/2002
ΓΕΩΡΓΙΑ	N.3045/2002	198/2002
ΡΩΣΙΑ	N.3047/2002	200/2002
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	N.3002/2002	90/2002
Ν. ΑΦΡΙΚΗ	N.3085/2002	319/2002
ΤΟΥΡΚΙΑΣ	N.3228/2004	32/2004
ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	N.3300/2004	262/2004
ΚΟΥΒΕΙΤ	N.3330/2005	82/2005
ΚΙΝΑ	N.3331/2005	83/2005
ΛΕΤΟΝΙΑ	N.3318/2005	46/2005
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	N.3356/2005	152/2005
ΜΕΞΙΚΟ	N.3406/2005	265/2005
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	N.3357/2005	153/2005
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	N.3046/2002	199/2002
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	3084/2002	318/2002

3. Χρόνος επιβολής του φόρου

Στο άρθρο 3 ορίζεται ο χρόνος επιβολής του φόρου καθώς και η διάρκεια του οικονομικού έτους. Ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος στο εισόδημα που αποκτάται μέσα στο αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος, κατά τις διακρίσεις που ορίζει ο νόμος και η χρονική διάρκεια του οικονομικού έτους αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

3.1 Αρχή του ετήσιου της φορολογίας.

Η αρχή του ετήσιου της φορολογίας προκύπτει από το κείμενο του νόμου « ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος...». Σύμφωνα με αυτή την αρχή, κάθε χρόνο επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα του υπόχρεου φορολογούμενου ο φόρος εισοδήματος. Ο φόρος επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα που έχει προκύψει στο προηγούμενο οικονομικό έτος. Για παράδειγμα, την 1^η Ιανουαρίου 2008 το κράτος επιβάλλει φόρο επί του συνολικού καθαρού εισοδήματος που έχει αποκτηθεί κατά το προηγούμενο έτος 2007 (από την 1^η Ιανουαρίου 2007 ως 31 Δεκεμβρίου 2007). Η αρχή του ετήσιου της φορολογίας καθιερώθηκε για λόγους οικονομικούς, τεχνικούς και διαχειριστικούς με σκοπό την επιτυχή πρόβλεψη των εσόδων και πραγματοποίηση ελέγχου του καθαρού εισοδήματος κάθε οικονομικής μονάδας.

3.2 Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.

Από την αρχή του ετήσιου της φορολογίας απορρέει και η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων σύμφωνα με την οποία, κάθε φορολογική ή διαχειριστική περίοδος ή χρήση είναι ανεξάρτητη και αυτοτελής από τις άλλες χρήσεις και δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός των αποτελεσμάτων μιας χρήσης με τις προηγούμενες ή τις επόμενες.

Η αρχή της αυτοτέλειας τέθηκε σε ισχύ με το Ν.1640/1919 και επαναλήφθηκε με το Ν.Δ. 3323/55 και το Ν. 2238/94. η αρχή αυτή δεν ισχύει στην περίπτωση του τρίτου εδαφίου της § 3 του άρθρου 4 του νόμου οπου ισχύει η αρχή της αλληλεγγύης των χρήσεων σύμφωνα με την οποία οι ζημιές που έχουν προκύψει σε κάποια κρίση δε χάνονται αλλά συμψηφίζονται στις επόμενες χρήσεις.

3.3 Οικονομικό και διαχειριστικό έτος.

Οικονομικό ή φορολογικό έτος εννοούμε το έτος που επιβάλλεται ο φόρος ή στο έτος που υποβάλλεται στην αρμόδια φορολογική αρχή συγκεντρωτική ή ανακεφαλαιωτική δήλωση. Το οικονομικό ή φορολογικό έτος είναι το επόμενο έτος εκείνου που έχει προκύψει το εισόδημα.

Η έννοια του οικονομικού έτους ορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν.2362/1991 « περί Δημοσίου Λογιστικού ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» και ορίζει ότι : « οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα , τα οποία σχετίζονται με τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος και την κίνηση της περιουσίας του Κράτους. Το

οικονομικό έτος αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους».

Διαχειριστικό έτος εννοούμε το έτος μέσα στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι οικονομικές πράξεις μιας οικονομικής μονάδας π.χ. αγορές, πωλήσεις, εισπράξεις, πληρωμές κτλ.

4. Εισόδημα και εξεύρεση του.

Το εισόδημα, σύμφωνα με τις γενικές αρχές της δημόσιας οικονομίας, αποτελεί τον καλύτερο δείκτη της φοροδοτικής ικανότητας του φορολογουμένου. Το εισόδημα ορίζεται ως το άθροισμα όλων των επιμέρους εισοδημάτων, ανεξάρτητα από την πηγή που προέρχονται σε μια χρονική περίοδο, συνήθως ενός έτους.

Φορολογούμενο εισόδημα προκύπτει όταν υπάρχει περιοδικότητα και διαρκώς εκμεταλλεύσιμη πηγή, όταν αυτό προέρχεται από αντάλλαγμα προσωπικής εργασίας ή από καρπούς περιουσιακών στοιχείων του φορολογουμένου και όχι από κάθε άλλη προσαύξηση της περιουσίας του φορολογουμένου, εκτός αν σε ειδική διάταξη του νόμου η προσαύξηση αυτής της περιουσίας λογίζεται για την υπαγωγή της σε φόρο ως εισόδημα.

4.1 Διακρίσεις εισοδήματος.

Το εισόδημα διακρίνεται σε:

1) Ακαθάριστο εισόδημα, που είναι τα έσοδα που αποκτά ο φορολογούμενος μέσα σε μια χρονική περίοδο από πώληση αγαθών, παροχή υπηρεσιών κ.τ.λ.

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ = ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

2) Καθαρό εισόδημα, που είναι το ποσό το οποίο προκύπτει μετά την έκπτωση των δαπανών απόκτησης του από τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα του.

ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ= ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΤΟΥ

3) Φορολογητέο εισόδημα, που είναι, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.1 του Κ.Φ.Ε. το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα και υποβάλλεται σε φόρο με βάση την κλίμακα.

ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ = ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΟΡΙΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ & ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΤΟ ΒΑΡΥΝΟΥΝ

4) Φορολογούμενο εισόδημα

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ.3 του Κ.Φ.Ε. ορίζεται ότι για τον υπολογισμό του συνολικού εισοδήματος (φορολογούμενου εισοδήματος) , αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα από ακίνητα, κινητές αξίες, εμπορικές επιχειρήσεις, γεωργικές επιχειρήσεις, από μισθωτές υπηρεσίες , από ελεύθερα επαγγέλματα για συγκεκριμένο και καθορισμένο κατά περίπτωση χρονικό διάστημα που είναι το ημερολογιακό έτος, το διαχειριστικό έτος για επιχειρήσεις και ελεύθερα επαγγέλματα και το γεωργικό έτος για τους αγρότες. Κατά την άθροιση των εισοδημάτων συμψηφίζονται θετικά και αρνητικά στοιχεία (ζημιές).

4.2 Εισόδημα που φορολογείται.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 το εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι το εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτηση του, όπως αυτό προσδιορίζεται ειδικότερα στα άρθρα 20 έως 51. Ο φόρος αυτού του νόμου, τα πρόστιμα και οι πρόσθετοι φόροι δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από το εισόδημα αυτό.

4.3 Πηγές εισοδήματος.

Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσης του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες ως εξής:

A. Εισόδημα από ακίνητα

B. Εισόδημα από ακίνητα

Γ. Εισόδημα από κινητές αξίες

Δ. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Ε. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

ΣΤ. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Z. Εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.

4.4 Συνολικό εισόδημα και συμψηφισμός ζημιάς.

Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα, αθροίζεται τα επιμέρους εισοδήματα Α' ως Ζ' της προηγούμενης παραγράφου, τα οποία αποκτώνται από κάθε φυσικό πρόσωπο είτε κατά το οικονομικό έτος το προηγούμενο από τη φορολογία, είτε κατά το ημερολογιακό ή διαχειριστικό ή γεωργικό έτος το οποίο έληξε μέσα στο προηγούμενο από την φορολογία οικονομικό έτος. Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επιμέρους εισοδημάτων.

4.5 Εκχώρηση εισοδημάτων από εκμίσθωση ακινήτων και τόκους δανείων στο δημόσιο.

Εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων και από τόκους δανείων που θεωρούνται ότι έχουν αποκτηθεί και τα οποία αποδεδειγμένα δεν έχουν εισπραχθεί από το δικαιούχο, επιτρέπεται να μη συνυπολογίζονται στο συνολικό καθαρό εισόδημα του εφόσον εκχωρηθούν στο δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα. Η εκχώρηση γίνεται με απλή έγγραφη δήλωση του υπόχρεου σε φόρο, η οποία υποβάλλεται στον αρμόδιο για τη φορολογία του, προϊστάμενο της ΔΟΥ μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο τα εισοδήματα αυτά υπόκεινται σε φόρο. Μαζί με την δήλωση αυτή παραδίνονται στον προϊστάμενο της ΔΟΥ τα αποδεικτικά έγγραφα της εκχωρημένης απαίτησης και με την

ίδια δήλωση ο εκχωρών βεβαιώνει ότι δεν κατέχει κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο. Το δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης εκχώρησης εισοδημάτων στο Δημόσιο, τα δικαιολογητικά που συνοποβάλλονται με αυτήν, η διαδικασία βεβαίωσης των ποσών των εισοδημάτων που εκχωρούνται στο Δημόσιο, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου²⁹.

4.6 Συναφείς διατάξεις και θέματα του άρθρου 4.

4.6.1 Έννοια ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος.

Ως «ετήσιο οικογενειακό εισόδημα» σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία εννοείτε το συνολικό ετήσιο καθαρό εισόδημα που αποκτά ο φορολογούμενος, η σύζυγος του, τα ανήλικα τέκνα του³⁰, από κάθε πηγή, ανεξάρτητα εάν αυτό είναι πραγματικό ή τεκμήριο³¹ φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο.

4.6.2 Αμοιβές και χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται ως εισόδημα.

Οι παρακάτω αμοιβές δεν έχουν τα χαρακτηριστικά του εισοδήματος και δεν υπάγονται σε φόρο εισοδήματος:

1. Η αποζημίωση λόγω αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτου που καταβάλλεται στο δικαιούχο από το Δημόσιο, εφόσον το στοιχείο δεν συνιστά στοιχείο του ενεργητικού επιχείρησης.

2. Οι αμοιβές ελεύθερου επαγγελματία από την άσκηση του επαγγέλματος του που εισπράττονται από τους κληρονόμους μετά τον θάνατο του, εφόσον ο δικαιούχος δεν είχε πιστωθεί με το ποσό αυτό, μέχρι τον θάνατο του, δεν αποτελούν εισόδημα αυτού ή των κληρονόμων του³².

3. Οι αυξήσεις σύνταξης ή μισθού που εισπράττονται μετά το θάνατο του δικαιούχου από τους κληρονόμους του³³.

4. Η αποζημίωση για τη μη λήψη κανονικής άδειας εργαζομένου που καταβάλλεται από την επιχείρηση στη σύζυγο του εργαζομένου που απεβίωσε³⁴.

5. Η αποζημίωση που καταβάλλεται σε ιδιώτη από ασφαλιστική εταιρεία λόγω αυτοκινητιστικού ατυχήματος, για την κάλυψη υλικών ζημιών και σωματικών βλαβών.

6. Η ολική αξία εξαγοράς του συμβολαίου ζωής.

7. Η ποινική ρήτρα που καταβάλλεται σε φυσικά πρόσωπα λόγω εκπροθέσμης παράδοσης ακινήτου.

8. Το ποσό του αρραβώνα που καταπίπτει υπέρ του φυσικού προσώπου.

9. Η αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

10. Η αποζημίωση λόγω βλάβης της υγείας από εργατικό ατύχημα.

²⁹ Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του Ν.2873/2000 και ισχύει σύμφωνα με την περίπτωση 1 του άρθρου 50 από 28.12.2000 και μετά.

³⁰ Σε όσες περιπτώσεις ορίζεται από το νόμο ότι τα εισοδήματα των τέκνων συναθροίζονται με αυτά των γονέων.

³¹ Π.χ. τεκμήριο εισοδήματος από ιδιοκτήτη κύριας κατοικίας, από δωρεάν παραχώρηση ακινήτου κλπ.

³² Αποτελούν στοιχείο κληρονομιάς και φορολογούνται με φόρο κληρονομιάς.

³³ Υπάγονται σε φόρο κληρονομιάς.

³⁴ Η αποζημίωση αυτή φορολογείται με φόρο κληρονομιάς.

11. Η αποζημίωση για ψυχική οδύνη των γονέων λόγω θανάτου του παιδιού τους.
12. Το ποσό της αποζημίωσης λόγω αυτοκινητιστικού ατυχήματος του θανόντος αδερφού που θα καταβληθεί εφάπαξ από την ασφαλιστική εταιρεία.
13. Τα ποσά των εκτάκτων και τακτικών ενισχύσεων που δίνει το Ταμείο Στήριξης Ελλήνων Καλλιτεχνών Άσματος και Χορού.
14. Τα ποσά που καταβάλλουν για έξοδα μεταφοράς σε ασφαλισμένους οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα ταμεία υγείας.
15. Τα επιδόματα λουτροθεραπείας, εισπνευστοθεραπείας, αεροθεραπείας και ενεσοθεραπείας.
16. Χρηματικό έπαθλο μέχρι 1500,00€
17. Το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται εφάπαξ στη σύζυγο από το σύζυγο λόγω λύσης του γάμου.
18. Τα κέρδη από ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΠΟ, ΣΤΟΙΧΗΜΑ λαχεία (φορολογούνται με ειδικό τρόπο).
19. Η ισόβια πρόσδοδος που καταβάλλεται περιοδικά σε εκτέλεση όρων ασφαλιστηρίων συμβολαίου.
20. Το ποσό της διατροφής για το τέκνο που καταβάλλεται σε αυτό με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη.
21. Η αποζημίωση που καταβάλλεται σε δικαιούχου σύμφωνα με το Ν.Δ. 1033/1971 « περί οργανώσεως και λειτουργίας του τάγματος εκκαθαρίσεως ναρκοπεδίων ξηράς» λόγω ατυχήματος από βίαιο γεγονός που συνέβη κατά την εκτέλεση της εργασίας.
22. Το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται σε υπαλλήλους με βάση τις διατάξεις του άρθρου 9 παράγραφος 2 του Ν.2085/1992.
23. Το εφάπαξ χρηματικό ποσό που καταβλήθηκε από την ΕΡΤ π.χ. στον ποιητή.

5. Φορολογία Εισοδήματος Των Συζύγων Και Των Ανήλικων Τέκνων.

Το άρθρο 5 του νόμου ορίζει τα εξής:

1)Κοινή δήλωση των συζύγων.

Κατά την διάρκεια του γάμου οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση των εισοδημάτων τους, στην οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα κάθε ενός συζύγου. Σε αυτήν την περίπτωση το τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα του εισοδήματος του ενός δεν συμψηφίζεται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου.

2)Εισόδημα συζύγων από επιχείρηση.

Το εισόδημα του ενός συζύγου, το οποίο προέρχεται από την επιχείρηση που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλο σύζυγο, προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου συζύγου και φορολογείται στο όνομα του.

3)Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στους γονείς.

Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικά εισόδημα και φορολογείται στο όνομα του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, τότε το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομα του. Αν ο

υπόχρεος γονέας δεν έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου γονέα και φορολογείται στο όνομα του.

4)Πότε τα ανήλικα τέκνα υποβάλλουν δήλωση.

Οι διατάξεις της §3 δεν εφαρμόζονται για τα εισοδήματα , τα οποία προκύπτουν από:

α) Την παροχή εργασίας του ανήλικου τέκνου, με σχέση εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας ή μίσθωσης έργου.

β) Περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από κληρονομιά.

γ) Περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από χαριστικές παροχές, εκτός από εκείνα που προέρχονται από χαριστικές παροχές γονέα του.

δ) Περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από χαριστικές παροχές που έγιναν σε αυτό από γονέα του, ο οποίος έχει αποβιώσει κατά τον χρόνο που προκύπτει το εισόδημα από αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

ε) Συντάξεις που απονεμήθηκαν στο ανήλικο τέκνο, λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας του.

στ) Περιουσιακά στοιχεία που με βάση δικαστική απόφαση περιέχονται στο ανήλικο, ως υποκατάστατα στοιχείων που αναφέρονται στις προηγούμενες περιπτώσεις αυτής της παραγράφου.

Για τα εισοδήματα αυτά το ανήλικο τέκνο έχει δική του φορολογική υποχρέωση, με εξαίρεση το εισόδημα από παροχές από τους γονείς του, καθώς και το αντίστοιχο υποκατάστατο τους.

Χαριστική παροχή γονέα: Το εισόδημα από περιουσιακό στοιχείο που περιήλθε στο ανήλικο με χαριστική παροχή γονέα του, φορολογείται στο όνομα του γονέα που το παραχώρησε. Αν η αξία του υποκατάστατου υπερβαίνει την αξία των περιουσιακού στοιχείου το οποίο εκποιήθηκε, το εισόδημα που προκύπτει θεωρείται ότι αποτελεί μέρος χαριστικής παροχής που έγινε στο τέκνο από το γονέα του που έχει το μεγαλύτερο ποσό εισοδήματος και φορολογείται, επιμεριζόμενο αναλόγως στο όνομα αυτού του γονέα³⁵.

5.1 Θέματα άρθρου 5.

5.1.1 Υποβολή χωριστής δήλωσης των συζύγων.

Οι σύζυγοι υποχρεούνται να επιδώσουν φορολογική δήλωση ο καθένας χωριστά για το εισόδημα του:

α) όταν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή φέρει ο φορολογούμενος.

β) Σε περίπτωση που ο ένας από τους συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης.

γ) Σε περίπτωση που ο ένας από τους συζύγους έχει τεθεί σε δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση ή βρίσκεται υπό δικαστική αντίληψη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ: **ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ**

³⁵ Η παράγραφος 4 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του Ν.2873/2000 (ΦΕΚ Α' 285/28.12.2000) και ισχύει σύμφωνα με την περίπτωση γ' του άρθρου 50 του ίδιου νόμου από το οικονομικό έτος 2001 για το εισόδημα της χρήσης 2000 και στο εξής

Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

1. Εισόδημα και απόκτησή του

α) Έννοια εισοδήματος από ακίνητα – χρόνος απόκτησης.

Εισόδημα από ακίνητα είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό έτος ή κατά περίπτωση γεωργικό έτος, είτε από εκμίσθωση ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση ή από παραχώρηση της χρήσης σε τρίτο από εκμίσθωση φαιών. Το εισόδημα αυτό αποκτάται από κάθε πρόσωπο στο οποίο έχει νόμιμα μεταβιβαστεί με οριστικό συμβόλαιο ή έχει αποκτηθεί με δικαστική απόφαση ή λόγω χρησικτησίας το δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή νομής ή επικαρπίας ή οίκησης, καθώς και από πρόσωπο στο οποίο έχει μεταβιβαστεί, με οριστικό συμβόλαιο, το δικαίωμα ενάσκησης επικαρπίας, κατά περίπτωση. Επίσης, εισόδημα από ακίνητα θεωρείτε και το δικαίωμα που αποκτάται από τον κύριο του εδάφους προκειμένου για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου ή εάν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του Α.Ν. 2783/1941 (ΦΕΚ Α' 29).

β) Αναδρομικά μισθώματα – χρόνος απόκτησης.

Για εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων που καταβάλλονται αναδρομικά με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση, χρόνος απόκτησης αυτών θεωρείτε ο χρόνος στον οποίο ανάγονται τα μισθώματα.

γ) Εκμίσθωση ακινήτου με έπιπλα ή μηχανήματα.

Προκειμένου για εκμίσθωση ολόκληρης ή τμήματος οικοδομής μαζί με έπιπλα ή μηχανήματα, στο εισόδημα συνυπολογίζεται και το τυχόν μίσθωμα των συνεκμισθούμενων επίπλων ή μηχανημάτων.

δ) Έννοια γαιών.

Στην έννοια του όρου « γαίες », που αναφέρεται στην παράγραφο 1, περιλαμβάνονται οι γαίες που καλλιεργούνται ή είναι φυτεμένες, τα δάση και οι δενδρώδεις εκτάσεις, τα λιβάδια και οι κάθε είδους βοσκήσιμες γαίες, τα μεταλλεία και λατομεία, οι πηγές, τα φρέατα, οι λίμνες και οι δεξαμενές, τα ιχθυοτροφεία, καθώς και κάθε άλλη έκταση γης μαζί με τα στοιχεία που είναι στην επιφάνεια του εδάφους και τις κάθε είδους ύλες που είναι κάτω από αυτό.

2. Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων.

2.1. Εισόδημα από οικοδομές.

Ως εισόδημα από οικοδομές λογίζεται:

α) Το εισόδημα από γήπεδα, ιδιαίτερα όταν αυτά χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, εργοστάσια ή εργαστήρια ή ως χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, θεαμάτων, καφετειών, γυμναστηρίων και γενικά για κάθε άλλη χρήση.

β) Η αξία που έχει κατά τον χρόνο της ανέγερσής της η οικοδομή που ανεγέρθηκε με δαπάνες του εκμισθωτή σε έδαφος του οποίου την κυριότητα έχει ο εκμισθωτής αν μετά την λήξη του χρόνου της μίσθωσης του εδάφους η οικοδομή παραμένει στην κυριότητα του εκμισθωτή. Το ετήσιο εισόδημα εξευρίσκεται με διαίρεση του υπολοίπου, που προκύπτει μετά την αφαίρεση του τυχόν ανταλλάγματος, που έχει

ορισθεί στην σύμβαση για την μεταβίβαση της κυριότητας της οικοδομής, από την αξία αυτής, κατά τον χρόνο της ανέγερσής της, σε μέρη ίσα με τον αριθμό των ετών κατά τα οποία διαρκεί η μίσθωση του εδάφους. Ως αξία της οικοδομής που έχει ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου λαμβάνεται η πραγματική αξία της οικοδομής. Η οποία εξευρίσκεται από τα επίσημα βιβλία και λοιπά στοιχεία εκείνου που ανέγειρε την οικοδομή. Σε περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία ή αυτά που τηρούνται κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή, καθώς και σε περίπτωση αμφισβήτησης από τον ενδιαφερόμενο της αξίας που υπολογίστηκε μ' αυτόν τον τρόπο, αυτή καθορίζεται ύστερα από εκτίμηση που ενεργείται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και σε συνέχεια από τα διοικητικά δικαστήρια.

Οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης εφαρμόζονται ανάλογα και για βελτιώσεις ή επεκτάσεις που γίνονται με δαπάνες του μισθωτή σε οικοδομή της οποίας την κυριότητα έχει ο εκμισθωτής, αν μετά την λήξη του χρόνου της μίσθωσης της οικοδομής οι βελτιώσεις ή επεκτάσεις παραμένουν στην κυριότητα του εκμισθωτή³⁶.

γ) Σε περίπτωση υπεκμίσθωσης, αυτό που αποκτιέται από το μισθωτή.

δ) Στις περιπτώσεις μισθώσεων διάρκειας μεγαλύτερης από 9 έτη, για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση μεταγραφής σύμφωνα με το άρθρο 1208 του αστικού κώδικα ή των επιφανειών και εμφυτεύσεων που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις 58 και 59 του αν. ν. 2783/1941, καθώς επίσης και στις περιπτώσεις οικοδομών που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου, το εισόδημα που αποκτιέται από το μισθωτή ή επιφανειούχο ή εμφυτευτή ή από αυτόν που ανήγειρε τα κτίσματα της οικοδομής σε έδαφος κυριότητας τρίτου, είτε άμεσα από υπεκμίσθωση είτε έμμεσα από ιδιοχρησιμοποίηση.

ε) Σε περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος της επικαρπίας για ορισμένο χρόνο, ενός ή περισσότερων ακινήτων, σε ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα, το αντάλλαγμα που αποκτά ο κύριος ή επικαρπωτής του ακινήτου από την μεταβίβαση αυτή.

Για τον προσδιορισμό του ετήσιου εισοδήματος το αντάλλαγμα αυτό διαιρείται σε μέρη ίσα προς τον αριθμό των πραγματικών ετών διάρκειας της επικαρπίας. Σε περίπτωση που το αντάλλαγμα αυτό είναι μικρότερο τουλάχιστον κατά 10% από την πραγματική αξία του δικαιώματος της επικαρπίας, όπως αυτή προσδιορίζεται με διατάξεις του ν.δ. 118/1973 (ΦΕΚ Α' 202), κατά το χρόνο μεταβίβασής της, για τον προσδιορισμό του ετήσιου εισοδήματος λαμβάνεται η πραγματική αξία της επικαρπίας, διαιρούμενη σε μέρη ίσα με τον αριθμό των πραγματικών ετών διάρκειάς της.

στ) Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται κατόπιν συμφωνίας στον ιδιοκτήτη, νομέα κλπ. Δάσους για την παραχώρηση της εκμετάλλευσής του, σε ποσοστό της δασικής παραγωγής, το οποίο υπολογίζεται κατά μονάδα βάρους ή όγκου επί της παραγωγής ή με άλλη παρόμοια αναλογία.

ζ) Το αντάλλαγμα το οποίο με οποιοδήποτε τρόπο υπολογίζεται και καταβάλλεται κατά συμφωνία ή κατά συνήθεια στον ιδιοκτήτη, νομές κλπ. Σε ποσοστό της παραγωγής, για την παραχώρηση της εκμετάλλευσής των γαιών, εφόσον αυτός δε συμμετέχει στις δαπάνες καλλιέργειας ή συγκομιδής των γεωργικών προϊόντων.

η) Στις περιπτώσεις των επιφανειών και εμφυτεύσεων που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του αν. ν. 2783/1941, το εισόδημα που αποκτιέται από τον επιφανειούχο ή τον εμφυτευτή από την εκμίσθωση των γαιών στις οποίες έχει το δικαίωμά του.

³⁶ Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 προστέθηκε με την παράγραφο 8 του άρθρου 1 του ν. 2954/2001 (ΦΕΚ Α' 255/2.11.2001) και ισχύει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 του ίδιου νόμου για τις δαπάνες που πραγματοποιούν οι υπόχρεοι από 2.11.2001 και μετά.

θ) Το αντάλλαγμα που καταβάλλεται για την παραχώρηση του χώρου για την τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών και κάθε είδους διαφημίσεων.

2.2. Πότε το εισόδημα δεν θεωρείται εισόδημα από ακίνητα

Δεν λογίζεται ως εισόδημα από ακίνητα αυτό που προκύπτει:

α) Από βιομηχανοστάσια που ιδιοχρησιμοποιούνται, μαζί με τα παραρτήματά τους και τα εξαρτήματά, καθώς και με τις αποθήκες και τα οικοπέδα που είναι συνεχόμενα με αυτά και χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση πρώτων υλών και για την πρώτη εναπόθεση των βιοτεχνικών και βιομηχανικών προϊόντων.

Ως μηχανοστάσια θεωρούνται τα οικοδομήματα που έχουν ειδικά ανεγερθεί για τη λειτουργία βιοτεχνίας και βιομηχανίας, στα οποία έχουν μόνιμα προσαρμοστεί μηχανικές εγκαταστάσεις, καθώς και τα οικοδομήματα επεξεργασίας και συντήρησης καπνών σε φύλλα ή άλλων εξαγωγίμων προϊόντων.

β) Από οικοδομήματα που ιδιοχρησιμοποιούνται και τα οποία βρίσκονται έξω ή μέσα από αγροτικά τμήματα και χρησιμοποιούνται για την διεξαγωγή των έργων της γεωργικής, γενικά επιχείρησης.

3. Ακαθάριστο εισόδημα

3.1 Ακαθάριστο εισόδημα από οικοδομές

Ακαθάριστο εισόδημα, προκειμένου για οικοδομή που εκμισθώνεται, είναι το μίσθωμα που έχει συμφωνηθεί. Σε περίπτωση που δεν προσάγεται το συμφωνητικό ή άλλο στοιχείο που μπορεί να αποδείξει τη συμφωνία ή αν τα συμφωνητικά ή τα αποδεικτικά στοιχεία που προσάγονται εμφανίζουν μίσθωμα που είναι δυσανάλογως κατώτερο σε σχέση με την μισθωτική αξία της οικοδομής, ο προσδιορισμός του εισοδήματος που προκύπτει από αυτή γίνεται αφού αυτή συγκριθεί με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται κάτω από παρόμοιες συνθήκες. Θεωρείτε ότι υπάρχει περίπτωση δυσανάλογου μισθώματος, σε σχέση με τη μισθωτική αξία της οικοδομής, όταν η μισθωτική αξία της είναι ανώτερη από το μίσθωμα που δηλώνεται σε ποσοστό 15% του μισθώματος αυτού. Ειδικώς, το εισόδημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 3,5% της αξίας του ακινήτου, που εκμισθώνεται και χρησιμοποιείται ως κατοικία, όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν.1249/1982, για τις περιοχές που ισχύει κάθε φορά το σύστημα αυτό. Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει τον καθορισμό της μισθωτικής αξίας αυτού του ακινήτου, εφόσον από εξαιρετικούς λόγους, που ανάγονται αποκλειστικά στους παράγοντες που επηρεάζουν τη μισθωτική αξία του, αυτή είναι μικρότερη από το 3,5% της πιο πάνω αξίας του. η επίκληση των λόγων αυτών, καθώς και η προσαγωγή των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων γίνεται με την προσφυγή, η οποία ασκείται από το φορολογούμενο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους.

Αν ο φορολογούμενος λάβει το εκκαθαριστικό του σημείωμα μετά την 31^η Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους, η προσφυγή ασκείται μέσα στις προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 66 του ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97/Α').

Ισχυρισμοί που δεν περιέχονται στην προσφυγή αυτή δεν μπορούν να προβληθούν παραδεκτώς ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου εκτός αν η όσιμη προβολή τους κρίνεται από το διοικητικό πρωτοδικείο αποχρώντως δικαιολογημένη.

3.2 Προσδιορισμός ακαθάριστου τεκμαρτού εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση.

Σε περίπτωση που η οικοδομή κατοικήθηκε από τον ιδιοκτήτη της, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 3,5% της αξίας του ακινήτου, όπως αυτή προσδιορίζεται ως το γινόμενο των εξής παραγόντων:

α) της κύριας επιφάνειας της οικοδομής στην οποία προστίθεται και το ποσοστό 20% της επιφάνειας των αποθηκευτικών χώρων, καθώς και των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων που ενδεχόμενα υπάρχουν στην οικοδομή – κατοικία.

β) της τιμής ζώνης για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας ακινήτων ή της τιμής εκκίνησης για τις λοιπές περιοχές, οι οποίες ισχύουν κατά την 1^η Ιανουαρίου κάθε έτους, όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 41 και 41α του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α').

γ) του διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος ανάλογα με την τιμή ζώνης ή εκκίνησης του ακινήτου ορίζεται ακολούθως :

Τιμή ζώνης ή εκκίνησης για κάθε τετραγωνικό μέτρο	Συντελεστής
Μέχρι 440 ευρώ	1,10
Πάνω από 440 έως 734 ευρώ	1,20
Πάνω από 734 έως 1174 ευρώ	1,30
Πάνω από 1174 ευρώ	1,40

δ) Του συντελεστή παλαιότητας. Ως συντελεστής παλαιότητας λαμβάνεται αυτός που ισχύει κάθε φορά στη φορολογία κεφαλαίου για τον προσδιορισμό της αξίας κτιρίων με βάση την τιμή ζώνης. Το τεκμαρτό εισόδημα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε κάθε μία από αυτές για 3 μήνες το έτος. Οι διατάξεις των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

3.3 Ιδιοχρησιμοποίηση – δωρεάν παραχώρηση οικοδομής και υπολογισμός ακαθάριστου εισοδήματος.

Σε περίπτωση που η οικοδομή χρησιμοποιήθηκε με άλλον τρόπο από τον ιδιοκτήτη, τον νομέα, τον επιφανειούχο, τον επικαρπωτή κλπ. Η με την συγκατάθεση αυτού κατοικήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με άλλο τρόπο από τρίτο, χωρίς αντάλλαγμα, το ακαθάριστο εισόδημα βρίσκεται ύστερα από σύγκρισή της με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται, πάντως το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που καθορίζεται με αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το 5% ούτε μικρότερο από το 3,5% της αξίας του ακινήτου, όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982.

Ειδικά, για τις παροχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας ακινήτων, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το 4% της πραγματικής αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της φορολογίας. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1.

3.4 Ακαθάριστο εισόδημα από γαίες

Προκειμένου για γαίες που εκμισθώνονται, ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται αυτό που προκύπτει με βάση την συμφωνία. Αν το μίσθωμα ή αντάλλαγμα έχει συμφωνηθεί σε είδος, αυτό αποτιμάται σε χρήμα, με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησης του είδους αυτού, κατά τον χρόνο και στον τόπο παραγωγής του.

Αν δεν προάγεται συμφωνητικό ή άλλο στοιχείο που αποδεικνύει την συμφωνία ή όταν το μίσθωμα που συμφωνήθηκε σε χρήμα ή είδος είναι δυσαναλόγως κατώτερο από την μισθωτική αξία των γαιών ή όταν η εκμετάλλευση των γαιών παραχωρήθηκε σε τρίτο χωρίς αντάλλαγμα, το ακαθάριστο εισόδημα εξευρίσκεται με σύγκριση των γαιών με άλλες γαίες που εκμισθώνονται κάτω από παρόμοιες συνθήκες. Θεωρείται ότι υπάρχει περίπτωση δυσανάλογου μισθώματος σε σχέση με τη μισθωτική αξία των γαιών, κάθε φορά που η μισθωτική αξία είναι ανώτερη του συμφωνημένου μισθώματος κατά 25% του μισθώματος αυτού.

3.5 Σχέση εισοδήματος από εκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση γαιών και αντικειμενικού μισθώματος.

Αν το δηλούμενο εισόδημα από εκμίσθωση γεωργικής γης ή το τεκμαρτό μίσθωμα από δωρεάν παραχώρηση προς οποιονδήποτε τρίτο είναι μικρότερο του προσδιορισμένου με την αντικειμενική μέθοδο του άρθρου 42, για της εφαρμογή φορολογικών διατάξεων λαμβάνεται υπόψη το μίσθωμα που προσδιορίζεται αντικειμενικά, εκτός αν πρόκειται για δωρεάν παραχώρηση γεωργικής γης μεταξύ συζύγων, κατά κύριο επάγγελμα αγροτών ή από γονείς άνω των 65 ετών σε τέκνα τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει το ύψος του αντικειμενικού μισθώματος, εφόσον από εξαιρετικούς λόγους, που ανάγονται αποκλειστικά στους παράγοντες που επηρεάζουν τη μισθωτική αξία της γεωργικής γης, αποδεικνύεται ότι αυτή είναι μικρότερη της προσδιοριζόμενης με την αντικειμενική μέθοδο. Η επίκληση των λόγων αυτών, καθώς και η προσαγωγή των αποδεικτικών στοιχείων, γίνεται από τον φορολογούμενο με την άσκηση προσφυγής κατά τις κείμενες διατάξεις, μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους.

Αν το μίσθωμα που συμφωνήθηκε και δηλώθηκε είναι ανώτερο του προσδιοριζόμενου με την αντικειμενική μέθοδο, για την εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων λαμβάνεται υπόψη το δηλωθέν.

4. Καθαρό εισόδημα

4.1 Προσδιορισμός καθαρού εισοδήματος

Από το κατά το προηγούμενο άρθρο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα εκπίπτουν:

α) Ποσοστό 5% για αποσβέσεις σε οικοδομές οι οποίες χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, οικοτροφεία, σχολεία, φροντιστήρια, αίθουσες κινηματογράφων ή θεάτρων, ξενοδοχεία, νοσοκομεία κλινικές και ποσοστό 3% για οικοδομές οι οποίες χρησιμοποιούνται για άλλες χρήσεις.

Επίσης, εκπίπτει ποσοστό μέχρι 40% για ασφάλιστρα κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ή άλλων κινδύνων, για έξοδα επισκευής και συντήρησης, για δικαστικές δα-

πάνες, καθώς και για αμοιβή δικηγόρου για δίκες σε διαφορές απόδοσης μισθίου ή καθορισμού μισθώματος για όλες γενικά τις οικοδομές.

Όταν πρόκειται για εισόδημα που προκύπτει σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 21, όλα τα παραπάνω ποσοστά περιορίζονται σε 3% συνολικώς.

Αν οι δαπάνες που αναφέρονται στα προηγούμενα εδάφια αφορούν κοινόχρηστους χώρους του ακινήτου, επιμερίζονται αναλόγως στους συνιδιοκτήτες του.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση του δικαιώματος διενέργειας των εκπτώσεων, των δαπανών που ορίζονται στην περίπτωση αυτή, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτού του νόμου.

β) Στις περιπτώσεις υπεκμίσθωσης ή ιδιοχρησιμοποίησης οικοδομών που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητα τρίτου, το δικαίωμα παρέχεται ετησίως στον ιδιοκτήτη της γης, καθώς και η αξία της οικοδομής που ανεγέρθηκε σε έδαφος κυριότητας τρίτου η οποία, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 21 λογίζεται ως εισόδημα.

γ) Στις περιπτώσεις υπεκμίσθωσης, πολυετούς μίσθωσης μεταγραφτέας και δικαιώματος επιφάνειας ή εμφύτευσης, το μίσθωμα ή δικαίωμα που καταβάλλεται.

δ) Κάθε φόρος, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει τις γαίες.

ε) Ποσοστό 5% για αποσβέσεις και έξοδα συντήρησης γαιών και γενικά συναφές βάρος.

στ) Ποσοστό 10% των δαπανών αντιπλημμυρικών έργων και έργων αποξήρανσης ελών για απόσβεσή τους, όχι όμως και για έξοδα βελτίωσης και επέκτασης των γαιών.

ζ) Το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει, βάσει νόμου, ο εκμισθωτής στο μισθωτή για τη λύση της μισθωτικής σχέσης ακινήτου, μέχρι το ύψος του ακαθάριστου εισοδήματος που αποκτά ο εκμισθωτής από το ακίνητο αυτό, κατά το έτος που καταβλήθηκε η αποζημίωση. Τυχόν αρνητικό ποσό δεν συμψηφίζεται με εισοδήματα άλλων ακινήτων ή με άλλα θετικά εισοδήματα του φορολογούμενου.

4.2 Καθαρό εισόδημα από ακίνητα

Το ποσό που απομένει, μετά τις εκπτώσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί το καθαρό εισόδημα από ακίνητα.

B. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

1. Εισόδημα και απόκτησή του

1.1 Εισόδημα από κινητές αξίες

Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει:

α) Από μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών, ομολογιών και χρεογράφων γενικά του Ελληνικού Δημοσίου ή ημεδαπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ημεδαπών επιχειρήσεων κάθε εί-

δους, καθώς και από αμοιβές και ποσοστά των διοικητικών συμβούλων και εκτός μισθού αμοιβές και ποσοστά διευθυντών και διαχειριστών των ανωνύμων εταιρειών.

β) Από μερίσματα και τόκους των τίτλων αλλοδαπής προέλευσης που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση.

γ) Από τόκους κάθε τίτλου έντοκης κατάθεσης τοις μετρητοίς ή εγγύησης, καθώς και κάθε τίτλου χρωστικού με υποθήκη, ενέχυρο ή όχι, από εκείνους που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α' και β'.

Ομοίως, το εισόδημα από τόκους που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση, με εξαίρεση αυτά που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 25 και της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του παρόντος.

δ) Από κέρδη Αμοιβαίων Κεφαλαίων, καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων από την εξαγορά μεριδίων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης.

ε) Από κέρδη ανωνύμων εταιρειών που διανέμονται με τη μορφή μετρητών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους.

στ) Από της υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων, που σχηματίζονται με τις διατάξεις του ν.δ. 400/1970 (ΦΕΚ Α' 22) για ασφαλίσεις ζωής.

ζ) Από τόκους με τους οποίους πιστώνεται ο "Λογαριασμός Νεότητας προσωπικού Ο.Τ.Ε.", που τηρείται στον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε. και ο οποίος αποτελείτε σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας του λογαριασμού αυτού από την τοποθέτηση μηνιαίων εισφορών των υπαλλήλων του με σκοπό τη χορήγηση εφάπαξ χρηματικής παροχής στα ενήλικα τέκνα τους. Επί των τόκων αυτών ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 15% εξαντλούμενης της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 περίπτωση β' και 5 περίπτωση α' του άρθρου 54 εφαρμόζονται αναλόγως και στα εισοδήματα της περίπτωσης αυτής.

η) Από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος είναι κάτοικος Ελλάδας και δεν είναι επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή αμοιβαίο κεφάλαιο του ν. 1969/1991.

Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα νοούνται τα χρηματοοικονομικά μέσα που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις γγ' έως και ζζ' της περίπτωσης α της παραγράφου 1 και στην παράγραφο 20 του άρθρου 2 του ν. 2369/1996 (ΦΕΚ 73 Α'), καθώς και αυτά που καθορίζονται με πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Για τους σκοπούς της περίπτωσης αυτής, ως παράγωγο χρηματοοικονομικό προϊόν θεωρείται και κάθε σύμβαση swap επί συναλλάγματος, ανεξάρτητα από το χρόνο σύναψης της, ως ενιαίας ή ως σύνολο επί μέρους συμβάσεων.

1.2 Εισόδημα ελεύθερο φόρου

Όταν το εισόδημα του παρόντος άρθρου υπόκειται σε φορολογία και περαιτέρω ορίζεται ότι αυτά θα καταβάλλονται ελεύθερα φόρου στο δικαιούχο, ως εισόδημα υποκείμενο σε φορολογία είναι το ποσό, από το οποίο, αφαιρουμένου του αναλογούντος σε αυτό φόρου, προκύπτει το καταβαλλόμενο στο δικαιούχο ποσό.

2. Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων

1. Το εισόδημα που προέρχεται από αποθεματικά ανωνύμων εταιρειών, τα οποία διανέμονται ή κεφαλαιοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο και σε οποιονδήποτε

χρόνο, ανεξάρτητα αν η διανομή τους γίνεται σε χρήμα ή σε ακίνητα ή σε κινητά ή σε άλλες αξίες, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

2. Το ποσό που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ανώνυμης εταιρείας, κατά την εξαγορά τους από αυτή, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

3. Κάθε δάνειο που συνομολογείτε μεταξύ ιδιωτών ή παρέχεται από εταιρεία προς τα μέλη της ή τρίτους, λογίζεται ότι επισυνάπτεται με ελάχιστο επιτόκιο αυτό που ισχύει για τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας κατά το χρόνο σύναψης του δανείου.

4. Οι τόκοι συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές, οι τόκοι από τις αποδεδειγμένες πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση μεταξύ εμπόρων και οι προκύπτοντες τόκοι υπερημερίας, λόγω καθυστέρησης στην καταβολή του πιστωθέντος τιμήματος, δεν λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες, αλλά ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτός που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί γενικά εμπορική επιχείρηση στην Ελλάδα ή, προκειμένου για αλλοδαπό, ότι αυτός έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και οι τόκοι προέρχονται από εργασίες την μόνιμης αυτής εγκατάστασης.

Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λογίζονται και οι τόκοι της παραγράφου αυτής που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση.

5. Παροχές σε είδος ή σε χρήμα και γενικά παροχές χρηματικής αποτιμήσεως, που γίνονται από ημεδαπή ανώνυμη εταιρεία, χωρίς νόμιμη ή συμβατική, για τον σκοπό αυτόν, υποχρέωση προς διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά προς πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν νόμιμα αυτή, λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες των ανωτέρω προσώπων, με την προϋπόθεση ότι έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσεως της οικείας διαχειριστικής χρήσης.

3. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από κινητές αξίες θεωρείται:

1. Για τα κέρδη που διανέμονται από τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες με τη μορφή μερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, σε διευθυντές και αμοιβών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους, ο χρόνος έγκρισης αυτών από την γενική συνέλευση των μετόχων.

2. Για τους τόκους που προέρχονται από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, ο χρόνος έγκρισής τους από την γενική συνέλευση των μετόχων και προκειμένου για τοκομερίδια, ο χρόνος που έχει ορισθεί για την εξαργύρωσή τους.

3. Για τα εισοδήματα της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος εξαργύρωσης ή είσπραξης των μερισμάτων ή φόρων.

4. Για τους τόκους του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, ενώ για τους τόκους του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος καταβολής ή πίστωσης των τόκων.

Σε περίπτωση κατά την οποία εξοφλείται το κεφάλαιο δανείου ή απαίτηση γενικά ή παρέχεται συναίνεση, με ιδιωτική βούληση ή με βάση δικαστική απόφαση, για την εξάλειψη υποθήκης ή προσημείωσης, που είχε εγγραφεί προς ασφάλεια του δανείου ή γενικά απαίτησης, θεωρείται, μη επιτρεπόμενης ανταποδείξεως, ότι εξοφλούνται ταυτόχρονα, καθιστάμενοι απαιτητικοί και οι μέχρι του χρόνου εξόφλησης του δανείου ή εξάλειψης της υποθήκης ή της προσημείωσης αναλογούντες τόκοι, οι ο-

ποίοι δεν εδηλώθησαν από τον υπόχρεο, ούτε έχουν υπαχθεί διαφορετικώς σε φορολογία μέχρι τη χρονολογία αυτή.

Οι τόκοι αυτοί, προκειμένου να υπαχθούν σε φορολογία, μπορούν να κατανεμηθούν, μετά από αίτηση του φορολογούμενου, στο έτος εξόφλησης και στα δύο προηγούμενα έτη και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν από το έτος της συνομολόγησης του δανείου ή της δημιουργίας της απαίτησης.

5. Για τα κέρδη που προέρχονται από ημεδαπά αμοιβαία κεφαλαία, ο χρόνος έγκρισής τους από την Α. Ε. Διαχειρίσεως και προκειμένου για κέρδη που προέρχονται από αμοιβαία κεφάλαια αλλοδαπής, ο χρόνος είσπραξης αυτών.

6. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 25, ο χρόνος έγκρισής τους από την γενική συνέλευση μετόχων.

7. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση στ της παραγράφου 1 του άρθρου 24, στην παράγραφο 5 του άρθρου 25, καθώς και για τις αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρείας, που δεν προέρχονται από τη διάθεση των καθαρών κερδών της, ο χρόνος καταβολής ή πίστωσης αυτών στο όνομα των δικαιούχων.

8. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση η' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος λήξης της σύμβασης. Κάθε ανανέωση ή παράταση της σύμβασης θεωρείται για την εφαρμογή της διάταξης ως νέα σύμβαση.

4. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα

1. Το εισόδημα που προκύπτει σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 αποτελεί το ακαθάριστο εισόδημα από κινητές αξίες. Από το εισόδημα αυτό εκπίπτει φόρος, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, που βαρύνει αυτό το εισόδημα.

2. Το ποσό που απομένει, μετά τις εκπτώσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί το καθαρό εισόδημα από κινητές αξίες.

3. Κατ' εξαίρεση για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος από τόκους οι οποίοι επιδικάστηκαν σε φυσικά πρόσωπα, εκπίπτουν οι τόκοι που καταβάλλονται σε δανειοδοτικούς φορείς, μέχρι το ύψος του συνολικού ακαθάριστου εισοδήματος από προσδιορισμό του καθαρού ή συνολικού εισοδήματος άλλης κατηγορίας ή δεν έχει εκπεσθεί από το συνολικό εισόδημα του οφειλέτη φυσικού προσώπου.

Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1. Έννοια και απόκτηση του εισοδήματος

1.1 Έννοια εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις .

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται από ατομική ή εταιρική επιχείρηση εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος το οποίο δεν υπάγεται στα ελευθέρια επαγγέλματα που αναφέρονται στο άρθρο 48.

1.2 Μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει σε κέρδος.

Επιχείρηση αποτελεί και μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους, καθώς και η πώληση μέσα σε 2 χρόνια από την απόκτηση εξ επαχθούς αιτίας εδαφικών εκτάσεων που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως και έχουν μεγάλη αξία.

1.3 Τι θεωρείται εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:

α) Το κέρδος από άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων γενικά, εκτός από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 34 των οποίων το καθαρό κέρδος εξευρίσκεται με ειδικό τρόπο.

Ως κέρδος θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας ακινήτου το οποίο πουλήθηκε και της αξίας αυτού κατά τον χρόνο αγοράς. Ως αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α'). Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται:

αα) το τίμημα από πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

ββ) η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Η διαφορά αυτή μειώνεται με τις δαπάνες του άρθρου 31 που βαρύνουν τον πωλητή.

β) Η ωφέλεια που πραγματοποιείται από οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδων ή αγροτεμαχίων, τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης, που βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως, δήμου ή κοινότητας, οι οποίες έχουν ρυμοτομηθεί ή κατατμηθεί.

Ως ωφέλεια θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας της έκτασης η οποία πουλήθηκε και της αξίας της πριν από την κατάτμηση ή τη ρυμοτόμηση.

Ως αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται :

αα) το τίμημα από πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

ββ) η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Η διαφορά αυτή μειώνεται με τις δαπάνες του άρθρου 31 που βαρύνουν τον πωλητή.

γ) Τα ποσά που καταβάλλουν με τη μορφή μερίσματος ή αμοιβής στα μέλη τους οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα.

δ) Τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες που ενεργούνται από της επιχείρηση παράλληλα με τον κύριο σκοπό της.

ε) Η επιχειρηματική αμοιβή του ομόρρυθμου εταίρου και του κοινωνού, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10.

στ) Ο μισθός που καταβάλλεται από ανώνυμη εταιρεία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάσει ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής, εφόσον για τις υπηρεσίες αυτές τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ασφαλισμένα σε οποιονδήποτε, εκτός Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο.

Επίσης, ο μισθός και οι κάθε είδους απολαβές που καταβάλλονται από εταιρία περιορισμένης ευθύνης σε εταίρους της για υπηρεσίες που παρέχουν σε αυτή, εφόσον οι εταίροι είναι ασφαλισμένοι για τις υπηρεσίες αυτές σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ζ) Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και η πραγματοποιηθείσα αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση, καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιήθηκε, εφόσον αυτή είχε περιληφθεί στην απογραφή.

Κατ' εξαίρεση, η υπερτίμηση από την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, το οποίο ιδιοχρησιμοποιείται ή έχει ιδιοχρησιμοποιηθεί για την άσκηση του αντικείμενου των εργασιών της επιχείρησης, απαλλάσσεται του φόρου, εφόσον εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού και φορολογείται σε περίπτωση διανομής του ή διάλυση της επιχείρησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Κατά τον υπολογισμό του υπερτιμήματος από την πώληση ακινήτου, εξαιρουμένου του υπερτιμήματος που προκύπτει από την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, ως τιμή πώλησης δεν δύναται να ληφθεί ποσό μικρότερο της αξίας, όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων.

Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται ανάλογα και για την υπεραξία που προκύπτει κατά την εισφορά ακινήτων που βρίσκονται σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) της παραγράφου 3 του άρθρου 29 του ν. 2545/1997 (ΦΕΚ 254 Α') σε επιχείρηση – φορέα ίδρυσης και εκμετάλλευσης των Π.Ο.Τ.Α.

Ειδικά για τα ακίνητα που αποτέλεσαν αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης του νόμου 1665/1986 και μεταβιβάζονται είτε λόγω λήξης της σύμβασης αυτής ή εξαγοράζονται πριν από την λήξη της μίσθωσης από το μισθωτή, ως αξία πώλησης αυτών λαμβάνεται αυτή που καθορίζεται από τους όρους της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης που είχε υπογραφεί. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το ακίνητο μεταβιβάζεται σε τρίτο πρόσωπο πλην του μισθωτή ή των κληρονομιών του, εφόσον υπεισέλθουν στη θέση του θανόντος μισθωτή, λόγω κληρονομικής διαδοχής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Η υπεραξία που προκύπτει από την πώληση ακινήτου επιχείρησης σε εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης, για το οποίο στη συνέχεια θα συναφθεί σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης και της πωλήτριας επιχείρησης, απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, με την προϋπόθεση ότι θα εμφανισθεί σε ιδιαίτερο λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού, το οποίο φορολογείται, σε περίπτωση διανομής ή διάλυσης της επιχείρησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Για τον προσδιορισμό της υπεραξίας, ως τιμή πώλησης λαμβάνεται αυτή που ορίζεται στη σύμβαση. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται για συμβάσεις αγοράς ακινήτων στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι εξωχώρια εταιρία.

η) οι τόκοι που ορίζονται από την παράγραφο 4 του άρθρου 25.

θ) οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγωγών χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ. Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα νοούνται τα

χρηματοοικονομικά μέσα που αναφέρονται στην περίπτωση η' της παραγράφου Ι του άρθρου 24.

ι) η ωφέλεια επιχείρησης, που προκύπτει από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη χρέους, που λαμβάνει χώρα μέσα στα πλαίσια της επαγγελματικής τους συνεργασίας. Στην περίπτωση αυτή δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί φορολογίας δωρεών.

1.4 Χρόνος απόκτησης εισοδήματος με διαχείριση μικρότερη του 12μήνου και υπερδωδεκάμηνη.

Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 29, ως εισόδημα λαμβάνεται:

α) για διαχειριστική περίοδο μικρότερη από δώδεκα μήνες, το κέρδος που προέκυψε κατά την διάρκειά της.

β) για διαχειριστική περίοδο μεγαλύτερη από δώδεκα μήνες, το κέρδος που προέκυψε από την έναρξη της περιόδου μέχρι την ημερομηνία έναρξης του υπολειπόμενου δωδεκάμηνου τμήματος, το οποίο υπολογίζεται κατά προσέγγιση. Το εισόδημα αυτό αφαιρείται από το εισόδημα της υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου και το υπόλοιπο αποτελεί εισόδημα της δωδεκάμηνης περιόδου φορολογείται στο επόμενο οικονομικό έτος.

2. Διαχειριστική περίοδος

2.1 Διάρκεια διαχειριστικής περιόδου

Η διαχειριστική περίοδος περιλαμβάνει δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα. Κατά τη έναρξη, λήξη ή διακοπή των εργασιών της επιχείρησης η διαχειριστική περίοδος μπορεί να είναι μικρότερη του δωδεκαμήνου. Κατ' εξαίρεση, για την επιχείρηση που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, η διαχειριστική περίοδος έναρξης μπορεί να περιλαμβάνει και μεγαλύτερο του δωδεκαμήνου χρονικό διάστημα, όχι όμως μεγαλύτερο από 24 μήνες.

2.2 Λήξη διαχειριστικής περιόδου 31/12 ή 30/6

Οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ, υποχρεούνται να κλείνουν διαχείριση στις 30 Ιουνίου ή 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να κλείνει τη διαχείριση του α) το υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλοδαπής επιχείρησης κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή του το κεντρικό κατάστημα στην αλλοδαπή, και β) η ημεδαπή επιχείρηση στην οποία μετέχει αλλοδαπή τούτη με ποσοστό κεφαλαίου 50% τουλάχιστον κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση. γ) η ημεδαπή επιχείρηση στο κεφάλαιο της οποίας μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον 50% άλλη ημεδαπή επιχείρηση, στην οποία μετέχει αλλοδαπή επιχείρηση με το ίδιο ή μεγαλύτερο ποσοστό, κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση, δ) η ημεδαπή επιχείρηση στο κεφάλαιο της οποίας μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον 50% άλλη ημεδαπή επιχείρηση, κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείριση της η συμμετέχουσα επιχείρηση.

Επί αλλαγής του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου της αλλοδαπής επιχείρησης ή της συμμετέχουσας οι παραπάνω επιχειρήσεις μπορούν χωρίς έγκριση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ να προσαρμόζουν το χρόνο λήξης της διαχειριστικής

περιόδου με αυτόν της αλλοδαπής ή της συμμετέχουσας επιχείρησης. Η προσαρμογή μπορεί να γίνεται είτε με επιμήκυνση είτε με σύντμηση της διαχειριστικής περιόδου.

2.3 Λήξη περισσότερων διαχειριστικών περιόδων που καλύπτουν διάστημα πάνω από 12 μήνες.

Όταν κατά την διάρκεια του προηγούμενου της φορολογίας οικονομικού έτους έχουν κλειστεί περισσότερες από μία διαχειρίσεις οι οποίες περιλαμβάνουν χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από δώδεκα μήνες ως εισόδημα λαμβάνεται το άθροισμα των κερδών αυτών των διαχειρίσεων. Σε περίπτωση μετάθεσης του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου η μετάθεση αυτή θεωρείται πάντοτε ως παράταση της δωδεκάμηνης περιόδου. Σε αυτήν την περίπτωση ως εισόδημα λαμβάνεται αυτό που προκύπτει από την προσαυξημένη δωδεκάμηνη περίοδο.

2.4 Εξωλογιστικός προσδιορισμός εισοδήματος λόγω μη κλείσιμο διαχείρισης.

Όταν έχει διαρρεύσει πλήρες δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα χωρίς να κλείσει διαχείριση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του έτους της φορολογίας, το εισόδημα καθορίζεται εξωλογιστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32.

2.5 Μετάθεση χρόνου λήξης διαχειριστικής περιόδου.

Αλλαγή του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου με σύντμηση ή επιμήκυνση αυτής επιτρέπεται εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι που την επιβάλλουν. Για την αλλαγή αυτή απαιτείται έγκριση από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. μετά από σχετική αίτηση του επιτηδευματία που υποβάλλεται το αργότερο ένα μήνα πριν από την λήξη της διαχειριστικής περιόδου της οποίας ζητείται η επιμήκυνση ή ένα μήνα πριν από την αιτούμενη λήξη της υπό σύντμηση διαχειριστικής περιόδου. Η αίτηση που υποβάλλεται εκπρόθεσμα θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί.

3. Ακαθάριστο εισόδημα

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λαμβάνεται το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων από τις κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές αυτών.

2. Ο προσδιορισμός των ακαθάριστων εσόδων των εμπορικών επιχειρήσεων ενεργείται ως ακολούθως:

α) για επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία β' και γ' κατηγορίας του ΚΒΣ τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με βάση τα δεδομένα βιβλίων και στοιχείων.

Εξαιρετικά για επιχειρήσεις πρακτόρων κρατικών λαχείων ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται για μεν τις λιανικές πωλήσεις λαχείων που διενεργούνται μέσω καταστημάτων τους η προμήθεια που δικαιούνται για δε τις χονδρικές πωλήσεις ποσοστό 1% επί της ονομαστικής αξίας των λαχείων για τη μεσολάβηση πώλησης αυτών.

β) Για επιχειρήσεις που τηρούν ακριβή βιβλία και στοιχεία πρώτης κατηγορίας του ΚΒΣ τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με την προσθήκη του μικτού κέρδους στο συνολικό κόστος των εμπορευσίμων αγαθών χωρίς φόρο προστιθέμενης

αξίας τα οποία αγοράστηκαν μέσα στην χρήση ή των έτοιμων προϊόντων που έχουν παραχθεί από τις πρώτες και βοηθητικές ύλες που αγοράστηκαν μέσα στην ίδια χρήση. Το μικτό εμπορικό ή βιομηχανικό κέρδος κατά περίπτωση, βρίσκεται με σύγκριση των τιμών κτήσης και πώλησης των αγαθών που διατέθηκαν από την επιχείρηση. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν αυτά τα στοιχεία λαμβάνεται υπόψη ο συντελεστής μικτού κέρδους άλλων ομοειδών επιχειρήσεων.

γ) Για επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία και στοιχεία του ΚΒΣ ή τα τηρούμενα είναι κατώτερα της προσήκουσας κατηγορίας ή ανεπαρκή ή ανακριβή, τα ακαθάριστα έσοδα προσδιορίζονται εξωλογιστικά με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες που διαθέτει ο προϊστάμενος της ΔΟΥ για την έκταση της συναλλακτικής δράσης και τις συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης. Ειδικά, σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί απόκρυψη φορολογητέας ύλης ή/και μη έκδοση στοιχείων ή/και έκδοση πλαστών – εικονικών στοιχείων που συνεπάγονται τον χαρακτηρισμό των βιβλίων ως ανακριβών, το σχετικό ποσό που προκύπτει, το οποίο σε περίπτωση επανάληψης των παραπάνω παραβάσεων μέσα στην ίδια διαχειριστική χρήση διπλασιάζεται, προστίθεται στα ακαθάριστα έσοδα των βιβλίων και το άθροισμα προσαυξάνεται κατά ένα ποσοστό, ως ακολούθως: α) κατά 4% εάν το ποσό της απόκρυψης της φορολογητέας ύλης που προκύπτει από τους ως άνω λόγους δεν υπερβαίνει το 5% της δηλωθείσας και σε ποσό τα 5.000,00€ και β) κατά 8% εάν το ποσό υπερβαίνει το 5% της δηλωθείσας και σε ποσό τα 5.000,00€.

Δ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1. Έννοια και απόκτηση του εισοδήματος

1. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος, κατά περίπτωση και αποκτάται από την εκμετάλλευση μιας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους, όπως είναι οι αγροτικές, κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές, σηροτροφικές, δασικές, αλιευτικές κλπ.

2. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 28 εφαρμόζονται αναλόγως και στο εισόδημα αυτής της κατηγορίας.

2. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα

1. Κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 28 παράγραφος 3 περιπτώσεις ζ' και η', 29, 30, 31, 38 και 39.

2. Αν το καθαρό εισόδημα δεν μπορεί να προσδιοριστεί λογιστικώς, αυτό προσδιορίζεται τεκμαρτώσ με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς κατά κλάδο εκμεταλλεύσεων συντελεστές καθαρού εισοδήματος. Ως ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται η αξία των παραγόμενων προϊόντων. Για την εξεύρεση της αξίας τους τα προϊόντα αποτιμώνται σε ευρώ με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησής τους στο χρόνο και στον τόπο της παραγωγής τους. Σε αυτά τα ακαθάριστα έσοδα δε συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα ποσά εσόδων:

α) οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις

β) η αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου της επιχείρησης

γ) τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεσθεί, εφόσον είχαν γίνει δεκτές από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος

δ) τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από φόρους, τέλη και εισφορές της επιχείρησης εφόσον είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως και είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.

Τα ποσά των πιο πάνω περιπτώσεων α' και δ' προστίθενται στο καθαρό εισόδημα της επιχείρησης το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή καθαρού εισοδήματος.

3. Για κάθε κλάδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρού εισοδήματος περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για τις γεωργικές επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και στοιχεία του ΚΒΣ αλλά δεν τηρούν ή τηρούν ανακριβή βιβλία και στοιχεία ο συντελεστής καθαρού κέρδους προσαυξάνεται κατά 40%. Το πέμπτο και τα επόμενα αυτού εδάφια της παραγράφου 2 του άρθρου 32 ισχύουν ανάλογα και για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος επί γεωργικών επιχειρήσεων.

4. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος αποδεικνύει ότι εξαιτίας ζημιών από γεγονότα απρόβλεπτα ή οφειλόμενα σε ανώτερη βία, μειώθηκε το εισόδημά του από τη γεωργική εκμετάλλευση, το καθαρό εισόδημα μπορεί να προσδιοριστεί με τη χρήση συντελεστή κατώτερου από εκείνους που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο. Στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το μηδέν.

3. Προσδιορισμός καθαρού γεωργικού εισοδήματος

1. Ως καθαρό γεωργικό εισόδημα, από οποιαδήποτε γεωργική δραστηριότητα, στην περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ θεωρείται η πρόσοδος από το έδαφος, το κεφάλαιο και την εργασία, από τη συμμετοχή τους στην παραγωγική δραστηριότητα μιας γεωργικής εκμετάλλευσης η οποία προσδιορίζεται με αντικειμενική μέθοδο.

Για τον προσδιορισμό αυτό λαμβάνεται υπόψη το καθαρό γεωργικό εισόδημα, όπως αυτό υπολογίζεται ε βάσει τις καθιερωμένες αρχές της γεωργικής λογιστικής ανά στρέμμα και είδος προϊόντος ή κατά κεφαλή και είδος εκτρεφόμενου ζώου ή κατά άλλη μονάδα παραγωγής για ειδικές περιπτώσεις επί τον αριθμό των στρεμμάτων ή των εκτρεφόμενων ζώων ή των άλλων μονάδων παραγωγής ή συνδυασμό αυτών.

Για την εξειδίκευση της άνω αντικειμενικής μεθόδου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας καθορίζονται:

α) τα προσδιοριστικά στοιχεία που διαμορφώνουν την πρόσοδο από το έδαφος, αφού συνεκτιμηθούν η συνολική έκταση, το σχήμα, η τοπογραφική κατάσταση, όπως κλίση και γενικά τα στοιχεία τα οποία καθορίζουν την φυσική του παραγωγικότητα, όπως σύσταση εδάφους, γονιμότητα.

β) τα στοιχεία που προσδιορίζουν την πρόσοδο από την εργασία αφού συνεκτιμηθούν ο χρόνος απασχόλησης, η ηλικία, το φύλλο η ίδια ή ξένη απασχόληση.

γ) τα στοιχεία που προσδιορίζουν την πρόσοδο από το κεφάλαιο, αφού συνεκτιμηθούν το μέγεθος, η μορφή αυτού, όπως έγγειες βελτιώσεις, γεωργικές κατασκευές, μηχανές, μόνιμες φυτείες.

δ) η μέθοδος υπολογισμού των βασικών αυτών συντελεστών παραγωγής της γεωργικής εκμετάλλευσης.

ε) κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

2. Ο προσδιορισμός του καθαρού γεωργικού εισοδήματος για κάθε ημερολογιακό έτος με αντικειμενική μέθοδο γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία:

Συνιστάται, στη Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος του Υπουργείου Οικονομικών, Επιτροπή Αντικειμενικού Προσδιορισμού του Γεωργικού Εισοδήματος (Ε.Α.Π.Γ.Ε.), αποτελούμενη από το Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας και Δημόσιας Περιουσίας, ως πρόεδρο και μέλη τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Φορολογίας Εισοδήματος ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, δύο ειδικούς επιστήμονες του Υπουργείου Γεωργίας με τους αναπληρωτές τους, που προτείνονται από την Υπηρεσία τους, έναν ειδικό επιστήμονα με τον αναπληρωτή του, που προτείνεται από την ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ., δύο ειδικούς επιστήμονες με τους αναπληρωτές τους που προτείνονται από τις αγροτικές συνομοσπονδίες, ένα μέλος του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών με τον αναπληρωτή του, που προτείνεται από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.

Επίσης, συμμετέχει ως μέλος ένας υπάλληλος του κλάδου πληροφορικής - λογισμικού του Κέντρου Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος αναπληρώνεται από άλλον υπάλληλο του ίδιου κλάδου της ίδιας υπηρεσίας. Χρέη γραμματέα της Επιτροπής εκτελούν δύο εφοριακοί υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, αναπληρούμενοι από άλλους δύο εφοριακούς υπαλλήλους της ίδιας Γενικής Διεύθυνσης.

Έργο της επιτροπής είναι η κατάρτιση πινάκων, που περιλαμβάνουν εκτιμήσεις του καθαρού γεωργικού εισοδήματος της παραγράφου 1, για όλα τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται στην ελληνική επικράτεια καθώς και εκτιμήσεις του αντιπροσωπευτικού ενοικίου ανά στρέμμα ενοικιαζόμενης γεωργικής γης. Οι πιο πάνω εκτιμήσεις εξειδικεύονται κατά νομό, ζώνη καλλιεργούμενης έκτασης (πεδινή - ορεινή - ημιορεινή) και δυνατότητα άρδευσης ή όποια άλλη διάκριση κρίνεται αναγκαία, λαμβάνοντας υπόψη ειδικούς συντελεστές ζώνης καλλιεργούμενης έκτασης, συντελεστές αρδευσιμότητας και όποιο άλλο στοιχείο κρίνεται πρόσφορα από την επιτροπή με βάση δεδομένα προηγούμενων ετών, δεκτικά αξιολόγησης.

Η ΕΑΠΓΕ καταρτίζει οριστικούς πίνακες μέχρι το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους αφού συνεκτιμήσει ανάλογους πίνακες οι οποίοι έχουν καταρτισθεί από τις νομαρχιακές επιτροπές της επόμενης παραγράφου.

3. σε κάθε νομαρχία στη Διεύθυνση Επιθεώρησης και Συντονισμού ΔΟΥ συνιστάται επιτροπή αποτελούμενη από επιθεωρητή της οικείας Διεύθυνσης που είναι αρμόδια για το νομό, ως πρόεδρο και μέλη τον προϊστάμενο της ΔΟΥ του νομού, έναν ειδικό επιστήμονα της Διεύθυνσης Γεωργίας της νομαρχίας, έναν ειδικό επιστήμονα που προτείνεται από την ένωση γεωργικών συνεταιρισμών της έδρας του νομού και έναν ειδικό επιστήμονα που προτείνεται από κάθε αγροτική ομοσπονδία του νομού. Για τους παραπάνω ορίζονται και αναπληρωτές τους. Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί φοροτεχνικός υπάλληλος δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας του νομού.

Έργο της επιτροπής είναι η κατά νομό οριστικοποίηση πινάκων καθαρού εισοδήματος της παραγράφου 1. οι πίνακες αυτοί καταρτίζονται με ευθύνη των Διευθύνσεων Γεωργίας από διαθέσιμα λογιστικά στοιχεία γεωργικών εκμεταλλεύσεων για όλα τα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα του νομού, με βάση τις καθιερωμένες γεωργοοικονομικές μεθόδους και προσκομίζονται στην επιτροπή μέχρι 15 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους στην επιτροπή της παραγράφου 2.

4. Αν τα τηρούμενα βιβλία ή στοιχεία του ΚΒΣ από τα οποία δεν εξάγεται λογιστικό αποτέλεσμα προκύπτει καθαρό γεωργικό εισόδημα διαφορετικό από αυτό που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο, λαμβάνεται υπόψη για τη φορολογία εισοδήματος το κατά περίπτωση προκύπτον μεγαλύτερο εισόδημα.

5. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος, αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας ζημιών από γεγονότα απρόβλεπτα ή οφειλόμενα σε ανώτερη βία, δεν αποκτήθηκε εισόδημα ή το αποκτηθέν είναι κατώτερο του προσδιοριζόμενου με την αντικειμενική μέθοδο, ο προϊστάμενος της ΔΟΥ δεν λαμβάνει υπόψη ή μειώνει κατά περίπτωση το προκύπτον με την αντικειμενική μέθοδο καθαρό εισόδημα.

4. Εκπτώσεις του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις

1. Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα, που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο του άρθρου 42, εκπίπτουν:

α) το ποσό του καταβαλλόμενου ενοικίου για εκμίσθωση της γεωργικής γης.
β) ποσό ίσο με το 25%, της δαπάνης αγοράς καινούργιου πάγιου εξοπλισμού, που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών της γεωργικής εκμετάλλευσης, εφάπαξ κατά το χρόνο πραγματοποίησης της δαπάνης, χωρίς δυνατότητα έκπτωσης αυτής, ολικά ή μερικά, σε επόμενες χρήσεις. Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσεως είναι νέοι αγρότες, το παραπάνω ποσό ανέρχεται σε ποσοστό 50%.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες και η διαδικασία εφαρμογής καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων των εκπτώσεων αυτού του άρθρου.

5. Απαλλαγές του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις.

1. Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, φυσικών προσώπων, απαλλάσσεται του φόρου ποσό 1.500,00 ευρώ. Το ποσό αυτό ορίζεται σε 3.000,00 ευρώ εφόσον τα παραπάνω πρόσωπα λαμβάνουν εξισωτικές αποζημιώσεις.

Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσης είναι νέοι αγρότες, τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά ποσοστό 50% για τα 5 πρώτα χρόνια υποβολής φορολογικής δήλωσης και κατά ποσοστό 25% για τα επόμενα 5 χρόνια.

Η απαλλαγή αυτή παρέχεται με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι θα εξακολουθήσουν να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες για μια ακόμη δεκαετία. Σε αντίθετη περίπτωση βεβαιώνεται ο φόρος που δεν καταβλήθηκε.

2. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται:

α) Οι λεπτομέρειες και η διαδικασία εφαρμογής των διατάξεων αυτού του άρθρου, β) οι υποχρεώσεις των προσώπων της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου και γ) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων των απαλλαγών αυτού του άρθρου.

Ε. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Εισόδημα και απόκτησή του

1. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι το εισόδημα που προκύπτει κάθε ένα οικονομικό έτος από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, συντάξεις και γενικά από κάθε παροχή που χορηγείται περιοδικά με οποιαδήποτε μορφή είτε σε χρήμα είτε σε είδος ή άλλες αξίες για παρούσα ή προηγούμενη υπηρεσία ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, το οποίο αποκτάται από μισθωτούς γενικά αι συνταξιούχους.

Ειδικότερα, στ εισοδήματα αυτά περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες παροχές:

α) η αξία των αγαθών που αντιπροσωπεύουν οι χορηγούμενες «δωροεπιταγές»,

β) η αξία χορηγούμενων διατακτικών για την αγορά αγαθών από συμβεβλημένα καταστήματα, με την εξαίρεση των διατακτικών τροφής για εργαζόμενους μέχρι το ποσό των 6€ ανά διατακτική,

γ) το ποσό του καταβαλλόμενου ενοικίου, καθώς και του τεκμαρτού ενοικίου όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση το άρθρο 23 του ΚΦΕ, για παροχή κατοικίας,

δ) το καταβαλλόμενο ποσό για οικιακό προσωπικό,

ε) τα επιδόματα θέσεως και ευθύνης.

Ομοίως, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και το εισόδημα που αποκτούν οι δικηγόροι ως πάγια αντιμισθία για την παροχή νομικών υπηρεσιών, καθώς και το εισόδημα που αποκτούν οι ξεναγοί οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 1545/1985 (ΦΕΚ Α 91').

2. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, εισόδημα που υπόκειται σε φόρο είναι εκείνο από το οποίο, αν αφαιρεθεί ο φόρος που του αναλογεί, προκύπτει το χωρίς φόρο ποσό που καταβάλλεται στο δικαιούχο.

3. Τα επιδόματα που καταβάλλονται στις δικαιούχους πολύτεκνες μητέρες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 του ν. 1892/1990, λογίζονται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, το οποίο αποκτάται κατά την καταβολή του.

4. δε θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και δεν υπόκειται σε φόρο:

α) Η αποζημίωση που παρέχεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών για δαπάνες υπηρεσίας, που τους έχουν ανατεθεί, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από τα σχετικά παραστατικά στοιχεία, που προβλέπονται από τις διατάξεις του ΚΒΣ.

β) Οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' και Β' βαθμού και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.), όπως ορίζονται με τις διατάξεις του ν. 2685/1999 (ΦΕΚ 35 Α') και του π.δ. 200/1993 (ΦΕΚ 75 Α') καθώς και τα έξοδα κίνησης που καταβάλλονται στους οικονομικούς επιθεωρητές του άρθρου 2 του ν. 2343/1995 (ΦΕΚ 211 Α') όπως ορίζονται με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του ν. 2470/1997 (ΦΕΚ 40 Α').

γ) Η παροχή που καταβάλλεται εφάπαξ από τα ταμεία πρόνοιας και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς στους ασφαλισμένους και τις οικογένειές τους, το εφάπαξ βοήθημα που παρέχεται σε δημόσιους υπαλλήλους και βοηθητικό προσωπικό λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία με παραίτηση καθώς και τα εφάπαξ βοηθήματα που χορηγούνται σύμφωνα με τους ν. 4153/1961 (ΦΕΚ -Α' 45), αν. ν. 513/1968 (ΦΕΚ -Α' 186), ν. 103/1975 (ΦΕΚ -Α' 167) και ν. 303/1976 (ΦΕΚ -Α' 94).

δ) Ποσοστό 20% από τις κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, σε μισθωτούς ή συνταξιούχους, βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή συλλογικής σύμβασης, καθώς και από δε-

δουλευμένες καθαρές αποδοχές που εισπράττει καθυστερημένα ο δικαιούχος, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από του μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης.

ε) οι παρεχόμενες από αθλητικά σωματεία ή ενώσεις αυτών αποζημιώσεις οδοιπορικών και λοιπών εξόδων ταξιδίων καθώς και παροχές διατροφής σε ερασιτέχνες αθλητές μέσα στα πλαίσια των διατάξεων περί φιλάθλου ιδιότητας, μέχρι του ποσού 3.520,00 ευρώ.

στ) οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στους υπαλλήλους που αναφέρονται στις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 58 του ν. 1943/1991.

ζ) Το ποσό του ειδικού επιδόματος μουσικού οργάνου που χορηγείται στους μουσικούς της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών, Θεσσαλονίκης και της Ορχήστρας Λυρικής Σκηνής για την κάλυψη της δαπάνης αγοράς, συντήρησης και επισκευής του μουσικού οργάνου ιδιοκτησίας τους για την εκτέλεση μουσικών έργων.

2. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος

1. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε δικαίωμα είσπραξης του.

Ειδικά, προκειμένου για αποδοχές και συντάξεις, που καταβάλλονται σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται σε μισθωτούς ή συνταξιούχους, με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, χρόνος απόκτησής τους θεωρείται ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται από τους δικαιούχους.

2. ειδικά για τις πρόσθετες αμοιβές και τις αποζημιώσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο και τα ν.π.δ.δ. χρόνος απόκτησής τους είναι αυτός στον οποίο εισπράττονται από τους δικαιούχους. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση αυτή, αν οι πρόσθετες αμοιβές ή αποζημιώσεις καταβάλλονται στους δικαιούχους σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, χρόνος απόκτησης τους είναι ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται.

3. Αν ο δικαιούχος εισπράττει καθυστερημένα δουλευμένες αποδοχές, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από τους μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης, χρόνο απόκτησης αυτών των αποδοχών είναι ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται.

3. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα

1. Από το ακαθάριστο εισόδημα που ορίστηκε πιο πάνω από μισθωτές υπηρεσίες εκπίπτουν:

α) Κάθε ποσό για φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει αυτό το εισόδημα.

β) Οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, οι οποίες επιβάλλονται με νόμο.

2. Το ποσό που απομένει, μετά τη διενέργεια των εκπτώσεων που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί το καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

3. Ειδικά για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, της Μόνιμης Αντιπροσωπείας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και των στρατιωτικών, που υπηρετούν στην αλλοδαπή, καθώς και των υπαλλήλων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών, των υπαλλήλων του Εθνικού Οργανισμού Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και των υπαλλήλων της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών, που υπηρετούν στα οικεία αντιπροσωπευτικά γραφεία τους στις Βρυξέλλες, ως καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες αυτού του άρθρου λαμβάνεται ποσό ίσο με το καθαρό ποσό αποδοχών, τις οποίες αυτοί θα έπαιρναν αν υπηρετούσαν στο εσωτερικό.

ΣΤ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ

1. Εισόδημα και απόκτησή του

1.1 Ποιοι θεωρούνται ελεύθεροι επαγγελματίες.

Εισόδημα από υπηρεσίες επαγγελμάτων είναι οι αμοιβές από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαίας, δικηγόρου, δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, οικονομολόγου, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή σύμβουλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη, αναλογιστή, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού και εμπειρογνώμονα.

1.2 Αμοιβές που εμπίπτουν στην κατηγορία του εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα.

Στο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων περιλαμβάνεται και κάθε αμοιβή που καταβάλλεται:

α) Σε πραγματογνώμονες, διαιτητές, εκκαθαριστές γενικά, ελεγκτές ανωνύμων εταιριών, εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές κληρονομιών και κηδεμόνες σχολάζουσας κληρονομίας.

β) Σε συγγραφείς και μουσουργούς από συγγραφικά δικαιώματα γενικά.

γ) Σε αντιπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων και ιδιώτες για τη συμμετοχή τους σε κάθε είδους επιτροπές ή συμβούλια, από το Δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, ιδρύματα, συνεταιρισμούς και οργανισμούς γενικά.

δ) Στη σύζυγο ή στο σύζυγο λόγω διατροφής η οποία επιδικάστηκε σε αυτούς ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται σε τέκνα από οποιαδήποτε αιτία, δεν θεωρείται εισόδημά τους.

1.3 Εισοδήματα μη κατονομαζόμενα

Ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων λογίζεται και κάθε εισόδημα που δεν μπορεί να υπαχθεί σε κάποια από τις κατηγορίες Α' έως Ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 4.

1.4 Τόκοι καθυστερημένων αμοιβών αρχιτεκτόνων, μηχανικών, τοπογράφων.

Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα λογίζονται και οι πάσης φύσεως τόκοι που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς και τοπογράφους λόγω καθυστέρησης είσπραξης των αμοιβών τους για προσφερθείσες από αυτούς υπηρεσίες που εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

1.5 Εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον ΟΤΕ στα τέκνα υπαλλήλων του.

Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα θεωρούνται και τα εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. βάσει κανονισμού του προσωπικού του από το Λογαριασμό Νεότητας στα ελληνικά τέκνα των υπαλλήλων αυτού από ίδια κεφάλαια. Στο εισόδημα αυτό διενεργείται παρακράτηση φόρου κατά την καταβολή του, από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. και ο φόρος υπολογίζεται με βάση την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9. Για την απόδοση φόρου που παρακρατείτε εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 59.

1.6 Χρόνος απόκτησης.

Χρόνος κτήσης του εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθέριου επαγγέλματος θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος εισέπραξε τούτο. Κατ' εξαίρεση, για διατροφή που καταβάλλεται αναδρομικά με δικαστική απόφαση, χρόνος κτήσης της θεωρείται ο χρόνος τον οποίο αφορά.

Ως είσπραξη, για την επιβολή και για την παρακράτηση του φόρου, θεωρείται και η πίστωση του δικαιούχου στα βιβλία του υπόχρεου για την καταβολή της αμοιβής, ύστερα από προηγούμενη, επί αποδείξει, αναγγελία στο δικαιούχο.

Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέριου επαγγέλματος που αντιπροσωπεύει εργασίες δύο ή περισσότερων ετών και καταβάλλεται μεταγενέστερα, κατανέμεται σε ίσα μέρη να φορολογηθεί: α) στο έτος της είσπραξης και το αμέσως προηγούμενο, σε περίπτωση εργασίας δύο ετών, β) Στο έτος της είσπραξης και τα αμέσως δύο προηγούμενα, σε περίπτωση εργασίας τριών ή περισσότερων ετών.

Ειδικά, για συγγραφείς, μουσουργούς, καλλιτέχνες ζωγράφους ή γλύπτες ή χαράκτες, το εισόδημα που αποκτούν κάθε χρόνο από τα έργα της πνευματικής τους παραγωγής κατανέμεται σε ίσα μέρη για να φορολογηθεί στο έτος της κτήσης του και στα τρία επόμενα έτη. Το ίδιο εφαρμόζεται και στην περίπτωση που προκύπτει ζημία.

2. Ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέριων επαγγελμάτων λαμβάνεται το σύνολο των αμοιβών που εισπράττονται από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος όπως αυτό προκύπτει από τα επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία που τηρεί ο φορολογούμενος.

2. Από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν οι επαγγελματικές δαπάνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 31, μόνο εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμο φορολογικό στοιχείο και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου.

Ειδικά οι δαπάνες συντήρησης, λειτουργίας, επισκευής, κυκλοφορίας, αποσβέσεων και μισθωμάτων που καταβάλλονται σε εταιρίες, χρηματοδοτικής μίσθωσης για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες ελευθέρου επαγγέλματος, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμα φορολογικά στοιχεία και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου, εκπίπτουν κατά ποσοστό 25% του συνολικού ύψους αυτών, μη δυνάμενο να υπερβεί ποσοστό 3% του δηλωθέντος ακαθάριστου εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων.

3. Εξαιρετικώς, το ακαθάριστο εισόδημα από το έργο της πνευματικής παραγωγής των συγγραφέων, των μουσικών και των καλλιτεχνών ζωγράφων ή γλυπτών ή χαρακτών κατανέμεται ισομερώς στο πρώτο έτος αποκτήσεως του εισοδήματος από αυτό το έργο και τα αμέσως επόμενα τρία έτη, εκτός εάν ο υπόχρεος επιθυμεί να φορολογηθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος. Αυτά εφαρμόζονται επίσης προκειμένου για τις κάθε είδους επαγγελματικές δαπάνες οι οποίες επιβαρύνουν το κόστος του έργου των πιο πάνω προσώπων, ανεξάρτητα από τον χρόνο που πραγματοποιήθηκαν, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί να φορολογηθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2.

4. Το ποσό που απομένει μετά τις εκπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 αποτελεί το καθαρό εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων.

3. Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος

1. Αν ο υπόχρεος δεν τηρεί βιβλία και στοιχεία που ορίζονται από τον ΚΒΣ ή αυτά που τηρεί είναι ανεπαρκή ή ανακριβή, το ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα προσδιορίζονται τεκμαρτώς.

2. Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των ακαθάριστων αμοιβών λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος και ο τρόπος άσκησης του επαγγέλματος, ο τόπος που ασκείται αυτό, η ειδικότητα, ο επιστημονικός τίτλος, ο κύκλος των εργασιών, το ύψος της αμοιβής που εισπράττεται κατά περίπτωση, το προσωπικό το οποίο απασχολείται, τα μέσα που διαθέτοντας, η πελατεία, το ύψος των επαγγελματικών δαπανών και γενικά κάθε άλλο στοιχείο που προσδιορίζει την επαγγελματική δραστηριότητα και απόδοση του φορολογούμενου.

3. Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των καθαρών αμοιβών οι ακαθάριστες αμοιβές πολλαπλασιάζονται με ειδικούς συντελεστές καθαρών αμοιβών ανάλογα με την κατηγορία του επαγγέλματος. Στις καθарές αμοιβές που προσδιορίζονται με τεκμαρτό τρόπο προστίθενται: α) οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις, β) η αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου του ελεύθερου επαγγελματία, γ) τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεσθεί, εφόσον είχαν γίνει δεκτές από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος, δ) τα ποσά που έχουν εισπραχθεί για φόρους, τέλη και εισφορές που είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως, εφόσον είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.

4. Για κάθε κατηγορία επαγγέλματος προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρών αμοιβών, ο οποίος εφαρμόζεται στις ακαθάριστες αμοιβές. Οι συντελεστές καθαρών αμοιβών περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος, αποδεικνύεται ότι από γεγονότα ανώτερης βίας, οι πραγματικές καθαρές αμοιβές είναι κατώτερες από αυτές που προσδιορίζονται με την εφαρμογή του συντελεστή, οι αμοιβές αυτές μπορεί να καθορίζονται με χρήση κατώτερου συντελεστή, όχι όμως κατώτερου από το μηδέν.

6. ειδικά, για τις αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών από τη σύνταξη μελετών και σχεδίων οικοδομικών έργων, την επίβλεψη της εκτέλεσής τους και την ενέργεια πραγματογνωμοσύνης σχετικής με αυτά τα έργα, ο τεκμαρτός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματός τους γίνεται με την εφαρμογή του συντελεστή ο οποίος υπολογίζεται: α) στο ποσό της συμβατικής αμοιβής, για την εκπόνηση σχεδίων ή μελετών και επίβλεψη έργων του Δημοσίου, ν.π.δ.δ., δημόσιων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας και κοινωφελών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων, και β) στο ποσό της νόμιμης αμοιβής για τις υπόλοιπες περιπτώσεις.³⁷

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV:

ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΜΕΙΩΣΕΙΣ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ, ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ.

A. ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΜΕΙΩΣΕΙΣ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ.

1.Απαλλαγές από τον φόρο

1.1 Απαλλάσσονται από το φόρο προσωπικά και με τον όρο της αμοιβαιότητας:

α) οι αλλοδαποί πρεσβευτές και οι λοιποί διπλωματικοί αντιπρόσωποι και πράκτορες για το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και για τα από κάθε πηγή εισοδήματα τους που αποκτώνται στην αλλοδαπή.

β) οι πρόξενοι και οι προξενικοί πράκτορες, ως και το κατώτερο προσωπικό των ξένων πρεσβειών και προξενείων, εφόσον έχουν την ιθαγένεια του κράτους που αντιπροσωπεύεται και αποκτούν στην Ελλάδα εισόδημα μόνο από μισθωτές υπηρεσίες.

1.2 Απαλλαγή εισοδήματος από τα ακίνητα.

α) Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την παραχώρηση της χρήσης ακινήτων από τον κύριο, νομέα ή επικαρπωτή αυτών, στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, χωρίς αντάλλαγμα.

β)Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά³⁸.

³⁷ Οι παράγραφοι 7 έως 11 καταργήθηκαν με την παράγραφο 8 του άρθρου 7 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330)

³⁸ Η περίπτωση β της §2 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την §2 του άρθρου 2 του Ν.3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) και ισχύει σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του ίδιου νόμου για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2003 και μετά.

γ) Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κατοικίας εμβαδού μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200τ.μ.)³⁹, από το γονέα που έχει την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τα τέκνα του ή από τα τέκνα που έχουν την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τους γονείς τους, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία⁴⁰.

1.3 Απαλλαγή εισοδήματος από κινητές αξίες.

α) Οι τόκοι οποιασδήποτε μορφής κατάθεσης σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εφόσον η κατάθεση δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού⁴¹.

β) Οι τόκοι εκούσιων καταθέσεων όψεως ή ταμιευτηρίου στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εφόσον οι καταθέσεις αυτές δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού⁴².

γ) Οι τόκοι εθνικών δανείων που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο.

δ) Οι τόκοι ενυπόθηκων δανείων αλλοδαπής, τα οποία παρέχονται από αλλοδαπούς με εγγραφή υποθήκης σε πλοία ελληνικής ιθαγένειας.

ε) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού και του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο.

στ) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα επενδύσεων σε ευρώ ή συνάλλαγμα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό με την επιφύλαξη των διατάξεων της § 8 του άρθρου 12.

ζ) Οι τόκοι των εκδιδόμενων ομολογιακών δανείων και η υπεραξία που τυχόν προκύπτει κατά την εξόφληση των ομολόγων με ρήτρα εξωτερικού συναλλάγματος ή ευρωπαϊκής νομισματικής μονάδας (ECU).

η) Τα μερίσματα ιδρυτικών τίτλων και μετοχών ημεδαπών Α.Ε. που εκμεταλλεύονται πλοία.

θ) Κέρδη Αμοιβαίων Κεφαλαίων από κινητές αξίες και ακίνητης περιουσίας.

1.4 Απαλλαγή εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις.

α) Κέρδη από εκμετάλλευση πλοίων, που υπόκεινται στον ειδικό φόρο για τα πλοία.

β) Κέρδη από τη λιανική πώληση καπνού ή από την άσκηση του επαγγέλματος του μικροπωλητή ή από την εκμετάλλευση περιπτέρου ή από την εκμετάλλευση καφενείου, κυλικείου, κουρείου κλπ. Μέσα στα κτίρια και καταστήματα τα οποία στεγάζονται δημόσιες γενικά υπηρεσίες ή δημοτικές ή κοινοτικές και εκκλησιαστικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τα οποία πραγματοποιούνται από ανάπηρους και θύματα πολέμου στους οποίους χορηγήθηκε σχετική άδεια, εφόσον η εκμετάλλευση αυτών ενεργείται από του ίδιους.

³⁹ Ν.3522/2006 άρθρο 5 § 1 (ΦΕΚ Α' 276): « η οριζόμενη από την περίπτωση γ' την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. επιφάνεια 100τ.μ. αυξάνεται σε 200τ.μ.». Η διάταξη αυτή σύμφωνα με το άρθρο 39 περίπτωση β' του Ν.3522/2006 ισχύει από το οικονομικό έτος 2007 και έπειτα.

⁴⁰ Η περίπτωση γ' της §. 2 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την §2 του άρθρου 26 του Ν.3427/2005 (ΦΕΚ Α' 312) και ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 53 του ίδιου νόμου από 01.01.2006 και μετά.

⁴¹ Η περίπτωση α' της § 3 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την §3 του άρθρου 2 του Ν. 3091/2002 και ισχύει σύμφωνα με την περ. ι' του άρθρου 30 του ίδιου νόμου από 24.12.2002.

⁴² Η περίπτωση β' της § 3 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την §4 του άρθρου 2 του Ν.3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) και ισχύει σύμφωνα με την περ. ι' του άρθρου 30 του ίδιου νόμου από 24.12.2002.

Επίσης, απαλλάσσεται το δικαίωμα που παίρνουν τα πρόσωπα αυτά από την παραχώρηση της εκμετάλλευσης του περιπτέρου, καφενείου κλπ. σε τρίτους.

γ) Επιχορήγηση ΟΑΕΔ. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 2003 το ποσό επιχορήγησης που καταβάλλεται στους νέους επαγγελματίες οι οποίοι υπάγονται στα προγράμματα απασχόλησης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) της § 9 του άρθρου 29 του Ν1262/1982 (ΦΕΚ 70 Α'). Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν και για τα ποσά των επιχορηγήσεων που καταβάλλονται στους νέους ελεύθερους επαγγελματίες⁴³.

1.5 Απαλλαγή εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες

- α) Αναπηρικές συντάξεις.
- β) Ανάπηροι πολέμου.
- γ) Το εξωιδρυματικό επίδομα που καταβάλλεται σε τυφλούς και πρόσωπα με απόλυτη αναπηρία.
- δ) Η σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας.
- ε) Μισθοί και συντάξεις σε τυφλούς και πρόσωπα με βαριές κινητικές αναπηρίες.
- στ) Μισθοί αλλοδαπών κατωτέρων πληρωμάτων.
- ζ) Επιδόματα πολύτεκνης μητέρας, που καταβάλλονται στους δικαιούχους σύμφωνα με τις παραγράφους 1,2,3, και 6 του άρθρου 63 του Ν.1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α').

1.6 Απαλλαγές από τον φόρο.

- α) Αμοιβές που καταβάλλει η Παγκόσμια Ένωση Αναπήρων Καλλιτεχνών.
- β) Χρηματικά βραβεία που καταβάλλονται από το δημόσιο, Ακαδημία Αθηνών και Μέγαρο Μουσικής.
- γ) Υποτροφίες που καταβάλλονται από το δημόσιο ΝΠΔΔ και ιδρύματα.
- δ) Χρηματικά ποσά σε αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες.

1.7 Συναφείς διατάξεις του άρθρου 6

1.7.1 Απαλλαγές σε κοινωφελή ιδρύματα

- α) «Ίδρυμα Κωνσταντίνου Γ. Καραμανλή» και «Ίδρυμα Γεωργίου Παπανδρέου» Ν.1882/1990 άρθρο 33 §6.
- β) Πολιτιστικό Ίδρυμα Δωδεκανήσου «Κλεόβουλος ο Λίνδιος» Ν.2214/1994 άρθρο 38 §4.
- γ) «Ίδρυμα Ανδρέα Γ. Παπανδρέου» Ν.2601/1998 άρθρο 13 §7.
- δ) «Ίδρυμα ερευνών προϊστορικής τέχνης και κλασσικής τέχνης» Ν.1610/1986 άρθρο 1§1 και 12§1 (ΦΕΚ Α' 89/8.7.1986).
- ε) «Ίδρυμα Κωνσταντίνου Κ. Μητσοτάκης» Ν.2937/2001 άρθρο 30 (ΦΕΚ Α' 169/26.07.2001)
- στ) «Ίδρυμα Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» Ν.3113/2003 άρθρο 1 §5

⁴³ Το 2 εδάφιο της περ. γ' της § 4 προστέθηκε με την § 7 του άρθρου 4 του Ν.3522/2006 (ΦΕΚ Α' 276) και ισχύει σύμφωνα με την περ. α' του άρθρου 39 του ίδιου νόμου για εισόδημα που αποκτήθηκε από 01.01.2007

(ΦΕΚ Α' 42)

ζ) «Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης» Ν.3259/2004 άρθρο 27

(ΦΕΚ Α' 149)

η) Ίδρυμα «Βασίλη & Μαρίνας Θεοχαράκη» Ν.3301/2004 άρθρο 21

θ) «Ίδρυμα Βαρόννου Μιχαήλ Τσιτίσα» και «Ίδρυμα Ευάγγελου

Αν. Αβέρωφ Τσιτίσα» Ν.3312/2005 άρθρο 23 §2

ι) Ίδρυμα « Ριζάρειος Εκκλησιαστική Σχολή» Ν3470/2006 άρθρο 21.

2. Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογούμενους

2.1 Πρόσωπα που βαρύνουν τον φορολογούμενο

α) Ο ή η σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα.

β) Τα ανήλικα άγαμα τέκνα.

γ) Τα ενήλικα άγαμα τέκνα τα οποία δεν έχουν υπερβεί το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού ή του εξωτερικού, καθώς και εκείνα τα οποία παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα.⁴⁴ Ειδικά, για τα τέκνα του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και για τα τέκνα που δεν σπουδάζουν, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θεωρούνται προστατευόμενα μέλη παρατείνεται μέχρι και δύο έτη, εφόσον κατά τα έτη αυτά είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ.

δ) Τα άγαμα τέκνα τα οποία δεν υπάγονται στην προηγούμενη περίπτωση, εφόσον υπηρετούν την στρατιωτική τους θητεία.

ε) Τα τέκνα που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και άνω, από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

στ) Οι ανιόντες και των δύο συζύγων.

ζ) Οι αδελφοί και αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και άνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία

η) Οι ανήλικοι ορφανοί από πατέρα και μητέρα συγγενείς μέχρι τον 3^ο βαθμό οποιουδήποτε από τους συζύγους

2.2. Πότε τα παραπάνω πρόσωπα βαρύνουν το φορολογούμενο και ποια ποσά δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ορίου του εισοδήματος.

Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' ως η' της προηγούμενης παραγράφου θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο εφόσον συνοικούν με αυτόν και το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το ποσό των 2900€ ή το ποσό των 6000€, αν αυτά παρουσιάζουν αναπηρία 67% και άνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση.

Για την εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου εδαφίου αυτής της παραγράφου στο όριο του εισοδήματος δεν λαμβάνονται υπόψη τα εισοδήματα που αποκτώνται από το δικαιούχο:

⁴⁴ Η περίπτωση γ' της παραγρ. 1 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την § 3 του Ν.2873/2000 (ΦΕΚ Α' 285) και ισχύει σύμφωνα με την περ. β' του άρθρου 50 του ίδιου νόμου για το οικονομικό έτος 2001 για τα πρόσωπα που συνοικούν με το φορολογούμενο και τον βαρύνουν από 01.01.2000 και μετά.

α) Το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά ή από την παραχώρηση της χρήσης ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα σε πρόσωπα που είναι συγγενείς με αυτό μέχρι το 2^ο βαθμό εξ αίματος.

β) Τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων που κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 προστίθενται στο συνολικό εισόδημα του γονέα

γ) Έσοδα από διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο με δικαστική απόφαση ή ύστερα από συμφωνία που καταρτίστηκε με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Δε θεωρείται ότι βάρυνε τον φορολογούμενο αν ο ανήλικος αποκτά εισόδημα από εμπορικές ή γεωργικές επιχειρήσεις ή αμοιβές από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος, ανεξάρτητα από το ποσό του εισοδήματος εκτός αν το σχετικό δικαίωμα περιήλθε στον ανήλικο από κληρονομιά.

δ) Το εξωιδρυματικό επίδομα της περίπτωσης ε' της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. και τα προνοιακά επιδόματα που χορηγούνται σε άτομα με διάφορες αναπηρίες⁴⁵.

2.3 Προστατευόμενα μέλη – Ειδικές κατηγορίες.

1. Ο πατριός συμπεριλαμβάνεται στα πρόσωπα που βαρύνουν τον φορολογούμενο όταν συνοικεί μαζί του και δεν έχει το οριζόμενο εισόδημα.

2. Στα προστατευόμενα μέλη του φορολογούμενου δεν συμπεριλαμβάνονται παιδιά τα οποία συντηρεί και συνοικούν μαζί του, αλλά δεν είναι γνήσια ή υιοθετημένα τέκνα αυτού.

3. Τα ανήλικα τέκνα ή τα τέκνα που σπουδάζουν τα οποία είναι διαζευγμένα δεν θεωρείται ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο έστω και αν συνοικούν με αυτόν, γιατί θεωρείται (φορολογικά) ότι με τον γάμο τους αποχωρίστηκαν από την πατρική οικογένεια (άρθρο 7 παράγραφος 1 και εγκ. Πολ. 19/30.1.1985)

4. Τα τέκνα που προέρχονται από νόμιμο γάμο, τα εξώγαμα που νομιμοποιήθηκαν ή αναγνωρίστηκαν και τα υιοθετημένα βαρύνουν τον φορολογούμενο.

5. Τα τέκνα συζύγων που συμβιούν βαρύνουν τον σύζυγο (πατέρα).

6. τα τέκνα διαζευγμένων συζύγων βαρύνουν τον γονέα που έχει την επιμέλεια.

7. Όταν οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση τα τέκνα βαρύνουν το σύζυγο με τον οποίο συνοικούν.

8. Όταν οι σύζυγοι βρίσκονται σε διάσταση και με δικαστική απόφαση έχει αφαιρεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας από τον πατέρα και αυτή έχει ανατεθεί αποκλειστικά στην μητέρα, τότε τα τέκνα βαρύνουν την μητέρα.

9. Τέκνα κάτω των 25 ετών που σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εξωτερικού θεωρούνται προστατευόμενα μέλη.

10. Τέκνα που σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες μεταπτυχιακές σχολές του εξωτερικού θεωρούνται προστατευόμενα μέλη, εφόσον είναι κάτω των 25 ετών και δεν έχουν ίδια εισοδήματα ή ανώτερα του εκάστοτε οριζόμενου ποσού (άρθρο 7 παράγραφος 2 και σχετ. εγγ. 1025261/16.4.1992).

11. Άγαμα ενήλικα τέκνα κάτω των 25 ετών που σπουδάζουν σε προκαταρκτικό έτος αλλοδαπού αναγνωρισμένου πανεπιστημίου δεν βαρύνουν τον φορολογούμενο.

⁴⁵ Η περίπτωση δ' και το «και» της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 προστέθηκαν με την παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν. 3522/2006 (ΦΕΚ Α' 276) και ισχύουν σύμφωνα με την περ. γ' του άρθρου 39 του ίδιου νόμου για τα εισοδήματα του οικονομικού έτους 2006 και των επόμενων.

12. Τέκνα κάτω των 25 ετών που σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες ιδιωτικές σχολές οι οποίες πρέπει να εντάσσονται σε κάποια εκπαιδευτική βαθμίδα, έστω και αν αυτή ανήκει στη μέση εκπαίδευση, θεωρούνται προστατευόμενα μέλη.

13. Το Βρετανικό Συμβούλιο δεν συγκεντρώνει τα εννοιολογικά γνωρίσματα της αναγνωρισμένης σχολής, αλλά ουσιαστικά πρόκειται για φροντιστήριο ξένων γλωσσών και συνεπώς τα παιδιά που σπουδάζουν σε αυτό δεν θεωρείται ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο, έστω και αν έχουν τις λοιπές προϋποθέσεις.

14. Πτυχιούχοι δάσκαλοι σχολών αλλοδαπής, κάτω των 25 ετών, που παρέμπτονται για συμπληρωματική εξέταση στην ελληνική παιδαγωγική ακαδημία για την αναγνώριση του τίτλου τους, δεν αποκτούν την ιδιότητα του σπουδαστή και δεν αναγνωρίζονται σαν προστατευόμενα μέλη (εγκ. ΠΟΛ. 1232/24.10.1991)

15. το DEERE COLLEGE δεν έχει άδεια λειτουργίας ως τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα και θεωρείται (τουλάχιστον φορολογικά) ως εργαστήριο ελευθέρων σπουδών, άρα τα ανήλικα παιδιά που σπουδάζουν σε αυτό δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στη δήλωση του γονέα ως προστατευόμενα μέλη.

16. Το τέκνο κατά την διάρκεια της προσωρινής απομάκρυνσης από την πατρική οικεία λόγω σπουδών θεωρείται ότι συνοικεί με τους γονείς του.

17. Τα τέκνα κάτω των 25 ετών που σπουδάζουν σε στρατιωτικές σχολές (Ευελπίδων, Ικάρων, Ναυτικών Δοκίμων κλπ.) θεωρούνται προστατευόμενα μέλη.

18. Τα τέκνα κάτω των 25 ετών που σπουδάζουν σε ιδιωτικά λύκεια, ιδιωτικές σχολές αναγνωρισμένες από το κράτος και σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ θεωρούνται ως προστατευόμενα μέλη, καθώς και εκείνα τα οποία παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης (ΙΕΚ) στο εσωτερικό.

19. Τα τέκνα κάτω των 25 ετών που σπουδάζουν σε ιδιωτικά ή δημόσια Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια βαρύνουν τον φορολογούμενο.

20. Τα άγαμα τέκνα κάτω των 25 ετών που φοιτούν στην Γαλλική Ακαδημία δεν θεωρούνται προστατευόμενα μέλη.

21. Ανάπηρα τέκνα τα οποία δεν συνοικούν με τους γονείς τους αλλά φιλοξενούνται ως τρόφιμοι σε ιδρύματα δεν θεωρούνται προστατευόμενα μέλη και ο γονέας δεν δικαιούται οποιαδήποτε φορολογική ελάφρυνση.

22. Θεωρούνται προστατευόμενα μέλη τα τέκνα που σπουδάζουν ή δεν σπουδάζουν για δύο επιπλέον έτη εφόσον κατά το χρόνο αυτό είναι άνεργα και εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ.

3. Έκπτωση δαπανών από το συνολικό εισόδημα

1. Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται κατά περίπτωση, τα ποσά των πιο κάτω δαπανών:

α) Το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής ή θανάτου, ασφαλίσεων προσωπικών ατυχημάτων και για ασφάλιστρα ασθένειας, για την ασφάλιση του ίδιου, του άλλου συζύγου και των τέκνων που τους βαρύνουν κατά τις διατάξεις του παρόντος.

β) Το συνολικό ποσό των εισφορών που καταβάλλονται από το φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισής του, εφόσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από τον νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισής του σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

γ) Το ποσό του μισθώματος που καταβάλλει ο φορολογούμενος : αα) για κύρια κατοικία δική του και της οικογένειάς του, εφόσον ή ηλικία του είναι μέχρι 40 ετών και εγκαθίσταται ή μετακινείται εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης. Η

έκπτωση παρέχεται για τα πρώτα 5 έτη της εγκατάστασής του και ββ) για την μίσθωση κύριας κατοικίας από υπάλληλο στον τόπο που μετατίθεται εφόσον εκμισθώνει ιδιόκτητη κατοικία το υσε άλλο τόπο. Το ποσό του μισθώματος των περιπτώσεων αυτών που αφαιρείται δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 300 ευρώ μηνιαίως. Δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα.

δ) Τα ποσά που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τους Ιερούς Ναούς, τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων, την Ιερή Μονή Σινά, την Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας, τα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα Κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων.

Η αξία των ιατρικών μηχανημάτων και των ασθενοφόρων αυτοκινήτων, που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό προϋπολογισμό.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, τους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς που διέπονται από το ν. 1514/1985 (ΦΕΚ 13 Α'), τα ερευνητικά κέντρα που αποτελούν ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και οποιοδήποτε αθλητικό σωματείο που έχει συσταθεί νόμιμα και είναι αναγνωρισμένο από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, εφόσον οι δωρεές αυτές προορίζονται για την καλλιέργεια και ανάπτυξη των ερασιτεχνικών τους τμημάτων.

Επίσης, τα χρηματικά ποσά, που καταβάλλονται από το φορολογούμενο, μέχρι το ποσοστό 10% του συνολικού φορολογούμενου εισοδήματος του λόγω χορηγίας προς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

Πολιτιστικοί σκοποί είναι ιδίως, η καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της ζωγραφικής, της γλυπτικής και των τεχνών γενικότερα, καθώς και η ίδρυση, επέκταση και συντήρηση των αναγνωρισμένων ιδιωτικών μουσείων, όπως τέχνης φυσικής ιστορίας, εθνολογικών και λαογραφικών.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Πολιτισμού και Οικονομικών καθορίζονται, μετά από έλεγχο του Υπουργείου Πολιτισμού, τα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς, για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων.

Όταν τα ποσά των δωρεών και των χορηγιών αυτής της περίπτωσης, με εξαίρεση τις δωρεές που καταβάλλονται στους δωρεοδόχους οι οποίοι αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, υπερβαίνουν τα 300 ευρώ ετησίως, λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον έχουν κατατεθεί σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου, που πρέπει να ανοιχθεί για το σκοπό αυτόν στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε τράπεζα που νόμιμα λειτουργεί στην Ελλάδα.

Ειδικώς τα χρηματικά ποσά, που καταβάλλονται λόγω δωρεάς σε αθλητικά σωματεία, λαμβάνονται υπόψη μόνο εφόσον κατατίθενται σε λογαριασμό τους στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε τράπεζα που νόμιμα λειτουργεί στην Ελλάδα.

Τα ποσά αυτών των δωρεών αφαιρούνται από το συνολικό εισόδημα, εφόσον ο δωρητής υποβάλλει με την αρχική εμπρόθεσμη φορολογική του δήλωση τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

αα) το πρωτότυπο του παραστατικού κατάθεσης του ποσού της δωρεάς.

ββ) αντίγραφο πρακτικού του διοικητικού συμβουλίου περί αποδοχής της δωρεάς θεωρημένο από τον προϊστάμενο του γραφείου φυσικής αγωγής του νομού της έδρας του σωματείου.

γγ) αντίγραφο της σελίδας του βιβλίου ταμείου του σωματείου, όπου έχει καταχωρηθεί το ποσό της δωρεάς θεωρημένο από τον παραπάνω προϊστάμενο του γραφείου φυσικής αγωγής.

Αν τα χρηματικά ποσά των δωρεών προς αθλητικά σωματεία που εκπίπτουν υπερβαίνουν αθροιστικά, για κάθε δωρεοδόχο, το ποσό των 2950 ευρώ ετησίως, για να αφαιρεθούν αυτά από το συνολικό εισόδημα του δωρητή οφείλεται φόρος με συντελεστή 10% στο πάνω από 2950 ευρώ ποσό της δωρεάς. Το ποσό του φόρου παρακρατείτε από τον δωρητή και αποδίδεται από αυτόν σε οποιαδήποτε δημόσια οικονομική υπηρεσία μέχρι τη λήξη της προθεσμίας για την επίδοση της ετήσιας δήλωσης φορολογίας του εισοδήματος του υπόχρεου.

Ο φόρος αυτός δεν συμψηφίζεται με φόρο που προκύπτει από τυχόν φορολογική υποχρέωση του δωρεοδόχου ούτε επιστρέφεται⁴⁶.

Το οικείο γραμμάτιο είσπραξης της τράπεζας που θα εκδίδεται πρέπει να αναφέρει στοιχεία του δωρητή ή χορηγού δωρεοδόχου, το ποσό της δωρεάς ή χορηγίας αριθμητικώς και ολογράφως, την ημερομηνία κατάθεσής του και την υπογραφή του δωρητή ή χορηγού, κατά περίπτωση.

Τα χρηματικά ποσά αυτών των δωρεών και χορηγιών δεν πρέπει να έχουν εκπέσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος.

Το αφορολόγητο ποσό αυτής της περίπτωσης, που προέρχεται από δωρεές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό 10% του εισοδήματος που προκύπτει σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 19.

Τα ποσά των δωρεών και χορηγιών αφαιρούνται, εφόσον υπερβαίνουν συνολικά τα 100 ευρώ⁴⁷.

ε) Το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο για:

αα) στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται στον φορολογούμενο με υποθήκη ή προσημείωση από τις τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμειυτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.

Σε περίπτωση σύναψης δανείου από έναν από τους ανωτέρω φορείς, ανεξάρτητα αν είναι ο ίδιος με αυτόν που χορήγησε το αρχικό δάνειο ή όχι, με σκοπό την εξόφληση από τον υπόχρεο του παλαιού δανείου, οι δεδουλευμένοι τόκοι του νέου δανείου που αντιστοιχούν στο τμήμα αυτού που διατέθηκε για την εξόφληση του ανεξόφλητου υπολοίπου του παλαιού στεγαστικού δανείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, εκπίπτουν από το εισόδημά του, για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται από την χορήγηση του νέου δανείου

⁴⁶ Τα εδάφια δέκατο τρίτο μέχρι και δέκατο έβδομο (πριν προστεθούν νέα εδάφια) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 8 καταργήθηκαν με την παράγραφο 1 του άρθρου 32 του ν. 3296/2004 και ισχύει σύμφωνα με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου και νόμου από 1.1.2005.

⁴⁷ Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης δ' του παραγράφου 1 προστέθηκε με την παράγραφο 11 του άρθρου 2 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) και ισχύει σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 30 του ίδιου νόμου για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2003 και μετά.

μέχρι τη λήξη του παλαιού δανείου. Για την αναγνώριση της έκπτωσης πρέπει στο δανειστικό συμβόλαιο του φορέα που χορήγησε το νέο δάνειο, να αναγράφονται απαραίτητως, ο σκοπός του δανείου, το ανεξόφλητο ποσό του παλαιού δανείου, ο χρόνος λήξης του παλαιού δανείου και ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση, με τις ίδιες προϋποθέσεις που ίσχυαν και για το παλαιό δάνειο.

ββ) στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους αυτών, εφόσον οφείλονται από αυτούς και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό τους ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.

γγ) προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 398/1974 (ΦΕΚ Α' 116) για απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους βοηθηματούχους αυτών.

Κατά εφαρμογή των προηγούμενων υποπεριπτώσεων δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 35 τ.μ. προκειμένου για άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο και τα 70 τ.μ. προκειμένου για έγγαμο.

Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για κάθε τέκνο που βαρύνει τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο. Αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα 120 τ.μ. το ποσό της δαπάνης που εκπίπτει περιορίζεται στο μέρος που αυτό αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι 120 τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας.

δδ) δάνεια που χορηγούνται στο φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα ταχυδρομικά ταμειστήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν, για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

εε).....(καταργήθηκε)

Οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης ισχύουν για τόκους από συμβάσεις δανείων που συνάπτονται, καθώς και προκαταβολές που χορηγούνται μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2002⁴⁸.

Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής (ΣΣ άρθρο 8 παρ. 1 ε') δεν πρέπει να έχει εκπέσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος.

στ) ποσοστό 20% της δαπάνης που καταβλήθηκε από τον υπόχρεο για την αγορά μεριδίων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού, εφόσον αυτά δεν μεταβιβαστούν για τρία έτη από την αγορά τους.

Το ποσό της έκπτωσης αφαιρείται από το συνολικό εισόδημα του έτους μέσα στο οποίο συμπληρώνονται τα τρία έτη από την αγορά τους και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 3000 ευρώ συνολικά κατά φορολογούμενο. Προϋπόθεση της έκπτωσης είναι το ποσό της δαπάνης για την αγορά των μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων να μην προέρχεται από ρευστοποιήσεις ήδη υπάρχοντων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων, αλλά από νέα κεφάλαια. Όταν αγοράζουν αμοιβαία κεφάλαια από κοινού περισσότερα πρόσωπα, το ποσό έκπτωσης των 3000 ευρώ επιμερίζεται ανάλογα με τον αριθμό τους. Με τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις η έκπτωση αυτή προέρχεται και επί αγοράς μεριδίων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων

⁴⁸ Το προτελευταίο εδάφιο της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1 προστέθηκε με την παράγραφο 12 του άρθρου 2 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) . για την έκπτωση των δεδουλευμένων τόκων δανείων από 1.1.2003 βλέπε τις διατάξεις του άρθρου 9 παράγραφο 3 γ'.

εσωτερικού που είναι συνδεδεμένοι με ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής μέσω εσωτερικού μεταβλητού κεφαλαίου.

Οι διατάξεις αυτές ισχύουν για αγορές μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων που πραγματοποιούνται από 1.1.2005 έως 31.12.2009. Με απόφαση του υπουργού οικονομίας και οικονομικών μπορεί να παρατείνεται η χρονική περίοδος ισχύος.

ζ) Ποσοστό 20% της δαπάνης για:

αα) την αλλαγή εγκατάστασης κεντρικού κλιματισμού χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου.

ββ) την αντικατάσταση του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή για νέα εγκατάσταση τηλεθέρμανσης.

γγ) την αγορά ηλιακών συλλεκτών και για την εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας.

δδ) την αγορά αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βασίζονται σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες) και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης – θέρμανσης με χρήση φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πηγών.

εε) τη θερμομόνωση σε υφιστάμενα κτίρια.

Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής που αφαιρείται δεν μπορεί να υπερβεί τα 700 ευρώ.

η).....(καταργήθηκε)

2. Επίσης, εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά ποσό 2400 ευρώ για τον ίδιο το φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα, που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν εφόσον :

α) παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό. Δε λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

β) είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία.

γ) είναι νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς και τα πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος.

δ) είναι ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες, οι οποίοι με την ιδιότητα του αναπήρου παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ή αξιωματικοί που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου ή πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 1579/1950 (ΦΕΚ Α' 286) και του ν.δ. 330/1947 (ΦΕΚ Α' 84).

ε) είναι θύματα πολέμου. Θύματα πολέμου κατά την έννοια του παρόντος είναι τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία. Με τα θύματα πολέμου εξομοιώνονται και τα πρόσωπα τα οποία ως μέλη οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών, οι οποίοι απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο, δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο.

στ) παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 (ΦΕΚ Α' 73) όπως τροποποιήθηκαν με τον ν. 1976/1991 (ΦΕΚ Α' 184).

3. Για την σύζυγο η οποία έχει εισόδημα, οι δαπάνες των περιπτώσεων β', γ', δ', ε', στ', και ζ' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 που αφορούν την ίδια, καθώς και της παραγράφου 2, που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα

χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από μητέρα και πατέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα.

4. Όταν οι σύζυγοι υποχρεούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, να υποβάλλουν κοινή δήλωση και όταν λόγω θανάτου ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα ή αυτό είναι κατώτερο από το άθροισμα των ποσών που αφορούν τις δαπάνες της παραγράφου 1, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

5. Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2, που αφορά αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, ολόκληρο το ποσό της δαπάνης ή η διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Όταν το σύνολο των δαπανών του ενός συζύγου είναι ανώτερο από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2 προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

6. ....(καταργήθηκε)⁴⁹

7. Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δε δικαιούνται τις εκπτώσεις των παραγράφων 1 και 2. Αν προκύπτει εισόδημα, σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομίας, επιδικίας ή μεσεγγύησης, δεν υπολογίζονται εκπτώσεις.

8. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για την αφαίρεση των ποσών των δαπανών που ορίζονται από το άρθρο αυτό. Επίσης, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για την απόδειξη του ποσοστού της αναπηρίας. Με τις αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων ορίζεται επίσης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

4. Υπολογισμός και καταβολή του φόρου

4.1 Κλίμακες υπολογισμού του φόρου για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2009.

Το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κατά περίπτωση κλίμακα:

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ				
Κλίμακο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλίμακιο (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)

⁴⁹ Η παράγραφος 6 του άρθρου 8 καταργήθηκε με την παράγραφο 16 του άρθρου 2 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) και ισχύει από 1.1.2003.

12000	0	0	12000	0
18000	25	4500	30000	4500
45000	35	15750	75000	20250
Άνω 75000	40			

(β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ				
Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
10500	0	0	10500	0
1500	15	225	12000	225
18000	25	4500	30000	4725
45000	35	15750	75000	20475
Άνω 75000	40			

Η κλίμακα (α) εφαρμόζεται με την προϋπόθεση ότι το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες υπερβαίνει το ποσοστό του 50% του συνολικού δηλούμενου εισοδήματος που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις. Κατ' εξαίρεση για τους συνταξιούχους που, εκτός από την σύνταξή τους δηλώνουν εισόδημα και από ακίνητα και από γεωργικές επιχειρήσεις, δεν έχει εφαρμογή προϋπόθεση του προηγούμενου εδαφίου. Όταν ο συνταξιούχος δηλώνει εισόδημα και από άλλες πηγές, έχει εφαρμογή η προϋπόθεση του δεύτερου εδαφίου.

Η κλίμακα (α) εφαρμόζεται και στις ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε οικισμούς με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω των 1000 κατοίκων, εκτός αν οι οικισμοί έχουν χαρακτηριστεί τουριστικοί τόποι.

4.2 Αύξηση του αφορολόγητου ποσού για τα παιδιά.

Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου των κλιμάκων (α) και (β) της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά 1000 ευρώ εάν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει, κατά 2000 ευρώ εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, κατά 10000 ευρώ εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά 1000 ευρώ για καθένα τέκνο πάνω από τρία.

Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και εάν αυτό δεν επαρκεί, το ποσό του τρίτου κλιμακίου.

Εάν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή αυτό που έχει είναι μικρότερο από το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα ή η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

4.3 Μειώσεις φόρου

Το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα της προηγούμενης παραγράφου μειώνεται ως εξής:

α) κατά ποσοστό 20% του συνολικού ετήσιου ποσού των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογούμενου και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν. Το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τα 6000 ευρώ.

Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται μόνο : αα) οι αμοιβές που καταβάλλονται για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, γενικά, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ακτινολογικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, οι δαπάνες που καταβάλλονται για διαρκή κάλυψη τέτοιων αναγκών, καθώς και η δαπάνη για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική.

ββ) το έξοδα νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα για φαρμακευτική περίθαλψη στο νοσοκομείο ή στην κλινική.

γγ) οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσοκόμο για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή κατά τη νοσηλεία του σε νοσοκομείο ή κλινική ή στο σπίτι.

δδ) η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενούς οργάνων, τα οποία είναι αναγκαία για τη φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού

εε) τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των 6000 ευρώ και πάσχουν από ανίατο νόσημα, καθώς επίσης και με τις ίδιες προϋποθέσεις η δαπάνη για την περίθαλψη με οποιονδήποτε τρόπο των τυφλών, κωφαλάλων, ή διανοητικά καθυστερημένων τέκνων του φορολογούμενου, όπως και η δαπάνη τους για διδάκτρα ή τροφεία που καταβάλλονται για αυτά τα τέκνα σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή θεραπευτήρια

στστ) ποσό ίσο με το 50% της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, οι οποίες λειτουργούν νόμιμα.

Στις δαπάνες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 7 τα οποία συνοικούν με τον φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσικά αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό, ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία, στην περίπτωση κατά την οποία έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από 6000 ευρώ, κατά το ποσό που τα έξοδα αυτά υπερβαίνουν το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημα των προσώπων αυτών.

Επίσης περιλαμβάνονται οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που ορίζονται στο άρθρο 7, στην περίπτωση που καταβάλλονται από γονέα που δεν συνοικεί μαζί τους λόγω διάζευξης με τον άλλο γονέα.

β) Κατά ποσοστό 20% των εξής δαπανών :

αα) το ποσό του μισθώματος που καταβάλλεται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογένειάς του. Δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα. Ομοίως, δεν δικαιούνται τη μείωση αυτή οι φορολογούμενοι, όταν οι ίδιοι ή οι σύζυγοί τους ή τα τέκνα που τους βαρύνουν έχουν πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξ ολοκλήρου, σε οικία με επιφάνεια τουλάχιστον ίση με εκείνη της μισθωμένης κύριας κατοικίας, η οποία βρίσκεται στον ίδιο νομό με τη μισθωμένη. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται και όταν η πιο πάνω οικία ανήκει εξ αιτίας είτε στον φορολογούμενο και στα τέκνα που τους βαρύνουν είτε στη σύζυγό του και στα τέκνα που τους βαρύνουν.

Το ποσό του μισθώματος που καταβάλλει ετησίως για τα τέκνα του ο φορολογούμενος που μισθώνει κατοικίες για την ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών τους, τα οποία φοιτούν σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού, εφόσον αυτά τον βαρύνουν και εφόσον οι κατοικίες που μισθώνονται βρίσκονται στην πόλη που έχει την έδρα της η σχολή ή το σχολείο που φοιτούν τα τέκνα του και αυτός ή τα

τέκνα του δεν έχουν άλλη κατοικία σε αυτή την πόλη. Η περιοχή της Νομαρχίας Αθηνών, οι Δήμοι Βούλας, Βουλιαγμένης της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, οι Δήμοι Αγίου Ιωάννου Ρέντη, Δραπετσώνας, Κερατσινίου, Κορυδαλλού, Νίκαιας, Πειραιώς, Περάματος της Νομαρχίας Πειραιά, θεωρείται ως μια πόλη.

Η έκπτωση αναγνωρίζεται, μόνο όταν ο φορολογούμενος αναγράψει στις οικείες ενδείξεις της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος τον αριθμό φορολογικού μητρώου του εκμισθωτή. Αν πρόκειται για εκμισθωτές που δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα, μπορεί να αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου του πληρεξούσιου ή νόμιμου εκπροσώπου τους. Για τους ανήλικους εκμισθωτές που δεν έχουν αριθμό φορολογικού μητρώου, αναγράφεται το αντίστοιχο στοιχείο του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου.

ββ) Του ποσού της δαπάνης για παράδοση κατ' οίκον ιδιαίτερων μαθημάτων ή για φροντιστήρια οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών, το οποίο καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κάθε τέκνο που τον βαρύνει ή για τον ίδιο.

Στην δαπάνη της υποπερίπτωσης αυτής περιλαμβάνεται και η δαπάνη του πρώτου εδαφίου που καταβάλλεται ετησίως από γονείς που βρίσκονται σε διάζευξη, για κάθε τέκνο από αυτά που ορίζονται στο άρθρο 7, στην περίπτωση που δε συνυπάρχουν μαζί του.

Το ποσό της κάθε δαπάνης της περίπτωσης αυτής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση, δεν μπορεί να υπερβεί το 10% του αφορολόγητου ποσού πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) που ισχύει για μισθωτό χωρίς τέκνα.

Για τον υπολογισμό των ποσών μείωσης του φόρου οι δαπάνες λαμβάνονται διακεκριμένως για το φορολογούμενο και για κάθε τέκνο που τον βαρύνει.

Το ποσό της κάθε δαπάνης, η οποία υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, μειώνει το φόρο, μόνο εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση.

γ) Κατά ποσοστό 20% του ποσού των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από το φορολογούμενο για :

αα) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται στο φορολογούμενο με υποθήκη ή προσημείωση από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.

Σε περίπτωση σύναψης νέου δανείου από ένα από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, ανεξάρτητα αν είναι το ίδιο με αυτό που χορήγησε το αρχικό δάνειο ή όχι, με σκοπό την εξόφληση από τον υπόχρεο του παλαιού δανείου, οι δεδουλευμένοι τόκοι του νέου δανείου που αντιστοιχούν στο τμήμα αυτού που διατέθηκε για την εξόφληση του ανεξόφλητου υπολοίπου του παλαιού στεγαστικού δανείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, αναγνωρίζονται για μείωση του φόρου για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται από τη χορήγηση του νέου δανείου μέχρι τη λήξη του παλαιού δανείου. Για την αναγνώριση της μείωσης πρέπει στο δανειακό συμβόλαιο του νομικού προσώπου που χορήγησε νέο δάνειο να αναγράφονται απαραίτητα ο σκοπός του δανείου, το ανεξόφλητο ποσό του παλαιού δανείου, ο χρόνος λήξης του παλαιού δανείου και ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση με τις ίδιες προϋποθέσεις που ίσχυαν και για το παλαιό δάνειο.

ββ) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, εφόσον οφείλονται από αυτούς

και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό τους ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων που τους βαρύνουν.

γγ) Προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 ν.δ. 398/1974 (ΦΕΚ Α' 116), για την απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους βοηθηματούχους αυτών.

Κατά την εφαρμογή των προηγούμενων υποπεριπτώσεων δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 70 τ.μ. . Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο. Αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα 120 τ.μ. το ποσό δαπάνης που μειώνει τον φόρο περιορίζεται στο μέρος που αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι των 120 τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας.

δδ) Δάνεια που χορηγούνται στον φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν, για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

Το ποσοστό της μείωσης της περίπτωσης αυτής υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου ως 200.000 ευρώ.

Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής δεν πρέπει να έχει εκτέσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος.

Οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης ισχύουν για τόκους από συμβάσεις δανείων που συνάπτονται, καθώς και προκαταβολές που χορηγούνται από 1^η Ιανουαρίου 2003 και μετά.

δ) Κατά ποσοστό 20% του ποσού της διατροφής που καταβάλλεται από τον έναν σύζυγο στον άλλο και εκδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση φόρου δεν μπορεί να υπερβεί τα 3.000 ευρώ.

ε) Για το φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για 9 τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους 20 χιλιομέτρων, από τη μεθοριακή γραμμή, κατά 60 ευρώ για κάθε τέκνο που τον βαρύνει.

Στην περίπτωση των συζύγων, αρκεί ο ένας από αυτούς να έχει τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

4.4 Τι αφαιρείται από το εισόδημα της συζύγου – πότε μεταφέρονται οι μειώσεις φόρων μεταξύ των συζύγων.

Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα στο οποίο προκύπτει φόρος, οι μειώσεις των περιπτώσεων α', γ' και δ' της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν την ίδια και των περιπτώσεων α' και ε' της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλι-

κους ορφανούς από μητέρα και πατέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της φόρο που προκύπτει με βάση την κλίμακα.

Όταν λόγω θανάτου ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν στο εισόδημα του ενός συζύγου δεν προκύπτει φόρος ή ο φόρος που προκύπτει είναι κατώτερος από το άθροισμα των μειώσεων των περιπτώσεων α' έως και ε' της προηγούμενης παραγράφου, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση αυτή μειώνουν τον φόρο τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν.

Αν με βάση την φορολογική κλίμακα δεν προκύπτει για το φορολογούμενο ποσό φόρου ή αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το άθροισμα των μειώσεων των περιπτώσεων α', β' και ε' της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό των μειώσεων των περιπτώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει, μειώνει το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον άλλο σύζυγο.

Αν το συνολικό ποσό των μειώσεων είναι μεγαλύτερο του φόρου, ο οποίος προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του, η διαφορά δεν επιστρέφεται ούτε συμπληφίζεται.

Το ποσό που απομένει ύστερα από τις μειώσεις αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου.

4.5 Συμπληρωματικός φόρος ακινήτων⁵⁰

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από την ιδιοκατοίκηση γενικά, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 1.5 %. Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 4, κατά περίπτωση.

Ειδικώς, ο συντελεστής του πρώτου εδαφίου αυξάνεται σε 3% και επιβάλλεται στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, εφόσον η επιφάνεια της καθεμιάς από αυτές υπερβαίνει τα 300 τ.μ..

4.6 Ειδικός τρόπος υπολογισμού του φόρου ορισμένων περιπτώσεων.

Οι παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 9 ορίζουν ότι:

Ειδικά, ο φόρος για τις αμοιβές που αποκτά το ιπτάμενο προσωπικό της πολιτικής αεροπορίας από την παροχή υπηρεσιών σε αεροσκάφη υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή 10% στις αμοιβές που αποκτώνται στο ημερολογιακό έτος 1997, 12.5% στις αμοιβές που αποκτώνται στο ημερολογιακό έτος 1998 και 15% για αμοιβές που αποκτώνται στο ημερολογιακό έτος 1999 και επόμενα.

Ο φόρος στις αμοιβές που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο προσωπικό του εμπορικού ναυτικού από την παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά πλοία, υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή 3% για τους αξιωματικούς και 1% για το κατώτερο πλήρωμα στις αμοιβές που αποκτώνται από το ημερολογιακό έτος 2007 και τα επόμενα.

⁵⁰ Η παράγραφος 5 αναριθμήθηκε από 3 με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330/24.12.2002) και ισχύει από 1.1.2003 και μετά

Αν ο φόρος που εξευρίσκεται με αυτόν τον τρόπο είναι ανώτερος από το φόρο που προκύπτει με βάση τις παραγράφους 1 έως 4, το επιπλέον ποσό φόρου επιστρέφεται ύστερα από την υποβολή της σχετικής ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στον προϊστάμενο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας.

Για να εξευρεθεί ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα των αξιωματικών του εμπορικού ναυτικού και του ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά αποκτούν εκτός από τις αμοιβές τους για τις υπηρεσίες τους σε εμπορικά πλοία ή ως ιπτάμενοι, αντίστοιχα, και εισοδήματα από τις κατηγορίες Α' έως Ζ' του άρθρου 4 του παρόντος, το ποσό του φόρου που αναλογεί με βάση τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου αθροίζεται με το ποσό του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου.

Για την εξεύρεση του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου επιμερίζεται ο φόρος που προκύπτει στο συνολικό εισόδημά του με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 ανάλογα με τα ποσά των αμοιβών του, ως αξιωματικού των εμπορικών πλοίων ή ως ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας και των εισοδημάτων του από τις κατηγορίες Α' – Ζ'.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται και για το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού.

4.7 Ποσά που αφαιρούνται

Από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα εκπίπτουν:

α) ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 54 στο εισόδημα που υπόκεινται σε φόρο μέσα στο ίδιο οικονομικό έτος.

β) ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτήν μέχρι όμως του ποσού του φόρου που αναλογεί γι' αυτό το εισόδημα στην Ελλάδα. Δεν εκπίπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον ο δικαιούχος έχει φορολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 12 με εξάντληση της φορολογικής του υποχρέωσης.

Για την εξεύρεση του ποσού αυτού του φόρου, το ποσό του φόρου που προκύπτει στην Ελλάδα στο συνολικό εισόδημα ύστερα από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού και μερίζεται, ανάλογα με τα δύο τμήματα του εισοδήματος στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή.

Εάν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

4.8 Τρόπος καταβολής του φόρου – δόσεις

Ο φόρος, που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή το υπόλοιπο που απομένει μετά τις εκπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, καταβάλλεται σε τρεις ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση φόρου και η καθεμιά από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα αντιστοίχως, από την βεβαίωση φόρου.

Αν ο φόρος βεβαιώνεται τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του οικείου οικονομικού έτους, καταβάλλεται σε δύο ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου μήνα

από τη βεβαίωση φόρου και η δεύτερη την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του τρίτου μήνα από την βεβαίωση του φόρου.

Αν ο φόρος βεβαιώνεται το μήνα Οκτώβριο του οικείου οικονομικού έτους και μετά καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από την βεβαίωση του φόρου.

Αν το συνολικό ποσό της οφειλής η οποία προκύπτει με βάση την αρχική δήλωση του υπόχρεου είναι μέχρι το ποσό των 250 ευρώ για τον ίδιο και για την σύζυγό του αθροιστικά λαμβανόμενο, τούτο θα καταβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από την βεβαίωση του φόρου.

Όταν η δήλωση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, παρέχεται έκπτωση 1,5% στο συνολικό ποσό της οφειλής και μέχρι του ποσού των 118 ευρώ, ανεξάρτητα από τον αριθμό των δόσεων.

4.9 Προσαρμογή φόρου για κατοίκους αλλοδαπής

Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας της παραγράφου 1 προστίθεται ο φόρος, ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή του αναλογικού συντελεστή 5%.

Η διάταξη αυτής της παραγράφου δεν εφαρμόζεται για κατοίκους των χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του 90% του συνολικού εισοδήματός τους.

4.10 Τι μειώσεις φόρου δεν δικαιούνται οι κάτοικοι αλλοδαπής

Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις μειώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3. από την διάταξη αυτή εξαιρούνται οι κάτοικοι των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του 90% του συνολικού εισοδήματός τους.

4.11 Κανονιστική Διάταξη

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για την μείωση του φόρου που ορίζεται από το άρθρο αυτό. Επίσης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για την απόδειξη του ποσοστού αναπηρίας, με τις αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων ορίζεται επίσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

B. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

1. Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη

Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται, κατεξάιρεση, με βάση τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογουμένου και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, όταν το συνολικό ποσό των δαπανών που προσδιορίζεται κατά τα επόμενα άρθρα είναι ανώτερο από το συνολικό καθαρό εισόδημα των κατηγοριών Α' έως Ζ'. Το εισόδημα που υπόκειται σε φόρο στην περίπτωση αυτή προσδιορίζεται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19.

2. Τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης

1. Για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της σύζυγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθωμένη κύρια κατοικία άνω των διακοσίων (200) τετραγωνικών μέτρων και για δευτερεύουσα κατοικία γενικώς άνω των εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικών μέτρων, όπως αυτό εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22, το οποίο πολλαπλασιάζετε με συντελεστή δύο (2). Το τεκμαρτό μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμία από αυτές για τρεις (3) μήνες το έτος. Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητα τους ή έχουν μισθώσει περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια άνω των εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικών μέτρων, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς ως δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθωμένες ή ιδιοκατοικούμενες δευτερεύουσες κατοικίες. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνεται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία με επιφάνεια μέχρι εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικά μέτρα που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους και η οποία περιήλθε στο φορολογούμενο ή τη σύζυγο του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή, εκτός από τις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία ως τουριστικοί τόποι. Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης αυτής περιορίζονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) στις περιπτώσεις όπου οι κατοικίες - κύριες και δευτερεύουσες - που προσδιορίζουν την τεκμαρτή δαπάνη αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά ή γονική παροχή, καθώς και αυτές που αποκτήθηκαν από επαχθή αιτία από συνταξιούχο πριν από τη συνταξιοδότηση του.

β) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης που προσδιορίζεται ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους του αυτοκινήτου και της συμμετοχής της τεκμαρτής αυτής δαπάνης στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς, ως ακολούθως:

ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΙΜΟΤΗΤΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	ΚΙΝΗΣΗ ΠΡΟΣΜΑΡΤΗ ΑΞΙΑΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ (σε ευρώ)
Μέχρι 7	4800
8	6100
9	8000
10	9900
11	11800
12	14200
13	16700
14	20500
15	26500
16	33600
17	41300
18	49500
19	57800
20	66600
21	75700
22-23	85300
24-25	95900
26-27	107900
28 και άνω	112900

Η τεκμαρτή αυτή δαπάνη από κάθε επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του, η οποία υπολογίζεται από το έτος της πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, κατά ποσοστό:

αα) Δέκα πέντε τοις εκατό (15%) για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη,

ββ) 0 Είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη και μέχρι δεκαπέντε (15) έτη,

γγ) Σαράντα τοις εκατό (40%) για χρονικό διάστημα πάνω από δεκαπέντε (15) έτη. Το ίδιο ποσοστό μείωσης υπολογίζεται για τη δαπάνη που προκύπτει με βάση το αυτοκίνητο που έχει αγοραστεί από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ.), καθώς και όταν πρόκειται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για αναπήρους.

Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά δια- Αναπηρικά αυτοκίνητα σκευασμένα για αναπήρους θεωρούνται εκείνα που δια-σκευάσθηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία με ποσοστό τουλάχιστον εξήντα εφτά τοις εκατό (67%) από φυσική αναπηρία, νοητική καθυστέρηση ή ψυχική πάθηση ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση τους.

δδ) Πενήντα τοις εκατό (50%) για τη δαπάνη που προκύπτει με βάση αυτοκίνητο που ανήκει στην κυριότητα του φορολογουμένου για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη, εφόσον αυτός έχει ηλικία πάνω από εξήντα (60) έτη και αποκτά αποκλειστικώς εισοδήματα από συντάξεις ή και από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας, καθώς και για την δαπάνη που προκύπτει με βάση το επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για τα δύο αμέσως επόμενα έτη από τη λήξη της απαλλαγής της περίπτωσης ε' του άρθρου 18, εφόσον ο δικαιούχος της μείωσης εξακολουθεί κατά τα έτη αυτά να κατοικεί στην Ελλάδα.

εε) Εξήντα τοις εκατό (60%) για χρονικό διάστημα πάνω από τριάντα (30) έτη από το έτος κατασκευής, εφόσον διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας, το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει αυτό το πιστοποιητικό.

Στις περιπτώσεις εταιριών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμων ή αστικών, καθώς και των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη των:

ι) Ομόρρυθμων ή απλών εκτός των ετερορρυθμων εταιρών ή κοινωνιών ή μελών της κοινοπραξίας, φυσικών προσώπων, μεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία, προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιριών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία.

ii) Των φυσικών προσώπων, μελών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, μεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της.

iii) Των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, μεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

iv) Των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανώνυμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, μεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.

Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 107, καθώς και για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στις διατάξεις της περίπτωσης δ' του άρθρου 18, το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή την αλλοδαπή επιχείρηση ή προΐσταται του οικείου γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου.

Η τεκμαρτή αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Στην περίπτωση κατά την οποία ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα προστατευόμενα μέλη είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης.

Η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο τέκνο, λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε τη γονική μέριμνα του άλλου γονέα. Σε περίπτωση απόκτησης ή μεταβίβασης με οποιοδήποτε τρόπο επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους, η τεκμαρτή δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) μέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και στην περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία. Σε περίπτωση εικονικής μεταβίβασης αυτοκινήτου της περίπτωσης αυτής ή εικονικής κτήσης αυτών από περισσότερα πρόσωπα, το τεκμήριο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για κάθε έναν από τους συμβαλλομένους. Ως εικονική θεωρείται ιδίως η μεταβίβαση ή η κτήση όταν πραγματοποιείται μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατ' ευθείαν γραμμή ή εκ πλάγιου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, οπότε επιτρέπεται και η ανταπόδειξη. Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη μερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκύριου. Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή τους

ε) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου η οποία ορίζεται ως εξής: αα) για

μηχανοκίνητα σκάφη, το ποσό των 2.600,00 ευρώ, ββ) ιστιοφόρα, μηχανοκίνητα ή μικτά με χώρο διαμονής υπολογίζεται βάσει μήκους σκάφους ως εξής:

ΜΗΚΟΣ ΣΚΑΦΟΥΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ (σε ευρώ)
Μέχρι 8 μέτρα	21000
Πάνω από 8 και μέχρι 10 μέτρα	3800
Πάνω από 10 και μέχρι 12 μέτρα	55600
Πάνω από 12 και μέχρι 14 μέτρα	74400
Πάνω από 14 και μέχρι 16 μέτρα	95000
Πάνω από 16 και μέχρι 18 μέτρα	117800
Πάνω από 18 και μέχρι 20 μέτρα	144200
Πάνω από 20 και μέχρι 22 μέτρα	174800
Πάνω από 22 και μέχρι 24 μέτρα	210000
Πάνω από 24 και μέχρι 26 μέτρα	250000
Πάνω από 26 και μέχρι 28 μέτρα	295000
Πάνω από 28 και μέχρι 30 μέτρα	348000
Πάνω από 30 και μέχρι 32 μέτρα	407200
Πάνω από 32 μέτρα	455400

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτής της υποπερίπτωσης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες. Για τη μείωση αυτή απαιτείται σχετική βεβαίωση που χορηγείται από την Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία θεωρημένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, για πλοία Ελληνικής ναυτικής παράδοσης, για παλαιότητα.

Προκειμένου για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος πολλαπλασιάζομενη με συντελεστή δύο (2). Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για το τεκμήριο της δαπάνης. Οι διατάξεις της περίπτωσης β', εκτός αυτών που αναφέρονται στην ακινησία των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

στ) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται ως εξής:

αα) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65.000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους, που προσauξάνεται με το πόσο των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

ββ) Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης.

ζ) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης δεξαμενής κολύμβησης που χρησιμοποιείται για τις οικογενειακές ανάγκες ή του κυρίου της ή του κατόχου της, και της συμμετοχής των

εξόδων αυτών στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς. Η ετήσια αυτή τεκμαρτή δαπάνη ορίζεται με βάση την επιφάνεια της δεξαμενής ως εξής:

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης αυτής της περίπτωσης προσαυξάνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

2. Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, όπως αυτό προσδιορίζεται από την προηγούμενη παράγραφο, προσαυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για καθένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο. Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν.

Δεν προσαυξάνεται η δαπάνη που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει τα επτά χιλιάδες τριακόσια πενήντα (7.350) ευρώ.^{TM}

3. Το ετήσιο συνολικό ποσό τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων μπορεί να αμφισβητηθεί από το φορολογούμενο όταν η πραγματική δαπάνη του φορολογουμένου και των μελών που τον βαρύνουν είναι μικρότερη από την τεκμαρτή δαπάνη, όπως αποδεικνύεται από τον υπόχρεο με βάση πραγματικά περιστατικά. Η επίκληση των περιστατικών αυτών μπορεί να γίνει μόνο από τους υπόχρεους οι οποίοι:

α) Υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις.

β) Είναι φυλακισμένοι.

γ) Νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική.

δ) (καταργήθηκε)

ε) Είναι άνεργοι και για το χρονικό διάστημα που δικαιούνται βοήθημα ανεργίας.

στ) Συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, γιατί αποδεικνύεται ότι στις δαπάνες συμβάλλουν οι συγγενείς αυτοί οι οποίοι πραγματοποιούν εισόδημα από εμφανείς πηγές.

ζ) Είναι ορφανοί ανήλικοι οι οποίοι έχουν στην κυριότητα τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους.

η) Προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι από γεγονότα ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την τεκμαρτή.

Όταν συντρέχει μια ή περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτής της παραγράφου, ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει μαζί με τη δήλωση του και τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ελέγχει την ακρίβεια των ισχυρισμών και τα αποδεικτικά στοιχεία του φορολογουμένου και μειώνει ανάλογα την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία.

Στις πιο πάνω α' και στ' περιπτώσεις, η διαφορά μεταξύ της τεκμαρτής και της πραγματικής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.

Αν πρόκειται για τους γονείς, η διαφορά τεκμαρτής δαπάνης καταλογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.

3. Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για:

α) Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού, τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας.

β) (καταργήθηκε)

γ) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης. Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Αν το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:

αα) Το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

ββ) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών. Επίσης, εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον επιφάνεια της δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Αν η επιφάνεια της οικοδομής υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Κατά την εφαρμογή των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν θεωρείται ότι αποκτιέται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα εβδομήντα (70) τ.μ.. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) τ.μ. για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά είκοσι πέντε (25) τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο.

δ) Χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε, εκτός αυτών προς εταιρείες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες από τα μέλη ή τους μετόχους των.

ε) Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον αυτά υπερβαίνουν ετησίως τα τριακόσια (300) ευρώ, εκτός από τις δωρεές προς το Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του Κράτους, τα ανώτατα

εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία, που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και τα προνοιακά ιδρύματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα (κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου), ως και τα προνοιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι εν γένει δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%) με επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Ομοίως, εξαιρούνται οι δωρεές ή χορηγίες προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

στ) Απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Στο ποσό της δαπάνης αυτής περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

Εξαιρετικά, από το ποσό της δαπάνης που καταβάλλεται για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείου που έχει ληφθεί για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας, δεν λαμβάνεται υπόψη, για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, το ποσό του χρεολυσίου που περιλαμβάνεται στην οικεία δαπάνη, κατά το μέρος που αυτό επιμεριστικά αναλογεί στην μέχρι των εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικών μέτρων επιφάνεια της κατοικίας

Επίσης, δε λαμβάνεται υπόψη, για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης, το ποσό της δαπάνης που καταβάλλεται για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείου, που έχει ληφθεί για την αγορά εξοπλισμού γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και για την αγορά οικοπέδου από επιτηδευματίες που ασχολούνται επαγγελματικά με την ανέγερση και πώληση οικοδομών.

4. Μη εφαρμογή τεκμηρίου

Το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται:

α) (καταργήθηκε)

β) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

γ) Προκειμένου για αλλοδαπό προσωπικό που δε διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν.ν. 89/1967 (ΦΕΚ Α' 132), του αν.ν. 378/1968 (ΦΕΚ Α' 82) και του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (ΦΕΚ Α' 77), για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή του ενοικίου.

δ) Προκειμένου για αλλοδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν.ν. 89/1967, του αν.ν. 378/1968 και του άρθρου 25 του ν. 27/1975, για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.

ε) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη, η οποία προκύπτει βάσει ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για το έτος

εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και τα δύο (2) επόμενα έτη, εφόσον ο δικαιούχος της απαλλαγής εξακολουθεί και κατά τα έτη αυτά να κατοικεί στην Ελλάδα.

στ) (καταργήθηκε)

ζ) Προκειμένου για επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων που έχουν υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς φορολογίας του άρθρου 36α του ν. 1642/1986 (Σ.Σ. ήδη άρθρο 45 ν. 2859/2000), για την τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει βάσει των επιβατικών αυτοκινήτων που έχουν αγοραστεί για μεταπώληση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 36α του ν. 1642/1986 (Σ.Σ. ήδη άρθρο 45 ν. 2859/2000), εφόσον η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου οχήματος έχουν παραμείνει στη δημόσια οικονομική υπηρεσία στην οποία έγινε η μεταβίβαση του αυτοκινήτου προς την επιχείρηση μεταπώλησης μέχρι και την ημερομηνία μεταπώλησης από αυτή σε τρίτο και το αυτοκίνητο κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Κατά τις μεταπωλήσεις αυτής της περίπτωσης εν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 10 μέχρι και 14 του άρθρου 81. Οι μεταπωλήτριες επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση μαζί με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος να συνοποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία να αναγράφουν τα πιο πάνω αυτοκίνητα που αγόρασαν ή πούλησαν στο οικείο έτος. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής αυτής της περίπτωσης.

η) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν τα οποία έχουν αποκτηθεί μέχρι την 31.12.1992

θ) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει με βάση ένα ή περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους, κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του και προσώπων που τους βαρύνουν, που έχουν αποκτηθεί από 1.1.1993 μέχρι την 31.12.2003. Επίσης, προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης άνω των δεκατεσσάρων (14) φορολογήσιμων ίπων που έχουν αποκτηθεί το ίδιο χρονικό διάστημα, εφόσον η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους, μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265 Α') (βλέπε θέμα 1) δεν υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.⁽¹⁾

ι) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, τα οποία αποκτώνται από την 1.1.2004 και εφεξής και η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265 Α') δεν υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

ια) Οι περιπτώσεις η', θ' και ι' του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή και στα εδάφια τρίτο, τέταρτο, πέμπτο, δέκατο πέμπτο και δέκατο έκτο της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16.

ιβ) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει με βάση ένα σκάφος αναψυχής ολικού μήκους μέχρι δέκα (10) μέτρα που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου ή και στους δύο από κοινού.

Εάν ο υπόχρεος ή η σύζυγος του έχουν στην κυριότητα ή κατοχής τους περισσότερα του ενός τέτοια σκάφη, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται για εκείνο το σκάφος με

τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Σε περίπτωση που ο κάθε σύζυγος έχει στην κυριότητα ή κατοχή του τέτοιο σκάφος οι τεκμαρτές δαπάνες αυτών των σκαφών είναι ίσες, η απαλλασσόμενη τεκμαρτή δαπάνη του ενός σκάφους επιμερίζεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) στον καθένα.

ιγ) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μόνιμων κατοίκων εξωτερικού

ιδ) (Προκειμένου για αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή γεωργική επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα.

ιε) Προκειμένου για αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν σε ποσοστό το εξήντα επτά τοις εκατό (67%). Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά ανάπηρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία με ποσοστό πάνω από εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση τους.

ιστ) Το τεκμήριο με βάση την ετήσια συνολική δαπάνη, που υπολογίζεται, σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17, δεν εφαρμόζεται όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν, και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση τους το ίδιο έτος.

5. Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός φόρου αυτής

1. Η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν ή προσδιορίστηκε από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης τους, των άρθρων 16 και 17, προσανξάνει τα εισοδήματα που δηλώνονται ή προσδιορίζονται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά το ίδιο οικονομικό έτος, του φορολογουμένου ή της συζύγου του, κατά περίπτωση, από εμπορικές επιχειρήσεις ή από την άσκηση ελευθέρων επαγγελμάτων και αν δε δηλώνεται εισόδημα από τις κατηγορίες αυτές η διαφορά αυτή λογίζεται εισόδημα της παραγράφου 3 του άρθρου 48.

2. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να λάβει υπόψη του τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, τα οποία αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία και με τα οποία καλύπτεται ή περιορίζεται η διαφορά που προκύπτει.

Στις περιπτώσεις αυτής της παραγράφου ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης. Τα ποσά αυτά ιδίως είναι:

α) Πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον ίδιο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Αν τα εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, αναγνωρίζονται, εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νομίμως από αυτόν.

β) Χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

γ) Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

δ) Εισαγωγή συναλλάγματος, που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση του στην αλλοδαπή.

Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:

αα) που κατοικούν μόνιμως στο εξωτερικό,

ββ) που είχαν διαμείνει τρία (3) τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε δύο (2) χρόνια από τη μετοικεσία τους.

γγ) που είχαν διαμείνει πέντε (5) τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και το επικαλούμενο ποσό συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομα τους ή στο όνομα του άλλου συζύγου σε τράπεζα της Ελλάδας ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στο εξωτερικό κατά το χρόνο που διέμεναν στην αλλοδαπή ή από καταθέσεις τους μέσα σε ένα (1) χρόνο από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα χωρίς το συνάλλαγμα αυτό να έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή. Η προϋπόθεση της μη επανεξαγωγής του συναλλάγματος δεν απαιτείται για το ποσό εκείνο του συναλλάγματος που έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 17, εφόσον η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του στοιχείου έχει ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή των άρθρων 17 ή 19.^{TM}

ε) Δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 17, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης.

στ) Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

ζ) Ανάλωση κεφαλαίου που αποδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο. Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, τα χρηματικά ποσά, τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' και οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που ο προσδιορισμός τους ορίζεται από τα άρθρα 16 και 17, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται της εφαρμογής του τεκμηρίου.^{TM}

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 16 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις δύο χιλιάδες εννιακόσια (2.900) ευρώ το ποσό που πρέπει να εκπεσθεί αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και των αποδειγμένων δαπανών διαβίωσης τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δύο χιλιάδων εννιακοσίων (2.900) ευρώ

Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση αυτών των εσόδων τα μειώνει, προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου του έτους αυτού.

Για την κάλυψη ή περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 2019/1992 (ΦΕΚ Α' 34) για τα ποσά των πραγματικών ή τεκμαρτών δαπανών που πραγματοποιούνται από 1.1.1994.

Χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη από τη δήλωση που, τυχόν, υποβλήθηκε κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 2019/1992, για την κάλυψη ή τον περιορισμό διαφοράς δαπάνης, αφαιρούνται από το κεφάλαιο που σχηματίζεται από προηγούμενα έτη, όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση όσα ορίζονται στα εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αυτής της περίπτωσης.

3. Προκειμένου προσδιορισμού του εισοδήματος με βάση την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του παρόντος άρθρου, η ζημία του ίδιου οικονομικού έτους ή και των προηγούμενων δεν εκπίπτει και ούτε μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα οικονομικά έτη.

4. Οι υπόχρεοι που δεν αναγράφουν ή ανακριβώς αναφέρουν στη δήλωση τα στοιχεία τα σχετικά με τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται στο άρθρο 87. Επίσης, όσοι δεν αναγράφουν στη δήλωση τη δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτων υπόκεινται στις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 88.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται με τη δήλωση φόρου εισοδήματος και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ⁵¹

Έστω ότι ο υπόχρεος 'Κωσταβαγγέλης Ευάγγελος' είναι μισθωτός που εργάσθηκε και κατοίκησε σε παραμεθόρια περιοχή μέσα στο 2007, και ασκεί εμπορική επιχείρηση σε οικισμό κάτω των 1000 κατοίκων. Το εισόδημά του από μισθωτές υπηρεσίες ανέρχεται στο ποσό των 9.111,71€, τα καθαρά κέρδη από ατομική του επιχείρηση ανέρχονται σε 2.404,60€ και τα ακαθάριστα έσοδα στα 14.278,50€. Επίσης, είναι κάτοχος αποθήκης 50 τ.μ. με ποσοστό συνιδιοκτησίας 100%, και πραγματικό ή τεκμαρτό μηνιαίο μίσθωμα 5,00€ και έχει ακαθάριστο εισόδημα από ιδιόχρηση αποθηκών 60,00€ και δύο κατοικιών, μιας κύριας κατοικίας 82 τ.μ. σε οικόπεδο 1070 τ.μ. στην οποία έχει πλήρη κυριότητα, με ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% και μήνες ιδιοκατοίκησης 12 και μία μονοκατοικία 43 τ.μ. σε οικόπεδο 500 τ.μ. στην οποία έχει την ψιλή κυριότητα με ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% στην οποία φιλοξενείτε η μητέρα του (δωρεάν παραχώρηση). Επίσης, μέσα στο 2007, πούλησε για 1.600,00€ τα δύο επιβατικά αυτοκίνητα ι.χ. τα οποία είχε στην κατοχή του με στοιχεία: 1) ΑΒΓ 1234, 11 φορολογήσιμους ίππους, μήνες κυριότητας 3, ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% και έτος πρώτης κυκλοφορίας 2003 και 2) ΔΕΖ 5678, 9 φορολογήσιμους ίππους, μήνες κυριότητας 11, ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% και έτος πρώτης κυκλοφορίας 1987. Κατέβαλλε για την αγορά επαγγελματικού αυτοκινήτου 10.934,20€, και οι φόροι που

⁵¹ Βλέπε παράρτημα, σελίδα 183

παρακρατήθηκαν ανέρχονται στο ποσό των 457,31€. Επιπλέον, η σύζυγός του, είναι και αυτή μισθωτή που εργάστηκε και κατοίκησε σε παραμεθόριο περιοχή μέσα στο 2007. το εισόδημά της από μισθωτές υπηρεσίες, ανέρχεται στο ποσό των 8.117,67€. Επίσης, έχει την πλήρη κυριότητα ενός αγροτεμαχίου 3500 τ.μ. με ποσοστό συνιδιοκτησίας 25%.

Για τον υπολογισμό των συνολικών εισοδημάτων και των καθαρών κερδών από την ατομική (εμπορική) επιχείρηση θα πρέπει να συμπληρωθεί και να συνυποβληθεί με την δήλωση φορολογίας εισοδήματος το ' μηχανογραφικό δελτίο οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών', δηλαδή το έντυπο Ε3.

Στο Ε3 θα πρέπει να αναφερθούν τα στοιχεία του επιτηδευματία, τα στοιχεία Κ.Β.Σ. που εκδόθηκαν στη χρήση, λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, τα στοιχεία του δηλούντος και υπεύθυνου για την συμπλήρωση του εντύπου και τη λογιστική παρακολούθηση της επιχείρησης.

Έπειτα, συμπληρώνοντας τους κατάλληλους κωδικούς στον πίνακα ΣΤ' που αφορά επιχειρήσεις – ελεύθερους επαγγελματίες με βιβλία Α', Β' και Γ' κατηγορίας, υπολογίζεται το συνολικό ποσό των εσόδων παροχής υπηρεσιών και οι αγορές παγίων χρήσης. Στη συνέχεια αφού έχει υπολογιστεί το ποσό των ακαθάριστων εσόδων, γίνεται λογιστικός προσδιορισμός των καθαρών κερδών, με την αφαίρεση των δαπανών χρήσης από το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων και το αποτέλεσμα μας προσδιορίζει το καθαρό κέρδος. Αυτό το ποσό μεταφέρεται στον πίνακα Ζ' όπου απεικονίζονται τα φορολογητέα καθαρά κέρδη, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση θα είναι: $14.278,50 - 11.873,90 = 2.404,60\text{€}$.

Τέλος, συμπληρώνεται ο πίνακας Γ' όπου μεταφέρονται τα ποσά των ακαθάριστων εσόδων, ο Μ.Σ.Κ.Κ., τα εξωλογιστικά καθαρά κέρδη, τα καθαρά και τα τελικά κέρδη.

Αυτά τα ποσά μεταφέρονται στο έντυπο Ε1 που αφορά στην δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Για την δήλωση στοιχείων των ακινήτων του, και την αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα των ακινήτων, θα πρέπει να υποβληθούν από τον φορολογούμενο τα έντυπα Ε9 και Ε2, όπου θα απεικονίζονται τα ακίνητα περιουσιακά του στοιχεία λεπτομερώς.

Κατά την δήλωση φορολογίας εισοδήματός του ο υπόχρεος και η σύζυγός του θα πρέπει να υποβάλλουν το έντυπο Ε1 συμπληρωμένο στους ακόλουθους πίνακες και κωδικούς ως εξής:

Πίνακας 2, κωδικοί 015 και 016, είστε μισθωτός ή συνταξιούχος και εργαστήκατε ή κατοικήσατε μέσα στο 2007 σε παραμεθόριο περιοχή; **Ναι [1]** και στα 2.

Πίνακας 2, κωδικός 017, ασκείτε ατομική εμπορική επιχείρηση σε οικισμό κάτω των 1.000 κατοίκων; **Ναι [1]**

Πίνακας 4 Α, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, κωδικοί 301 και 302, τα ποσά 9111,71€ και 8117,67€ αντίστοιχα.

Πίνακας 4 Γ, εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, κωδικοί 401 (καθαρά κέρδη από ατομική επιχείρηση) και 425(ακαθάριστα έσοδα από ατομική επιχείρηση), τα ποσά 2404,00€ και 14287,50€ αντίστοιχα.

Πίνακας 4 Ε, κωδικός 145, ακαθάριστο εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση – ιδιοχρηση καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κλπ., το ποσό των 60,00€.

Πίνακας 5, κωδικός 719, από δαπάνη που καταβάλλατε για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων κλπ. οχημάτων, το ποσό των 10.934,20€.

Πίνακας 6, κωδικός 781, χρηματικά ποσά που προέρχονται από την διάθεση περιουσιακών στοιχείων, εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων αλλοδαπής, δάνεια, δωρεές κλπ., το ποσό των 1.600,00€ που αφορά στην πώληση των αυτοκινήτων.

Τέλος, στον πίνακα 8, κωδικός 603 φόροι που παρακρατήθηκαν, το ποσό των 457,31€.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει η εκκαθάριση της φορολογίας εισοδήματος που έχει ως εξής:

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ Φ.Ε.	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
ΣΥΝΟΛ. ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11573,31	8117,67
ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11573,31	8117,67
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	86,00	
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛ/ΚΟΣ	86,90	
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ ΚΛΠ.	457,31	
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ (±)	-370,41	

Άρα προκύπτει ποσό επιστροφής 370,41€

Ανάλυση εισοδημάτων, εκπτώσεων από το εισόδημα, μειώσεων φόρου κλπ. :

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
Ακίνητα	57,00	
Εμπορικές επιχειρήσεις	2404,60	
Μισθωτές υπηρεσίες	9111,71	8117,67
Σύνολο	11573,31	8117,67
Δηλωθέν εισόδημα	11573,31	8117,67
Ακαθάριστα έσοδα ατομ. Επιχ.	14278,50	
ΦΟΡΟΣ: ΚΛΙΜΑΚΑΣ-ΣΥΜΠΛ.-ΠΡΟΚΑΤ.	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
Φόρος κλίμακας εισοδήματος	86,00	
Φόρος που αναλογεί	86,00	
Συμπληρωματικός φόρος	0,90	
Εισόδημα για συμπληρωματικό φόρο	60,00	
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
Από εμπορικές επιχειρήσεις	457,31	
Σύνολο	457,31	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI:
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΦΟΡΟΥ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ -ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ - Α-
ΠΟΡΡΗΤΟ

A. ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ – ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

1. Υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης

Υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που το εισόδημά του υπερβαίνει τις 3.000 ευρώ.

Υποχρέωση για υποβολή δήλωσης υπάρχει επίσης και όταν το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου είναι μικρότερο από 3.000,00 ευρώ, αλλά στο εισόδημα αυτό περιλαμβάνεται και ζημιά από εμπορική επιχείρηση ή γεωργική εκμετάλλευση, την οποία δικαιούται κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 να συμψηφίσει με εισοδήματα του ίδιου ή των προηγούμενων ετών.

Παράλειψη του υπόχρεου να επιδώσει μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους δήλωση, στην οποία αναγράφεται η ζημιά που προέκυψε στο ίδιο οικονομικό έτος, του στερεί το δικαίωμα συμψηφισμού, που ορίζεται από την παράγραφο 3 του άρθρου 4.

Ειδικά, προκειμένου για τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία αποκτούν αποκλειστικά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, αυτά υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση αν το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των 6.000,00 ευρώ εφόσον έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα και δεν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις α', ε', στ', η' ή ι' αυτής της παραγράφου.

Φυσικά πρόσωπα, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, που έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση, εφόσον το ετήσιο καθαρό γεωργικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 3.000,00 ευρώ και δεν συντρέχει για τα πρόσωπα αυτά μία από τις περιπτώσεις α' έως ια' της παραγράφου αυτής. Φυσικά πρόσωπα τα οποία αποκτούν και γεωργικό εισόδημα χωρίς να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση ανεξάρτητα από το ύψος του καθαρού γεωργικού εισοδήματος που αποκτούν ή το ύψος των επιδοτήσεων που λαμβάνουν ή το ύψος του επιστρεφόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας που εισπράττουν.

Αν ο φορολογούμενος κατοικεί στην αλλοδαπή, υπόχρεοι στην υποβολή δήλωσης είναι αλληλεγγύως με αυτόν οι αντιπρόσωποι ή οι πράκτορες του στην Ελλάδα.

Υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης για τα εισοδήματά τους ανεξάρτητα από το αν αυτά υπόκεινται σε φόρο ή όχι είναι και:

α) οι κύριοι ή κάτοχοι επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή ημιφορτηγού, εκτός από αγροτικό ημιφορτηγό ή αυτοκίνητο μικτής χρήσης ή αυτοκινήτου τύπου JEEP ή αεροσκάφους, κότερου ή θαλαμηγού ή ακάτου ή σκαφών αναψυχής, εκτός από αυτοκίνητα ή σκάφη αναψυχής που δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 καθώς και όσοι έχουν στη διάθεσή τους ατομικές ή οικογενειακές τους ανάγκες τέτοιου είδους μεταφορικά μέσα τα οποία ανήκουν είτε στη σύζυγό τους είτε στα μέλη που τους βαρύνουν είτε σε εταιρίες στις οποίες αυτοί μετέχουν ως εταίροι, διαχειριστές εταίροι ή είναι πρόεδροι ή διοικητές.

β) όσοι ακούν ατομική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα.

γ) όσοι μετέχουν σε προσωπική ή περιορισμένης ευθύνης εταιρία ή κοινοπραξία ή κοινωνία ή αστική εταιρία που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα.

δ) όσοι έχουν εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων πάνω από 600 ευρώ ανά έτος.

ε) όσοι αγοράζουν ακίνητα ή ανεγείρουν οικοδομή.

στ) όσοι διατηρούν μία ή περισσότερες δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια πάνω από 150 τ.μ. ή κατοικούν σε οικοδομή με επιφάνεια πάνω από 200 τ.μ.

ζ) όσοι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες εφόσον λαμβάνουν επιδοτήσεις ποσού άνω των 1500,00 ευρώ, για προϊόντα φυτικής παραγωγής ή 2.250,00 ευρώ για προϊόντα ζωικής παραγωγής. Επίσης, όσοι λαμβάνουν καλλιεργητικά δάνεια πάνω από 5.900,00 ευρώ, ή όταν το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού τους αυτής της κατηγορίας στην τράπεζα την 31^η Δεκεμβρίου υπερβαίνει τα 5.000,00 ευρώ.

η) όσοι έχουν άδεια της αρμόδιας αρχής να πωλούν αγαθά πλανοδίας ή σε λαϊκές αγορές.

θ) όσοι κατέχουν ή καλλιεργούν ορισμένη έκταση γεωργικής γης, καθώς και όσοι εισπράττουν επιστρεφόμενο φόρο προστιθέμενης αξίας. Με αποφάσεις με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η ελάχιστη έκταση, σε σχέση με το είδος της καλλιέργειας, το ύψος του επιστρεφόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης.

ι) οποιοσδήποτε, εφόσον προκληθεί γι' αυτό εγγράφως από τον αρμόδιο προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτή ο καλούμενος καλείται να υποβάλλει τις οικείες δηλώσεις μέσα στην προθεσμία 30 ημερών από την ημερομηνία της επίδοσης σε αυτόν της οικείας πρόσκλησης.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορούν να αναπροσαρμόζονται τα ποσά που αναφέρονται στο πέμπτο εδάφιο και στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης η' αυτής της παραγράφου καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών.

2. Περιπτώσεις χωριστής δήλωσης από εγγάμους:

α) διακοπή έγγαμης συμβίωσης⁵²

β) πτώχευση του ενός συζύγου

γ) όταν ο ένας από τους δυο συζύγους έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Για εισοδήματα ανηλίκων υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης είναι ο πατέρας και αν αυτός δεν υπάρχει ή έχει χάσει την γονική μέριμνα, η μητέρα.

3. Λοιποί υπόχρεοι υποβολής δήλωσης:

α) Σε περιπτώσεις πτώχευσης ή σχολάζουσας κληρονομίας ή επιδικίας ή μεσεγγύησης, κατά περίπτωση, ο σύνδικος πτώχευσης ή ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή μεσεγγυούχος.

β) Για τους ανηλικούς ή αυτούς που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαράστατης.

γ) Σε περίπτωση θανάτου του φορολογούμενου οι κληρονόμοι του.

2. Μεταγραφή δηλώσεων

⁵² Θα πρέπει οι σύζυγοι να δηλώσουν την μεταβολή της ιδιότητάς τους από έγγαμη, στο Μητρώο με υπεύθυνη δήλωση ή δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη, και να προσκομιστεί μαζί με το Ε1 αντίγραφο της δικαστικής απόφασης

1. Οι δηλώσεις που επιδίδονται στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, καταχωρίζονται από αυτόν σε βιβλία μεταγραφής δηλώσεων.

2. Η καταχώρηση των δηλώσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο ενεργείται στα βιβλία μεταγραφής δηλώσεων με βάση τη χρονολογική σειρά επίδοσής τους.

B. ΕΛΕΓΧΟΣ – ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ

1. Φορολογικός έλεγχος

1. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ ελέγχει την ακρίβεια των επιδιδόμενων δηλώσεων και προβαίνει σε έρευνα για την εξακρίβωση των υπόχρεων που δεν έχουν υποβάλει δήλωση. Για το σκοπό αυτό δικαιούται: α) συνεργασία με τον φορολογούμενο για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης, β) να ζητάει στοιχεία από αρχές, ν.π.δ.δ., τράπεζες, επιχειρήσεις και οργανισμούς και άρση τραπεζικού απορρήτου με κοινή απόφαση επιθεωρητή και προϊσταμένου της ΔΟΥ, γ) πρόσκληση σε οποιοδήποτε πρόσωπο για πληροφορίες, δ) διενέργεια επιτόπιας εξέτασης και έλεγχος ΚΒΣ, ε) διενέργεια ελεγκτικών επαληθεύσεων στα βιβλία και στοιχεία επιτηδευματία άλλης ΔΟΥ, η οποία περιορίζεται στην διασταύρωση στοιχείων που φέρεται ως εκδότης ή λήπτης αυτών ο επιτηδευματίας άλλης ΔΟΥ .

2. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ κατά τον υπολογισμό και την εκκαθάριση του φόρου δεν λαμβάνει υπόψη λέξεις, ποσά και αριθμούς που έχουν αναγραφεί στις ενδείξεις ετήσιας δήλωσης του υπόχρεου και συνεπάγονται τη διενέργεια μειώσεων ή εκπτώσεων του εισοδήματος ή του φόρου ή διαμορφώνουν το αφορολόγητο ποσό ή την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, εφόσον δε συνυποβάλλονται από τον υπόχρεο τα νόμιμα στοιχεία που αποδεικνύουν άμεσα την συνδρομή των προϋποθέσεων, με βάση όσα ορίζονται στις κείμενες διατάξεις. Αριθμητικά λάθη στις αθροίσεις και στις μεταφορές καθώς και αναριθμητισμοί που αφορούν την ορθή συμπλήρωση της ετήσιας δήλωσης του υπόχρεου διορθώνονται από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ με βάση τα στοιχεία που έχει στην διάθεσή του.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορούν να: α) συσταθούν ειδικά ελεγκτικά κέντρα, β) ανατίθεται η διενέργεια του φορολογικού ελέγχου σε άλλη ΔΥΟ, γ) γίνει έλεγχος για δικαιώματα ή αποζημιώσεις για χρήση σημάτων κλπ. Και εξόδων οργάνωσης θυγατρικής επιχείρησης.

4. Όσοι καλούμενοι σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος αρνούνται ή παραλείπουν ανατιολογήτως να δώσουν πληροφορίες για την εξακρίβωση του εισοδήματος και να διευκολύνουν το ελεγκτικό έργο του προϊσταμένου της ΔΟΥ υπόκεινται σε πρόστιμο.

5. Ο υπόχρεος πριν την έκδοση του φύλλου ελέγχου ή της πράξης μπορεί να λάβει γνώση του αποτελέσματος του ελέγχου και να υποβάλει αρχική ή συμπληρωματική δήλωση.

2. Βεβαίωση του φόρου

1. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ βεβαιώνει το φόρο, αρχικό ή πρόσθετο, κατά περίπτωση, που προκύπτει: α) βάσει δηλώσεων που υποβάλλονται, β) βάσει των φύλλων ελέγχου, γ) βάσει των οριστικών αποφάσεων των διοικητικών ή πρακτικών δικαστικού συμβιβασμού.

2. Για τη βεβαίωση φόρου ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας συντάσσει χρηματικό κατάλογο μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την λήξη του μήνα που αποκτήθηκε ο τίτλος βεβαίωσης και όχι αργότερα από τρία έτη από το τέλος του έτους που αποκτήθηκε ο τίτλος βεβαίωσης.

3. Δεν βεβαιώνεται το ποσό που τελικώς οφείλεται με βάση οποιονδήποτε νόμιμο τίτλο, εφόσον υπερβαίνει τα 27 ευρώ αθροιστικά λαμβανόμενο για τον φορολογούμενο και την σύζυγό του.

4. Για τους έγγαμους η οφειλή για φόρο, τέλη και εισφορές που αναλογούν στα εισοδήματά τους βεβαιώνεται στο όνομα του συζύγου η ευθύνη όμως για την καταβολή της οφειλής που αναλογεί στα εισοδήματα κάθε ενός συζύγου, βαρύνει τον καθένα ξεχωριστά.

5. Ο φόρος που βεβαιώνεται κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους ή μεταγενέστερα από την λήξη του: α) με βάση το φύλλο ελέγχου που έγινε οριστικό, λόγω μη άσκησης ή εκπρόθεσμης άσκησης προσφυγής, καταβάλλεται σε έξι μηνιαίες δόσεις με τον περιορισμό ότι κάθε δόση δεν είναι μικρότερη των 300 ευρώ εκτός της τελευταίας, β) μετά την διοικητική επίλυση της διαφοράς και την καταβολή του 1/5 το υπόλοιπο καταβάλλεται σε έξι μηνιαίες δόσεις με τον περιορισμό ότι κάθε δόση δεν είναι μικρότερη των 300 ευρώ εκτός της τελευταίας, γ) με βάση απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου καταβάλλεται σε δύο ίσες μηνιαίες δόσεις με τον περιορισμό ότι το συνολικό ποσό του φόρου δεν είναι μικρότερο των 300 ευρώ.

6. Φόρος που έχει ήδη βεβαιωθεί κατά ποσό που δεν οφείλεται με βάση οριστική απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου, εκπίπτει ή επιστρέφεται κατά περίπτωση. Τυχών άσκηση έφεσης από το δημόσιο κατά οριστικών αποφάσεων διοικητικών πρωτοδικείων δεν αναστέλλει σε καμία περίπτωση τη διαδικασία της έκπτωσης των ποσών που βεβαιώθηκαν ή της επιστροφής των ποσών που καταβλήθηκαν αλλά δεν οφείλονται βάσει των αποφάσεων αυτών.

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. Αλλαγή κατοικίας ή έδρας

1. Αν ο υπόχρεος σε δήλωση μεταβάλλει την κατοικία ή την διαμονή του, έχει υποχρέωση να υποβάλλει μέχρι τη λήξη του οικείου έτους στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος πριν από την μεταβολή, τη δήλωση που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 5 της 1027411/842/ΔΜ/26.2.1998 (ΦΕΚ Α' 193) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, για τον τόπο της κατοικίας ή διαμονής του.

2. Αν πρόκειται για αλλαγή έδρας της κύριας επιχείρησης ή του επαγγέλματος εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 1642/1986.

3. Αν δεν υποβληθεί η δήλωση που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 και 2 αρμόδιως επιλαμβάνεται για την επιβολή του φόρου ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος πριν από την μεταβολή.

4. Η παράλειψη υποβολής της δήλωσης που προβλέπεται από την παράγραφο 1 καθώς και η υποβολή ανακριβούς δήλωσης, συνεπάγεται την επιβολή προστίμου.

2. Υποχρεώσεις εκμισθωτών ακινήτων

1. Ιδιωτικά συμφωνητικά εκμίσθωσης αστικών ακινήτων ασχέτως ποσού μισθώματος ή γεωργικών ακινήτων εφόσον το μίσθωμα είναι ανώτερο των 100,00 ευρώ κατά μήνα προσκομίζονται από τον εκμισθωτή ή τον μισθωτή για θεώρηση μέσα σε 30 ημέρες από την σύνταξή τους στον προϊστάμενο οποιασδήποτε δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, σε δύο αντίτυπα.

2. Τα έγγραφα της προηγούμενης παραγράφου εφόσον δεν έχουν θεωρηθεί στερούνται κάθε αποδεικτικής δύναμης και δεν εξετάζονται από τα δικαστήρια και τις δημόσιες γενικά αρχές.

3. Αν μεταβιβαστεί η κυριότητα ακινήτου, ο νέος κύριος είναι αλληλεγγύως και εις ολοκλήρου συνυπεύθυνος με τον προκάτοχο για την πληρωμή του φόρου των τριών πριν την μεταβίβαση ετών που αναλογεί επιμεριστικά στο εισόδημα ακινήτου που μεταβιβάστηκε και προκύπτει από την εγγραφή που υπάρχει κατά την ημέρα μεταβίβασης.

4. Όσοι δεν προσκομίζουν έγγραφα μίσθωσης ακινήτου για θεώρηση ή τα προσκομίζουν εκπρόθεσμα υπόκεινται σε πρόστιμο.

3. Υποχρεώσεις μισθωτών ακινήτων και θαλάσσιων σκαφών

1. Οι μισθωτές ακινήτων πάσης φύσεως καθώς και θαλάσσιων σκαφών αναψυχής έχουν υποχρέωση να δηλώνουν κάθε οικονομικό έτος με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος τα ενοίκια που κατέβαλλαν κατά το αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό έτος για τις μισθώσεις αυτές, το ονοματεπώνυμο του εκμισθωτή, τον ΑΦΜ και τη διεύθυνση κατοικίας του.

2. Οι μισθωτές αγροτικών ακινήτων δεν μπορούν να πάρουν δάνειο από την Αγροτική Τράπεζα για την εκμετάλλευση των ακινήτων αυτών αν το ιδιωτικό συμφωνητικό δεν είναι θεωρημένο.

3. Όσοι παραλείπουν να δηλώσουν τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 υπόκεινται σε πρόστιμο.

Δ. ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ – ΑΠΟΡΡΗΤΟ

1. Παραγραφή

1. Η κοινοποίηση φύλλου ελέγχου, δεν μπορεί να γίνει μετά την πάροδο πενταετίας από το τέλος του έτους μέσα στο οποίο λήγει η προθεσμία για την επίδοση της δήλωσης. Το δικαίωμα του Δημοσίου για επιβολή φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο της πενταετίας.

2. Εξαιρετικώς, μπορεί να κοινοποιηθεί φύλλο ελέγχου και μετά την πάροδο της πενταετίας αν: α) το φύλλο ελέγχου που κοινοποιήθηκε εντός της πενταετίας ακυρωθεί μετά την πάροδο αυτής γιατί ο φορολογούμενος δεν έλαβε γνώση αυτού, β) εντός της πενταετίας κοινοποιήθηκε το φύλλο ελέγχου σε πρόσωπο που δεν έχει φορολογική υποχρέωση, συνολικά ή μερικά, γ) η έκδοση του φύλλου ελέγχου έγινε από αναρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία ή έγινε για οικονομικό έτος διαφορετικό

από εκείνο στο οποίο υπάγεται το φορολογητέο εισόδημα, και δ) το φύλλο ελέγχου που εκδόθηκε εμπρόθεσμα ακυρωθεί μετά την πάροδο αυτής.

3. Το δικαίωμα του Δημοσίου για την ενέργεια αρχικής ή συμπληρωματικής φορολογικής εγγραφής και την επιβολή φόρων, πρόσθετων φόρων, για φορολογικές παραβάσεις, παραγράφεται μετά την πάροδο δεκαετίας, εφόσον η μη ενάσκησή του έστω και κατά ένα μέρος, οφείλεται: α) στην από πρόθεση πράξη ή παράλειψη του φορολογουμένου με τη σύμπραξη του αρμόδιου φορολογικού οργάνου, και β) σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 68, ανεξάρτητα από το αν εκδόθηκε φύλλο ελέγχου ή όχι.

4. Αν δεν υποβληθεί δήλωση φορολογίας εισοδήματος η δήλωση απόδοσης παρακρατούμενων φόρων ή δήλωση φόρου εισοδήματος, το δικαίωμα του Δημοσίου να κοινοποιήσει φύλλο ελέγχου ή την πράξη καταλογισμού φόρου, παραγράφεται μετά από την πάροδο δεκαπενταετίας από την λήξη της προθεσμίας για την επίδοση της δήλωσης.

2. Φορολογικό απόρρητο

1. Οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για φορολογικούς σκοπούς και δεν επιτρέπεται η χρήση τους για δίωξη εκείνου που υπέβαλε τη δήλωση ή του προσώπου από το οποίο αυτός απέκτησε το εισόδημά , για παράβαση κείμενων διατάξεων.

2. Οι φορολογικές δηλώσεις, τα φορολογικά στοιχεία, οι εκθέσεις, οι πράξεις προσδιορισμού αποτελεσμάτων, τα φύλλα ελέγχου, οι αποφάσεις του προϊστάμενου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και κάθε στοιχείο του φακέλου που έχει σχέση με τη φορολογία ή άπτεται αυτής είναι απόρρητα και δεν επιτρέπεται η γνωστοποίηση τους σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από το φορολογούμενο στον οποίο αφορούν αυτά.

3. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ συντάσσει κάθε έτος με βάση τις δηλώσεις που του εκδίδονται κατάλογο φορολογουμένων, ο οποίος περιέχει το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία, τον τίτλο και τα λοιπά στοιχεία τους, το καθαρό εισόδημα από τις κατηγορίες Δ' και Ζ', το συνολικό καθαρό εισόδημα που υπόκειται σε φορολογία, καθώς και το φόρο που αναλογεί σε αυτό. Ο κατάλογος αυτός καταρτίζεται μέσα σε έξι μήνες από τη λήξη προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων και συμπληρώνεται με τα αντίστοιχα στοιχεία της οριστικοποίησης της εγγραφής του υπόχρεου. Τοποθετείται σε πρόσφορη θέση στο κατάστημα της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και των δήμων ή κοινοτήτων όπου εδρεύει δημόσια οικονομική υπηρεσία ώστε να μπορεί να λαμβάνει γνώση αυτού οποιοσδήποτε. Επιτρέπεται η έκδοση καταλόγων των φορολογούμενων όλης της χώρας, καθώς και η δημοσίευσή τους στις εφημερίδες.

4. Τα στοιχεία που αναφέρονται στους καταλόγους των φορολογούμενων δεν αποτελούν απόρρητο και ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας υποχρεούται να χορηγεί ύστερα από αίτηση βεβαίωση για τα στοιχεία αυτά σε οποιονδήποτε τρίτο ο οποίος έχει έννομο συμφέρον και το αποδεικνύει.

5. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο:

α) Η χορήγηση στοιχείων σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, ορκωτούς εκπαιητές και πρώην συζύγους.

β) Σε ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους του ΙΚΑ να λαμβάνουν στοιχεία από το φάκελο του εργοδότη για την εξακρίβωση των μισθών και ημερομισθίων που αυτός κατέβαλλε στο προσωπικό που απασχολεί.

γ) Σε ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους των ΟΤΑ να λαμβάνουν τα αναγκαία στοιχεία και πληροφορίες για την επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων ή εισφορών τους ή για τον έλεγχο των δηλώσεων των επιβαρύνσεων αυτών.

δ) Αντίγραφα μισθωτηρίων συμβολαίων για δικαστική χρήση

ε) χορήγηση στοιχείων χρηματοδοτήσεων, ενισχύσεων ή επιδοτήσεων σε δημόσιες υπηρεσίες, ν.π.δ.δ. και οργανισμούς.

στ) χορήγηση στοιχείων του αρχείου οχημάτων σε δημόσιες υπηρεσίες, ταμεία από την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων.

ζ) Σε φορείς κύριας ασφάλισης ελεύθερων επαγγελματιών.

η) Η χορήγηση του ΑΦΜ σε επιτηδευματίες του αντικειμένου εργασιών και της επαγγελματικής κατάστασης άλλων επαγγελματιών χωρίς να υπάρχει έννομο συμφέρον.

6. η παραβίαση του φορολογικού απορρήτου του άρθρου αυτού συνιστά ποινικό αδίκημα που τιμωρείται κατά τις οικείες διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου και ποινικό αδίκημα που τιμωρείται κατά τις διατάξεις του ποινικού κώδικα για παράβαση καθήκοντος.

7. Τις ευθύνες της προηγούμενης παραγράφου έχουν και τα πρόσωπα που είναι υπάλληλοι κατά την έννοια του άρθρου 13 του ποινικού κώδικα, το οποίο νόμιμα λαμβάνουν γνώση φορολογικών απορρήτων και χρησιμοποιούν αυτά για σκοπό διάφορο εκείνου που ο νόμος επιτρέπει ή τα ανακοινώνουν με κάθε τρόπο, άμεσο ή έμμεσο, σε τρίτους. Τα λοιπά πρόσωπα τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι έξι μήνες μετά από έγκληση του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ή του αρμόδιου επιθεωρητή προς τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

8. Όσοι με οποιαδήποτε ιδιότητα συμπράττουν στην εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος και από τον λόγο αυτό λαμβάνουν γνώση των τραπεζικών ή άλλων συναλλαγών οφείλουν να τηρούν το απόρρητο των συναλλαγών αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII:

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ, ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

A. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

1. Προκαταβολή του φόρου

1. Με βάση τη δήλωση του άρθρου 61 και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης του άρθρου 74 βεβαιώνεται ποσό ίσο με ο 55% του φόρου που προκύπτει από τους βεβαιωτικούς αυτούς τίτλους για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου οικονομικού έτους. Αν στους βεβαιωτικούς αυτούς τίτλους περιλαμβάνονται και εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατείτε στην πηγή ή καταβάλλεται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων, ο φόρος που παρακρατήθηκε ή καταβλήθηκε για τα εισοδήματα αυτά εκπίπτει από το φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο. Αν το εισόδημα με βάση το οποίο ενεργείτε η βεβαίωση του φόρου προσδιορίζεται κατά τρόπο τεκμαρτό, ο φόρος που αναλογεί στο τεκμαρτό αυτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το άρθρο αυτό. Όταν υποβάλλεται δήλωση για πρώτη φορά το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.

2. Οι διατάξεις για την προκαταβολή φόρου και την μείωση της όταν υποβάλλεται για πρώτη φορά όπως αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο δεν εφαρμόζονται όταν :

α) το ποσό που πρέπει να βεβαιωθεί δεν υπερβαίνει τα 30 ευρώ,

β) στους βεβαιωτικούς τίτλους περιλαμβάνονται μόνο εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες γενικά και από ιδιοκατοίκηση.

3. Αν δεν υποβληθεί δήλωση, ο προϊστάμενος της ΔΟΥ προβαίνει στη βεβαίωση του προκαταβλητέου ποσού φόρου με βάση την υπάρχουσα εγγραφή για το εγγύτερο, πριν από την παράλειψη υποβολής της δήλωσης, οικονομικό έτος, εφόσον διαπιστώνεται ότι ο υπόχρεος εξακολουθεί να αποκτά εισόδημα.

4. Ειδικά, για τους αρχιτέκτονες και μηχανικούς ο προκαταβλητέος φόρος υπολογίζεται ως εξής: α) σε 4% της νόμιμης αμοιβής για εκπόνηση μελετών και σχεδίων για χωροταξικά, πολεοδομικά, συγκοινωνιακά, υδραυλικά, τοπογραφικά (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές μελέτες) έργα, β) σε 10% της νόμιμης αμοιβής για εκπόνηση μελετών και σχεδίων που αφορούν οποιασδήποτε άλλης φύσης έργα και για τη επίβλεψη της εκτέλεσης αυτών καθώς και των έργων της προηγούμενης περίπτωσης και της ενέργειας πραγματογνωμοσύνης κλπ. Για τα έργα αυτά.

Εξαιρητικά, για αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για την επίβλεψη της εκτέλεσης κάθε είδους τεχνικών έργων που ορίζονται στις προηγούμενες περιπτώσεις ο προκαταβλητέος φόρος επιβάλλεται πριν από την θεώρηση των οικείων εργασιών από την αρμόδια αρχή στο ποσό της αμοιβής επίβλεψης του δικαιούχου όπως αυτή καταρτίζεται στο Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του π.δ. 242/1984 (ΦΕΚ Α' 96) και προκειμένου για εκπόνηση μελετών ή σχεδίων και επίβλεψη έργων του Δημοσίου, ν.π.δ.δ., και των κοινωφελών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων, ο προκαταβλητέος φόρος κατά τα ποσοστά της παραγράφου αυτής, υπολογίζεται στο ποσό της συμβατικής αμοιβής. Το ποσό του φόρου που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην παρούσα αποδίδεται στην ΔΟΥ της περιφέρειας, όπου βρίσκεται η επαγγελματική έδρα του δικαιούχου των αμοιβών αρχιτέκτονα ή μηχανικού με την υποβολή δήλωσης πριν από τη θεώρηση των σχεδίων ή μελετών ή από τη χορήγηση της σχετικής άδειας από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου.

Η δήλωση αυτή περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου της αμοιβής, τη διεύθυνσή του, τη νόμιμη ή συμβατική κατά περίπτωση αμοιβή, τον προκαταβλητέο φόρο, την αρμόδια για την φορολογία δημόσια οικονομική υπηρεσία του ίδιου και εκείνου που του ανέθεσε τη σύνταξη της μελέτης ή των σχεδίων ή την επίβλεψη, πλην των περιπτώσεων που την ανάθεση έκανε το δημόσιο. Η υπηρεσία του Δημοσίου που είναι αρμόδια για τη θεώρηση ή στη χορήγηση της άδειας, απαγορεύεται να προβεί στη θεώρηση ή τη χορήγηση άδειας αν δεν καταβληθεί προηγουμένως στη ΔΟΥ το οφειλόμενο ποσό του προκαταβλητέου φόρου. Η καταβολή αποδεικνύεται με την προσκόμιση του οικείου τριπλότυπου της αρμόδιας ΔΟΥ. Με απόφαση του υπουργού Οικονομίας η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης όπως και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

5. με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί: α) να ορίζεται όπως για εισόδημα από εμπορία καπνού σε φύλλα αντί για την προκαταβολή σε ποσό ίσο με το μισό του φόρου που αναλογεί στο εισόδημα του προηγούμενου οικονομικού έτους, προκαταβάλλεται για το φόρο του εισοδήματος του οικονομικού έτους που έχει αρχίσει πριν από την έκδοση από τον αρμόδιο προϊστάμενο της ΔΟΥ της άδειας μεταφοράς ή μεταβίβασης του καπνού, ποσοστό 2% στην αξία του τιμολογίου των εξαγόμενων στην αλλοδαπή και 1% στα πωλούμενα στο εσωτερικό καπνά σε φύλλα,

και β) να ορίζεται όπως η καταβολή υπολογίζεται με άλλο τρόπο, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

2. Μείωση του προκαταβλητέου φόρου

1. Σε περίπτωση που τυχόν μειωθεί το εισόδημα κατά ποσοστό 25% και πάνω, ο φορολογούμενος δικαιούται να ζητήσει με αίτησή του τη μείωση του φόρου που βεβαιώθηκε κατά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου. Η αίτηση υποβάλλεται μέχρι το τέλος του μήνα Σεπτεμβρίου του οικονομικού έτους στο οποίο έγινε η βεβαίωση και αφορά το ποσό του φόρου για τις δόσεις που δεν έγιναν ληξιπρόθεσμες κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης. Κατά την εκτίμηση της μείωσης του εισοδήματος από εμπορικές γενικά επιχειρήσεις ή από γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή από την άσκηση του ελευθέρου επαγγέλματος, λαμβάνονται ενδεικτικά υπόψη:

α) Το ποσό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης στην τρέχουσα διαχειριστική περίοδο, συγκρινόμενο με τα ακαθάριστα έσοδα της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου διαχειριστικού έτους.

β) Το ποσοστό των δαπανών και εξόδων διαχείρισης επί των ακαθάριστων εσόδων της τρέχουσας διαχειριστικής περιόδου σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου.

γ) Οι ουσιώδεις μεταβολές που τυχόν επήλθαν στους παράγοντες διαμόρφωσης του μικτού κέρδους της επιχείρησης κατά την τρέχουσα διαχειριστική περίοδο σε σχέση με την προηγούμενη.

δ) Κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο πολύ πιθανολογείται μείωση του κέρδους της τρέχουσας χρήσης.

2. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ προβαίνει στην επαλήθευση της αίτησης που του υποβλήθηκε και υποχρεούνται μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την υποβολή της να ανακοινώσει στο φορολογούμενο τα αποτελέσματα του ελέγχου. Αν διαπιστώσει ότι το εισόδημα μειώθηκε πραγματικά κατά το ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου, ο προϊστάμενος της ΔΟΥ προβαίνει στην έκπτωση ανάλογου με τη μείωση που επήλθε ποσού φόρου από τις επόμενες δόσεις που οφείλονται.

3. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, ο φορολογούμενος δικαιούται όπως τις από την λήξη της προθεσμίας και μετά απαιτητές δόσεις του φόρου, καταβάλλει μειωμένες κατά ποσοστό της μείωσης των εισοδημάτων του, όπως αυτό αναφέρεται στην αίτηση του που υπέβαλε για το σκοπό αυτό, με επιφύλαξη να καταβάλει τον τυχόν επιπλέον οφειλόμενο φόρο κατά τον έλεγχο της δήλωσης και την οριστική εκκαθάρισή του.

4. Αν γίνει νέα εκκαθάριση λόγω υποβολής τροποποιητικής δήλωσης, εφόσον μειωθεί ο φόρος μειώνεται αναλόγως και η προκαταβολή του φόρου.

Β. ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ

1. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από κινητές αξίες

1. Στα διανεμόμενα κέρδη των ημεδαπών ανώνυμων εταιριών, με τη μορφή μερισμάτων, προμερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των διευθυντών, καθώς και των αμοιβών εργατοϋπαλληλικού προσωπικού, ουδεμία παρακράτηση φόρου ενεργείται, ως φορολογούμενα τα εισοδήματα αυτά στο όνομα του νομικού προσώπου.

2. Στα εισοδήματα από την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων, που σχηματίζονται με τις διατάξεις του ν.δ. 400/1970 (ΦΕΚ Α' 22) για ασφαλίσεις ζωής ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 15% εξαντλουμένης της φορολογικής υποχρέωσης του δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

3. Στα εισοδήματα από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος είναι κάτοικος Ελλάδας και δεν είναι επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή αμοιβαίο κεφάλαιο του ν. 1969/1991 ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 15%. Με την παρακράτηση του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση για τα εισοδήματα αυτά.

4. Στα λοιπά εισοδήματα από κινητές αξίες ενεργείται παρακράτηση, έναντι φόρου που αναλογεί, με συντελεστή το 20%, επιφυλασσόμενων των διατάξεων του άρθρου 12 του παρόντος.

Εξαιρετικά, για αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου και τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, που εκπίπτουν σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 6 του άρθρου 105 του ν. 2238/1994 από τα ακαθάριστα έσοδα, καθώς και για τα εισοδήματα των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 25, γίνεται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 25%, για τα εισοδήματα που καταβάλλονται ή με τα οποία πιστώνονται οι δικαιούχοι από την 1^η Ιανουαρίου 2007 και μετά. Ειδικά, στα εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου, που καταβάλλονται ή με τα οποία πιστώνονται οι δικαιούχοι από την 1^η Ιανουαρίου 2005, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε 32% και για τα ίδια εισοδήματα που καταβάλλονται ή με τα οποία πιστώνονται οι δικαιούχοι από την 1^η Ιανουαρίου 2006 έως την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, ο συντελεστής αυτός ορίζεται σε 29%.

Για τα αναφερόμενα πιο πάνω εισοδήματα, τα οποία καταβάλλονται ή με τα οποία πιστώνονται οι δικαιούχοι μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2004, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε 35%.

Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

5. Η παρακράτηση του φόρου ενεργείται: α) για εισοδήματα από αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου, τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές που εκπίπτουν, σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 6 του άρθρου 105 από τα ακαθάριστα έσοδα, καθώς και για τα εισοδήματα της παραγράφου 5 του άρθρου 25, κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε πίστωση του δικαιούχου, β) για τα εισοδήματα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, κατά την καταβολή ή την εγγραφή αυτών στον οικείο λογαριασμό των βιβλίων της ασφαλιστικής εταιρίας, γ) για τα εισοδήματα της παραγράφου 2 του άρθρου 25 κατά την καταβολή ή την εγγραφή τους σε περίπτωση του δικαιούχου και το αργότερο, μέσα σε ένα μήνα από την έγκριση από τη γενική συνέλευση των μετόχων, δ) για εισοδήματα από ομολογίες και χρεόγραφα των ημεδαπών νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, καθώς και από κινητές αξίες γενικά αλλοδαπής προέλευσης, κατά την εξαργύρωση των τοκομεριδίων ή της εισπράξεως των μερισμάτων από το δικαιούχο, ε) για τόκους, από την καταβολή τους ή την εγγραφή τους στα βιβλία του οφειλέτη σε πίστωση του δανειστή. Εξαιρετικά, αν ο οφειλέτης τόκων είναι φυσικό πρόσωπο το οποίο δεν ασκεί επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα, δεν ενεργείται παρακράτηση φόρου. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος του εισοδήματος των τόκων έχει υποχρέωση να αποδώσει τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος 20% στην αρμόδια για την φορολογία του δημόσια οικονομική υπηρεσία, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου μήνα, από αυτόν μέσα στον οποίο έγινε η καταβολή των τόκων, στ) για τα εισοδήματα της περίπτωσης η' της παραγράφου 1 του άρθρου

24, κατά τον χρόνο λήξης εκάστης σύμβασης ή κατά την καταβολή τους, εφόσον αυτό συμφωνείτε να γίνει πριν από τον χρόνο λήξης της σύμβασης.

6. Υπόχρεος για την παρακράτηση φόρου ορίζεται:

α) Για τα εισοδήματα των περιπτώσεων α', β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου, η ημεδαπή ανώνυμη εταιρία που τα καταβάλλει.

β) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης δ' της προηγούμενης παραγράφου, αυτός που ενεργεί στην Ελλάδα την εξαργύρωση ή την καταβολή τους.

γ) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης ε' της προηγούμενης παραγράφου, ο χρεώστης που καταβάλλει τους τόκους.

δ) Για τα εισοδήματα της περίπτωσης στ' της προηγούμενης παραγράφου, το πρόσωπο που τα καταβάλλει.

2. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

1. Στο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις η παρακράτηση του φόρου ενεργείτε ως εξής :

α) Στα εισοδήματα από μισθούς που καταβάλλονται από ανώνυμη εταιρεία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάσει ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής, εφόσον για τις υπηρεσίες αυτές τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ασφαλισμένα σε οποιονδήποτε, εκτός Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο με συντελεστή 25% που καταβάλλονται από την 1^η Ιανουαρίου και μετά.

Ειδικά, στ εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου, που καταβάλλονται από την 1^η Ιανουαρίου 2005, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε 32% και για τα ίδια εισοδήματα που καταβάλλονται από την 1^η Ιανουαρίου 2006 έως την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, ο συντελεστής αυτός ορίζεται σε 29%.

Για τα αναφερόμενα πιο πάνω εισοδήματα, τα οποία καταβάλλονται ή με τα οποία πιστώνονται οι δικαιούχοι μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2004, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε 35%.

Ο συντελεστής παρακράτησης εφαρμόζεται στο ποσό που προκύπτει μετά την αφαίρεση των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλονται και των αναλογούντων τελών χαρτοσήμου.

Ο φόρος παρακρατείται από την ανώνυμη εταιρία ή την εταιρία περιορισμένης ευθύνης κατά την καταβολή των μισθών και για την απόδοσή του εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 59. Με την παρακράτηση του πιο πάνω φόρου εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τους μισθούς που λαμβάνουν.

β) Στα εισοδήματα εργοληπτών κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων και ενοικιαστών δημοσίων, δημοτικών, κοινοτικών ή λιμενικών προσόδων με συντελεστή 3% που υπολογίζεται στην αξία του κατασκευαζόμενου έργου ή του μισθώματος. Υπόχρεος σε παρακράτηση ορίζεται το Δημόσιο γενικά και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί εκκαθάριση ή καταβολή για τις περιπτώσεις αυτές. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν παρακρατήθηκε ο φόρος, τότε αυτός αποδίδεται με δήλωση του δικαιούχου της αμοιβής κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 60.

γ) Στα εισοδήματα αντιπροσώπων, πρακτόρων, μεσιτών κλπ. Από αμοιβές ή προμήθειες για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας από αλλοδαπά εργοστάσια ή αλλοδαπούς οίκους οποιασδήποτε φύσης υλικού, με συντελεστή 15% που υπολογίζεται στο ποσό της αμοιβής ή της προμήθειάς τους. Το Δημόσιο, τα ν.π.δ.δ. και οι τράπεζες

υποχρεούνται να παρακρατούν το φόρο κατά την εκκαθάριση ή καταβολή των αμοιβών ή προμηθειών.

δ) .....(καταργήθηκε⁵³)

ε) Δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά ν.π.δ.δ., κοινωφελή ιδρύματα, οργανισμοί και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, δημόσιες επιχειρήσεις, τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα ή πιστωτικοί οργανισμοί, συνεταιρισμοί και ενώσεις τους, σύλλογοι γενικά και ενώσεις προσώπων ανεξάρτητα από τον σκοπό τους, καθώς και επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που τηρούν βιβλία δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ όταν για την επαγγελματική τους εξυπηρέτηση ή για την εκτέλεση του σκοπού τους καταβάλλουν σε τρίτους, εκτός από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 του π.δ. 186/1992, προμήθειες, μεσιτείες, αμοιβές ή άλλες κάθε είδους παροχές μη έμμισθης υπηρεσίας, ενοίκια ακινήτων, μηχανημάτων ή άλλων κινητών πραγμάτων εφόσον σε αυτές τις περιπτώσεις δεν ορίζεται από το π.δ. 186/1992 η έκδοση θεωρημένου αποδεικτικού στοιχείου από το δικαιούχο των αμοιβών αυτών, οφείλουν να παρακρατούν κατά την καταβολή της αμοιβής φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 20% στο ακαθάριστο ποσό αυτής. Εξαιρούνται από την παρακράτηση οι προμήθειες που καταβάλλονται από ασφαλιστικές εταιρίες στους νόμιμους αντιπροσώπους τους ή εξουσιοδοτημένους γενικούς ή απλούς πράκτορές τους.

Επίσης, σε παρακράτηση φόρου 20% υπόκεινται το ακαθάριστο ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει ο εκμισθωτής στον μισθωτή σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εμπορικής μίσθωσης ακινήτου, με βάση νόμο ή μετά από δικαστική απόφαση ή μετά από συμφωνία μεταξύ των διαδίκων που παραιτήθηκαν της σχετικής δίκης.

στ) Δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ, κοινωφελή ιδρύματα και ν.π.δ.δ. γενικά κατά την προμήθεια κάθε είδους αγαθών ή παροχής υπηρεσιών από επιχειρήσεις, υποχρεούνται όπως, κατά την καταβολή ή την έκδοση της σχετικής εντολής πληρωμής της αξίας αυτών, παρακρατούν φόρο εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται στο καθαρό ποσό της αξίας των αγαθών ή υπηρεσιών με συντελεστή ως ακολούθως: αα) 1% για υγρά καύσιμα και προϊόντα καπνοβιομηχανίας, ββ) 4% για τα λοιπά αγαθά και γγ) 8% για την παροχή υπηρεσιών.

Εξαιρούνται από την παρακράτηση φόρου οι υπόχρεοι του πρώτου εδαφίου όταν: αα) προμηθεύονται αγαθά ή τους παρέχονται υπηρεσίες και δεν απαιτείται σύμβαση, εφόσον η καθαρή αξία αυτών κατά συναλλαγή δεν υπερβαίνει τα 150€, ββ) λαμβάνουν υπηρεσίες ή προμηθεύονται ηλεκτρικό ρεύμα, τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, τηλεγραφήματα, γραμματόσημα, φωταέριο, νερό και εισιτήρια γενικά, γγ) προβλέπεται παρακράτηση ή προκαταβολή φόρου από άλλη διάταξη για το ίδιο έσοδο και δδ) προμηθεύονται αγαθά ή τους παρέχονται υπηρεσίες από τις πολεμικές βιομηχανίες ΕΑΒ, ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ και ΕΛΒΟ, καθώς και από το Κέντρο Επιχειρηματικής Πολιτικής Ανάπτυξης και την Αναπτυξιακή Ένωση Μακεδονίας.

ζ) Στα εισοδήματα που προέρχονται από αμοιβές ή προμήθειες λόγω διαμεσο-λάβησης για πώληση μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, με συντελεστή 20% που υπολογίζεται στο ποσό της αμοιβής ή προμήθειας του δικαιούχου. Οι Α.Ε. Διαχείρισεως αμοιβαίων κεφαλαίων υποχρεούνται να παρακρατούν το φόρο κατά την καταβολή των προμηθειών ή αμοιβών.

⁵³ Καταργήθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 9 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330)

3. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

(.....καταργήθηκε)

4. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

1. Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ο φόρος παρακρατείται από εκείνον, που απασχολεί κατά σύστημα έμμισθο ή ημερομίσθιο προσωπικό είτε καταβάλλει συντάξεις, επιχορηγήσεις και κάθε άλλη παροχή. Η παρακράτηση ενεργείται κατά την καταβολή και ο φόρος υπολογίζεται ως εξής:

α) Με βάση την κλίμακα (α) της παραγράφου 1, καθώς και το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9, στους αμειβόμενους με μηνιαίο μισθό, τους συνταξιούχους και τους αμειβομένους με ημερομίσθιο, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες με σχέση μίσθωσης εργασίας πάνω από ένα έτος στον ίδιο εργοδότη ή με σχέση μίσθωσης εργασίας αορίστου χρόνου, μετά από προηγούμενη αναγωγή του μισθού ή της σύνταξης ή του ημερομισθίου ή της αμοιβής που ορίζεται με άλλη βάση, σε ετήσιο καθαρό εισόδημα.

β) Στους αμειβόμενους με ημερομίσθιο, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ορισμένου χρόνου αλλά διάρκειας μικρότερης από ένα έτος, με συντελεστή στο ακαθάριστο ποσό του ημερομισθίου, ο οποίος ορίζεται σε 3% για ημερομίσθιο πάνω από 24 ευρώ.

γ) Στις καθαρές αμοιβές για υπερωριακή εργασία, επιχορηγήσεις, επιδόματα και σε κάθε άλλου είδους πρόσθετες αμοιβές ή παροχές, οι οποίες καταβάλλονται τακτικά ή έκτακτα και δεν συμψηφίζονται με τις τακτικές αποδοχές, με συντελεστή, ο οποίος ορίζεται σε 20%. Ειδικά σε περίπτωση πολλαπλής απασχόλησης των ωρομίσθιων καθηγητών κάθε ειδικότητας, από τους εργοδότες εκτός από εκείνον που καταβάλλει τις μεγαλύτερες αποδοχές, μηνιαίως, με συντελεστή 10%.

δ) Στα εισοδήματα που καταβάλλονται αναδρομικά, με συντελεστή 20% στο καταβαλλόμενο ποσό ανεξάρτητα από το έτος στο οποίο ανάγονται για να φορολογηθούν τα εισοδήματα αυτά.

ε) Στο καθαρό ποσό των συντάξεων ή άλλων παροχών παρόμοιας φύσης, που καταβάλλονται από ταμεία επικουρικά, μετοχικά, αρωγής ή αλληλοβοήθειας και δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της περίπτωσης α', ο φόρος υπολογίζεται ως εξής: αα) με συντελεστή 5% για ποσό παροχής <2.500,00 ευρώ ετησίως, ββ) με συντελεστή 10% για ποσό παροχής από 2.500,00 ευρώ έως 4.500,00 ευρώ, γγ) με συντελεστή 15% για ποσό παροχής > 4.500,00 ευρώ ετησίως.

στ) Στις αμοιβές των αξιωματικών και του κατώτερου πληρώματος του εμπορικού ναυτικού για τις υπηρεσίες που παρέχουν σε εμπορικά πλοία, καθώς και για τις αμοιβές του ιπτάμενου προσωπικού την πολιτικής αεροπορίας, με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 9.

Ο φόρος παρακρατείται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτής της παραγράφου μειώνεται κατά ποσοστό 1,5% κατά την παρακράτηση του.

2. Για την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων ισχύουν, κατά περίπτωση και οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7, καθώς και του άρθρου 59.

3. Στο μηνιαίο εισόδημα από αμοιβές για υπηρεσία ενεργού εφημερίας, μεικτής εφημερίας και εφημερίας ετοιμότητας, που αποκτούν οι ιατροί που είναι ενταγμένοι στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, οι πανεπιστημιακοί ιατροί που δεν ασκούν ελεύθερο επάγγελμα, οι ειδικευόμενοι ιατροί που διέπονται από τις διατάξεις του ν. 1397/1983 (ΦΕΚ Α' 143) και οι ιατροί πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, του

Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που διέπονται στις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 1666/1986 (ΦΕΚ Α' 200), για ποσό που αντιστοιχεί αθροιστικά σε δύο ημέρες ενεργού εφημερίας, δύο ημέρες μεικτής εφημερίας και δύο ημέρες εφημερίας ετοιμότητας κατά μήνα, ο φόρος υπολογίζεται και παρακρατείτε με βάση την κλίμακα του άρθρου 9, όταν οι αμοιβές αυτές συμψηφίζονται σε μισθοδοτική κατάσταση μαζί με τις άλλες αποδοχές του δικαιούχου ή με βάση τον συντελεστή της περίπτωσης γ', όταν αυτές εντέλλονται με χωριστή κατάσταση. Για ποσό που αντιστοιχεί στις υπόλοιπες ημέρες ενεργού, μεικτής και ετοιμότητας εφημεριών, παρακρατείτε φόρος με συντελεστή 20% και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση για το ποσό των αμοιβών αυτών.

4. ....(καταργήθηκε⁵⁴)

5. Από το καθαρό ποσό του ειδικού επιδόματος των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 33 του ν. 1892/1990 παρακρατείτε φόρος με συντελεστή 10% κατά την καταβολή του στους δικαιούχους. Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για το ποσό αυτών των αμοιβών. Ο δικαιούχος μπορεί να συμπεριλάβει το ποσό αυτών των αμοιβών στην ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος του οικείου οικονομικού έτους για να φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες με την κλίμακα του άρθρου 9 αυτού του νόμου. Στην περίπτωση αυτή από το φόρο που προκύπτει στο συνολικό εισόδημα εκπίπτει ο φόρος που παρακρατήθηκε από το ποσό αυτών των αμοιβών.

6. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο, να μεταβάλλονται ο συντελεστής του παρακρατούμενου φόρου και το ποσό του ημερομισθίου.

7. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται λεπτομερέστερα, ο τρόπος αναγωγής των αμοιβών σε ετήσιο εισόδημα, ο υπολογισμός του φόρου σε περίπτωση που ο μισθωτός ή συνταξιούχος εισπράττει μισθούς, ημερομίσθια, πρόσθετες αμοιβές ή αποζημιώσεις ή συντάξεις ή μερίσματα και λοιπά βοηθήματα ή οποιαδήποτε παροχή από περισσότερους από έναν εργοδότες ή φορείς και γενικά ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα που αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

5. Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από αμοιβές ελευθερίων επαγγέλματων

1. Στο εισόδημα από αμοιβές ελευθέρου επαγγέλματος ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 20% στο ακαθάριστο ποσό των αμοιβών αυτών. Ο φόρος παρακρατείτε από τις δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, κοινωφελή ιδρύματα, οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, δημόσιες επιχειρήσεις, τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα ή πιστωτικούς οργανισμούς, συνεταιρισμούς και ενώσεις τους, συλλόγους γενικά και ενώσεις προσώπων ανεξάρτητα από το σκοπό τους, καθώς και από επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες που τηρούν βιβλία δεύτερης και τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ, κατά την καταβολή των αμοιβών.

Επίσης, οι υπόχρεοι του προηγούμενου εδαφίου, όταν για την επαγγελματική τους εξυπηρέτηση ή για την εκτέλεση του σκοπού τους καταβάλλουν σε τρίτους, εκτός από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 του π.δ. 186/1992, προμήθειες, μεσιτείες, αμοιβές ή άλλες κάθε είδους παροχές μη έμμισθης υπηρεσίας, ενοίκια αυτοκινήτων, μηχανημάτων ή άλλων κινητών πραγμάτων, εφόσον

⁵⁴ Καταργήθηκε με το άρθρο 5 παράγραφος 8 του ν. 3522/2006 ΦΕΚ Α' 276

σε αυτές τις περιπτώσεις δεν ορίζεται από το π.δ. 186/1992 η έκδοση θεωρημένου αποδεικτικού στοιχείου από το δικαιούχο των αμοιβών αυτών, οφείλουν να παρακρατούν κατά την καταβολή της αμοιβής φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 20% στο ακαθάριστο ποσό αυτής. Ειδικά για τις παροχές μη έμμισθης υπηρεσίας που καταβάλλονται από τους εκμεταλλευτές επιβατικών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης, ο παραπάνω συντελεστής περιορίζεται σε ποσοστό 10%.

Εξαιρούνται από την παρακράτηση οι προμήθειες που καταβάλλονται από ασφαλιστικές εταιρίες στους νόμιμους αντιπροσώπους ή εξουσιοδοτημένους γενικούς ή απλούς πράκτορές τους.

Γ. ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

1. Απόδοση του φόρου με διμηνιαίες δηλώσεις

<<1. Όσοι παρακρατούν φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 14, των περιπτώσεων α', ε' και η' της παραγράφου 1 του άρθρου 55 και των άρθρων 56, 57 και 58, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν με εφάπαξ καταβολή στη δημόσια οικονομική υπηρεσία της έδρας τους, μέχρι την 20^η ημέρα των μηνών Μαρτίου, Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου και Ιανουαρίου κάθε έτους με προσωρινή δήλωση, η οποία περιλαμβάνει τα ακαθάριστα ποσά που έχουν καταβληθεί στο προηγούμενο ημερολογιακό δίμηνο και το φόρο που παρακρατήθηκε. Η υποβολή της δήλωσης πραγματοποιείται ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του αριθμού φορολογικού μητρώου του φορολογούμενου, με αρχή για το ψηφίο 1 την 20^η ημέρα των μηνών αυτών και ολοκληρώνετε μέσα σε 11 εργάσιμες ημέρες.>>.

2. Ειδικώς, εάν ο υπόχρεος παρακράτησης φόρου απασχολεί ή καταβάλλει συντάξεις σε περισσότερα από 500 πρόσωπα, ανεξάρτητα από το διάστημα που διαρκεί μέσα στο έτος η απασχόληση ή συνταξιοδότησή τους, υποχρεούται να αποδίδει τα ποσά που παρακράτησε, κατά τη διάρκεια κάθε μήνα, μέχρι την 20^η ημέρα του επόμενου από την παρακράτηση μήνα.

Για την υποβολή της δήλωσης έχουν εφαρμογή τα αναγραφόμενα στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

3. Εκτός από τις προσωρινές δηλώσεις εκείνοι που έχουν υποχρέωση να παρακρατούν φόρο σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 57 οφείλουν να επιδίδουν μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του Μαρτίου κάθε έτους, στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας της έδρας τους οριστική δήλωση η οποία περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο και την διεύθυνση κατοικίας κάθε δικαιούχου, τον αριθμό φορολογικού μητρώου του, το ποσό των αμοιβών, το ποσό του φόρου που αναλογεί επ' αυτών με βάση την κλίμακα του άρθρου 9, το ποσό φόρου που οφείλεται μετά την έκπτωση από τον φόρο που αναλογεί του ποσοστού που ορίζεται με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 57, το φόρο που παρακρατήθηκε για κάθε μισθωτό ή ημερομίσθιο ή συνταξιούχο κατά περίπτωση, καθώς και το υπόλοιπο για καταβολή ποσό φόρου, το οποίο θα καταβάλλεται εφάπαξ με την υποβολή της δήλωσης.

4. Κατ' εξαίρεση, οι υπόχρεοι που παρακρατούν φόρο κατά την καταβολή αμοιβών σε αξιωματικούς του εμπορικού ναυτικού, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σε πλοία, αποδίδουν, με εφάπαξ καταβολή τα ποσά που παρακράτησαν με εξαμηνιαίες δηλώσεις, τις οποίες θα υποβάλλουν στην αρμόδια ΔΟΥ μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου για τα ποσά φόρου που παρακράτησαν κατά τη διάρκεια του

πρώτου ημερολογιακού εξαμήνου κάθε έτους και μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου, για τα ποσά φόρου που παρακράτησαν κατά την διάρκεια του δεύτερου ημερολογιακού εξαμήνου κάθε έτους.

5. Σε περίπτωση θανάτου του προσώπου που ενήργησε την παρακράτηση του φόρου, υπόχρεοι σε απόδοση του κατά τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους και σε επίδοση της οριστικής δήλωσης στον προϊστάμενο της ΔΟΥ είναι οι κληρονόμοι αυτού και ο καθένας ανάλογα με την κληρονομική μερίδα που περιήλθε σε αυτόν.

6. Σε περίπτωση μη υποβολής προσωρινής ή εκπρόθεσμης υποβολής ή υποβολής ανακριβούς προσωρινής δήλωσης, επιβάλλεται πρόσθετος φόρος και πρόστιμο κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις των άρθρων 86 και 87 με ενιαίο φύλλο ελέγχου που εκδίδεται μετά τη λήξη της προθεσμίας για την οριστική δήλωση, επιφυλασσόμενων των διατάξεων του άρθρου 67 για τον προσωρινό έλεγχο. Επίσης, όταν συντρέχει περίπτωση επιβάλλονται και οι λοιπές κυρώσεις του παρόντος.

7. Δήλωση που υποβάλλεται χωρίς την ταυτόχρονη καταβολή του φόρου θεωρείται απαράδεκτη και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα.

2. Απόδοση του φόρου με μηνιαίες δηλώσεις

1. Όσοι παρακρατούν φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 14, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν με εφάπαξ καταβολή στη δημόσια οικονομική υπηρεσία της έδρας τους, υποβάλλοντας δήλωση μέσα στον επόμενο από την παρακράτηση μήνα, η οποία περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο, όνομα πατέρα ή συζύγου, την διεύθυνση των δικαιούχων, τα καταβληθέντα ποσά και τον φόρο που αναλογεί σε αυτά.

2. Όσοι παρακρατούν φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 54, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν εφάπαξ, με την υποβολή δήλωσης στον ΔΟΥ, στην περιφέρεια της οποίας έγινε η καταβολή των ποσών για τα οποία παρακρατήθηκε ο φόρος, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου από την παρακράτηση του φόρου μήνα, με εξαίρεση τον φόρο που παρακρατήθηκε από τα εισοδήματα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο οποίος αποδίδεται εφάπαξ μέσα σε δέκα ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας που ορίζεται από τον ΚΒΣ για το κλείσιμο του ισολογισμού.

3. Όσοι παρακρατούν φόρο σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 9, 10, 11, 12 και 13 του άρθρου 13, των περιπτώσεων β', γ', δ', στ' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 55 και της παραγράφου 4 του άρθρου 57, υποχρεούνται να αποδίδουν αυτόν με σχετική δήλωση, που πρέπει να υποβάλλουν μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου από την παρακράτηση μήνα στη ΔΟΥ στην περιφέρεια της οποίας έγινε η καταβολή των ποσών για τα οποία παρακρατήθηκε ο φόρος, ο οποίος αποδίδεται εφάπαξ με την υποβολή της οικείας δήλωσης.

4. Οι διαχειριστές πάγιας προκαταβολής και οι υπόλογοι των χρηματικών ενταλμάτων γενικά, αποδίδουν το φόρο με μηνιαίες δηλώσεις που υποβάλλονται στη ΔΟΥ της περιφέρειάς τους μέχρι και το πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα από το μήνα της παρακράτησης.

5. Σε περίπτωση θανάτου του προσώπου που ενήργησε για την παρακράτηση φόρου, υπόχρεοι σε απόδοση του κατά τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους και σε επίδοση της οριστικής δήλωσης είναι οι κληρονόμοι αυτού και ο καθένας ανάλογα με την κληρονομική του μερίδα που περιήλθε σε αυτόν.

6. Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης ή υποβολής εκπρόθεσμης ή ανακριβούς δήλωσης του άρθρου αυτού επιβάλλεται πρόσθετος φόρος και πρόστιμο κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις των άρθρων 86 και 87. επίσης, όταν συντρέχει περίπτωση, επιβάλλονται και οι λοιπές κυρώσεις του παρόντος.

7. Δήλωση που υποβάλλεται χωρίς την ταυτόχρονη καταβολή του φόρου θεωρείται απαράδεκτη και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα.

8. Με αποφάσεις του υπουργού Οικονομίας οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο των δηλώσεων αυτού του άρθρου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII:

ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

A. ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1. Φυσική υποβολή

α. Επίσκεψη στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.)

Η Δ.Ο.Υ. δεν αποτελεί Ανεξάρτητη αρχή αλλά ελέγχετε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Ο φορολογούμενος αφού συμπληρώσει τα απαιτούμενα έντυπα (Ε1,Ε3,...Ε9) επισκέπτεται την Δ.Ο.Υ στην οποία ανήκει (υπάρχουν συνολικά 285 Δ.Ο.Υ σε όλη την Ελλάδα) και τα καταθέτει στον αρμόδιο υπάλληλο στο τμήμα εισοδήματος, σε δύο αντίτυπα το Ε1. Ε9, Ε2 και Ε3. Αν και η διαδικασία φαίνεται απλή παρουσιάζει και μειονεκτήματα. Είναι χρονοβόρα καθώς ο φορολογούμενος αναγκάζεται να ταλαιπωρείτε με πολύωρη αναμονή μέχρι την εξυπηρέτησή του και συνήθως οι υπάλληλοι δεν είναι εξυπηρετικοί και πρόθυμοι να τον βοηθήσουν. Επίσης υπάρχει μεγάλη πιθανότητα λαθών κατά την συμπλήρωση της δήλωσης από τον ίδιο τον φορολογούμενο.

β. ΕΛ. ΤΑ.

Η φορολογική δήλωση μπορεί να αποσταλεί ταχυδρομικά επί αποδείξει με τους εξής τρόπους: Με συστημένη επιστολή της οποίας ο χρόνος παράδοσης είναι 1 εργάσιμη ημέρα. Με το Taxis Post, που είναι φάκελος αξίας 3€ που παρέχετε από τα ΕΛ.ΤΑ. και μπορεί κάποιος να καταθέσει την φορολογική του δήλωση: Εύκολα συμπληρώνοντας τα στοιχεία του και την δ/ση της εφορίας στην οποία υπάγεται και εσωκλείοντας την φορολογική του δήλωση και Γρήγορα καταθέτοντας τον φάκελο μόνο για σφράγιση σε οποιοδήποτε ταχυδρομείο. Με την κατάθεση του φακέλου ο φορολογούμενος θα λάβει μια ειδική απόδειξη με μοναδική αρίθμηση γραμμωτού κώδικα (barcode). Με φακέλους προπληρωμένου τέλους(prepaid) με τους οποίους ο πελάτης εξασφαλίζει την ταχυδρόμηση των εγγράφων του με ασφάλεια και ταχύτητα. Οι φάκελοι διατίθενται σε 2 διαστάσεις και μπορεί κάποιος να τις προμηθευτεί είτε

μεμονωμένα είτε σε πακέτα. Το μειονέκτημα είναι ότι σε περίπτωση λάθους ο φορολογούμενος θα πρέπει να επισκεφτεί την Δ.Ο.Υ.

γ. Λογιστής

Ο φορολογούμενος αναθέτει σε έναν λογιστή την συμπλήρωση της δήλωσής του έναντι κάποιου χρηματικού ποσού (από 70-150€ ανάλογα με το εισόδημα του φορολογούμενου, και το ποια έντυπα θα συμπληρωθούν). Θα πρέπει ο φορολογούμενος να προσκομίσει στον λογιστή κάποια έγγραφα στα οποία να παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία του, καθώς και τυχόν περιουσιακά στοιχεία και μεταβολές τους, μιας και από το 2005 πρέπει να συμπληρώνετε το έντυπο Ε9 για τα ακίνητα. Ο λογιστής επεξεργάζεται τα στοιχεία του φορολογούμενου και καταθέτει την δήλωση είτε στην Δ.Ο.Υ. είτε ηλεκτρονικά. Μπορεί επίσης να προσκομίσει μία κατάσταση με τα ονόματα των φορολογούμενων στην Δ.Ο.Υ. και να πάρει παράταση 1 μήνα για την υποβολή των δηλώσεων τους. Τα θετικά αυτού του τρόπου υποβολής είναι ότι η σχέση λογιστή-φορολογούμενου είναι συνήθως φιλική, ο λογιστής λόγω εμπειρίας γνωρίζει κάποια λογιστικά 'τρικ' για την μείωση φόρου και επιπλέον απαλλάσσει τον φορολογούμενο από ταλαιπωρία και χρονοβόρες επισκέψεις στη Δ.Ο.Υ.

2. Ηλεκτρονική υποβολή

α. Χρήση Διαδικτύου

Ο φορολογούμενος έχει την δυνατότητα να υποβάλει την δήλωσή του ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας www.Taxisnet.gr. Για την υποβολή της δήλωσης ηλεκτρονικά θα πρέπει ο πολίτης να έχει αποκτήσει προσωπικούς κωδικούς πρόσβασης, που αποτελούνται από τον κωδικό χρήστη (username) και τον κωδικό πρόσβασης (password). Για να τους αποκτήσει ο πολίτης θα πρέπει να συμπληρώσει την αίτηση εγγραφής και έπειτα θα παραλάβει τους κωδικούς στην δ/ση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει. Μετά την απόκτηση των κωδικών θα πρέπει να καταχωρηθούν τα στοιχεία της δήλωσης στην ιστοσελίδα. Με την ολοκλήρωση της καταχώρησης των στοιχείων η δήλωση μπορεί να ελεγχθεί, να διορθωθεί και τέλος να υποβληθεί. Αν έχει υποβληθεί επιτυχώς ο φορολογούμενος λαμβάνει τον αριθμό πρωτοκόλλου παραλαβής. Με αυτόν τον τρόπο υποβολής της δήλωσης αποφεύγεται η μετακίνηση και η αναμονή στη ΔΟΥ ή το Ταχυδρομείο και υπάρχει ωφέλεια λόγω έκπτωσης 1,5% στο συνολικό ποσό οφειλής. Δυστυχώς, δεν έχουν όλοι οι φορολογούμενοι την κατάλληλη υποδομή για την χρήση του διαδικτύου.

β. Κέντρα Εξυπηρέτησης Πελατών

Οι φορολογούμενοι που επιθυμούν να υποβάλουν ηλεκτρονικά τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος τους και δεν διαθέτουν υπολογιστή ή πρόσβαση στο διαδίκτυο, μπορούν να απευθυνθούν στο Κ.Ε.Π. της επιλογής τους. Προκειμένου να υποβληθεί ηλεκτρονικά η δήλωση, ο φορολογούμενος συμπληρώνει τα προεκτυπωμένα έντυπα που του έχει αποσταλεί, επισκέπτεται το Κ.Ε.Π. και ο υπάλληλος την υποβάλλει ηλεκτρονικά στο taxisnet. Προαπαιτούμενο για να μπορεί ο πολίτης να υποβάλλει την δήλωση είναι η προμήθεια του ειδικού κωδικού χρήστη και κωδικού πρόσβασης από τη γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων. Η προμήθεια των κωδικών μπορεί να γίνει με υποβολή της σχετικής αίτησης στα Κ.Ε.Π. ή με ηλεκτρονική υποβολή αίτησης στο www.taxisnet.gr. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο

πολίτης μπορεί να λάβει έντυπο αντίγραφο της δήλωσης και αποδεικτικό υποβολής. Σημαντικό μειονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι τα περισσότερα Κ.Ε.Π. δεν διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό που να μπορεί να ανταπεξέλθει στις ανάγκες μιας τέτοιας διαδικασίας. Εξαιτίας αυτού του μειονεκτήματος αλλά και του γεγονότος ότι η αρμοδιότητα των Κ.Ε.Π. σχετικά με την υποβολή φορολογικών δηλώσεων δεν είναι γνωστή στο ευρύ κοινό, το ποσοστό υποβολής τους παραμένει χαμηλό.

Η φορολογία εισοδήματος, είναι η βασική πηγή εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού και αποδίδει σήμερα σχεδόν το 35% των συνολικών φορολογικών εσόδων του και το 10% του ΑΕΠ. Ωστόσο, η απόδοση αυτής της φορολογίας στη χώρα μας είναι σχετικά περιορισμένη σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης, περιορισμένη είναι η συμβολή τους στα συνολικά φορολογικά έσοδα του δημοσίου. Αποτελεί ένα από τα πιο πολύπλοκα φορολογικά αντικείμενα και η συνολική θεώρησή της αντιμετωπίζει εξαιρετικές δυσκολίες.

Στην πτυχιακή μου αναφέρθηκα στη Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος των Φυσικών Προσώπων και προσπάθησα να παρουσιάσω όλα τα άρθρα του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ).

Συγκεκριμένα στο κεφάλαιο I αναφέρθηκα σε εισαγωγικές έννοιες και ορισμούς, καθώς και τις διακρίσεις των φόρων με διάφορα κριτήρια, ανάλογα με τη φορολογική βάση, την διάκρισή τους σε άμεσους και έμμεσους κλπ.. Επίσης, αναφέρθηκα στο φορολογικό δίκαιο και τις πηγές του, στην φορολογική βάση και το φορολογικό σύστημα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσίασα και ανέλυσα τα άρθρα 1 έως και 19 του ΚΦΕ που αναφέρονται στην επιβολή του φόρου, και συγκεκριμένα, στο υποκείμενο και στο αντικείμενο του φόρου, τον χρόνο επιβολής του φόρου, το εισόδημα και την εξεύρεσή του και την φορολογία εισοδημάτων των συζύγων και των ανήλικων τέκνων..

Στο κεφάλαιο III ανέλυσα τα άρθρα 20 έως 51 που αναφέρονται στις κατηγορίες εισοδήματος και αναφέρθηκα στην εξεύρεση του καθαρού και ακαθάριστου εισοδήματος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, ανέφερα τις απαλλαγές εισοδήματος ανά κατηγορία εισοδήματος, ποια πρόσωπα βαρύνουν τον φορολογούμενο, εκπτώσεις δαπανών από το συνολικό εισόδημα και υπολογισμό και καταβολή φόρου. Επίσης αναφέρθηκα και στον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης με βάση τις δαπάνες.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, παρουσίασα πρακτικό παράδειγμα φορολογίας εισοδήματος.

Στο κεφάλαιο VI αναφέρθηκα στα άρθρα 60 έως 85 και παρουσίασα την διαδικασία βεβαίωσης φόρου, τις υποχρεώσεις, την παραγραφή και το φορολογικό अपόρρητο.

Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσίασα τα άρθρα 52 έως 60 και αναφέρθηκα στην προκαταβολή του φόρου και στην μείωση του προκαταβλητέου φόρου από τις διάφορες πηγές εισοδήματος. Τέλος, την απόδοση φόρου με μηνιαίες και διμηνιαίες δηλώσεις.

Τέλος, στο κεφάλαιο VIII αναφέρθηκα στους τρόπους υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος που μπορεί γίνει είτε με φυσικό είτε με ηλεκτρονικό τρόπο.

Συμπερασματικά, έχω να προσθέσω ότι το φορολογικό σύστημα της χώρας μας δεν βοήθησε την οικονομία της και τις επιχειρήσεις να γίνουν ανταγωνιστικές με τις Ευρωπαϊκές οικονομίες. Χρειάζεται να γίνει συστηματική μελέτη για την αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος με στόχο την δημοσιονομική σταθερότητα. Πρέπει να γίνει απλούστευση των διαδικασιών με στόχο την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών, την μείωση του χρόνου και του κόστους εξυπηρέτησης των πολιτών και αύξηση των φορολογικών εσόδων του κράτους μέσω δημιουργίας φορολογικής συνείδησης.

Βιβλιογραφία – Διαδίκτυο

- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ, πτυχιούχος Α.Β.Σ.Π. – Διδάκτωρ Πανεπιστημίου, Δ/ντής Υπ. Οικονομικών και ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ, πτυχιούχος Α.Β.Σ.Π., υπάλ. Υπ. Οικονομικών, ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, εκδόσεις *ELFORIN*, 5^η έκδοση, Αθήνα 2007

- Ι. ΜΙΧΟΣ, οικονομολόγος και Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, οικονομολόγος, ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ 2007, εκδόσεις *KINITRON ΕΠΕ*, Θεσσαλονίκη 2007

- ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΑΡ. ΚΟΝΤΟΣ – ΜΑΝΑΛΗΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΜΟΣ Ι, Αθήνα 2002

- ΘΕΟΔΩΡΟΥ Α. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, καθηγήτη Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, εκδόσεις *Ευγ. Μπένου*, 3^η έκδοση, Αθήνα 2005

- Περιοδικό EPSILON 7

- www.taxisnet.gr

- www.taxheaven.gr

- www.gsis.gr

- www.kep.gov.gr

- www.elta.gr

Επίσης συγκεντρώθηκαν πληροφορίες από επίσκεψη σε λογιστικό γραφείο της κυρίας Μάτσκου Καταφυγής, λογίστριας φοροτεχνικού, 21^{ης} Ιουνίου 73, Κιλκίς, τηλ. 2341020847 και από επίσκεψη στην ΔΟΥ Κιλκίς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ

Έστω ότι ο Α μισθωτός είναι έγγαμος με ένα ανήλικο παιδί και λαμβάνει τον Ιανουάριο του 2008 ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές 1.250,00€ και ότι οι κρατήσεις του υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων κλπ. ανέρχονται σε 200,00€ το μήνα. Ο φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί το μήνα Ιανουάριο από τις μηνιαίες καθαρές αποδοχές του μισθωτού από την επιχείρηση θα υπολογιστεί ως εξής:

Αναγωγή σε ετήσιο καθαρό εισόδημα	
Ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές	1.250,00€
Μείον κρατήσεις ασφ. Ταμείων	200,00€
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές	1050,00€
Ετήσιο καθαρό εισόδημα:	
1050,00X12 συν δώρο	
Χριστουγέννων – Πάσχα,	
Επίδομα άδειας	14.700,00€
Ετήσιος φόρος κλίμακας	459,00€
Μείωση φόρου λόγω παρακράτησης	
459,00 X 1,5%=	6,98€
Φόρος που πρέπει να παρακρατηθεί	
Αυτό το μήνα	
459,00 – 6,98= 452,11 : 14 =	32,29€

Παράδειγμα για δαπάνη για ασφάλιστρα ζωής ή θανάτου, ασθένειας ατυχημάτων όπως ισχύει από 1.1.2003 και μετά.

Ο φορολογούμενος «Χ» καταβάλλει για τον εαυτό του ετήσιο ποσό ασφαλιστρών ζωής 700€ και για το παιδί του που τον βαρύνει ως αυτοσυμβαλλόμενος το ποσό των 200€, ενώ η σύζυγός του για ασφάλιστρα προσωπικών ατυχημάτων το ποσό των 500€.

Το ποσό ασφαλιστρών που εκπίπτει είναι το συνολικό ποσό ασφαλιστρών των δύο συζύγων που έχει καταβληθεί δηλαδή, 700+200+500=1400. Όμως το ποσό έκπτωσης περιορίζεται από 1.1.2007 στα 1200€ και μερίζεται αναλογικά με το εισόδημα των συζύγων (Σχετ. Εγκ. ΠΟΛ. 1038/5.3.2003). άρα το ποσό που εκπίπτει θα είναι 1200€.

Παράδειγμα αφαίρεσης από τον φόρο ποσοστού 20% των δεδουλευμένων τόκων Στεγαστικών Δανείων α΄ κατοικίας.

Ο φορολογούμενος «Χ» για την απόκτηση πρώτης κατοικίας 130 τ.μ. στις 10.1.2003 συνάπτει δάνειο με την τράπεζα 'Ω' 220.000,00€. Για το δάνειο αυτό κατέβαλλε μέσα στη χρήση 2003 τόκους 12.100,00€(δεδουλευμένοι). Κατά το οικονομικό έτος 2004, χρήση 2003, η μείωση του φόρου για τους τόκους θα είναι η εξής:

Στο δάνειο μέχρι 200.000,00€ αντιστοιχούν οι εξής τόκοι : 12.100,00*
(200.000,00/220.000,00)=11.000,00

Περαιτέρω, εφόσον η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας είναι 130τμ θα ληφθούν υπόψη για τη μείωση του φόρου οι τόκοι που αναλογούν στα 120 τμ επιφάνεια της κατοικίας δηλαδή,

$$11.000,00*(120/130)=10.154,00\text{€}$$

Επομένως, για τον παραπάνω φορολογούμενο, η μείωση του φόρου του θα ανέλθει στο ποσό $10.154,00*15\%=1.523,10\text{€}$ (Εγκ. ΠΟΛ. 1038/5.3.2003).

Από 1.1.2005 και μετά η μείωση του φόρου θα ανέρχεται στο ποσό $10.154,00*20\%=2.030,80\text{€}$.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ HELLENIC REPUBLIC
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ MINISTRY OF ECONOMY & FINANCE

1ο αντίγραφο για την Ελληνική Φορολογική Αρχή - 1st copy for the Hellenic Tax Authority

Α Ι Τ Η Σ Η

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ (1) .....

C L A I M

FOR THE APPLICATION OF THE DOUBLE TAXATION CONVENTION BETWEEN GREECE AND (1) .....

Αυτή η αίτηση ισχύει για ένα ημερολογιακό έτος - This claim is valid for one calendar year

1. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

BENEFICIAL OWNER OF THE INCOME (block letters)

Πλήρες όνομα / επωνυμία / τίτλος

Full Name or Name of firm

.....
Νομική μορφή

Legal form

.....
Δραστηριότητα / επάγγελμα

Activity / profession

.....
Πλήρης δ/ση (οδός, πόλη, ταχ. κώδικας, χώρα)

Full address (street, city, postal code, country)

.....
Όνομα και διεύθυνση αντιπροσώπου στην Ελλάδα

Name and address of Representative in Greece (if any)

.....
Ημερομηνία σχετικού συμφωνητικού - Date of Power of Attorney (if any)

II. Ο ΚΑΤΑΒΑΛΛΩΝ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

PAYER OF THE INCOME

Πλήρες όνομα / επωνυμία / τίτλος

Full Name or Name of firm

.....
Νομική μορφή

Legal form

.....
Δραστηριότητα / επάγγελμα

Activity / profession

.....
Πλήρης δ/ση (οδός, πόλη, ταχ. κώδικας)

Full address (street, city, postal code)

III. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ - DESCRIPTION OF THE INCOME

.....

.....

IV. ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

YEAR DURING WHICH THE INCOME BECAME DUE

V. ΛΟΙΠΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - FURTHER DETAILS

Κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου αποκτήθηκε το εισόδημα:

During any calendar year in which the above specified income became due:

α) ασχοληθήκατε με εμπόριο ή άλλες εργασίες μέσω μιας μόνιμης εγκατάστασης NAI-YES που βρίσκεται στην Ελλάδα ; OXI-NO

Were you engaged in trade or business in Greece through a permanent establishment situated therein?

β) ήσατε εταίρος μιας προσωπικής εταιρείας που ιδρύθηκε και λειτουργεί στην Ελλάδα; NAI-YES

Were you a member of a partnership created or organized within Greece? OXI-NO

γ) ήσατε μέτοχος μιας ανώνυμης εταιρείας που ιδρύθηκε και λειτουργεί NAI-YES

κατά τους ελληνικούς νόμους; OXI-NO

Did you possess a holding in a company created under Hellenic law?

1/2

Για οποιαδήποτε καταφατική απάντηση στις ερωτήσεις της περίπτωσης V, να δοθούν λεπτομερή στοιχεία (π.χ. ποσοστό συμμετοχής κλπ.) στην ένδειξη «Παρατηρήσεις».

If any answer to be given under (V) is «yes», give full particulars (e.g. percentage of participation e.l.c.)

Under item «Observations».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - OBSERVATIONS

VI. ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ - DECLARATION OF THE BENEFICIARY

Δηλώνω ότι είμαι ο πραγματικός δικαιούχος του εισοδήματος που αναφέρεται στην προηγούμενη σελίδα και ότι τα αναφερόμενα σ' αυτή την αίτηση είναι απολύτως ακριβή.

I hereby declare that I am beneficially entitled to the income stated overleaf and that the particulars Given in this Claim are true in every respect.

Τόπος και ημερομηνία - Place and date Υπογραφή και σφραγίδα του δικαιούχου

Signature and stamp of the beneficiary

VII. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.

CERTIFICATION BY THE TAX AUTHORITY OF THE BENEFICIARY'S RESIDENCE COUNTRY

(i) (3) INDIVIDUALS - COMPANIES (2) = ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (2)

I certify that the beneficiary is / was (3) during the year specified overleaf, a resident of (1)

Within the meaning of the a/m Double Taxation Convention.

Πιστοποιώ ότι ο δικαιούχος είναι ή ήταν, (3) κατά το έτος που ορίζεται ανωτέρω, κάτοικος

(1) ..... κατά την έννοια των διατάξεων της προαναφερόμενης Σύμβασης.

(ii) (3) PARTNERSHIPS (4) - ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (4)

I certify that the whole, or ..... percent of, (3) the capital of the beneficiary is owned directly by

Partners/members (3) , residents of (1) ..... Within the meaning of the a/m Double Taxation

Convention.

Πιστοποιώ ότι όλο το κεφάλαιο, ή ..... τοις εκατό τους κεφαλαίου, (3) του δικαιούχου ανήκει άμεσα σε εταιρουσ/μέλη (3) (φορολογικούς) κατοίκους (1) ..... κατά την έννοια των διατάξεων της προαναφερόμενης Σύμβασης.

Τόπος και ημερομηνία - Place and date Υπογραφή - Signature .....

Τίτλος - Designation .....

Σφραγίδα - Official Stamp of the Tax Authority

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - NOTES

(1) The name of the Contracting State - Το όνομα του Συμβαλλόμενου Κράτους.

(2) And any other entity which is a taxable unit - και οποιοδήποτε άλλο νομικό πρόσωπο το οποίο είναι φορολογικό υποκείμενο.

(3) Delete as necessary - Διαγράψτε κατά περίπτωση.

(4) And any other entity which is not a taxable unit - και οποιοδήποτε άλλο νομικό πρόσωπο το οποίο δεν είναι φορολογικό υποκείμενο.

2/2

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι δύο σελίδες αυτού του εντύπου θα πρέπει να εκτυπώνονται στις δύο όψεις

ενός μόνο φύλλον

ATTENTION: Both pages of this document should be printed in one sheet of paper

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008 (ΧΡΗΣΗ 2007)

ΗΓΟΡΙΕΣ ΟΛΟ-ΜΕΝΩΝ	ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΨΗΦΙΟ ΤΟΥ ΑΦΜ ΩΣ ΕΞΗΣ:										
		ΑΦΜ σε 1	ΑΦΜ σε 2	ΑΦΜ σε 3	ΑΦΜ σε 4	ΑΦΜ σε 5	ΑΦΜ σε 6	ΑΦΜ σε 7	ΑΦΜ σε 8	ΑΦΜ σε 9	ΑΦΜ σε 10 ή 20 ή 30 ή 40 ή 50	ΑΦΜ σε 60 ή 70 ή 80 ή 90 ή 00 Και Όσοι δεν έχουν ΑΦΜ

<p>Φορολογούμενοι με εισοδήματα από κμίσθωση κινήτων, από πνητές αξίες, από συμμετοχή με Ε.Π.Ε. με γκριση ισολογισμού μέσα στο 2007 καθώς και επαγγελματίες που ασκούν τομική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα με βιβλία Α' και Β' κατηγορίας ή χωρίς βιβλία, κυριοί ή κάτοχοι Ε.Ι.Χ. ή μισθοπληρωτή .Χ. κλπ. Εφόσον δεν απαλλάσσονται για την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης ή τους βαρύνει το τεκμήριο αγοράς τους και όσοι δεν έχουν εισοδήματα.</p>	2-1-2008	Μέχρι Της 17 Μαρτίου	Μέχρι τις 18 Μαρτίου	Μέχρι τις 19 Μαρτίου	Μέχρι τις 20 Μαρτίου	Μέχρι τις 21 Μαρτίου	Μέχρι τις 24 Μαρτίου	Μέχρι τις 26 Μαρτίου	Μέχρι τις 27 Μαρτίου	Μέχρι τις 28 Μαρτίου	Μέχρι τις 31 Μαρτίου	Μέχρι τις 1 Απρ
<p>2. Φορολογούμενοι με γεωργικό εισόδημα ή εισόδημα από εκμίσθωση ή δωρεάν παραχώρηση γεωργικής γης.</p>	2-1-2008	Μέχρι Την 9 ^η Απριλίου	Μέχρι τις 10 Απριλίου	Μέχρι Της 11 Απριλίου	Μέχρι Της 14 Απριλίου	Μέχρι Της 15 Απριλίου	Μέχρι Της 16 Απριλίου	Μέχρι Της 17 Απριλίου	Μέχρι Της 18 Απριλίου	Μέχρι Της 21 Απριλίου	Μέχρι Της 22 Απριλίου	Μέχρι Της 22 Απρ
<p>3. Φορολογούμενοι με εισοδήματα από ατομική εμπορική επιχείρηση και ελεύθεροι επαγγελματίες με λογιστικά βιβλία Γ' κατηγορίας εφόσον η διαχείριση. Περίοδος έληξε μέσα στους μήνες 11^ο και 12^ο του έτους 2007.</p>	2-1-2008	Μέχρι Της 16 Απριλίου	Μέχρι Της 17 Απριλίου	Μέχρι Της 18 Απριλίου	Μέχρι Της 21 Απριλίου	Μέχρι Της 22 Απριλίου	Μέχρι Της 23 Απριλίου	Μέχρι Της 24 Απριλίου	Μέχρι Της 29 Απριλίου	Μέχρι Της 30 Απριλίου	Μέχρι Της 2 Μαΐου	Μέχρι Της 2 Μα
<p>4. Φορολογούμενοι με εισοδήματα από συμμετοχή σε εταιρία ή κοινοπραξία ή κοινωνία, με βιβλία Α', Β' και Γ' κατηγ. Εφόσον η διαχείριση. Περίοδος έληξε μέσα στους μήνες 11^ο και 12^ο έτους 2007, αντιπρόσωποι, πράκτορες ασφαλιστικών εταιριών, ασφαλειομεσίτες,</p>	2-1-2008	Μέχρι Της 2 Μαΐου	Μέχρι Της 5 Μαΐου	Μέχρι Της 6 Μαΐου	Μέχρι Της 7 Μαΐου	Μέχρι Της 8 Μαΐου	Μέχρι Της 9 Μαΐου	Μέχρι Της 12 Μαΐου	Μέχρι Της 13 Μαΐου	Μέχρι Της 14 Μαΐου	Μέχρι Της 15 Μαΐου	Μέχρι Της 15 Μα

γγραφείς για συγγραφικά αιώματα, ίκτορες και πρόσωποι επεζών, εισο-ιατα μελών λ. Α.Ε. και ολογούμενοι) δεν κατοι-ιν στην Ελ-ια αλλά ιχρεούνται υποβάλλουν ωση.												
Μισθωτοί , ταξιούχοι , ομαπκοί ή ώτερο πλη-ια εμπορι- / πλοίων, ολογούμενοι εισοδήματα αλλοδαπής, ως και κά-οι εξωτερι- με ιδήματα ν Ελλάδα.	2-1-2008	Μέχρι Τις 5 Μαΐου	Μέχρι Τις 7 Μαΐου	Μέχρι Τις 9 Μαΐου	Μέχρι Τις 13 Μαΐου	Μέχρι Τις 15 Μαΐου	Μέχρι Τις 19 Μαΐου	Μέχρι Τις 21 Μαΐου	Μέχρι Τις 23 Μαΐου	Μέχρι Τις 27 Μαΐου	Μέχρι Τις 29 Μαΐου	Μέχρι Τις 2 Ιουνίου

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ Ε3

Α. ΠΟΙΟΙ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ Ε3

Το έντυπο αυτό υποβάλλεται από όλα τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή ε-λευθέρια επάγγελμα ,εφόσον τηρούν βιβλία οποιασδήποτε κατηγορίας του Κ.Β.Σ. ή υπο-χρεούνται στην τήρηση τέτοιων βιβλίων και δεν τα τηρούν ή απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης βιβλίων του Κ.Β.Σ.

Σε περίπτωση που υπάρχουν υποκαταστήματα, υποβάλλεται ένα έντυπο για το σύνολο της επιχείρησης.

Φυσικά πρόσωπα τα οποία ασκούν γεωργική εκμετάλλευση και τα οποία δεν τηρούν ή τηρούν βιβλία β κατηγορίας του Κ.Β.Σ., δεν συνυποβάλλουν το έντυπο αυτό.

Β. ΠΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ Ε3

Κωδικοί 002,003: Γράψτε την έναρξη και λήξη της διαχειριστικής περιόδου που αφορά το έντυπο με τη μορφή 01/01/2007 – 31/12/2007.

Σημείωση: Σε περίπτωση υπερδωδεκάμηνης χρήσης (Γ' κατηγορίας βιβλία Κ.Β.Σ.) πρέ-πει να υποβληθούν δύο δηλώσεις Ε1 στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Δεν μπορεί να υποβληθεί ηλεκτρονικά δήλωση με επιφύλαξη.

Κωδικός 019: Συμπληρώνεται υποχρεωτικά εφόσον τηρήσατε βιβλία Κ.Β.Σ. ή δεν τη-ρήσατε αν και είχατε υποχρέωση.

Κωδικός 726: Συμπληρώνεται υποχρεωτικά εφόσον δεν έχει συμπληρωθεί ο κωδικός 019.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α :ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

Κωδικοί 705 και 761: Συμπληρώνονται υποχρεωτικά οι Κ.Α.Δ χωρίς τελείες με 4 έως 8 ψηφία.

Οι Κ.Α.Δ (κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας) μπορούν να αναζητηθούν στην διεύθυνση www.gsis.gr

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ☉ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ☉ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΑΝ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ – ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ

Κωδικοί 671 έως 679: Συμπληρώνονται τα στοιχεία των εκμισθωτών (ιδιοκτητών) τα οποία ανακτώνται αυτόματα εφόσον καταχωρηθεί ο Α.Φ.Μ. τους και αντίστοιχα τα ποσά στους κωδικούς **672** έως **680**.

Εάν καταβάλατε ενοίκια σε περισσότερους εκμισθωτές συνυποβάλλετε κατάσταση.

Στον **κωδικό 905** συμπληρώνετε το σύνολο των ενοικίων που απεικονίζονται στον πίνακα αλλά και στην συνυποβαλλόμενη κατάσταση.

Στον **κωδικό 906** συμπληρώνετε ο Α.Φ.Μ. ιδιοκτήτη σε περίπτωση δωρεάν παραχώρησης εγκατάστασης.

1

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ – ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΜΕ ΒΙΒΛΙΑ
Α΄, Β΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Κ.Β.Σ.**

Από τον πίνακα αυτό προκύπτουν τα καθαρά κέρδη των επιχειρήσεων που τα καθαρά τους κέρδη προσδιορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 και 32 του ν.2238/94 καθώς επίσης και των ελεύθερων επαγγελματιών.

Για τον προσδιορισμό καθαρών κερδών επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία Β κατηγορίας στο κωδ.520 του υποπίνακα (β) προστίθεται το άθροισμα των κωδικών 251 και 252 του υποπίνακα (α) και από το άθροισμα που προκύπτει αφαιρείται το ποσό του κωδικού 521 του υποπίνακα (β).

Το κόστος πωληθέντων ή παραχθέντων που προκύπτει με τον τρόπο αυτό μεταφέρεται στον κωδικό 552 του υποπίνακα (η).

Τα ποσά των κωδικών 540,547 και 283 του υποπίνακα (γ) μεταφέρονται στους κωδικούς 548,549,550 του υποπίνακα (η) αντίστοιχα.

Τα ποσά των κωδικών 544,545 και 546 του υποπίνακα (δ) μεταφέρονται στους κωδικούς 556,557,558 του υποπίνακα (η) αντίστοιχα.

Υποπίνακας (στ): Για τους τηρούντες βιβλία Α κατηγορίας Κ.Β.Σ. συμπληρώνονται οι στήλες: «Κωδικοί αριθμοί πινάκων Μ.Σ.Κ.Κ.», «Σύνολο αγορών», «Συντελεστής καθαρού κέρδους» και «καθαρά κέρδη».

Για τους τηρούντες βιβλία Β κατηγορίας Κ.Β.Σ. συμπληρώνονται οι στήλες: «Κωδικοί αριθμοί πινάκων Μ.Σ.Κ.Κ.», «Ακαθάριστα έσοδα» και «συντελεστής καθαρού κέρδους».

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στον υποπίνακα αυτόν γίνεται ο προσδιορισμός των καθαρών κερδών με τη χρήση συντελεστή στις ακαθάριστες νόμιμες αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για τη σύνταξη μελετών και σχεδίων, την επίβλεψη κ.τ.λ.(Άρθρο 49 παρ.5 Ν.2238/94). Δηλαδή οι αρχιτέκτονες – μηχανικοί συμπληρώνουν τους κωδ.275 και 283 του υποπίνακα (ζ) και τους κωδ.304,359 και 305 του υποπίνακα (στ). Στον κωδ.359 γίνεται και η προσαύξηση του συντελεστή 20% λόγω δυσαναλογίας τεκμαρτών και πραγματικών δαπανών.

ΔΕΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ Ο ΥΠΟΠΙΝΑΚΑΣ (η) ο κωδ. 275 δεν μεταφέρεται στον κωδ.550 του υποπίνακα αυτού.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ζ: Προστέθηκε ο κωδικός 313 έκπτωση ποσών λόγω απασχόλησης αναπήρων.

Τα ποσά των κωδικών 345 υποπίνακα (στ) ή 571 υποπίνακα (η) μεταφέρονται στον κωδ. 346 αφού αναμορφωθούν ανάλογα με τη χρήση του Πίνακα Ζ

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι: Κωδικός 121 (Κόστος Πωληθέντων)

Βιβλία Α' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Στην περίπτωση αυτή ως κόστος πωληθέντων λαμβάνεται υπόψη το ποσό των εμπορεύσιμων αγορών της χρήσεως καθόσον στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχουν αποθέματα αρχής περιόδου και τέλους περιόδου και το κόστος πωληθέντων ταυτίζεται με τις αγορές χρήσης.

Βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Για τον υπολογισμό του κόστους πωληθέντων λαμβάνονται υπόψη οι αγορές χρήσης συν τα αποθέματα της απογραφής έναρξης μείον τα αποθέματα της απογραφής λήξης.

Αν δεν υπάρχει απογραφή εφαρμόζονται οι διατάξεις της περ. γ. της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του ν.2238/94 δηλαδή λαμβάνεται ποσοστό 10% επί των αγορών της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου ως απογραφή έναρξης και 10% επί των αγορών της τρέχουσας διαχειριστικής περιόδου ως απογραφή λήξης.

Το προσδιοριζόμενο κόστος πωληθέντων δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι **μικρότερο του μηδενός.**

Βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Ισχύουν ανάλογα τα προηγούμενα που αφορούν τις επιχειρήσεις με βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Νόμιμα μη τηρούντες βιβλία του Κ.Β.Σ.

Εφαρμόζονται ανάλογα όσα ισχύουν στα βιβλία Α' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. με τη διαφορά ότι εδώ οι αγορές προκύπτουν από τα νόμιμα στοιχεία του Κ.Β.Σ., καθόσον δεν τηρούνται βιβλία.

Κωδικός 122: (Δαπάνες, έξοδα, αποσβέσεις)

Στον κωδικό αυτό συμπεριλαμβάνονται οι πραγματικές και όχι οι τεκμαρτές δαπάνες της επιχείρησης που αφορούν τη χρήση.

Η ιδιόχρηση ως τεκμαρτή δαπάνη δεν συμπεριλαμβάνεται στις δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό της οικείας παραμέτρου.

Κωδικός 123: (Συντελεστής μικτού κέρδους).

Βρίσκεται από το πηλίκο του Μ.Σ.Κ.Κ. δια (100-Μ.Σ.Κ.Κ.). Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται για την επιχείρηση Μ.Σ.Κ.Κ. εφαρμόζεται ο μέσος όρος των συντελεστών του οικείου πίνακα στον οποίο εντάσσεται η επιχείρηση. Π.χ. έστω Ν.Σ.Κ.Κ.=13% άρα Σ.Μ.Κ.=13/100-13=0,1494252 δηλ. Σ.Μ.Κ.=14,94%.

Προκειμένου για επιχειρήσεις με περισσότερους του ενός Μ.Σ.Κ.Κ. εφαρμόζεται ο μέσος σταθμικός συντελεστής που προκύπτει με διαίρεση των συνολικών καθαρών κερδών που προκύπτουν με την εφαρμογή των Μ.Σ.Κ.Κ. κατά κατηγορία εσόδων δια των συνολικών ακαθαρίστων εσόδων της διαχειριστικής περιόδου. Αν το πηλίκο είναι δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο (π.χ. 13,5438=13,54, ή 13,5572=13,56).

Στις επιχειρήσεις με βιβλία Α' κατηγορίας και για τους νόμιμα μη τηρούντες, επισημαίνεται ότι ο συντελεστής μικτού κέρδους βρίσκεται από το πηλίκο του Μ.Σ.Κ.Κ. που εφαρμόζεται επί πωλήσεων (ή μέσο όρο ή μέσο σταθμικό συντελεστή κατά περίπτωση).

Κωδικός 124: (Μικτό κέρδος).

Γράψτε το γινόμενο των κωδικών 121 και 123.

3

Κωδικός 125:

Γράψτε το άθροισμα των κωδικών 121, 122 και 124. Ο κωδικός αυτός προσδιορίζει τα ακαθάριστα έσοδα που προκύπτουν από τον ν.3296/2004 για την κατηγορία αυτή των επιχειρήσεων.

Κωδικός 126: (Ακαθάριστα έσοδα βιβλίων και στοιχείων).

Βιβλία Α' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Στην περίπτωση αυτή αναγράφονται τα ακαθάριστα έσοδα τα οποία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μικρότερα από τις βάσεις βιβλίων και στοιχείων εκροές στη φορολογία πωλήσεων της διαχειριστικής περιόδου που προκύπτουν από τα οικεία στοιχεία εσόδων.

Βιβλία Β' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Γράψτε το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων που προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία του επιτηδευματία μεταφέροντας το ποσό από τον κωδικό 548 του εντύπου Ε3.

Βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.

Γράψτε το σύνολο των ακαθαρίστων εσόδων που προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία του επιτηδευματία.

Κωδικοί 128 – 133 138:

Αναγράφεται οι Μ.Σ.Κ.Κ. ή ο Μ.Ο. ή ο μεσοσταθμός Σ.Κ.Κ. όπως αναφέρονται στους πίνακες των Μ.Σ.Κ.Κ. (π.χ. 17 και όχι 0,17, 50 και όχι 0,50).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΓ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο υποπίνακας «ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ» του πίνακα αυτού συμπληρώνεται από τους υπόχρεους για τα εισοδήματα από εκτέλεση τεχνικών έργων που έχουν αναλάβει μέχρι την 31/12/2006. Για τα έργα που έχουν αναληφθεί από την 1/1/2007 και μετά, τα καθαρά κέρδη προσδιορίζονται λογιστικά (ΠΟΛ.1038/22.2.2008)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΔ: Συμπληρώνεται για ειδικές περιπτώσεις που φορολογούνται με το άρθρο 33 Ν 2238/94 και δηλώνουν ελάχιστο συνολικό εισόδημα ή καταβάλουν ποσά φόρου. Όταν συμπληρώνεται ο πίνακας αυτός συμπληρώνονται αντίστοιχα και οι πίνακες ΙΕ και ΣΤ.

Στην περίπτωση εκμεταλλευτών Φ.Δ.Χ τα καθαρά κέρδη από τον πίνακα ΙΔ μεταφέρονται στον κωδικό 659 του Ε1 Ή 660 αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΣΤ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ(ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ, ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ -ΚΑΜΠΙΝΓΚ-ΛΙΑΝΟΠΩΛΗΤΕΣ)

Προστέθηκε πεδίο για τους λιανοπωλητές οι οποίοι θα συμπληρώνουν Χ στη λέξη ΝΑΙ. Οι Λιανοπωλητές που καταβάλουν κατ' αποκοπή φόρο συμπληρώνουν τους υποπίνακες (α),(γ) και(δ) και όχι υποπίνακα(στ). Στον ίδιο πίνακα προστέθηκαν τρεις νέοι κωδικοί 663,664,665 με το καταβληθέν ποσό, τον αριθμό της δήλωσης και την ημερομηνία υποβολής αντίστοιχα .Οι κωδικοί αυτοί συμπληρώνονται και από τους εκμεταλλευτές ενοικιαζόμενων δωματίων, διαμερισμάτων και κάμπινγκ με βάση την αντίστοιχη δήλωση απόδοσης του φόρου αυτού.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2008

ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ
ΕΝΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ

ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2008

ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙ-
ΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙ-
ΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΥΤΩΝ

- Κατηγορίες εντύπων
- Υπογραφή δηλώσεων
- Υπογραφή των δηλώσεων από λογιστή επιτηδευματία
- Δυνατότητα προεκτύπωσης εντύπων από τους υπόχρεους
- Δήλωση υπόχρεου από κληρονόμους του
- Ορισμός αντικλήτου

**2. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΟΥ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟ-
ΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ**

I. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ-ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΠΑΛΛΑΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (όπου αυτό προβλέπεται από το νόμο)

- Δωρεάν παραχώρηση κατοικίας από γονείς σε τέκνα κι αντίστροφα
- Μισθοί και συντάξεις σε τυφλούς και πρόσωπα με βαριές κινητικές αναπηρίες
- Κάτοικοι Ευρωπαϊκής Ένωσης

II. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ-ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ

- Ενήλικα άγαμα παιδιά που σπουδάζουν
- άγαμα τέκνα μέχρι 20 ετών και άγαμα τέκνα που σπουδάζουν μέχρι 27 ετών
εφόσον είναι γραμμένα στα Μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ.
- Ηλικία και βαθμός συγγένειας.
- Αναγνώριση αναπηρίας
- Διάσταση συζύγων
- Γονέας που έχει χάσει τη γονική μέριμνα

III. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ-ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΘΟΥΝ ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (όπου αυτό προβλέπεται από το νόμο)

- Μισθωτοί που κατοικούν σε παραμεθόριες περιοχές
- Μισθωτοί-ιδιωτικοί υπάλληλοι που εργάζονται σε παραμεθόριες περιοχές
- Μισθωτοί-δημόσιοι υπάλληλοι που εργάζονται σε παραμεθόριες περιοχές
- Στρατιωτικές υπηρεσίες
- Νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους

- Δαπάνη ενουκίου

- Δαπάνη διδάκτρων

- Δαπάνη ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης

Έξοδα για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις

Δαπάνη για διαρκή ιατρική κάλυψη

Νοσήλια σε ιδιωτικές κλινικές

Νοσήλια σε κρατικά και λοιπά νοσηλευτικά ιδρύματα

Αμοιβές σε νοσηλευτικό προσωπικό

Περίθαλψη ηλικιωμένων σε οίκους ευγηρίας

Τεχνητά μέλη-όργανα

Γυαλιά όρασης, φακοί επαφής, ακουστικά

Ειδικές δαπάνες περίθαλψης ανάπηρων παιδιών

Νοσήλια που καταβάλλονται στην αλλοδαπή

Ιατρική δαπάνη περίθαλψης αναπήρων μελών με ετήσιο εισόδημα πάνω από 6.000 ευρώ

- Δαπάνη τόκων

Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία

Νέα δάνεια για εξόφληση παλαιών στεγαστικών δανείων

Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από ασφαλιστικές επιχειρήσεις

Προκαταβολές για α΄ κατοικία από Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού

Αεροπορίας

Δάνεια για επισκευή, συντήρηση κλπ. διατηρητέων κτισμάτων

Δαπάνη διατροφής

ΙV. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Α. ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΖΩΗΣ Ή ΘΑΝΑΤΟΥ

Β. ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Γ. ΔΑΠΑΝΗ ΔΩΡΕΩΝ

- Δωρεά ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων
- Δωρεά χρηματικών ποσών
- Δωρεά χρηματικών ποσών υπέρ των πυρόπληκτων
- Δωρεές με όρο
- Κατάθεση σε ειδικό λογαριασμό δωρεοδόχου
- Δωρεές σε αθλητικά σωματεία
- Παρακράτηση φόρου

Δ. ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΚΩΝ

- Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία
- Νέα δάνεια για εξόφληση παλαιών στεγαστικών δανείων
- Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από ασφαλιστικές επιχειρήσεις
- Προκαταβολές για α΄ κατοικία από Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και

Αεροπορίας

- Δάνεια για επισκευή, συντήρηση κ.λ.π. διατηρητέων κτισμάτων

Ε. ΔΑΠΑΝΗ ΕΝΟΙΚΙΟΥ

- Δαπάνη ενοικίου λόγω μετεγκατάστασης φορολογούμενου μέχρι 40 ετών
- Δαπάνη ενοικίου λόγω μετάθεσης φορολογούμενου εφόσον μισθώνει τη δική του κατοικία

ΣΤ. ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ – ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ – ΗΛΙΑΚΩΝ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ κλπ.

- Δαπάνη φυσικού αερίου

Ζ. ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΔΕΞΙΩΣΕΙΣ ΓΑΜΩΝ – ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ κτλ.

Η. ΕΦΑΠΑΞ ΔΑΠΑΝΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

- Αναπηρία 67% και πάνω
- Τυφλοί
- Νεφροπαθείς
- Ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες, θύματα πολέμου

Θ. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ κ.τ.λ.

Υ. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΤΥΧΟΥΝ ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΣΟΔΗΜΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

- Δαπάνες ασφαλιστρών κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ακινήτων
- Δαπάνες επισκευής και συντήρησης ακινήτων και δικηγορικών αμοιβών για δίκες απόδοσης μισθίου ή καθορισμού μισθώματος ακινήτων
- Δαπάνες επισκευής και συντήρησης ακινήτων όταν για τις παρεχόμενες υπηρεσίες υπάρχει σύμβαση μίσθωσης εργασίας
- Δαπάνες επισκευής και συντήρησης κοινόχρηστου χώρου ακινήτων
- Αποζημίωση για λύση μισθωτικής σχέσης

**VI. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΚΟΜΙΖΟΥΝ ΟΣΟΙ
ΑΣΚΟΥΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΦΟΣΟΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ**

- Ενοικιαζόμενα δωμάτια, διαμερίσματα, κάμπινγκ
- Εκμεταλλευτές φορτηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης
- Επιχειρήσεις αποκλειστικά πλανόδιων λιανοπωλητών και
λιανοπωλητών σε λαϊκές αγορές

VII. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΥΧΟΥΝ ΤΩΝ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- Ενοίκιο γεωργικής γης
- Δαπάνη αγοράς πάγιου εξοπλισμού
- Παραχώρηση αγροτικών ακινήτων από γονείς σε τέκνα, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες

VIII. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΑΥΤΗΣ

- Ακινήσια επιβατικών αυτοκινήτων
- Αναπηρικά αυτοκίνητα
- Κυριότητα αυτοκινήτων πάνω από 10 έτη
- Πισίνα
- Δωρεές, γονικές παροχές, χορηγίες
- Απόσβεση δανείων
- Αγορά ή ανέγερση οικοδομών
- Απαλλαγή για πρώτη κατοικία
- Βεβαιώσεις εισαγωγής συναλλάγματος ή χρηματικών κεφαλαίων
- Ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών
- Απαλλαγή από το τεκμήριο επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ.
- Απαλλαγή σκάφους αναψυχής από το τεκμήριο
- Μείωση του τεκμηρίου ιδιοκατοίκησης

- Απαλλαγή από το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στην περίπτωση αγοράς τους με επαναπατριζόμενα κεφάλαια

ΙΧ. ΛΟΙΠΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥΣ

- Έσοδα από κινητές αξίες
- Διατροφή
- Κέρδη από συμμετοχή σε εταιρίες
- Κενό ακίνητο
- Αμοιβές ναυτολογημένου πληρώματος
- Υπερτίμημα πώλησης αυτοκινήτων
- Ηλεκτρονική υποβολή
- Πρωτότυπα δικαιολογητικά
- Δικαιολογητικά από αλλοδαπούς φορείς
- Δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί με προηγούμενες δηλώσεις

ΕΝΤΥΠΑ

ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΠΛΗΡΟ- ΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΥΤΩΝ

<p>1. Τα έντυπα που συνυποβάλλονται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1), ανάλογα με την κατηγορία εισοδήματος είναι τα ακόλουθα:</p>	
<p>α) Η αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων (Φ-01.002)-(Ε2).</p> <p>β) Το μηχανογραφικό δελτίο οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών (Ε3).</p> <p>γ) Η βεβαίωση αποδοχών ή συντάξεων (Φ-01.042).</p> <p>δ) Η δήλωση κατοχής μηχανημάτων έργων (Ε16).</p>	Κατηγορίες εντύπων
<p>2. Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, οι οποίες υποβάλλονται στις αρμόδιες φορολογικές αρχές, χωρίς να έχουν υπογραφεί από τους υπόχρεους, θεωρείται ότι δεν έχουν υποβληθεί. Οι δηλώσεις αυτές θεωρούνται ότι έχουν υποβληθεί νομίμως, εφόσον τις υπογράψει ο φορολογούμενος ή τα πρόσωπα που έχουν σχετική εξουσιοδότηση, μέσα σε προθεσμία 10 ημερών από την πρόσκλησή τους με έγγραφο του προϊσταμένου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, το οποίο τους αποστέλλεται με απόδειξη.</p>	Υπογραφή δηλώσεων
<p>Ειδικότερα:</p> <p>ι) Υποχρέωση υπογραφής της δήλωσης φορολογίας εισο-</p>	Υπογραφή των δηλώσεων από λογιστή επιτηδευματία.

δήματος από το λογιστή που ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 38 του ν.2873/2000 και τις 1003510/102/38/0014/ΠΟΛ.1070/15.3.2001 και 1117146/7150/0014/ΠΟΛ.1380/21.12.2001 αποφάσεις Υπουργού Οικονομικών στις περιπτώσεις επιτηδευματιών και κοινοπραξιών ή κοινωνιών επιτηδευματιών, οι οποίοι κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 του π.δ.186/1992 τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. ή τηρούν βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. και κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο έχουν πραγματοποιήσει ακαθάριστα έσοδα: **αα)** πάνω από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, αν πρόκειται για εμπορική ή μεικτή επιχείρηση, **ββ)** πάνω από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ, αν πρόκειται για επιτηδευματία που ασκεί εμπορική επιχείρηση παροχής υπηρεσιών ή ελευθέριο επάγγελμα και

ii) Για τις λοιπές περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης ορίζεται η υποχρέωση υπογραφής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και των εντύπων που συνυποβάλλονται με αυτή από τον προϊστάμενο του λογιστηρίου ή, επί παραλείψεως υπογραφής του, η συμπλήρωση σχετικής υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 από το φορολογούμενο, απαιτείται μόνον εφόσον στη δήλωση συμπεριλαμβάνονται εισοδήματα:

αα) Του πίνακα 4Β (εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις).

ββ) Του πίνακα 4Γ (εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις).

γγ) Του πίνακα 4Δ (εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλμα-

<p>τα). Δεν απαιτείται υπογραφή της δήλωσης από το λογιστή ή υποβολής της ανωτέρω υπεύθυνης δήλωσης, όταν δηλώνονται εισοδήματα των κωδικών αριθμών 505-506 και 507-508.</p> <p>δδ) Του πίνακα 8 μόνο για ποσά φόρων που συναρτώνται με εισοδήματα του πίνακα 4B, Γ και Δ για τα οποία συντρέχει τέτοια υποχρέωση, όπως αναφέρεται παραπάνω.</p>	
<p>3. Η αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων (Ε2), του μηχανογραφικού δελτίου οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών (Ε3), η βεβαίωση αποδοχών ή συντάξεων μπορεί να υποβληθούν σε προεκτυπωμένα έντυπα από τους υπόχρεους που έχουν τη δυνατότητα προεκτύπωσής τους με μηχανογραφικά μέσα, τα οποία όμως πρέπει να πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές και να αναφέρουν τα στοιχεία που περιέχονται στα αντίστοιχα έντυπα που επισυνάπτονται στις σχετικές αποφάσεις αυτή (1120810/2760/Α'0012/ΠΟΛ.1295/16.11.1995 και 1122550/477/0013/ΠΟΛ.1161/30.12.2005 αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών).</p>	<p>Δυνατότητα προεκτύπωσης εντύπων από τους υπόχρεους</p>
<p>4. Σε περίπτωση που η δήλωση του υπόχρεου υποβάλλεται από κληρονόμο του, μαζί με αυτήν, πρέπει να υποβάλλονται και τα ακόλουθα δικαιολογητικά:</p> <p>α) Ληξιαρχική πράξη θανάτου.</p> <p>β) Πιστοποιητικό της αρμόδιας δημοτικής ή κοινοτικής αρχής από το οποίο να προκύπτει το είδος και ο βαθμός συγγένειας με τον κληρονομούμενο ή κληρονομητήριο.</p> <p>γ) Πιστοποιητικό του Γραμματέα Πρωτοδικών ότι δεν έχει δημοσιευθεί διαθήκη ή, σε περίπτωση δημοσίευσής της, αντίγραφο της διαθήκης και πιστοποιητικό του Γραμματέα Πρωτοδικών ότι δεν έχει δημοσιευθεί νεότερη διαθήκη.</p>	<p>Δήλωση υπόχρεου από κληρονόμους του</p>
<p>5. Σε κάθε περίπτωση, αν ο δηλών δεν κατοικεί ή δε διαμένει στην περιφέρεια της δημόσιας οικονομικής υπηρε-</p>	<p>Ορισμός αντικλήτου</p>

σίας που είναι καθ' ύλην ή κατά τόπο αρμόδια για την παραλαβή της δήλωσής του, πρέπει να διορίζει ως αντίκλητό του πρόσωπο, το οποίο κατοικεί ή διαμένει σε αυτή την περιφέρεια.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΠΟΥ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΤΗ ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

I. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ-ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΠΑΛΛΑΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (όπου αυτό προβλέπεται από το νόμο)

1. Σε περίπτωση δωρεάν παραχώρησης της χρήσης κατοικίας από το γονέα που έχει την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τα τέκνα του ή από τα τέκνα που έχουν την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τους γονείς τους, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κατοικία, υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 αυτού προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση, προκειμένου να απαλλαγεί από το φόρο εισοδήματος ο κύριος ή αυτός που έχει την επικαρπία.

Δωρεάν παραχώρηση κατοικίας από γονείς σε τέκνα και αντίστροφα

2. Για την απαλλαγή από τη φορολογία εισοδήματος των μισθών, των συντάξεων και της πάγιας αντιμισθίας που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικώς τυφλοί, καθώς και σε πρόσωπα που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό πάνω από 80%, η γνωμάτευση της αρμόδιας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της οικείας νομαρχίας ή της Ανώτατης Υγειονομικής Επιτροπής του Στρατού, από την οποία να προκύπτει ότι τα πρόσωπα αυτά είναι τυφλά ή παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες, σε ποσοστό πάνω από 80%, ή βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα κύριας ασφάλισης, από την οποία να προκύπτει ότι τα πρόσωπα αυτά συνταξιοδοτήθηκαν λόγω ολικής τύφλωσης ή αναπηρίας σε ποσοστό

Μισθοί και συντάξεις σε τυφλούς και πρόσωπα με βαριές κινητικές αναπηρίες

<p>πάνω από 80% από βαριές κινητικές αναπηρίες.</p> <p>Τυχόν προσαύξηση ποσοστού που χορηγεί ο ασφαλιστικός φορέας δεν αναγνωρίζεται. Ειδικά για τους ολικώς τυφλούς, αντί για γνωμάτευση υγειονομικής επιτροπής μπορεί να υποβληθεί βεβαίωση της αρμόδιας νομαρχίας ότι είναι γραμμένοι στα γενικά μητρώα τυφλών. Τα δικαιολογητικά αυτά ορίζονται με την 1035166/400/Α'0012/Π.Ο.Λ.1087/ 9-3-93 (ΦΕΚ.198Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.</p>	
<p>3. Σε περίπτωση κατοίκου χώρας-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του 90% του συνολικού του εισοδήματος, προκειμένου να τύχει αυτός απαλλαγή του φόρου του πρώτου κλιμακίου της φορολογικής κλίμακας, καθώς και τις μειώσεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 9 του ν.2238/1994, βεβαίωση της αλλοδαπής φορολογικής Αρχής για το συνολικό εισόδημά του και το εισόδημα που απόκτησε στην Ελλάδα.</p>	<p>Κάτοικοι Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>
<p>II. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ-ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ</p> <p><u>ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ</u></p> <p><u>ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ</u></p>	
<p>1. Ληξιαρχική πράξη θανάτου, γέννησης ή διαζευκτήριο, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος επικαλείται ως προστατευόμενα μέλη του τέκνα, αδελφούς και ανήλικους συγγενείς του μέχρι τρίτου βαθμού.</p>	
<p>2. Βεβαίωση αναγνωρισμένης σχολής του εσωτερικού ή του εξωτερικού, καθώς και δημόσιων ή ιδιωτικών ινστιτούτων επαγγελματικής κατάρτισης στο εσωτερικό, από την οποία να προκύπτει ότι τα ενήλικα τέκνα του φορολογούμενου σπουδάζουν σε αυτήν, εφόσον έχουν ηλικία μέχρι 25 ετών και θεωρείται ότι αυτά βαρύνουν το φορολογούμενο. Στη βεβαίωση αναγνωρισμένης ιδιωτικής σχολής εσωτερικού και δημόσιου ή ιδιωτικού ινστιτούτου επαγγελματικής κατάρτισης στο εσωτερικό, πρέπει να</p>	<p>Ενήλικα άγαμα παιδιά που σπουδάζουν</p>

<p>αναγράφεται ο αριθμός της άδειας που χορήγησε το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Φ.Ε.Κ. όπου δημοσιεύθηκε αυτή.</p>	
<p>3. Για την αναγνώριση ως προστατευομένων μελών των τέκνων ηλικίας άνω των 18 ετών που δε σπουδάζουν και των τέκνων ηλικίας άνω των 25 ετών που σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές υποβάλλεται εκτός από τα παραπάνω δικαιολογητικά κατά περίπτωση και βεβαίωση του ΟΑΕΔ, υπογεγραμμένη από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας του, ότι μέσα στο έτος 2007 ήταν εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του.</p>	<p>Άγαμα τέκνα μέχρι 20 ετών και άγαμα τέκνα που σπουδάζουν μέχρι 27 ετών εφόσον είναι γραμμένα στα Μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ.</p>
<p>4. Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ηλικία και το βαθμό συγγένειας των προσώπων, τα οποία ο φορολογούμενος επικαλείται ότι τον βαρύνουν, ότι τα πρόσωπα αυτά συννοικούν με αυτόν και ότι τα εισοδήματα καθενός από αυτά δεν υπερβαίνουν το ποσό των 2.900,00 ευρώ το χρόνο, ή εφόσον έχουν αναπηρία 67% και πάνω, ότι τα εισοδήματά τους δεν υπερβαίνουν το ποσό των 6.000,00 ευρώ το χρόνο, ανεξάρτητα από το αν τα εισοδήματα αυτά απαλλάσσονται του φόρου ή φορολογούνται με τις διατάξεις του ν. <u>2238/1994</u> ή με ειδικό τρόπο.</p>	<p>Ηλικία και βαθμός συγγένειας.</p>
<p>Στη δεύτερη περίπτωση, των ανάπηρων μελών, απαιτείται και γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της Νομαρχίας, όπου έχει την κατοικία του ο φορολογούμενος, από την οποία να προκύπτει η ύπαρξη αναπηρίας 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση.</p>	<p>Αναγνώριση αναπηρίας</p>
<p>5. Για την απόδειξη της διάστασης των συζύγων, απαιτείται αντίγραφο αγωγής για διαζύγιο ή διατροφή ή πρακτικό κατανομής της κοινής περιουσίας για συναινετικό διαζύγιο, σε περίπτωση υποβολής χωριστών δηλώσεων αυτών.</p>	<p>Διάσταση συζύγων</p>
<p>6. Επικυρωμένο αντίγραφο της οικείας δικαστικής απόφασης από την οποία να προκύπτει ότι ο γονέας που απόκτησε το μεγαλύτερο ποσό συνολικού εισοδήματος έχει χάσει τη γονική μέριμνα, σε περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του ν. <u>2238/1994</u> και του όγδοου εδαφίου της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ίδιου νόμου και της</p>	<p>Γονέας που έχει χάσει τη γονική μέριμνα</p>

<p>αναλογικής εφαρμογής στις περιπτώσεις ε' και στ' της ίδιας παραγράφου.</p>	
<p>7. Επικυρωμένο αντίγραφο της οικείας δικαστικής απόφασης, με βάση την οποία περιήλθαν σε ανήλικο τέκνο περιουσιακά στοιχεία ως υποκατάστατα στοιχείων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β', γ' και δ' της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του ν. 2238/1994, από τα οποία αποκτιούνται εισοδήματα που φορολογούνται στο όνομα του τέκνου ή του γονέα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο αυτή.</p>	
<p>8. Σε περίπτωση υποβολής δήλωσης σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή μεσεγγύησης από τον κηδεμόνα, τον προσωρινό διαχειριστή ή το μεσεγγυούχο, κατά περίπτωση, καθώς και σε περίπτωση υποβολής δήλωσης για λογαριασμό ανηλίκων ή αυτών που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση από τον επίτροπο ή τον κηδεμόνα ή τον δικαστικό συμπαραστάτη, κατά περίπτωση, το νόμιμο στοιχείο από το οποίο αποδεικνύεται ο ορισμός των πιο πάνω προσώπων.</p>	
<p><u>ΙΙΙ. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ-ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ</u></p> <p><u>ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΘΟΥΝ ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (όπου αυτό προβλέπεται από το νόμο)</u></p>	
<p>1. Βεβαίωση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας ή του προϊσταμένου άλλης αρμόδιας δημόσιας αρχής, από την οποία να προκύπτει ότι ο δικαιούχος μισθωτός έχει την κατοικία του στην περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας ή στην περιοχή που βρίσκεται η δημόσια αρχή, στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους 20 χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, καθώς και η χρονική περίοδος του έτους κατά τη διάρκεια της οποίας ο δικαιούχος μισθωτός κατοίκησε σε αυτή την περιοχή.</p>	<p>Μισθωτοί που κατοικούν σε παραμεθόριες περιοχές</p>
<p>2. Βεβαίωση του εργοδότη τους, από την οποία να προκύπτει η χρονική περίοδος του έτους κατά τη διάρκεια της οποίας ο δικαιούχος πρόσφερε τις υπηρεσίες του σε κύρια ή δευτερεύουσα εγκατάσταση της επιχείρησης του εργοδότη, η οποία βρίσκεται στις παραπάνω περιοχές, ως και η δημόσια οικονομική υπηρεσία, στην οποία αυτός υποβάλλει την οικεία οριστική (εκκαθαριστική) δήλωση απόδοσης του φόρου που παρακρατήθηκε κατά την καταβολή των μισθών στο δικαιούχο.</p>	<p>Μισθωτοί-ιδιωτικοί υπάλληλοι που εργάζονται σε παραμεθόριες περιοχές</p>

<p>3. Βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας, από την οποία να προκύπτει η χρονική περίοδος του έτους κατά τη διάρκεια της οποίας ο δικαιούχος πρόσφερε τις υπηρεσίες του στις παραπάνω περιοχές και, εφόσον από τις κείμενες διατάξεις υπάρχει υποχρέωση υποβολής οριστικής (εκκαθαριστικής) δήλωσης, η δημόσια οικονομική υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται αυτή η δήλωση, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση.</p>	<p>Μισθωτοί-δημόσιοι υπάλληλοι που εργάζονται σε παραμεθόριες περιοχές</p>
<p>Ειδικά, προκειμένου για τους υπαλλήλους των στρατιωτικών υπηρεσιών στην παραπάνω βεβαίωση μπορεί να αναφέρεται μόνο η χρονική περίοδος του έτους κατά τη διάρκεια της οποίας ο δικαιούχος στρατιωτικός γενικά, πρόσφερε τις υπηρεσίες του στην περιφέρεια των παραπάνω περιοχών.</p>	<p>Στρατιωτικές υπηρεσίες</p>
<p>Όσοι από τους δικαιούχους των προηγούμενων περιπτώσεων πρόσφεραν υπηρεσίες ή κατοίκησαν, σύμφωνα με τα παραπάνω, σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους 20 χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, οφείλουν να προσκομίζουν και βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της νομαρχίας από την οποία να προκύπτει ότι η κατοικία ή ο τόπος εργασίας του δικαιούχου βρίσκεται μέσα στη ζώνη των 20 χιλιομέτρων στους παραπάνω νομούς.</p> <p>Η βεβαίωση αυτή υποβάλλεται από το δικαιούχο εφόσον αυτό θα του το ζητήσει ο προϊστάμενος της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας. Η αρμόδια υπηρεσία της νομαρχίας, προκειμένου να εκδώσει τη βεβαίωση αυτή, σε περίπτωση που κάποια πόλη ή χωριό βρίσκεται κατά τμήμα μόνο μέσα στη ζώνη των 20 χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή υπολογίζει ότι βρίσκεται μέσα στη ζώνη αυτή ολόκληρη η πόλη ή το χωριό.</p>	
<p>4. Εάν ο φορολογούμενος δηλώνει ότι κατοικεί μόνιμα σε νησί με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους, προκειμένου να τύχει μείωση του φόρου με βάση το άρθρο 118</p>	<p>Νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους</p>

του ν.2238/1994, απαιτείται:

α) Για τα φυσικά πρόσωπα βεβαίωση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ότι ο δικαιούχος είναι γραμμένος στα οικεία δημοτολόγια και ότι κατοικεί μόνιμα, στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας, η οποία βρίσκεται σε Νησί με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. Προκειμένου για εγγάμους θα βεβαιώνεται ότι ο ίδιος και η σύζυγός του κατοικεί μόνιμα στο νησί. Στη βεβαίωση επίσης πρέπει να αναγράφεται ότι ο φορολογούμενος ήταν μόνιμος κάτοικος του Νησιού ολόκληρο το έτος απόκτησης του εισοδήματος, από το οποίο ζητείται η απαλλαγή από τη φορολογία εισοδήματος και μέχρι την ημερομηνία χορήγησης της βεβαίωσης. Προκειμένου για δημοσίους υπαλλήλους και για τους υπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. που διορίζονται στα Νησιά αυτά, η απαλλαγή από τη φορολογία εισοδήματος παρέχεται εφόσον αυτοί κατοικούν τουλάχιστον εννέα (9) μήνες κατά το έτος απόκτησης του εισοδήματος, από το οποίο ζητείται η απαλλαγή και δεν απαιτείται η εγγραφή τους στα οικεία δημοτολόγια.

Στην περίπτωση εγγάμων που ο ένας σύζυγος λόγω εργασίας διατηρεί προσωρινή κατοικία σε άλλον τόπο, προκειμένου να έχει το δικαίωμα της απαλλαγής ο άλλος σύζυγος που κατοικεί μόνιμα στο νησί και παράλληλα εργάζεται ή έχει επιχείρηση στο νησί, απαιτείται αφενός στη βεβαίωση του Δήμου ή της Κοινότητας να βεβαιώνεται ότι η οικογένεια (σύζυγοι και τέκνα) κατοικεί μόνιμα στο νησί αλλά ο ένας σύζυγος λόγω υπηρεσιακών αναγκών διατηρεί προσωρινή κατοικία αλλού και ότι οι και δύο σύζυγοι είναι γραμμένοι στα οικεία δημοτολόγια. Επίσης απαιτείται βεβαίωση του εργοδότη του συζύγου που εργάζεται σε άλλον τόπο, για τον τόπο και χρόνο ερ-

γασίας του συζύγου αυτού.

β) Εάν ο φορολογούμενος δηλώνει ότι κατοικεί μόνιμα σε νησί με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους και εφόσον είναι αλλοδαπός εργαζόμενος πολίτης χώρας κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε είναι μισθωτός είτε μη μισθωτός, βεβαίωση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ότι ο δικαιούχος κατοικεί μόνιμα στην Περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας, η οποία βρίσκεται σε νησί με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, χωρίς να απαιτείται η εγγραφή του στα οικεία δημοτολόγια (1089017/2233/Α0012/ΠΟΛ.1114/ 9.11.2004 απόφαση Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών).

γ) Για τα φυσικά πρόσωπα που κατοικούν μόνιμα και ασκούν ατομική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα σε νησί με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εφόσον η αρμόδια για τη φορολογία τους Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία βρίσκεται εκτός αυτού του νησιού, θα υποβάλλουν εκτός από τα δικαιολογητικά της περίπτωσης α' ή β', βεβαίωση του Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας στην περιφέρεια της οποίας ασκείται η επιχείρηση ή το επάγγελμα με την οποία θα βεβαιώνεται η άσκηση της επιχείρησης ή του επαγγέλματος κατά την κρινόμενη διαχειριστική περίοδο, το αντικείμενο των εργασιών και αν πραγματοποιήθηκαν κατά την ίδια περίοδο ακαθάριστα έσοδα.

5. Για την απόδειξη της δαπάνης που καταβλήθηκε για ενοίκιο κύριας κατοικίας, καθώς και κατοικίας για την ικανοποίηση στεγαστικών αναγκών των τέκνων που φοιτούν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού, απαιτούνται οι αποδείξεις που έχουν εκδοθεί από τον εκμισθωτή ή το νόμιμο εκπρόσωπό του, από τις οποίες προκύπτει το συνολικό ποσό του ενοικίου που καταβλήθηκε από το φορολογούμενο κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο, που χρησιμοποίησε το ακίνητο.

Δαπάνη ενοικίου

<p>Σε περίπτωση απώλειας μιας ή περισσότερων αποδείξεων, εφόσον από αυτές που υπάρχουν σχηματίζεται πλήρης πεποίθηση ότι έχει καταβληθεί το ενοίκιο της οικείας χρονικής περιόδου, το συνολικό ποσό του ενοικίου υπολογίζεται με βάση αυτές τις αποδείξεις.</p>	
<p>Αντί των οικείων αποδείξεων καταβολής του ενοικίου, ο φορολογούμενος δικαιούται να υποβάλει υπεύθυνη δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 1599/1986, από την οποία να προκύπτει το ποσό του ενοικίου που καταβλήθηκε από αυτόν ως και τα στοιχεία των δικαιούχων στους οποίους το κατέβαλε και τον αριθμό του φορολογικού μητρώου των εκμισθωτών.</p> <p>Αν οι εκμισθωτές δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα, αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου του πληρεξουσίου τους ή του νόμιμου εκπροσώπου τους.</p> <p>Αν είναι ανήλικοι που δεν έχουν αριθμό φορολογικού μητρώου, αναγράφεται αυτός του προσώπου που έχει την επιμέλειά τους.</p> <p>Όμοια υπεύθυνη δήλωση πρέπει να υποβάλλεται από το φορολογούμενο σε περίπτωση που συνυποβάλλει, με την οικεία δήλωσή του, απλά φωτοαντίγραφα των αποδείξεων καταβολής του ενοικίου.</p>	
<p>6. Για την απόδειξη της καταβολής των διδάκτρων για ιδιαίτερα, κατ' οίκον, μαθήματα και για φροντιστήρια απαιτείται απόδειξη παροχής υπηρεσιών για το ποσό της αμοιβής, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.</p> <p>Επιπλέον, για την απόδειξη καταβολής αυτών των δαπανών που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας για τα τέκνα του που δεν βαρύνουν αυτόν αλλά τον άλλο γονέα τους με τον οποίο συγκατοικούν, απαιτείται και υπεύθυνη δή-</p>	<p>Δαπάνη διδάκτρων</p>

<p>λωση ότι τα τέκνα είναι προστατευόμενα του άλλου γονέα με βάση το άρθρο 7 του ΚΦΕ, καθώς και τα στοιχεία των τέκνων και του άλλου γονέα (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, έτος γέννησης, διεύθυνση κατοικίας, ΑΦΜ και ΔΟΥ).</p>	
<p>7. Για την απόδειξη της καταβολής της δαπάνης ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης απαιτείται η προσκόμιση των ακόλουθων δικαιολογητικών κατά περίπτωση:</p>	<p>Δαπάνη ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης</p>
<p>Ι. α) Διπλότυπη απόδειξη, η οποία εκδίδεται από τον ιατρό κατά την είσπραξη της αμοιβής, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.</p>	<p>Έξοδα για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις</p>
<p>β) Για την αναγνώριση της δαπάνης που καταβάλλεται για <u>διαρκή</u> κάλυψη ιατρικών επισκέψεων και εξετάσεων γενικώς, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ακτινολογικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, ενώ δεν περιλαμβάνεται η δαπάνη για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική, απόδειξη παροχής υπηρεσιών, στην οποία θα αναγράφεται ότι η δαπάνη αφορά <u>διαρκή</u> κάλυψη ιατρικών υπηρεσιών.</p>	<p>Δαπάνη για διαρκή ιατρική κάλυψη</p>
<p>ΙΙ. α) Διπλότυπη απόδειξη της κλινικής, από την οποία να προκύπτει το ποσό της δαπάνης, για τη νοσηλεία του ασθενή. Για την έκδοση αυτής της απόδειξης εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.</p> <p>β) Βεβαίωση του διευθυντή της κλινικής για το χρόνο νοσηλείας του ασθενή και το ποσό των εξόδων αυτής, αναλυτικά κατά είδος εξόδου.</p>	<p>Νοσήλια σε ιδιωτικές κλινικές</p>
<p>ΙΙΙ. α) Διπλότυπη απόδειξη είσπραξης του νοσηλευτικού ιδρύματος, από την οποία να προκύπτει το ποσό της δαπάνης, για τη νοσηλεία του ασθενή.</p> <p>β) Βεβαίωση του διευθυντή του νοσηλευτικού ιδρύματος,</p>	<p>Νοσήλια σε κρατικά και λοιπά νοσηλευτικά ιδρύματα</p>

<p>για το χρόνο νοσηλείας του ασθενή και το ποσό των εξόδων αυτής, αναλυτικά κατά είδος εξόδου.</p> <p>Στις πιο πάνω περιπτώσεις, όταν στην οικεία απόδειξη είσπραξης αναγράφεται ο χρόνος της νοσηλείας και αναλυτικά τα έξοδά της κατά είδος εξόδου, δεν απαιτείται η πιο πάνω ιδιαίτερη βεβαίωση του διευθυντή του νοσηλευτικού ιδρύματος, νοσοκομείου ή κλινικής.</p>	
<p>IV. α) Βεβαίωση του θεράποντα ιατρού, με την οποία να βεβαιώνεται το είδος της νόσου από την οποία πάσχει ο ασθενής, η διάρκειά της, καθώς και η ανάγκη απασχόλησης νοσοκόμου, λόγω της σοβαρότητας της νόσου.</p> <p>β) Απόδειξη είσπραξης της αμοιβής από το πρόσωπο που πρόσφερε υπηρεσίες ως νοσοκόμος, στην οποία πρέπει να αναφέρεται το ονοματεπώνυμό του, το όνομα του πατέρα του, ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ταυτότητας, η διεύθυνση της κατοικίας του και η χρονική διάρκεια παροχής των υπηρεσιών του, υπογραμμένη.</p>	<p>Αμοιβές σε νοσηλευτικό προσωπικό</p>
<p>V. α) Διπλότυπη απόδειξη παροχής υπηρεσιών, η οποία εκδίδεται από την επιχείρηση που εισπράττει την αμοιβή σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.</p> <p>β) Βεβαίωση του διευθυντή ή του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης για τον ακριβή χρόνο της περίθαλψης του προσώπου που κατέβαλε ή για το οποίο καταβλήθηκε η δαπάνη, καθώς και το ποσό αυτής κατά κατηγορία δαπάνης.</p>	<p>Περίθαλψη ηλικιωμένων σε οίκους ευγηρίας</p>

<p>VI. Σε περίπτωση που η δαπάνη για αγορά και τοποθέτηση οργάνων στο σώμα του ασθενή αποτελεί μέρος των εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης, απαιτούνται τα δικαιολογητικά που προαναφέρθηκαν στην πιο πάνω περίπτωση 2. Σε περίπτωση που ο ίδιος ο ασθενής προμηθεύεται τα όργανα ή τα τεχνητά μέλη από το ελεύθερο εμπόριο, απαιτείται απόδειξη λιανικής πώλησης. Η απόδειξη αυτή, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που ορίζουν αυτές οι διατάξεις, και το ονοματεπώνυμο του αγοραστή, καθώς και το είδος του πωλούμενου πράγματος.</p>	<p>Τεχνητά μέλη-όργανα</p>
<p>Σε περίπτωση αγοράς γυαλιών όρασης ή φακών επαφής ή ακουστικών βαρηκοΐας, εκτός από την απόδειξη που προβλέπει ο Κ.Β.Σ., απαιτείται και βεβαίωση γιατρού, η οποία παραμένει στο φάκελο του φορολογουμένου και ισχύει ως δικαιολογητικό αγοράς γυαλιών όρασης, φακών επαφής και ακουστικών βαρηκοΐας (για μια πενταετία).</p>	<p>Γυαλιά όρασης, φακοί επαφής, ακουστικά</p>
<p>VII. α) Διπλότυπη απόδειξη είσπραξης, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.</p> <p>β) Βεβαίωση του διευθυντή της σχολής ή του θεραπευτηρίου από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο του υπόχρεου πάσχει από ανίατο νόσημα ή είναι τυφλό ή κωφάλαλο ή έχει διανοητική καθυστέρηση, ο ακριβής χρόνος της φοίτησης ή της περίθαλψης, γενικά, του ανάπηρου τέκνου, για το οποίο καταβλήθηκε η αμοιβή, καθώς και το ποσό της, αναλυτικά, κατά κατηγορία δαπάνης.</p> <p>γ) Στοιχεία, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα τέκνα είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χρείας και ότι το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000,00 ευρώ.</p>	<p>Ειδικές δαπάνες περίθαλψης ανάπηρων παιδιών</p>
<p>VIII. Προκειμένου για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που καταβάλλονται στην αλλοδαπή α-</p>	<p>Νοσήλια που καταβάλλονται στην αλλοδαπή</p>

<p>παιτούνται οι σχετικές βεβαιώσεις των αλλοδαπών ιατρών ή νοσοκομείων, οι οποίες πρέπει να είναι θεωρημένες από τον αρμόδιο Έλληνα πρόξενο και μεταφρασμένες νόμιμα. Αν δεν υπάρχει ελληνικό προξενείο, η θεώρηση αυτών των αποδείξεων πρέπει να γίνεται από την τοπική αρχή του ξένου Κράτους, η οποία έχει τη σχετική εξουσιοδότηση.</p>	
<p>ΙΧ. Για την αναγνώριση της δαπάνης που ορίζεται στο τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του ν.2238/1994, απαιτούνται τα ακόλουθα δικαιολογητικά:</p> <p>1) Δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν.1599/1986, από την οποία να προκύπτει:</p> <p>α) ότι το πρόσωπο για το οποίο έγινε η δαπάνη συγκατοικεί με το φορολογούμενο,</p> <p>β) ότι αυτό έχει ή δεν έχει υποχρέωση για υποβολή δικής του δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (σε καταφατική περίπτωση θα συνυποβάλλεται θεωρημένο φωτοαντίγραφο αυτής), και</p> <p>γ) το ποσό του συνολικού ετήσιου καθαρού πραγματικού εισοδήματος του προσώπου αυτού, είτε αυτό φορολογείται είτε απαλλάσσεται, με διάκριση αυτού του εισοδήματος κατά κατηγορία.</p>	<p>Ιατρική δαπάνη περίθαλψης αναπήρων μελών με ετήσιο εισόδημα πάνω από 6.000,00 ευρώ</p>
<p>2) Δικαιολογητικό αναπηρίας 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, όπως αυτό καθορίζεται με την οικεία κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.</p>	
<p>3) Δικαιολογητικά των εξόδων ιατρικής και νοσοκομεια-</p>	

<p>κής περίθαλψης, όπως αυτά καθορίζονται πιο πάνω.</p> <p>Επιπλέον για την απόδειξη καταβολής των δαπανών ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας για τα τέκνα του που δεν βαρύνουν αυτόν αλλά τον άλλο γονέα τους με τον οποίο συγκατοικούν, απαιτείται και υπεύθυνη δήλωση ότι τα τέκνα είναι προστατευόμενα του άλλου γονέα με βάση το άρθρο 7 του ΚΦΕ, καθώς και τα στοιχεία των τέκνων και του άλλου γονέα (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, έτος γέννησης, διεύθυνση κατοικίας, ΑΦΜ και ΔΟΥ).</p>	
<p>8. Για την απόδειξη της καταβολής των τόκων στεγαστικών δανείων που συνάφθηκαν από 1.1.2003 και μετά απαιτείται, προκειμένου για:</p>	<p>Δαπάνη τόκων</p>
<p>α) Στεγαστικά δάνεια, σχετική βεβαίωση της τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ή του ταχυδρομικού ταμειυτηρίου ή άλλου πιστωτικού οργανισμού, από την οποία να προκύπτει ότι πρόκειται για στεγαστικό δάνειο για απόκτηση πρώτης κατοικίας (αγορά ή ανέγερση ή αποπεράτωση), ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν, το ποσό μόνο των δεδουλευμένων συμβατικών τόκων (ληξιπρόθεσμων και απαιτητών) που όφειλε και κατέβαλε αυτός μέσα στο έτος 2007, το έτος σύναψης του δανείου, την επιφάνεια της κατοικίας σε τετραγωνικά μέτρα, καθώς και το ύψος του χορηγηθέντος δανείου. Εάν το δάνειο λάβουν από κοινού οι σύζυγοι, στη βεβαίωση καθενός θα γράφεται το ποσό του δανείου που του αναλογεί.</p> <p>Εάν δεν αναγράφεται στη βεβαίωση αυτή σε ποιον ανήκει</p>	<p>Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία</p>

<p>το ακίνητο, στο οποίο έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση, πρέπει να επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. <u>1599/1986</u>, στην οποία να βεβαιώνεται ότι το ακίνητο ανήκει στο φορολογούμενο ή στη σύζυγο ή στα τέκνα τους, που τους βαρύνουν και ο αριθμός εγγραφής στο βιβλίο μεταγραφών του οικείου Υποθηκοφυλακείου (στην ίδια υπεύθυνη δήλωση βεβαιώνεται ότι πρόκειται για δάνειο για αγορά πρώτης κατοικίας, αν αυτό δεν βεβαιώνεται στην οικεία βεβαίωση της τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κτλ.).</p>	
<p>β) Νέα δάνεια που λαμβάνονται για εξόφληση παλαιών στεγαστικών δανείων που είχαν ληφθεί για αγορά πρώτης κατοικίας, βεβαίωση της τράπεζας ή γενικά του φορέα που χορήγησε το νέο δάνειο, από την οποία να προκύπτει ότι πρόκειται για νέο δάνειο για εξόφληση παλιού στεγαστικού δανείου, που είχε ληφθεί για αγορά πρώτης κατοικίας με υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύναν, το ανεξόφλητο ποσό του παλιού δανείου και ο χρόνος λήξης του, ότι οι δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν στο έτος 2007 αφορούν το τμήμα του νέου δανείου που καταβλήθηκε για εξόφληση του υπόλοιπου ποσού του παλιού δανείου που δεν είχε εξοφληθεί μέχρι τη σύναψη του νέου δανείου, καθώς και ότι έχει εγγραφεί και για το νέο δάνειο, υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.</p>	<p>Νέα δάνεια για εξόφληση παλαιών στεγαστικών δανείων</p>
<p>γ) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, βεβαίωση αυτής που να περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση α'.</p>	<p>Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από ασφαλιστικές επιχειρήσεις</p>
<p>δ) Προκαταβολές που έχουν χορηγηθεί από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, σχετική βεβαίωση αυτών, από την οποία να προκύπτει ότι ο φορολογούμενος είναι βοηθηματούχος του αντίστοιχου Ταμείου, ότι η προκαταβολή χορηγήθηκε σ' αυτόν με βάση τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. δ. 398/1974 (Φ.Ε.Κ. 116 Α') για απόκτηση πρώτης κατοικίας, το ποσό των τόκων, καθώς και ότι οι τόκοι αυτοί είναι δεδουλευμένοι και καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007.</p>	<p>Προκαταβολές για α' κατοικία από Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας</p>

<p>ε) Δάνεια που έχουν χορηγηθεί από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα ταχυδρομικά ταμειύτηρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς στο φορολογούμενο για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί, βεβαίωση αυτών που να περιλαμβάνει το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007.</p>	<p>Δάνεια για επισκευή, συντήρηση κ.λ.π. διατηρητέων κτισμάτων</p>
<p>Επίσης, συνυποβάλλεται επικυρωμένο αντίγραφο της οικείας απόφασης για χαρακτηρισμό των κτισμάτων ως διατηρητέων ή σημείωση για την κανονιστική πράξη με την οποία χαρακτηρίστηκε η περιοχή που βρίσκονται τα κτίσματα, ως παραδοσιακό τμήμα πόλεως ή παραδοσιακός οικισμός.</p>	
<p>Στις πιο πάνω περιπτώσεις αν, εκτός από τους τόκους που είναι δεδουλευμένοι, καταβλήθηκαν τόκοι υπερημερίας, τα ποσά αυτών των τόκων πρέπει να αναφέρονται χωριστά στην οικεία βεβαίωση, δεδομένου ότι τα ποσά αυτά δεν εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα.</p>	
<p>9. Για την απόδειξη της καταβολής της διατροφής από τον ένα σύζυγο στον άλλο, υποβάλλονται α) επικυρωμένο αντίγραφο της σχετικής δικαστικής απόφασης ή της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξης και β) υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 του συζύγου που την εισέπραξε, στην οποία θα αναγράφεται ο ΑΦΜ του, το ετήσιο ποσό που εισέπραξε και τα στοιχεία αυτού που την κατέβαλε.</p>	<p>Δαπάνη διατροφής</p>
<p><u>IV. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ</u></p> <p><u>ΠΟΥ ΣΥΝΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ</u></p> <p><u>ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ</u></p>	
<p><u>A. ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΖΩΗΣ Ή ΘΑΝΑΤΟΥ</u></p> <p>Για την απόδειξη της καταβολής του ποσού των ασφαλιστρών, με βάση τις οικείες ασφαλιστικές συμβάσεις, α-</p>	

<p>παιτείται απόδειξη είσπραξης του ποσού των ασφαλίσεων ή σχετική βεβαίωση, από τις οποίες προκύπτει το είδος της ασφαλιστικής κάλυψης και το καθαρό καταβαλλόμενο ποσό των ασφαλίσεων, χωριστά από τυχόν οποιαδήποτε άλλη σχετική επιβάρυνση του ασφαλισμένου, τα στοιχεία του συμβαλλομένου και των ασφαλιζόμενων προσώπων, καθώς και ο αριθμός και η ημερομηνία της σχετικής σύμβασης.</p> <p><u>Επιπλέον, για την απόδειξη καταβολής των ασφαλίσεων που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας για τα τέκνα του που δεν βαρύνουν αυτόν αλλά τον άλλο γονέα τους με τον οποίο συγκατοικούν, απαιτείται και υπεύθυνη δήλωση ότι τα τέκνα είναι προστατευόμενα του άλλου γονέα με βάση το άρθρο 7 του ΚΦΕ, καθώς και τα στοιχεία των τέκνων και του άλλου γονέα (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, έτος γέννησης, διεύθυνση κατοικίας, ΑΦΜ και ΔΟΥ).</u></p>	
<p><u>Β. ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ</u></p> <p>Για την απόδειξη της καταβολής του ποσού των ασφαλιστικών εισφορών σε ταμεία ασφάλισης του υπόχρεου, απαιτείται η σχετική βεβαίωση ή απόδειξη του ασφαλιστικού φορέα, από την οποία προκύπτει το ποσό των ασφαλιστικών εισφορών που η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισης σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο, χωριστά από τυχόν άλλα ποσά για εκπρόθεσμη κτλ. καταβολή των εισφορών.</p>	
<p><u>Γ. ΔΑΠΑΝΗ ΔΩΡΕΩΝ</u></p>	

<p>1. Για την απόδειξη της καταβολής του ποσού των δωρεών ή χορηγιών, απαιτούνται τα ακόλουθα, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά:</p>	
<p>α) Προκειμένου για δωρεά ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων αυτοκινήτων:</p> <p>(αα) Βεβαίωση του δωρεοδόχου ότι έγινε αποδεκτή η δωρεά.</p> <p>(αβ) Αντίγραφο του πρωτοκόλλου παράδοσης παραλαβής.</p> <p>(αγ) Σε περίπτωση αγοράς και άμεσης παράδοσης των δωρούμενων αντικειμένων, το νόμιμο στοιχείο που προβλέπεται από τον Κ.Β.Σ., από το οποίο προκύπτει η αξία τους.</p> <p>Σε περίπτωση που ο δωρητής κατείχε από πριν τα δωρηθέντα αντικείμενα, η αξία τους προσδιορίζεται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.</p>	<p>Δωρεά ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων</p>
<p>β) Προκειμένου για χρηματικά ποσά:</p> <p>(βα) Διπλότυπη απόδειξη ή γραμμάτιο είσπραξης του ποσού της δωρεάς ή χορηγίας, η οποία εκδίδεται από το νόμιμο εκπρόσωπο του δωρεοδόχου.</p> <p>(ββ) Βεβαίωση ή αντίγραφο της οικείας πράξης του νόμιμου εκπροσώπου του δωρεοδόχου από την οποία να προκύπτει η αποδοχή της δωρεάς και η καταχώρηση του ποσού αυτής στα επίσημα βιβλία του δωρεοδόχου.</p>	<p>Δωρεά χρηματικών ποσών</p>

<p>2. <!--[endif]--> Για την έκπτωση των δωρεών χρηματικών ποσών υπέρ των πυρόπληκτων που κατατέθηκαν στο «Λογαριασμό Αρωγής πυρόπληκτων» που συστήθηκε με την αριθμ. 2/53006/Α0024/27.8.2007 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών στο Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος, απαιτείται το αποδεικτικό κατάθεσης του ποσού στην Τράπεζα της Ελλάδος ή σε οποιαδήποτε άλλη τράπεζα ή στα ταχυδρομικά καταστήματα της χώρας (ΕΛΤΑ), εφόσον το ποσό αυτό μεταφέρθηκε από τις τράπεζες ή τα Ταχυδρομικά Καταστήματα στον ανωτέρω Λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος, όπου θα αναφέρονται ρητά ότι η κατάθεση έγινε για την αρωγή των πυρόπληκτων.</p>	<p>Δωρεά χρηματικών ποσών υπέρ των πυρόπληκτων</p>
<p>3. Σε περίπτωση δωρεάς χρηματικών ποσών με όρο, βεβαίωση του νόμιμου εκπροσώπου του δωρεοδόχου από την οποία να προκύπτει το ύψος του καθαρού προϊόντος που περιέρχεται στο δωρεοδόχο.</p>	<p>Δωρεές με όρο</p>
<p>4. Στην περίπτωση κατά την οποία το ποσό της δωρεάς ή χορηγίας κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό του δωρεοδόχου ή του αποδέκτη της χορηγίας, που έχει ανοιχθεί σε τράπεζα ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εκτός των παραπάνω δικαιολογητικών, απαιτείται και το οικείο γραμμάτιο είσπραξης της Τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, στο οποίο πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 8 του ν.2238/1994.</p> <p>Αν το πρωτότυπο έχει δοθεί στο δωρεοδόχο για την είσπραξη του ποσού που δωρήθηκε, υποβάλλεται αντίγραφο του γραμματίου, κυρωμένο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή την Τράπεζα, από την οποία εκδόθηκε.</p>	<p>Κατάθεση σε ειδικό λογαριασμό δωρεοδόχου</p>
<p>5. Τα δικαιολογητικά για την έκπτωση των δωρεών χρηματικών ποσών προς αθλητικά σωματεία, ορίζονται στην οικεία διάταξη.</p>	<p>Δωρεές σε αθλητικά σωματεία</p>
<p>6. Αν τα χρηματικά ποσά των δωρεών προς αθλητικά σωματεία που εκπίπτουν, υπερβαίνουν αθροιστικά για κάθε δωρεοδόχο τα 2.950,00 ευρώ ετησίως, απαιτείται και το πρωτότυπο του παραστατικού καταβολής του φόρου 10% για το πάνω από 2.950 ευρώ ποσό της δωρεάς.</p> <p>Τα χρηματικά ποσά των δωρεών αφαιρούνται από το εισόδημα μόνο εφόσον υπερβαίνουν συνολικά</p>	<p>Παρακράτηση φόρου</p>

<p>ετησίως τα 100 ευρώ.</p>	
<p>Δ. ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΚΩΝ</p>	
<p>Για την απόδειξη της καταβολής των τόκων στεγαστικών δανείων που συνάφθηκαν μέχρι 31.12.2002 απαιτείται, προκειμένου για:</p> <p>α) Στεγαστικά δάνεια, σχετική βεβαίωση της τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ή του ταχυδρομικού ταμιευτηρίου ή άλλου πιστωτικού οργανισμού, από την οποία να προκύπτει ότι πρόκειται για στεγαστικό δάνειο για απόκτηση πρώτης κατοικίας (αγορά ή ανέγερση ή αποπεράτωση), ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν, το ποσό μόνο των δεδουλευμένων συμβατικών τόκων (ληξιπρόθεσμων και απαιτητών) που όφειλε και κατέβαλε αυτός μέσα στο έτος 2007, το έτος σύναψης του δανείου, καθώς και την επιράνεια της κατοικίας για δάνεια που έχουν ληφθεί από 1.1.2000-31.12.2002.</p> <p>Εάν δεν αναγράφεται στη βεβαίωση αυτή σε ποιον ανήκει το ακίνητο, στο οποίο έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση, πρέπει να επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν.1599/1986, στην οποία να βεβαιώνεται ότι το ακίνητο ανήκει στο φορολογούμενο ή στη σύζυγο ή στα τέκνα τους, που τους βαρύνουν και ο αριθμός εγγραφής στο βιβλίο μεταγραφών του οικείου Υποθηκοφυλακείου (στην ίδια υπεύθυνη δήλωση βεβαιώνεται ότι πρόκειται για δάνειο για αγορά πρώτης κατοικίας, αν αυτό δεν βεβαιώνεται στην οικεία βεβαίωση της τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κτλ.).</p>	<p>Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία</p>

<p>β) Νέα δάνεια που λαμβάνονται για εξόφληση παλαιών στεγαστικών δανείων που είχαν ληφθεί για αγορά πρώτης κατοικίας, βεβαίωση της τράπεζας ή γενικά του φορέα που χορήγησε το νέο δάνειο, από την οποία να προκύπτει ότι πρόκειται για νέο δάνειο για εξόφληση παλιού στεγαστικού δανείου, που είχε ληφθεί για αγορά πρώτης κατοικίας με υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βάρυναν, το ανεξόφλητο ποσό του παλιού δανείου και ο χρόνος λήξης του, ότι οι δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν στο έτος 2007 αφορούν το τμήμα του νέου δανείου που καταβλήθηκε για εξόφληση του υπόλοιπου ποσού του παλιού δανείου που δεν είχε εξοφληθεί μέχρι τη σύναψη του νέου δανείου, καθώς και ότι έχει εγγραφεί και για το νέο δάνειο, υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.</p>	<p>Νέα δάνεια για εξόφληση παλαιών στεγαστικών δανείων</p>
<p>γ) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, βεβαίωση αυτής που να περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση α'.</p>	<p>Στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από ασφαλιστικές επιχειρήσεις</p>
<p>δ) Προκαταβολές που έχουν χορηγηθεί από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, σχετική βεβαίωση αυτών, από την οποία να προκύπτει ότι ο φορολογούμενος είναι βοηθηματούχος του αντίστοιχου Ταμείου, ότι η προκαταβολή χορηγήθηκε σ' αυτόν με βάση τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ.398/1974 (Φ.Ε.Κ. 116 Α') για απόκτηση πρώτης κατοικίας, το ποσό των τόκων, καθώς και ότι οι τόκοι αυτοί είναι δεδουλευμένοι και καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007.</p>	<p>Προκαταβολές για α' κατοικία από Ταμεία Αλληλοβοήθειας, Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας</p>
<p>ε) Δάνεια που έχουν χορηγηθεί από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα ταχυδρομικά ταμειντήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς στο φορολογούμενο για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί, βεβαίωση αυτών που να περιλαμβάνει το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007.</p> <p>Επίσης, συνυποβάλλεται επικυρωμένο αντίγραφο της οικείας απόφασης για χαρακτηρισμό των κτισμάτων ως</p>	<p>Δάνεια για επισκευή, συντήρηση κ.λ.π. διατηρητέων κτισμάτων</p>

<p>διατηρητέων ή σημείωση για την κανονιστική πράξη με την οποία χαρακτηρίστηκε η περιοχή που βρίσκονται τα κτίσματα, ως παραδοσιακό τμήμα πόλεως ή παραδοσιακός οικισμός.</p> <p>Στις πιο πάνω περιπτώσεις αν, εκτός από τους τόκους που είναι δεδουλευμένοι, καταβλήθηκαν τόκοι υπερημερίας, τα ποσά αυτών των τόκων πρέπει να αναφέρονται χωριστά στην οικεία βεβαίωση, δεδομένου ότι τα ποσά αυτά δεν εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα.</p>	
<p>Ε. ΔΑΠΑΝΗ ΕΝΟΙΚΙΟΥ</p>	
<p>α) Για την απόδειξη της δαπάνης που καταβλήθηκε για ενοίκιο κατοικίας από το φορολογούμενο, εφόσον η ηλικία του είναι μέχρι 40 ετών, σε περίπτωση εγκατάστασης από το έτος 2005 και μετά στην περιφέρεια, είτε ο φορολογούμενος προέρχεται από τον τόπο στον οποίο εγκαθίσταται, είτε μετακινείται από τους νομούς Αττικής ή Θεσσαλονίκης ή από άλλο τόπο της περιφέρειας, απαιτούνται εκτός των αποδείξεων κ.λ.π όπως αναφέρεται παραπάνω (κεφ.ΙΙΙ παρ.5), φωτοαντίγραφο της ταυτότητας του φορολογούμενου που έχει υπογράψει το μισθωτήριο συμβόλαιο και υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 ότι από το έτος 2005 και μετά (ακριβής ημερομηνία) μετεγκαταστάθηκε ο φορολογούμενος από το νομό Αττικής ή Θεσσαλονίκης (ακριβής ημερομηνία) στην επαρχία ή μετακινήθηκε από έναν τόπο της επαρχίας σε άλλο.</p>	<p>Δαπάνη ενοικίου λόγω μετεγκατάστασης φορολογούμενου μέχρι 40 ετών</p>
<p>β) Για την απόδειξη της δαπάνης ενοικίου στην περίπτωση μίσθωσης κύριας κατοικίας από υπάλληλο στον τόπο όπου μετατέθηκε από το έτος 2005 και μετά, εφόσον εκμίσθωσε την ιδιόκτητη κατοικία του στον τόπο απ' όπου μετατέθηκε, υποβάλλονται:</p> <p>ι) Τα δικαιολογητικά της δαπάνης ενοικίου όπως αναφέρονται παραπάνω (κεφάλαιο ΙΙΙ παραγρ.5).</p> <p>ιι) Αντίγραφο της απόφασης μετάθεσης προκειμένου για δημόσιο υπάλληλο ή βεβαίωση του εργοδότη ότι δόθηκε</p>	<p>Δαπάνη ενοικίου λόγω μετάθεσης φορολογούμενου εφόσον μισθώνει τη δική του κατοικία</p>

<p>εντολή μετάθεσης προκειμένου για ιδιωτικό υπάλληλο.</p> <p>ιι) Υπεύθυνη δήλωση ότι μέχρι το χρόνο της μετάθεσης κατοικούσε στην ιδιόκτητη κατοικία του στον τόπο απ' όπου μετατέθηκε, την οποία εκμίσθωσε μετά το χρόνο της μετάθεσης και ότι απέκτησε εισόδημα από αυτή, μέσα στη χρήση 2007 και για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα.</p>	
<p><u>ΣΤ. ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ-ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗΣ κ.τ.λ.</u></p>	<p>Δαπάνη φυσικού αερίου-φωτοβολταϊκών συστημάτων-τηλεθέρμανσης κ.τ.λ.</p>
<p>Για την απόδειξη της δαπάνης για</p> <p>α) την αλλαγή εγκατάστασης χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου ηλιοθερμικών και φωτοβολταϊκών συστημάτων,</p> <p>β) την αντικατάσταση του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση συστήματος τηλεθέρμανσης ή νέας εγκατάστασης τηλεθέρμανσης, με σκοπό τη θέρμανση των σπιτιών,</p> <p>γ) αγορά και εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού (ηλιακοί θερμοσίφωνες) ή για εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας,</p> <p>δ) αγορά αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες), καθώς και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης-θέρμανσης με χρήση φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πη-</p>	

<p>γών και</p> <p>ε) θερμομόνωση κτηρίων που ήδη υπάρχουν και για τα οποία δεν προβλέπονταν η τοποθέτηση θερμομονωτικών υλικών,</p> <p>υποβάλλονται τα δικαιολογητικά που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά. Εάν οι δαπάνες αυτές αφορούν εργασίες που γίνονται σε πολυκατοικία, ο διαχειριστής της πολυκατοικίας εκδίδει και χορηγεί σε κάθε συνιδιοκτήτη συγκεντρωτική κατάσταση δαπανών, στην οποία επισυνάπτονται φωτοαντίγραφα των πρωτότυπων δικαιολογητικών και στην οποία εμφανίζονται τα ονόματα των συνιδιοκτητών, τα χιλιοστά του καθενός και το ποσό της δαπάνης που αναλογεί στον καθένα.</p> <p>Στη δαπάνη αυτή περιλαμβάνεται και το ποσό που καταβάλλεται για τέλη σύνδεσης στην εταιρεία παροχής αερίου, ενώ δεν περιλαμβάνεται το ποσό που καταβάλλεται ως εγγύηση.</p>	
<p><u>Ζ. ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΔΕΞΙΩΣΕΙΣ ΓΑΜΩΝ-ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ-ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΑ- ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΥΣ κ.τ.λ.</u></p>	<p>Δαπάνη δεξιώσεων κέντρων διασκέδασης-υδραυλικών κ.τ.λ.</p>
<p>Για την απόδειξη της δαπάνης:</p> <p>α) για τη διενέργεια δεξιώσεων γάμων και βαπτίσεων, η δαπάνη που καταβάλλεται σε κάθε είδους χώρους εστίασης και ψυχαγωγίας,</p> <p>β) που καταβάλλεται σε μεσίτες ακινήτων, ωδεία, σχολές χορού, ρυθμικής και μπαλέτου, σχολές πολεμικών τεχνών, πάλης και παρόμοιων αθλημάτων, γυμναστήρια, κολυμβητήρια, ινστιτούτα ή κέντρα αδυνατίσματος και</p>	

<p>αισθητικής, κομμωτήρια, διαιτολόγους, διατροφολόγους, ομοιοπαθητικούς, λογοθεραπευτές, μασέρ,</p> <p>γ) που καταβάλλεται για παροχή υπηρεσιών και για την επισκευή και συντήρηση της εγκατάστασης και των συσκευών κλιματισμού (ψύξη-θέρμανση), καθώς και αυτών εξαερισμού χώρων,</p> <p>δ) που καταβάλλεται για παροχή υπηρεσιών σε υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους, ελαιοχρωματιστές και λοιπούς επαγγελματίες που ασχολούνται με την επισκευή και συντήρηση οικοδομών, όπως ξυλουργούς, επαγγελματίες τοποθέτησης πλακιδίων, υαλοπινάκων και μεταλλικών κουφωμάτων, συντηρητές καλοριφέρ, ασανσέρ κ.λπ.,</p> <p>απαιτούνται τα δικαιολογητικά που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., όπως ισχύουν κάθε φορά.</p>	
<p><u>Η. ΕΦΑΠΑΞ ΔΑΠΑΝΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΔΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ</u></p>	
<p>Για την αναγνώριση της δαπάνης χωρίς δικαιολογητικά των 1.900,00 ευρώ απαιτούνται τα ακόλουθα δικαιολογητικά, από τα οποία πιστοποιείται η ιδιότητα του φορολογούμενου ή του κάθε προσώπου που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει, ως αναπήρου, τυφλού κτλ., λόγω της οποίας δικαιούται ο φορολογούμενος την έκπτωση αυτής της δαπάνης:</p>	
<p>1) Προκειμένου για αναπήρους με αναπηρία 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, η διαδικασία για την έκδοση της οποίας ορίζεται στην 1035166/400/ Α'0012/ΠΟΛ.1087/9.3.93 (Φ.Ε.Κ. 198 Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.</p>	<p>Αναπηρία 67% και πάνω</p>
<p>2) Προκειμένου για τυφλούς, βεβαίωση της αρμόδιας Διεύθυνσης της οικείας νομαρχίας ότι είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται σ' αυτήν.</p>	<p>Τυφλοί</p>
<p>3) Προκειμένου για νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμό-</p>	<p>Νεφροπαθείς</p>

<p>σχευση νεφρού, καθώς και πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική ανααιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος, σχετική βεβαίωση του φορέα (νοσοκομείο, ιδιωτική κλινική κτλ.) που έκανε τη μεταμόσχευση νεφρού ή που κάνει την αιμοκάθαρση ή τις μεταγγίσεις, από την οποία να προκύπτει η κατάσταση τους αυτή.</p>	
<p>4) Προκειμένου για ανάπηρους αξιωματικούς ή οπλίτες ή θύματα πολέμου, καθώς και αναπήρους ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφύλιου πολέμου, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 (Φ.Ε.Κ. 73 Α') και 1863/1985 (Φ.Ε.Κ. 204 Α'), όπως τροποποιήθηκαν με το νόμο 1976/1991 (Φ.Ε.Κ. 184 Α'), σχετική βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.</p>	
<p>Ειδικά για τους ανάπηρους αξιωματικούς και οπλίτες, καθώς και τα θύματα πολέμου αρκούν τα ενημερωτικά σημειώματα πληρωμής στα οποία αναγράφεται ο δεκαψήφιος ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ της σύνταξής τους ο οποίος πρέπει να αρχίζει από 3 ή 4. Επίσης, ειδικά για τα πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 1579/1950 (Φ.Ε.Κ. 286 Α') και ν.δ. 330/1947 (Φ.Ε.Κ. 84 Α') απαιτείται σχετική βεβαίωση της Ελληνικής Αστυνομίας.</p> <p>Τέλος, ειδικά για αξιωματικούς οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή για αξιωματικούς που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου, βεβαίωση της αρμόδιας κρατικής υπηρεσίας που τους χορηγεί τις αποδοχές τους.</p>	<p>Ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες, θύματα πολέμου</p>
<p><u>Θ. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΤΛ.</u></p>	
<p>Αν οι δαπάνες που αναφέρονται παραπάνω (III-IV) καταβάλλονται από τον ίδιο το φορολογούμενο, όμως τα σχετικά δικαιολογητικά υποβάλλονται στον εργοδότη ή στο</p>	<p>Δικαιολογητικά των δαπανών που υποβάλλονται στα ασφαλιστικά ταμεία, επιχειρ-</p>

ασφαλιστικό ταμείο ή στην ασφαλιστική επιχείρηση για την κάλυψη από αυτούς μέρους του ποσού της οικείας δαπάνης, για την απόδειξη του υπόλοιπου ποσού της δαπάνης με το οποίο επιβαρύνθηκε ο φορολογούμενος, για την παροχή της έκπτωσης από το εισόδημα ή της μείωσης του φόρου, απαιτείται σχετική βεβαίωση του εργοδότη ή του ασφαλιστικού ταμείου ή της ασφαλιστικής επιχείρησης από την οποία να προκύπτουν:

α) Τα στοιχεία του προσώπου για το οποίο καταβλήθηκε η δαπάνη.

β) Το συνολικό ποσό της δαπάνης για το οποίο υποβλήθηκαν δικαιολογητικά.

γ) Ο αριθμός και η ημερομηνία της απόδειξης παροχής υπηρεσιών ή της απόδειξης λιανικής πώλησης στην οποία αναγράφεται το ποσό της δαπάνης.

δ) Το ποσό της δαπάνης που καλύφθηκε από τον εργοδότη ή το ασφαλιστικό ταμείο ή την ασφαλιστική επιχείρηση.

ε) Το υπόλοιπο ποσό της δαπάνης με το οποίο επιβαρύνεται ο φορολογούμενος.

στ) Ότι τα ανωτέρω ποσά αφορούν δαπάνες που αναφέρονται περιοριστικά στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 και της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του ν. 2238/1994.

ρήσεις κ.τ.λ.

V. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΤΥΧΟΥΝ ΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

1) Για την απόδειξη των καταβαλλόμενων ασφαλίσεων κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ή άλλων κινδύνων, υποβάλλεται βεβαίωση της ασφαλιστικής επιχείρησης, στην οποία έχει γίνει η ασφάλιση, από την οποία προκύπτει

Δαπάνες ασφαλίσεων κατά κινδύνου πυρκαγιάς ακινή-

<p>ποιο ακίνητο ασφαρίζεται (το είδος του ακινήτου, η διεύθυνση, ο όροφος, τα τετραγωνικά μέτρα), για ποιο ποσό, το είδος της ασφαλιστικής κάλυψης, το καθαρό ποσό των ασφαλιστρών χωριστά από τυχόν οποιαδήποτε άλλη σχετική επιβάρυνση, καθώς και τα στοιχεία του συμβαλλομένου. Αντί της βεβαίωσης αυτής, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η απόδειξη είσπραξης του ποσού των ασφαλιστρών αρκεί να αναγράφει όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνει η προηγούμενη βεβαίωση.</p>	<p>των</p>
<p>2) Για την απόδειξη των καταβαλλόμενων δαπανών για έξοδα επισκευής και συντήρησης (αγορά υλικών, ανταλλακτικών κτλ. και παροχή υπηρεσιών), δικαστικές δαπάνες, καθώς και για την αμοιβή δικηγόρου σε δίκες για μισθωτικές διαφορές υποβάλλεται το πρωτότυπο στοιχείο, το οποίο εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.</p>	<p>Δαπάνες επισκευής και συντήρησης ακινήτων-δικαστικές δαπάνες, δικηγορικές αμοιβές σε δίκες για μισθωτικές διαφορές</p>
<p>3) Στην περίπτωση κατά την οποία οι υπηρεσίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ν. 2238/1994, παρέχονται με σύμβαση μίσθωσης εργασίας, απαιτείται αντίγραφο της ανακεφαλαιωτικής κατάστασης εντολών ασφάλισης, θεωρημένο από το Ι.Κ.Α., καθώς και πρωτότυπη εξοφλητική απόδειξη είσπραξης του ποσού της αμοιβής από την οποία να προκύπτει το ονοματεπώνυμο και το όνομα του πατέρα του προσώπου που πρόσφερε τις υπηρεσίες, ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ταυτότητας αυτού και η διεύθυνση κατοικίας του.</p>	<p>Δαπάνες επισκευής και συντήρησης ακινήτων όταν για τις παρεχόμενες υπηρεσίες υπάρχει σύμβαση μίσθωσης εργασίας</p>
<p>4) Σε περίπτωση που οι δαπάνες αυτές αφορούν αγορά υλικών, ανταλλακτικών κτλ. και παροχή υπηρεσιών για επισκευή και συντήρηση κοινόχρηστων χώρων ακινήτου, τα πιο πάνω δικαιολογητικά θα συγκεντρώνονται από το διαχειριστή της πολυκατοικίας, ο οποίος στο τέλος του ημερολογιακού έτους θα εκδίδει συγκεντρωτική κατάσταση των δαπανών αυτών, από την οποία θα προκύπτει το είδος της δαπάνης, ο αριθμός του τιμολογίου ή της απόδειξης λιανικής πώλησης, του τιμολογίου ή της απόδειξης παροχής υπηρεσιών ή εξοφλητικής απόδειξης είσπραξης, το ποσό της δαπάνης, καθώς και η κατανομή του συνόλου των δαπανών αυτών στον κάθε συνιδιοκτήτη, ανάλογα με το ποσοστό συνιδιοκτησίας του στους κοινόχρηστους χώρους. Αντίγραφο της συγκεντρωτικής κατάστασης με συνημμένα φωτοαντίγραφα των πρωτότυπων δικαιολογητικών δαπανών θα προσκομίζονται από κάθε συνιδιοκτήτη με την υποβολή της ετήσιας δήλωσης φορολογίας του εισοδήματός του.</p>	<p>Δαπάνες επισκευής και συντήρησης κοινόχρηστου χώρου ακινήτων</p>
<p>5) Για την απόδειξη του ποσού της αποζημίωσης που καταβάλλει, βάσει νόμου, ο εκμισθωτής στο μισθωτή για τη</p>	<p>Αποζημίωση για λύση μι-</p>

λύση της μισθωτικής σχέσης ακινήτου, το δικαιολογητικό που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

σθωτικής σχέσης

VI. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΠΟΥ ΠΡΟΣΚΟΜΙΖΟΥΝ ΟΣΟΙ ΑΣΚΟΥΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΦΟΣΟΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ

1. Οι φορολογούμενοι που ασκούν ατομική επιχείρηση με τη δήλωση εισοδήματος υποβάλλουν και τα εξής δικαιολογητικά έγγραφα και στοιχεία, εφόσον συντρέχει περίπτωση:

α) Σε περίπτωση τήρησης βιβλίων Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., αντίγραφο του ισολογισμού, της κατάστασης λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης και της κατάστασης λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης, νόμιμα υπογεγραμμένα.

β) Τη «Δήλωση Φορολογικής Απαλλαγής», που προβλέπεται από την αρ.πρωτ.1100384/11194/Β0012/ΠΟΛ 1130/9.11.2006 Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής του ν.3299/2004 (ΦΕΚ Α' 261/23-12-2004).

γ) Βεβαίωση του Υπουργείου Ανάπτυξης με την οποία έχουν εγκριθεί επενδυτικά σχέδια των υποπεριπτώσεων (ii), (iii), (iv), (vii), (xi) της περίπτωσης ε' και των υποπεριπτώσεων (vi), (vii), (viii) της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν.3299/2004, τα οποία αφορούν την ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών μονάδων, την παραγωγή καινοτομικών προϊόντων, την αγορά και εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης

διαδικασιών και μηχανογράφησης κλπ. καθώς επίσης και αντίστοιχες βεβαιώσεις έγκρισης επενδυτικών σχεδίων οι οποίες ορίζονται στις παραγράφους 16, 17, 18, 20, 21 και 22 του άρθρου 5 του ν.3299/2004.

δ) Τρία (3) αντίτυπα δηλώσεων των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν και υπάγονται στις αφορολόγητες εκπτώσεις των αναπτυξιακών νόμων, ν.2601/1998 (ΦΕΚ Α' 81/14-04-1998), ν.1892/1990 (ΦΕΚ Α' 101/31-07-1990) ή προηγούμενων.

ε) Την προβλεπόμενη από τις διατάξεις της παραγράφου 27 του άρθρου 6 του ν.2601/1998 αίτηση και την κατάσταση που πρέπει να συνοδεύει αυτήν για τις επενδύσεις του ίδιου νόμου που ολοκληρώθηκαν μέσα στη διαχειριστική περίοδο 2007.

στ) Κατάσταση σε δύο (2) αντίτυπα, στην οποία θα εμφανίζεται το είδος των δαπανών, κατά κατηγορία, καθώς και το ποσό που διατέθηκε μέσα στη χρήση 2007 για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων του ν.2601/1998, προκειμένου να καλυφθεί το αφορολόγητο αποθεματικό επενδύσεων που ορίζεται από το άρθρο 2 του ν.3220/2004 (ΦΕΚ Α' 15/28-01-2004) και έχει σχηματισθεί από τα αδιανέμητα κέρδη της χρήσης 2004 και με την προϋπόθεση, ότι αυτό δεν υπόκειται στην ανάκτηση που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 47 του ν.3614/2007 (ΦΕΚ Α' 267/3.12.2007).

ζ) Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'), στην οποία δηλώνεται ότι τα στοιχεία της πιο πάνω περίπτωσης στ' προκύπτουν από τα τηρηθέντα βιβλία και στοιχεία του Κ.Β.Σ.

2. Ειδικά οι φορολογούμενοι που ασκούν ατομική εμπο-

<p>ρική επιχείρηση και υπόκεινται στον ειδικό προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος, με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος υποβάλλουν και τα παρακάτω, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά έγγραφα και στοιχεία :</p> <p>- Φωτοαντίγραφο του Ειδικού Σήματος Λειτουργίας του Ε.Ο.Τ. από το οποίο προκύπτει ο χαρακτηρισμός των δωματίων ή διαμερισμάτων ως Α΄ ή Β΄ ή Γ΄ τάξης (ή κατηγορίας 3 και 4 κλειδιών, κατηγορίας 2 κλειδιών και κατηγορίας 1 κλειδιού αντίστοιχα) και ο αριθμός των ενοικιαζόμενων δωματίων ή διαμερισμάτων και προκειμένου για κάμπινγκ, ο αριθμός των θέσεων εγκατάστασης σκηνής ή τροχόσπιτου ή αυτοκινήτου.</p>	
<p>- Φωτοαντίγραφο της δήλωσης καταβολής φόρου εισοδήματος για τους εκμεταλλευτές ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων ή διαμερισμάτων ή κάμπινγκ.</p>	<p>Ενοικιαζόμενα δωμάτια, διαμερίσματα, κάμπινγκ, εκμεταλλευτές</p>
<p>- Φωτοαντίγραφο της δήλωσης καταβολής φόρου εισοδήματος για τους εκμεταλλευτές φορητών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης, καθώς και για επιχειρήσεις αποκλειστικά πλανόδιων λιανοπωλητών ή λιανοπωλητών σε κινητές λαϊκές αγορές.</p>	<p>Φ.Δ.Χ., πλανόδιοι λιανοπωλητές, λιανοπωλητές σε λαϊκές αγορές</p>
<p><u>VII. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ</u></p> <p><u>ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΤΥΧΟΥΝ ΤΩΝ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ</u></p>	
<p>α) Για την έκπτωση του ποσού καταβαλλόμενου ενοικίου για τη μίσθωση της γεωργικής γης απαιτείται η υποβολή επικυρωμένου φωτοαντίγραφου του μισθωτηρίου συμβολαίου για την ενοικίαση της γης ή σε περίπτωση που δεν υπάρχει μισθωτήριο, των αποδείξεων πληρωμής του ενοικίου ή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 από την οποία να προκύπτει το ποσό του ενοικίου που καταβλήθηκε, καθώς και τα στοιχεία των δικαιούχων και ο αριθ-</p>	<p>Ενοίκιο γεωργικής γης</p>

<p>μός φορολογικού μητρώου του εκμισθωτή ή ο αριθμός της ταυτότητάς του, όταν δεν του έχει χορηγηθεί αριθμός φορολογικού μητρώου.</p>	
<p>β) Για την κατά ποσοστό 25% ή 50%, κατά περίπτωση, μείωση της δαπάνης αγοράς καινούργιου πάγιου εξοπλισμού, απαιτείται η υποβολή φωτοαντιγράφων των τιμολογίων αγοράς, καθώς και η υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 με την οποία να βεβαιώνεται ότι ο εξοπλισμός είναι καινούργιος και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών της γεωργικής εκμετάλλευσης.</p>	<p>Δαπάνη αγοράς πάγιου εξοπλισμού</p>
<p>γ) Προκειμένου για αγρότες ηλικίας άνω των 65 ετών, για τη μη φορολόγηση του τεκμαρτού εισοδήματος από την παραχώρηση της χρήσης αγροτικών ακινήτων στα τέκνα τους που είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες:</p> <p>αα) Φωτοαντίγραφο της ταυτότητας των άνω των 65 ετών αγροτών και των νέων αγροτών ηλικίας μέχρι 40 ετών (παράγραφος 2 άρθρου 1 ν. 2520/1997).</p> <p>ββ) Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 των τέκνων των αγροτών ότι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.</p>	<p>Παραχώρηση αγροτικών ακινήτων από γονείς σε τέκνα, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες</p>
<p><u>VIII. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ</u></p> <p><u>ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΚΑΘΩΣ</u></p> <p><u>ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΑΥΤΗΣ</u></p>	
<p>1. Για την απόδειξη ακινησίας του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, βεβαίωση της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας στην οποία έχει υποβληθεί η δήλωση ακινησίας του άρθρου 22 του ν. 2367/1953, όπως η βεβαίωση αυτή έχει καθορισθεί με την 1021342/279/Α'0012/ ΠΟΛ. 1050/22-2-94 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.</p>	<p>Ακινησία επιβατικών αυτοκινήτων</p>
<p>2. Για τη μείωση της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης των επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από φυσική αναπηρία, νοητική καθυστέρηση ή ψυχική πάθη-</p>	<p>Αναπηρικά αυτοκίνητα</p>

<p>ση ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα, απαιτείται γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής που εδρεύει σε κάθε νομό, που προβλέπεται από την 1035166/400/Α'0012/ΠΟΛ.1087/9-3-1993 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εφόσον για τα αυτοκίνητα αυτά προκύπτει τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης.</p>	
<p>3. Για την απόδειξη της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης με βάση τη δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα), φωτοαντίγραφο της άδειας κατασκευής ή του επίσημου σχεδιαγράμματος του γραφείου Πολεοδομίας από τα οποία να προκύπτει η επιφάνεια της δεξαμενής και αν πρόκειται για εξωτερική ή εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης.</p>	<p>Πισίνα</p>
<p>4. Για την απόδειξη της ετήσιας δαπάνης για δωρεές ή γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών πάνω από τριακόσια (300,00) ευρώ ετησίως, φωτοαντίγραφο της τυχόν δήλωσης άτυπης δωρεάς ή γονικής παροχής ή διπλότυπη απόδειξη ή γραμμάτιο είσπραξης του ποσού της δωρεάς ή χορηγίας, η οποία εκδίδεται από το δωρεοδόχο και σε κάθε περίπτωση κατάσταση με τα στοιχεία του δωρητή, του δωρολήπτη και το ποσό για κάθε δωρεά ή γονική παροχή ή χορηγία.</p>	<p>Δωρεές, Γονικές παροχές, χορηγίες</p>
<p>5. Για την ετήσια δαπάνη που καταβάλλεται για την απόσβεση δανείων ή πιστώσεων, βεβαίωση του δανειοδότη για το συνολικό ετήσιο ποσό των τοκοχρεολυτικών δόσεων που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007. Εάν πρόκειται για στεγαστικό δάνειο θα αναγράφονται στη βεβαίωση σε ξεχωριστές ενδείξεις το καταβληθέν κεφάλαιο και οι καταβληθέντες τόκοι.</p> <p>Ειδικά για την απόσβεση των χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών και καρτών πληρωμών (DINERS κτλ.) προκειμένου για αγορές μη καταναλωτικών αγαθών, (αγορά αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής κτλ.) που η δαπάνη αυτή γράφεται στους κωδικούς 727-728 της δήλωσης, αντί για βεβαίωση, θα υποβάλλεται αντίγραφο του μηνιαίου λογαριασμού του μηνός Ιανουαρίου 2008 που εκδίδεται από τον εκδότη της κάρτας, στο οποίο αναγράφονται, μεταξύ άλλων, η ένδειξη ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΓΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΧΡΗΣΗ, καθώς και το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε,</p>	<p>Απόσβεση δανείων</p>

<p>μέσα στο έτος 2007, από τον κάτοχο της κάρτας για την εξόφληση των υποχρεώσεών του αυτών.</p>	
<p>6. Για την απόδειξη της ετήσιας δαπάνης για ανέγερση οικοδομών ή αγορά ακινήτων:</p> <p>α) Σε περίπτωση ανέγερσης οικοδομής :</p> <p>αα) Φωτοαντίγραφα του εντύπου υπολογισμού του ελάχιστου κόστους κατασκευής της οικοδομής και του πίνακα ανάλυσης κόστους κατασκευής στις επιμέρους εργασίες, που έχουν κατατεθεί στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία (μόνο για άδειες που εκδόθηκαν από 1-1-1995 και μετά).</p> <p>αβ) Κατάσταση στην οποία θα περιγράφεται αναλυτικά το ακίνητο που κατασκευάζεται, η επιφάνειά του, η τοποθεσία και τα όριά του, το κατασκευαστικό στάδιο που βρισκόταν στην αρχή του έτους 2007 και οι εργασίες που έγιναν κατά τη διάρκεια του έτους αυτού, τον αριθμό των αποδείξεων δαπανών που διενεργήθηκαν μέσα στο έτος 2007 και τη συνολική αξία αυτών, ανεξάρτητα από το έτος έκδοσης της οικοδομικής άδειας.</p> <p>β) Σε περίπτωση κατασκευής δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας) φωτοαντίγραφο της άδειας κατασκευής και κατάσταση των αποδείξεων δαπανών κατασκευής που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο έτος 2007.</p> <p>γ) Σε περίπτωση αγοράς ακινήτου επικυρωμένα αντίγραφα των σχετικών συμβολαίων είτε βεβαίωση (ή περίληψη του οικείου συμβολαίου) του συμβολαιογράφου, στην οποία θα περιγράφεται αναλυτικά το ακίνητο, η επιφάνειά του, η τοποθεσία και τα όριά του, η αντικειμενική αξία και η αξία που δηλώνουν οι αντισυμβαλλόμενοι ότι συμ-</p>	<p>Αγορά ή ανέγερση οικοδομών</p>

<p>φωνήθηκε, ο φόρος που καταβλήθηκε για τη μεταβίβαση αυτή, ο τρόπος καταβολής του τιμήματος, τα συμβολαιογραφικά έξοδα, καθώς και τα λοιπά έξοδα και τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων.</p>	
<p>7. Για την απαλλαγή από το τεκμήριο δαπάνης απόκτησης πρώτης κατοικίας, επικυρωμένο αντίγραφο του συμβολαίου αγοράς ή της άδειας ανέγερσης και σε περίπτωση που ο φορολογούμενος έχει και άλλη κατοικία, αντίγραφο του τίτλου απόκτησης (συμβόλαιο αγοράς, δωρεάς κτλ.) της άλλης κατοικίας ή της άδειας σε περίπτωση ανέγερσης αυτής, καθώς και του εντύπου Ε9 της δήλωσης εισοδήματος του ίδιου έτους ή προηγούμενων ετών, στο οποίο αναγράφεται η κατοικία αυτή.</p>	<p>Απαλλαγή για πρώτη κατοικία</p>
<p>8. Για την κάλυψη της τεκμαρτής δαπάνης των άρθρων 16 και 17 του ν.2238/1994 με εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων από το εξωτερικό, απαιτείται να συνυποβληθεί με τη δήλωση το πρωτότυπο του κατά περίπτωση εκδιδόμενου από κάθε Τράπεζα παραστατικού, στο οποίο περιέχεται το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου του εισαγόμενου χρηματικού ποσού, το ύψος του ποσού, το νόμισμα και η χώρα προέλευσης.</p> <p>Επίσης, απαιτείται η υποβολή των μοναδικών βεβαιώσεων εισαγωγής συναλλάγματος στις περιπτώσεις που αυτές εξακολουθούν να εκδίδονται ως επίσημο δικαιολογητικό (1035772/676/Α0012/Π.Ο.Λ. 1130/17.4.2002 απόφαση Υπουργού Οικονομικών).</p>	<p>Βεβαιώσεις εισαγωγής συναλλάγματος</p>
<p>9. Για την κάλυψη της τεκμαρτής δαπάνης των άρθρων 16 και 17 του ν.2238/1994 με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών συνυποβάλλεται αναλυτικός πίνακας με τα στοιχεία των εσόδων (εισοδήματα, δωρεές κτλ.) και των τεκμαρτών δαπανών ή ποσού 2.900 ευρώ αν δεν υπάρχουν τέτοιες δαπάνες, το ποσό του αναλωθέντος κεφαλαίου προηγούμενων ετών, καθώς και το</p>	<p>Ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών</p>

<p>ποσό του κεφαλαίου που υπολείπεται προκειμένου ο υπόχρεος να καλύψει τη διαφορά της τεκμαρτής δαπάνης.</p>	
<p>10. Για την απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης των κύριων και κατόχων επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ. άνω των 14 φορολογήσιμων ίπων και εργοστασιακής αξίας κάτω των 50.000 ευρώ, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας. Ειδικότερα:</p> <p>α) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίπων που αποκτήθηκαν από 1.1.1993 και μετά και έχουν έτος πρώτης κυκλοφορίας στην Ελλάδα μέχρι 31.12.1992 (δηλαδή είναι ηλικίας άνω των 10 ετών), δεν υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας, αλλά φωτοαντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας.</p> <p>β) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίπων που αποκτήθηκαν καινούργια από 1.1.1993 και μετά και η αξία αγοράς τους (αξία τιμολογίου) είναι μικρότερη των 50.000 ευρώ, δεδομένου ότι και η εργοστασιακή θα είναι χαμηλότερη του ποσού αυτού, δεν προσκομίζεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας αλλά υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του υποχρέου, όπου αναγράφεται η αξία του τιμολογίου της αντιπροσωπείας, όπως αυτή δηλώθηκε ως τεκμήριο αγοράς κατά το χρόνο απόκτησής τους. Αν ο αγοραστής είναι κάτοικος Ελλάδας και το αυτοκίνητο το εισήγαγε καινούργιο από το εξωτερικό, θα υποβάλει επίσης υπεύθυνη δήλωση για την αξία αγοράς του αυτοκινήτου, όπως τη δήλωσε ως τεκμήριο απόκτησης το έτος της αγοράς (αξία αγοράς στο εξωτερικό συν έξοδα για την κυκλοφορία του στην Ελλάδα), εφόσον αυτή είναι μικρότερη των 50.000 ευρώ.</p> <p>Αν η αξία αγοράς όπως δηλώθηκε ως τεκμήριο απόκτησης υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.</p>	<p>Απαλλαγή από το τεκμήριο επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ.</p>

γ) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκαν μετά την 1.1.1993 μεταχειρισμένα, με έτος πρώτης κυκλοφορίας στην Ελλάδα μετά την 1.1.1993, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

δ) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που έχουν εισαχθεί από τους ίδιους τους φορολογουμένους από το εξωτερικό και πρωτοκυκλοφόρησαν στην Ελλάδα μετά την 1.1.1993, είτε καινούργια είτε μεταχειρισμένα, εφόσον δεν υπάρχουν αντιπροσωπείες αυτών στη χώρα μας, δεν υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας αλλά υπεύθυνη δήλωση, από το φορολογούμενο που το εισήγαγε, για την εργοστασιακή αξία, όπως αυτή προσδιορίστηκε στο τελωνείο για την επιβολή του τέλους ταξινόμησης.

Οι βεβαιώσεις εργοστασιακής αξίας χορηγούνται, κατόπιν αιτήσεως των φορολογουμένων, από τα μέλη του Συνδέσμου Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (ΣΕΕΑ) μέσω των επίσημων εμπόρων (Dealer) και αναφέρουν τον αριθμό πλαισίου του οχήματος και την εργοστασιακή του αξία. Επίσης, οι βεβαιώσεις αναφέρουν το ονοματεπώνυμο των ιδιοκτητών ή κατόχων και τον αριθμό της άδειας κυκλοφορίας του αυτοκινήτου, όπως τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων.

ε) Για τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν καινούργια από 1.1.2004 και εξής, απαιτούνται τα εξής, κατά περίπτωση δικαιολογητικά:

i) Αν η αξία αγοράς τους (τιμολογίου) είναι μεγαλύτερη των 50.000 ευρώ, βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

ii) Εάν η αξία αγοράς τους (τιμολογίου) είναι μικρότερη των 50.000 ευρώ, δεδομένου ότι και η εργοστασιακή θα

είναι χαμηλότερη του ποσού αυτού, το τιμολόγιο αγοράς.

Για τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1.1.2004 και μετά μεταχειρισμένα, εάν έχουν έτος πρώτης κυκλοφορίας στην Ελλάδα μέχρι 31.12.1992 ή από 1.1.1993 και μετά αλλά είναι κάτω των 14 ίππων, υποβάλλεται φωτοαντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας, ενώ εάν έχουν έτος πρώτης κυκλοφορίας από 1.1.1993 και μετά και είναι άνω των 14 ίππων, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

Εάν έχουν εισαχθεί από τους ίδιους τους φορολογούμενους από το εξωτερικό, είτε καινούργια είτε μεταχειρισμένα και δεν υπάρχουν αντιπροσωπείες αυτών στη Χώρα μας, υπεύθυνη δήλωση, από το φορολογούμενο που το εισήγαγε, για την εργοστασιακή αξία, όπως αυτή προσδιορίστηκε στο Τελωνείο για την επιβολή του τέλους ταξινόμησης.

Εάν η εισαγωγή πραγματοποιήθηκε από ελεύθερους εμπόρους που δεν είναι εξουσιοδοτημένοι (dealer), βεβαίωση εργοστασιακής αξίας, που θα χορηγείται από τους εμπόρους αυτούς, οι οποίοι βεβαιώνουν την εργοστασιακή αξία των αυτοκινήτων με βάση τη διασάφηση του εκτελωνισμού.

11. Για τη μη εφαρμογή του τεκμηρίου αγοράς επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν σε ποσοστό το 67%, υποβάλλεται επικυρωμένο αντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας του αυτοκινήτου ή άλλο δικαιολογητικό από το οποίο προκύπτει ότι είναι ειδικά διασκευασμένο για ανάπηρο και γνωμάτευση υγειονομικής επιτροπής ότι το πρόσωπο που είναι ιδιοκτήτης αυτού του αυτοκινήτου παρουσιάζει κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό μεγαλύτερο του 67%.

Απαλλαγή από το τεκμήριο Ε.Ι.Χ. ειδικά διασκευασμένων για ανάπηρους

12. Για την απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης σκαφών αναψυχής ολικού μήκους μέχρι 10 μέτρα, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του κυρίου ή κατόχου ότι

Απαλλαγή σκάφους ανα-

<p>το σκάφος έχει ολικό μήκος κάτω των 10 μέτρων και ότι δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους.</p>	<p>ψυχής από το τεκμήριο</p>
<p>13. Για τη μείωση κατά 50% του τεκμηρίου ιδιοκατοίκησης κύριας και δευτερευουσών κατοικιών, υποβάλλονται αποδεικτικά στοιχεία ότι οι κατοικίες που προσδιορίζουν την τεκμαρτή δαπάνη αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά ή γονική παροχή και σε περίπτωση αγοράς από συνταξιούχο, στοιχεία για το χρόνο αγοράς και συνταξιοδότησης.</p>	<p>Μείωση του τεκμηρίου ιδιοκατοίκησης</p>
<p>14. Για τη μη εφαρμογή του τεκμηρίου απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στην περίπτωση που αυτά αγοράζονται με επαναπατριζόμενα κεφάλαια, υποβάλλεται το λογιστικό παραστατικό της συναλλαγής - εισαγωγής των κεφαλαίων που εκδίδει η τράπεζα που διενεργεί την εισαγωγή, όπως ορίζεται με την 1070412/11007/Β0012/ΠΟΛ.1110/1.11.2004 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.</p> <p>Η Τράπεζα εκδίδει ένα παραστατικό το οποίο είναι μοναδικό. Σε περίπτωση κοινού λογαριασμού ο ένας από τους συνδικαιούχους παίρνει το πρωτότυπο και οι λοιποί επικυρωμένα φωτοαντίγραφα αυτού, στα οποία πάνω σημειώνουν ενυπόγραφα ποιος έχει πάρει το πρωτότυπο και ποια είναι η Δ.Ο.Υ. του.</p>	<p>Απαλλαγή από το τεκμήριο απόκτησης, περιουσιακών στοιχείων στην περίπτωση αγοράς τους με επαναπατριζόμενα κεφάλαια</p>
<p><u>ΙΧ. ΛΟΙΠΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ</u></p> <p><u>ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥΣ</u></p>	
<p>1. Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων συνοδεύεται κατά περίπτωση και από τις εξής βεβαιώσεις:</p> <p>α) Βεβαίωση για τα έσοδα από μερίσματα, τόκους και λοιπά εισοδήματα από κινητές αξίες, από μερίσματα συ-</p>	<p>Έσοδα από κινητές αξίες</p>

<p>νεταιορισμών, αγροτικές επιδοτήσεις, για αμοιβές από ελευθέρια επαγγέλματα κ.τ.λ. που καταβλήθηκαν στο δικαιούχο και για τους φόρους που έχουν παρακρατηθεί για τα έσοδα αυτά.</p>	
<p>β) Βεβαίωση με το ποσό της διατροφής που επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε συμβολαιογραφικά, η οποία εκδίδεται από τον υπόχρεο σε καταβολή σύζυγο, για το συνολικό ποσό της διατροφής που κατέβαλε ετησίως και θα συνυποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος από το δικαιούχο σύζυγο, προκειμένου να αποδείξει αυτός το ποσό της διατροφής που εισέπραξε.</p>	<p>Διατροφή</p>
<p>γ) Βεβαιώσεις των φόρων που έχουν παρακρατηθεί.</p> <p>δ) Βεβαιώσεις για τα ποσά κερδών από τη συμμετοχή σε εταιρίες, κοινωνίες ή κοινοπραξίες της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν.2238/1994. Επίσης, θα επισυνάπτεται βεβαίωση για τα ποσά επιχειρηματικής αμοιβής προς ομόρρυθμους εταίρους ή κοινωνούς από ΟΕ ή ΕΕ ή κοινωνία κληρονομικού δικαίου.</p>	<p>Κέρδη από συμμετοχή σε εταιρίες</p>
<p>ε) Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δηλώνει στο έντυπο Ε2 κάποιο ακίνητό του ως κενό για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι (6) μηνών μέσα στην κρινόμενη περίοδο, φωτοαντίγραφα των λογαριασμών της ΔΕΗ ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο (π.χ. λογαριασμοί ύδρευσης, κοινοχρήστων κ.τ.λ.) από το οποίο να αποδεικνύεται ότι το ακίνητο ήταν κενό για το υπόψη χρονικό διάστημα.</p>	<p>Κενό ακίνητο</p>
<p>στ) Κατάσταση στην οποία να αναφέρονται τα στοιχεία των προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες λόγω ναυτολόγησής τους σε σκάφη αναψυχής του υπόχρεου, καθώς και το ποσό των ετήσιων αμοιβών που καταβλήθηκαν σε καθένα από αυτά τα πρόσωπα.</p>	<p>Αμοιβές ναυτολογημένου πληρώματος</p>
<p>ζ) Στοιχεία που αποδεικνύουν το ποσό του υπερτιμήματος από πώληση αυτοκινήτου (παράγραφος 3 άρθρου 7 ν.1160/1981, ΦΕΚ 147Α') και τον καταλογισμό φόρου στο φορολογούμενο.</p>	<p>Υπερτίμημα πώλησης αυτοκινήτων</p>

<p>2. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής της δήλωσης δε συνυποβάλλονται δικαιολογητικά.</p>	<p>Ηλεκτρονική υποβολή</p>
<p>3. Τα σχετικά δικαιολογητικά που προβλέπονται με την απόφαση Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, υποβάλλονται πρωτότυπα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις της.</p>	<p>Πρωτότυπα δικαιολογητικά</p>
<p>4. Στις περιπτώσεις που οι εκδότες των πιο πάνω δικαιολογητικών είναι αλλοδαποί και τα δικαιολογητικά αυτά (αποδείξεις κτλ. τα οποία σ' αυτές τις περιπτώσεις εκδίδονται σύμφωνα με τη νομοθεσία του ξένου κράτους) είναι διατυπωμένα σε ξένη γλώσσα, πρέπει μαζί με καθένα από αυτά τα δικαιολογητικά να υποβάλλεται και μετάφρασή του στα ελληνικά. Η μετάφραση αυτή μπορεί να γίνεται από οποιαδήποτε αρχή, γενικά, ή πρόσωπο που έχει το σχετικό δικαίωμα.</p>	<p>Δικαιολογητικά από αλλοδαπούς φορείς</p>
<p>5. Εφόσον κάποια από τα πιο πάνω δικαιολογητικά έχουν ήδη συνυποβληθεί με δηλώσεις προηγούμενων ετών στην ίδια ΔΟΥ και δεν έχει επέλθει κάποια μεταβολή στα στοιχεία που αναγράφονται σ' αυτά, δεν απαιτείται να συνυποβληθούν και πάλι. Αρκεί να υποβληθεί υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986, στην οποία θα αναγράφεται στη δήλωση ποιου οικον.έτους έχει συνυποβληθεί το κάθε συγκεκριμένο δικαιολογητικό, ότι δεν έχει επέλθει μεταβολή στα στοιχεία που αναγράφονται σ' αυτό και με την προϋπόθεση ότι, αν το συγκεκριμένο δικαιολογητικά είναι ορισμένης χρονικής ισχύος (π.χ. απόφαση υγειονομικής επιτροπής που ισχύει για τρία έτη), καλύπτει και το οικον.έτος 2008.</p>	<p>Δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί με προηγούμενες δηλώσεις.</p>
<p>ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα παραπάνω δικαιολογητικά δεν υποβάλλονται από όλους ανεξαιρέτως τους φορολογούμενους για όλες τις περιπτώσεις, αλλά μόνο όσα απαιτούνται κατά περίπτωση για κάθε φορολογούμενο.</p>	

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΩΝ ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ, ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ: ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗ-
ΜΑΤΟΣ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ - ΦΟΡΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ Α-
ΞΙΑΣ (Φ.Π.Α.) - ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (Κ.Β.Σ.) -
ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ - ΤΕΛΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙ-
ΩΝ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ - ΜΗΤΡΩΟΥ (ΜΑΡΤΙΟΣ 2008)
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΧΕΣΕΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ- ΠΟΛΙΤΩΝ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΤΩΝ ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ, ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ:

- ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
- ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
- ΦΟΡΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (Φ.Π.Α.)
- ΚΩΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ (Κ.Β.Σ.)
- ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
- ΤΕΛΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ
- ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ
- ΜΗΤΡΩΟΥ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2008

ΘΕΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

1. Ποια δικαιολογητικά πρέπει να υποβληθούν μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος για τις εκπιπτόμενες δαπάνες;

Με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων συνυποβάλλονται κατά περίπτωση τα εξής δικαιολογητικά από τα οποία αποδεικνύεται η πραγματοποίηση από το φορολογούμενο των δαπανών, τις οποίες αυτός επικαλείται για έκπτωση από το εισόδημά του ή μείωση του φόρου που προκύπτει σ'Α αυτό, για:

ΔΑΠΑΝΗ ΕΝΟΙΚΙΟΥ

Α. Αποδείξεις που έχουν εκδοθεί από τον εκμισθωτή ή το νόμιμο εκπρόσωπό του. Αντί των οικείων αποδείξεων καταβολής ενοικίου, ο φορολογούμενος δικαιούται να υποβάλει υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, από την οποία να προκύπτει το ποσό του ενοικίου που καταβλήθηκε από αυτόν για κύρια κατοικία του ίδιου και της οικο-

γένειάς του, ως και τα στοιχεία των δικαιούχων στους οποίους το κατέβαλε και τον αριθμό του φορολογικού μητρώου των εκμισθωτών. Ποσοστό 20% της δαπάνης ενοικίου, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.200 ευρώ, μειώνει το συνολικό φόρο. Η μείωση αυτή αναγνωρίζεται μόνο όταν ο φορολογούμενος αναγράφει στις οικείες ενδείξεις της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος τον ΑΦΜ του εκμισθωτή. Αν πρόκειται για εκμισθωτές που δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα, μπορεί να αναγράφεται ο ΑΦΜ του πληρεξουσίου ή του νόμιμου εκπροσώπου τους. Για τους ανήλικους εκμισθωτές, που δεν έχουν ΑΦΜ, αναγράφεται ο ΑΦΜ του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου.

Β. Για την απόδειξη της δαπάνης που καταβλήθηκε για ενοίκιο κύριας κατοικίας από το φορολογούμενο εφόσον η ηλικία του είναι μέχρι 40 ετών, σε περίπτωση εγκατάστασης από το έτος 2005 και μετά στην περιφέρεια, είτε ο φορολογούμενος προέρχεται από τον τόπο στον οποίο εγκαθίσταται, είτε μετακινείται από τους νομούς Αττικής ή Θεσσαλονίκης ή από άλλο τόπο της περιφέρειας, απαιτούνται εκτός των αποδείξεων κλπ. όπως αναφέρεται παραπάνω φωτοαντίγραφο της ταυτότητας του φορολογούμενου που έχει υπογράψει το μισθωτήριο συμβόλαιο και υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 ότι από το έτος 2005 και μετά (ακριβής ημερομηνία) μετεγκαταστάθηκε ο φορολογούμενος από το νομό Αττικής ή Θεσσαλονίκης στην επαρχία ή μετακινήθηκε από έναν τόπο της επαρχίας σε άλλο.

Γ. Για την απόδειξη της δαπάνης ενοικίου στην περίπτωση μίσθωσης κύριας κατοικίας από υπάλληλο στον τόπο όπου μετατέθηκε από το έτος 2005 και μετά, εφόσον εκμίσθωσε την ιδιόκτητη κατοικία του στον τόπο απ' όπου μετατέθηκε, υποβάλλονται:

α) Τα δικαιολογητικά της δαπάνης ενοικίου, όπως αναφέρονται παραπάνω.

β) Αντίγραφο της απόφασης μετάθεσης προκειμένου για δημόσιο υπάλληλο ή βεβαίωση του εργοδότη ότι δόθηκε εντολή μετάθεσης προκειμένου για ιδιωτικό υπάλληλο.

γ) Υπεύθυνη δήλωση ότι μέχρι το χρόνο της μετάθεσης κατοικούσε στην ιδιόκτητη κατοικία του στον τόπο απ' όπου μετατέθηκε από το έτος 2005 και μετά, την οποία εκμίσθωσε μετά το χρόνο της μετάθεσης και ότι απέκτησε εισόδημα από αυτή, μέσα στη χρήση 2007 και για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα.

Στις περιπτώσεις ΒΑ & ΓΑ αναγνωρίζεται για έκπτωση από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου ποσό ενοικίου μέχρι 300 ευρώ μηνιαίως, δηλαδή μέχρι 3.600 ευρώ το έτος.

Όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα, ανεξάρτητα από το ύψος τους, δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτή.

ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

Για την απόδειξη της καταβολής του ποσού των ασφαλιστρών, με βάση τις οικείες ασφαλιστικές συμβάσεις, απαιτείται απόδειξη είσπραξης του ποσού των ασφαλιστρών ή σχετική βεβαίωση, από τις οποίες προκύπτει το είδος της ασφαλιστικής κάλυψης και το καθαρό καταβαλλόμενο ποσό των ασφαλιστρών, χωριστά από τυχόν οποιαδήποτε άλλη σχετική επιβάρυνση του ασφαλισμένου. Επίσης, τα στοιχεία του συμβαλλομένου και των ασφαλιζόμενων προσώπων, καθώς και τον αριθμό και την

ημερομηνία της σχετικής σύμβασης.

Το ποσό της δαπάνης αυτής εκπίπτει από το συνολικό εισόδημα και το ποσό της έκπτωσης δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.200 ευρώ και για τους δύο συζύγους.

ΔΑΠΑΝΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

Για την απόδειξη της καταβολής των διδάκτρων για ιδιαίτερα, κατ'Α οίκον, μαθήματα και για φροντιστήρια απαιτείται απόδειξη παροχής υπηρεσιών για το ποσό της αμοιβής, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά. Ποσοστό 20% της δαπάνης αυτής, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.200 ευρώ μειώνει το συνολικό φόρο.

Επιπλέον, για την απόδειξη καταβολής των δαπανών ασφαλιστρών ζωής ή θανάτου και διδάκτρων που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας για τα τέκνα του που δεν βαρύνουν αυτόν αλλά τον άλλο γονέα τους με τον οποίο συγκατοικούν, απαιτείται και υπεύθυνη δήλωση ότι τα τέκνα είναι προστατευόμενα του άλλου γονέα με βάση το άρθρο 7 του ΚΦΕ, καθώς και τα στοιχεία των τέκνων και του άλλου γονέα (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, έτος γέννησης, διεύθυνση κατοικίας ΑΦΜ και ΔΟΥ).

ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Για την απόδειξη της καταβολής του ποσού των ασφαλιστικών εισφορών σε ταμεία ασφάλισης του υποχρέου, απαιτείται η σχετική βεβαίωση ή απόδειξη του ασφαλιστικού φορέα από την οποία προκύπτει το ποσό των ασφαλιστικών εισφορών που η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισης σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο, χωριστά από τυχόν άλλα ποσά για εκπρόθεσμα κτλ. καταβολή των εισφορών.

Το συνολικό ποσό της δαπάνης των εισφορών αυτών αφαιρείται από το συνολικό εισόδημα.

ΔΑΠΑΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

Έξοδα για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις

Διπλότυπη απόδειξη, η οποία εκδίδεται από τον ιατρό κατά την είσπραξη της αμοιβής σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Έξοδα νοσηλείας

α) Προκειμένου για νοσήλια σε ιδιωτικές κλινικές:

(αα) Διπλότυπη απόδειξη της κλινικής, από την οποία να προκύπτει το ποσό της δαπάνης, για τη νοσηλεία του ασθενή. Για την έκδοση αυτής της απόδειξης εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

(αβ) Βεβαίωση του διευθυντή της κλινικής για το χρόνο νοσηλείας του ασθενή και το ποσό των εξόδων αυτής, αναλυτικά κατά είδος εξόδου.

β) Προκειμένου για νοσήλια σε κρατικά και λοιπά νοσηλευτικά ιδρύματα:

(βα) Διπλότυπη απόδειξη είσπραξης του νοσηλευτικού ιδρύματος, από την οποία να προκύπτει το ποσό της δαπάνης, για τη νοσηλεία του ασθενή.

(ββ) Βεβαίωση του διευθυντή του νοσηλευτικού ιδρύματος, για το χρόνο νοσηλείας του ασθενή και το ποσό των εξόδων αυτής, αναλυτικά κατά είδος εξόδου.

Στις πιο πάνω υποπεριπτώσεις, όταν στην οικεία απόδειξη είσπραξης αναγράφεται ο χρόνος της νοσηλείας και αναλυτικά τα έξοδά της κατά είδος εξόδου, δεν απαιτείται η πιο πάνω ιδιαίτερη, βεβαίωση του διευθυντή του νοσηλευτικού ιδρύματος, νοσοκομείου ή κλινικής.

Έξοδα για την απασχόληση νοσοκόμου.

α) Βεβαίωση του θεράποντα ιατρού, με την οποία να βεβαιώνεται το είδος της νόσου από την οποία πάσχει ο ασθενής, η διάρκειά της, καθώς και η ανάγκη απασχόλησης νοσοκόμου, λόγω της σοβαρότητας της νόσου.

β) Απόδειξη είσπραξης της αμοιβής από το πρόσωπο που πρόσφερε υπηρεσίες ως νοσοκόμος, στην οποία πρέπει να αναφέρεται το ονοματεπώνυμό του, το όνομα του πατέρα του, ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ταυτότητας, η διεύθυνση της κατοικίας του και η χρονική διάρκεια παροχής των υπηρεσιών του, νόμιμα υπογραμμένη.

Έξοδα σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων και προσώπων που πάσχουν από κινητική αναπηρία, οι οποίες εδρεύουν στην Ελλάδα.

α) Διπλότυπη απόδειξη παροχής υπηρεσιών, η οποία εκδίδεται από την επιχείρηση που εισπράττει την αμοιβή σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

β) Βεβαίωση του διευθυντή ή του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης για τον ακριβή χρόνο της περίθαλψης του προσώπου που κατέβαλε ή για το οποίο καταβλήθηκε η δαπάνη, καθώς και το ποσό αυτής κατά κατηγορία δαπάνης.

Έξοδα αγοράς και τοποθέτησης οργάνων στο σώμα του ασθενή και αντικατάστασης μελών του σώματός του με τεχνητά.

Σε περίπτωση που η σχετική δαπάνη αποτελεί μέρος των εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης, απαιτούνται τα δικαιολογητικά που προαναφέρθηκαν στην πιο πάνω περίπτωση. Σε περίπτωση που ο ίδιος ο ασθενής προμηθεύεται τα όργανα ή τα τεχνητά μέλη από το ελεύθερο εμπόριο, απαιτείται απόδειξη λιανικής πώλησης. Η απόδειξη αυτή, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που ορίζουν αυτές οι διατάξεις και το ονοματεπώνυμο του αγοραστή, καθώς και το είδος του πωλούμενου πράγματος.

Σε περίπτωση αγοράς γυαλιών όρασης ή φακών επαφής ή ακουστικών βαρηκοΐας, εκτός από την απόδειξη που προβλέπει ο ΚΒΣ, απαιτείται και βεβαίωση γιατρού, η οποία παραμένει στο φάκελο του φορολογούμενου και ισχύει ως δικαιολογητικό αγοράς γυαλιών όρασης, φακών επαφής και ακουστικών βαρηκοΐας (για μια πενταετία).

Ειδικές δαπάνες περίθαλψης ανάπηρων παιδιών.

α) Διπλότυπη απόδειξη είσπραξης, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

β) Βεβαίωση του διευθυντή της σχολής ή του θεραπευτηρίου από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο του υπόχρεου πάσχει από ανίατο νόσημα ή είναι τυφλό ή κωφάλαλο ή έχει διανοητική καθυστέρηση, ο ακριβής χρόνος της φοίτησης ή της περίθαλψης, γενικά, του ανάπηρου τέκνου, για το οποίο καταβλήθηκε η αμοιβή, καθώς και το ποσό της, αναλυτικά, κατά κατηγορία δαπάνης.

γ) Στοιχεία, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα τέκνα είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας και ότι το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ.

Νοσήλια που καταβάλλονται στην αλλοδαπή

Προκειμένου για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που καταβάλλονται στην αλλοδαπή απαιτούνται οι σχετικές βεβαιώσεις των αλλοδαπών ιατρών ή νοσοκομείων, οι οποίες πρέπει να είναι θεωρημένες από τον αρμόδιο Έλληνα πρόξενο και μεταφρασμένες νόμιμα. Αν δεν υπάρχει ελληνικό προξενείο, η θεώρηση αυτών των αποδείξεων πρέπει να γίνεται από την τοπική αρχή του ξένου Κράτους, η οποία έχει τη σχετική εξουσιοδότηση.

Ποσοστό 20% της δαπάνης αυτής αφαιρείται από το φόρο που προκύπτει στο συνολικό εισόδημα. Το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τα 6.000 ευρώ και για κάθε σύζυγο.

Επιπλέον για την απόδειξη καταβολής των δαπανών ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας για τα τέκνα του που δεν βαρύνουν αυτόν αλλά τον άλλο γονέα τους με το οποίο συγκατοικούν, απαιτείται και υπεύθυνη δήλωση ότι τα τέκνα είναι προστατευόμενα του άλλου γονέα με βάση το άρθρο 7 του ΚΦΕ, καθώς και τα στοιχεία των τέκνων και του άλλου γονέα (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, έτος γέννησης, διεύθυνση κατοικίας, ΑΦΜ και ΔΟΥ).

ΔΑΠΑΝΗ ΔΩΡΕΩΝ

Για την απόδειξη της καταβολής του ποσού των δωρεών ή χορηγιών, απαιτούνται τα ακόλουθα, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά:

α) Προκειμένου για δωρεά ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων αυτοκινήτων:

(αα) Βεβαίωση του δωρεοδόχου ότι έγινε αποδεκτή η δωρεά.

(αβ) Αντίγραφο του πρωτοκόλλου παράδοσης – παραλαβής.

(αγ) Σε περίπτωση αγοράς και άμεσης παράδοσης των δωρούμενων αντικειμένων, το νόμιμο στοιχείο που προβλέπεται από τον ΚΒΣ, από το οποίο προκύπτει η αξία τους.

Σε περίπτωση που ο δωρητής κατείχε από πριν τα δωρηθέντα αντικείμενα, η αξία τους προσδιορίζεται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ.

β) Προκειμένου για χρηματικά ποσά:

(βα) Διπλότυπη απόδειξη ή γραμμάτιο είσπραξης του ποσού της δωρεάς ή χορηγίας, η οποία εκδίδεται από το νόμιμο εκπρόσωπο του δωρεοδόχου.

(ββ) Βεβαίωση ή αντίγραφο της οικείας πράξης του νόμιμου εκπροσώπου του δωρεοδόχου από την οποία να προκύπτει η αποδοχή της δωρεάς και η καταχώρηση του ποσού αυτής στα επίσημα βιβλία του δωρεοδόχου.

Σε περίπτωση δωρεάς χρηματικών ποσών με όρο, βεβαίωση του νόμιμου εκπροσώπου του δωρεοδόχου από την οποία να προκύπτει το ύψος του καθαρού προϊόντος που περιέρχεται στο δωρεοδόχο.

Στην περίπτωση κατά την οποία το ποσό της δωρεάς ή χορηγίας κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό του δωρεοδόχου ή του αποδέκτη της χορηγίας, που έχει ανοιχθεί σε τράπεζα ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εκτός των παραπάνω δικαιολογητικών, απαιτείται και το οικείο γραμμάτιο είσπραξης της Τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, στο οποίο πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 2238/1994.

Αν το πρωτότυπο έχει δοθεί στο δωρεοδόχο για την είσπραξη του ποσού που δωρήθηκε, υποβάλλεται αντίγραφο του γραμματίου, κυρωμένο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή την Τράπεζα, από την οποία εκδόθηκε.

Τα δικαιολογητικά για την έκπτωση των δωρεών χρηματικών ποσών προς αθλητικά σωματεία, ορίζονται στην οικεία διάταξη.

Αν τα χρηματικά ποσά των δωρεών προς αθλητικά σωματεία υπερβαίνουν αθροιστικά για κάθε δωρεοδόχο τα 2.950,00 ευρώ ετησίως, απαιτείται και το πρωτότυπο του παραστατικού καταβολής του φόρου 10% για το πάνω από 2.950 ευρώ ποσό της δωρεάς. Τα χρηματικά ποσά των δωρεών και χορηγιών αφαιρούνται από το συνολικό εισόδημα μόνο εφόσον υπερβαίνουν συνολικά ετησίως τα 100 ευρώ.

ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΚΩΝ

Για την απόδειξη της καταβολής των τόκων, απαιτείται, προκειμένου για:

α) Στεγαστικά δάνεια, σχετική βεβαίωση της Τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ή του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου ή άλλου πιστωτικού οργανισμού, από την οποία να προκύπτει ότι πρόκειται για στεγαστικό δάνειο για απόκτηση πρώτης κατοικίας (αγορά ή ανέγερση ή αποπεράτωση), ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων

τους που τους βαρύνουν, το ποσό μόνο των δεδουλευμένων συμβατικών τόκων (ληξιπρόθεσμων και απαιτητών) που όφειλε και κατέβαλε αυτός μέσα στο έτος 2007 καθώς και το έτος σύναψης του δανείου.

Εάν δεν αναγράφεται στη βεβαίωση αυτή σε ποιον ανήκει το ακίνητο, στο οποίο έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση, πρέπει να επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, στην οποία να βεβαιώνεται ότι το ακίνητο ανήκει στο φορολογούμενο ή στη σύζυγο ή στα τέκνα τους, που τους βαρύνουν και ο αριθμός εγγραφής στο βιβλίο μεταγραφών του οικείου Υποθηκοφυλακείου (στην ίδια υπεύθυνη δήλωση βεβαιώνεται ότι πρόκειται για δάνειο για αγορά πρώτης κατοικίας, αν αυτό δεν βεβαιώνεται στην οικεία βεβαίωση της Τράπεζας ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων κτλ.).

β) Νέα δάνεια που λαμβάνονται για εξόφληση παλιών στεγαστικών δανείων που είχαν ληφθεί για αγορά πρώτης κατοικίας, βεβαίωση της Τράπεζας ή γενικά του φορέα που χορήγησε το νέο δάνειο, από την οποία να προκύπτει ότι πρόκειται για νέο δάνειο για εξόφληση παλιού στεγαστικού δανείου, που είχε ληφθεί για αγορά πρώτης κατοικίας με υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βάρυναν, το ανεξόφλητο ποσό του παλιού δανείου και ο χρόνος λήξης του, ότι οι δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν το έτος 2007 αφορούν το τμήμα του νέου δανείου που καταβλήθηκε για εξόφληση του υπόλοιπου ποσού του παλιού δανείου που δεν είχε εξοφληθεί μέχρι τη σύναψη του νέου δανείου, καθώς και ότι έχει εγγραφεί και για το νέο δάνειο υποθήκη ή προσημείωση σε ακίνητο του φορολογουμένου ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.

γ) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους, βεβαίωση αυτών που να περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση α'.

δ) Προκαταβολές που έχουν χορηγηθεί από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, σχετική βεβαίωση αυτών, από την οποία να προκύπτει ότι ο φορολογούμενος είναι βοηθηματούχος του αντίστοιχου Ταμείου, ότι η προκαταβολή χορηγήθηκε σ'Α αυτόν με βάση τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 398/1974 (Φ.Ε.Κ. 116 Α'Α) για απόκτηση πρώτης κατοικίας, το ποσό των τόκων, καθώς και ότι οι τόκοι αυτοί είναι δεδουλευμένοι και καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007.

ε) Δάνεια που έχουν χορηγηθεί από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμειούτσια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς στο φορολογούμενο για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί, βεβαίωση αυτών που να περιλαμβάνει το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος 2007, καθώς και επικυρωμένο αντίγραφο της οικείας απόφασης για χαρακτηρισμό των κτισμάτων ως διατηρητέων ή σημείωση για την κανονιστική πράξη με την οποία χαρακτηρίστηκε η περιοχή, που βρίσκονται τα κτίσματα, ως παραδοσιακό τμήμα πόλεως ή ως παραδοσιακός οικισμός.

Στις πιο πάνω περιπτώσεις αν, εκτός από τους τόκους που είναι δεδουλευμένοι, καταβλήθηκαν τόκοι υπερημερίας, τα ποσά αυτών των τόκων πρέπει να αναφέρονται χω-

ριστά στην οικεία βεβαίωση, δεδομένου ότι τα ποσά αυτά δεν εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα.

Στη βεβαίωση καταβολής των τόκων στεγαστικών δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας, ειδικά για συμβάσεις δανείων που έχουν ληφθεί από 1.1.2000 και μετά, θα αναγράφεται και η συνολική επιφάνεια της κατοικίας, που αποκτάται, σε τετραγωνικά μέτρα. Επίσης, προκειμένου για δάνεια που έχουν ληφθεί από 1.1.2003 και μετά, πρέπει να αναγράφεται στη βεβαίωση και το ποσό του δανείου. Εάν το δάνειο έχουν λάβει οι σύζυγοι από κοινού, στη βεβαίωση του καθενός θα αναγράφεται το ποσό του δανείου που του αναλογεί.

Διευκρινίζεται ότι για συμβάσεις δανείων που έχουν συναφθεί μέχρι 31.12.2002, οι τόκοι αφαιρούνται από το συνολικό εισόδημα, ενώ για συμβάσεις δανείων που έχουν συναφθεί από 1.1.2003 και μετά, οι τόκοι μειώνουν το συνολικό φόρο κατά ποσοστό 20% αυτών.

ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΗΜΕΔΑΠΩΝ ΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΚΤΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Η έκπτωση από το εισόδημα της δαπάνης αγοράς μεριδίων ημεδαπών μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων δεν έχει εφαρμογή για τις δηλώσεις του οικον. έτους 2008, καθόσον ισχύει για αγορές μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων που πραγματοποιούνται από 1.1.2005 έως 31.12.2009 να διακρατηθούν τρία έτη, οπότε η πρώτη εφαρμογή θα γίνει με τις δηλώσεις οικον. έτους 2009 και τα οποία πρέπει να διακρατηθούν τρία έτη, οπότε η πρώτη εφαρμογή θα γίνει με τις δηλώσεις οικον. έτους 2009.

Η ίδια έκπτωση ισχύει και για την αγορά μεριδίων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού που είναι συνδεδεμένα με ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής μέσω εσωτερικού μεταβλητού κεφαλαίου, που πραγματοποιείται από 1-1-2007 έως 31-12-2009 και εφόσον διακρατηθούν τρία έτη, οπότε η πρώτη εφαρμογή θα γίνει με τις δηλώσεις του οικον. έτους 2011.

ΕΦΑΠΑΞ ΔΑΠΑΝΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ, ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Για την αναγνώριση της δαπάνης χωρίς δικαιολογητικά των 2.400,00 Ευρώ απαιτούνται τα ακόλουθα δικαιολογητικά, από τα οποία πιστοποιείται η ιδιότητα του φορολογουμένου ή του κάθε προσώπου που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει, ως αναπήρου, τυφλού κ.τ.λ., λόγω της οποίας δικαιούται ο φορολογούμενος την έκπτωση αυτής της δαπάνης.

α) Προκειμένου για αναπήρους με αναπηρία 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής της νομαρχίας, η διαδικασία για την έκδοση της οποίας ορίζεται στην 1035166/400/Α 0012/Π.Ο.Λ.1087/9.3.1993 (Φ.Ε.Κ. 198ΒΑ) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

β) Προκειμένου για τυφλούς, βεβαίωση της αρμόδιας Διεύθυνσης της οικείας νομαρχίας ότι είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται σ'Α αυτήν.

γ) Προκειμένου για νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση

ση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς και πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και κάνουν μεταγίσεις αίματος, σχετική βεβαίωση του φορέα (νοσοκομείο, ιδιωτική κλινική κτλ) που έκανε τη μεταμόσχευση νεφρού ή που κάνει την αιμοκάθαρση ή τις μεταγίσεις, από την οποία να προκύπτει η κατάσταση τους αυτή.

δ) Προκειμένου για ανάπηρους αξιωματικούς ή οπλίτες ή θύματα πολέμου, καθώς και αναπήρους ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφύλιου πολέμου, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 (Φ.Ε.Κ. 73 ΑΑ) και 1863/1985 (Φ.Ε.Κ. 204 ΑΑ), όπως τροποποιήθηκαν με το νόμο 1976/1991 (ΦΕΚ 184 Α), σχετική βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Ειδικά για τους αναπήρους αξιωματικούς και οπλίτες, καθώς και τα θύματα πολέμου αρκούν τα ενημερωτικά σημειώματα πληρωμής της σύνταξής τους, στα οποία αναγράφεται ο δεκανήπιος ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ της σύνταξής τους, ο οποίος πρέπει να αρχίζει από 3 ή 4. Επίσης, ειδικά για τα πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 1579/1950 (Φ.Ε.Κ. 286 ΑΑ) και ν.δ. 330/1947 (Φ.Ε.Κ. 84 ΑΑ), απαιτείται σχετική βεβαίωση της Ελληνικής Αστυνομίας.

Τέλος, ειδικά για αξιωματικούς οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή για αξιωματικούς που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθαν λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου, βεβαίωση της αρμόδιας κρατικής υπηρεσίας που τους χορηγεί τις αποδοχές τους.

ΔΑΠΑΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

α) Για την απόδειξη της καταβολής της διατροφής από τον ένα σύζυγο στον άλλο υποβάλλονται επικυρωμένο αντίγραφο της σχετικής δικαστικής απόφασης ή της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξης και β) υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 του συζύγου που την εισέπραξε, στην οποία θα αναγράφεται ο ΑΦΜ του, το ετήσιο ποσό που εισέπραξε και τα στοιχεία αυτού που την κατέβαλε.

ΔΑΠΑΝΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ-ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ- ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗΣ κ.τ.λ.

Για την απόδειξη της δαπάνης:

α) αλλαγής εγκατάστασης χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου ηλιοθερμικών και φωτοβολταϊκών συστημάτων,

β) αντικατάστασης του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση συστήματος τηλεθέρμανσης ή νέας εγκατάστασης τηλεθέρμανσης, με σκοπό τη θέρμανση των σπιτιών,

γ) αγοράς και εγκατάστασης ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού (ηλιακοί θερμοσίφωνες) ή για εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας,

δ) αγοράς αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες),

καθώς και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης-θέρμανσης με χρήση φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πηγών και

ε) θερμομόνωσης κτηρίων που ήδη υπάρχουν και για τα οποία δεν προβλέπονταν η τοποθέτηση θερμομονωτικών υλικών, απαιτούνται τα δικαιολογητικά που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνεται και το ποσό που καταβάλλεται για τέλη σύνδεσης στην εταιρεία παροχής αερίου, ενώ δεν περιλαμβάνεται το ποσό που καταβάλλεται ως εγγύηση.

ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΔΕΞΙΩΣΕΙΣ ΓΑΜΩΝ- ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ- ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΑ- ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΥΣ κ.τ.λ.

Για την απόδειξη της δαπάνης:

α) για τη διενέργεια δεξιώσεων γάμων και βαπτίσεων, η δαπάνη που καταβάλλεται σε κάθε είδους χώρους εστίασης και ψυχαγωγίας,

β) που καταβάλλεται σε μεσίτες ακινήτων, ωδεία, σχολές χορού, ρυθμικής και μπαλέτου, σχολές πολεμικών τεχνών, πάλης και παρόμοιων αθλημάτων, γυμναστήρια, κολυμβητήρια, ινστιτούτα ή κέντρα αδυνατίσματος και αισθητικής, κομμωτήρια, διαιτολόγους, διατροφολόγους, ομοιοπαθητικούς, λογοθεραπευτές, μασέρ,

γ) που καταβάλλεται για παροχή υπηρεσιών για την επισκευή και συντήρηση της εγκατάστασης και των συσκευών κλιματισμού (ψύξη-θέρμανση), καθώς και αυτών εξαερισμού χώρων,

δ) που καταβάλλεται για παροχή υπηρεσιών σε υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους, ελαιοχρωματιστές και λοιπούς επαγγελματίες που ασχολούνται με την επισκευή και συντήρηση οικοδομών, όπως ξυλουργούς, επαγγελματίες τοποθέτησης πλακιδίων, υαλοπινάκων και μεταλλικών κουφωμάτων, συντηρητές καλοριφέρ, ασανσέρ κ.λπ. απαιτούνται τα δικαιολογητικά που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΒΣ, όπως ισχύουν κάθε φορά.

2. Ποια δικαιολογητικά πρέπει να υποβληθούν μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος για την απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ. και σκαφών αναψυχής μήκους μέχρι 10 μέτρα;

Για την απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης των κύριων και κατόχων επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ. άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων και εργοστασιακής αξίας κάτω των 50.000 ευρώ, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

Ειδικότερα:

α) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκαν από 1.1.1993 και μετά και έχουν έτος πρώτης κυκλοφορίας στην Ελλάδα μέχρι 31.12.1992 (δηλαδή είναι ηλικίας άνω των 10 ετών), δεν υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας, αλλά φωτοαντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας.

β) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκαν καινούργια από 1.1.1993 και μετά και η αξία αγοράς τους (αξία τιμολογίου) είναι μικρότερη των 50.000 ευρώ, δεδομένου ότι και η εργοστασιακή θα είναι χαμηλότερη του ποσού αυτού, δεν προσκομίζεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας αλλά υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του υποχρέου, όπου αναγράφεται η αξία του τιμολογίου της αντιπροσωπείας, όπως αυτή δηλώθηκε ως τεκμήριο αγοράς κατά το χρόνο απόκτησής του.

Αν ο αγοραστής είναι κάτοικος Ελλάδας και το αυτοκίνητο το εισήγαγε καινούργιο από το εξωτερικό, θα υποβάλει επίσης υπεύθυνη δήλωση για την αξία αγοράς του αυτοκινήτου, όπως τη δήλωσε ως τεκμήριο απόκτησης το έτος της αγοράς (αξία αγοράς στο εξωτερικό συν έξοδα για την κυκλοφορία του στην Ελλάδα), εφόσον αυτή είναι μικρότερη των 50.000 ευρώ.

Αν η αξία αγοράς, όπως δηλώθηκε ως τεκμήριο απόκτησης, υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

γ) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που αποκτήθηκαν μετά την 1.1.1993 μεταχειρισμένα, με έτος πρώτης κυκλοφορίας στην Ελλάδα μετά την 1.1.1993, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

δ) Για τα αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που έχουν εισαχθεί από τους ίδιους τους φορολογουμένους από το εξωτερικό και πρωτοκυκλοφόρησαν στην Ελλάδα μετά την 1.1.1993, είτε καινούργια είτε μεταχειρισμένα, εφόσον δεν υπάρχουν αντιπροσωπείες αυτών στη χώρα μας, δεν υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας αλλά υπεύθυνη δήλωση, από το φορολογούμενο που το εισήγαγε, για την εργοστασιακή αξία, όπως αυτή προσδιορίστηκε στο τελωνείο για την επιβολή του τέλους ταξινόμησης.

Οι βεβαιώσεις εργοστασιακής αξίας χορηγούνται, κατόπιν αιτήσεως των φορολογουμένων, από τα μέλη του Συνδέσμου Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (ΣΕ-ΑΑ) μέσω των επίσημων εμπόρων (Dealer) και αναφέρουν τον αριθμό πλαισίου του οχήματος και την εργοστασιακή του αξία. Επίσης οι βεβαιώσεις αναφέρουν το ονοματεπώνυμο των ιδιοκτητών ή κατόχων και τον αριθμό της άδειας κυκλοφορίας του αυτοκινήτου, όπως τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων.

Τα παραπάνω δικαιολογητικά εφόσον έχουν ήδη υποβληθεί με την προηγούμενη δήλωση και εφόσον η φετινή δήλωση υποβάλλεται στην ίδια Δ.Ο.Υ. δεν υποβάλλονται ξανά.

ε) Για τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν καινούργια από 1.1.2004 και εξής απαιτούνται τα εξής, κατά περίπτωση δικαιολογητικά:

I) Αν η αξία αγοράς τους (τιμολογίου) είναι μεγαλύτερη των 50.000 ευρώ, βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

II) Εάν η αξία αγοράς τους (τιμολογίου) είναι μικρότερη των 50.000 ευρώ, δεδομένου ότι και η εργοστασιακή θα είναι χαμηλότερη του ποσού αυτού, το τιμολόγιο αγοράς.

Για τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1.1.2004 και μετά μεταχειρισμένα εάν έ-

χουν έτος πρώτης κυκλοφορίας στην Ελλάδα μέχρι 31.12.1992 ή από 1.1.1993 και μετά αλλά είναι κάτω των 14 ίππων, υποβάλλεται φωτοαντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας, ενώ εάν έχουν έτος πρώτης κυκλοφορίας από 1.1.1993 και μετά και είναι άνω των 14 ίππων, υποβάλλεται βεβαίωση εργοστασιακής αξίας.

Εάν έχουν εισαχθεί από τους ίδιους τους φορολογούμενους από το εξωτερικό, είτε καινούργια είτε μεταχειρισμένα και δεν υπάρχουν αντιπροσωπείες αυτών στη Χώρα μας, υπεύθυνη δήλωση, από το φορολογούμενο που το εισήγαγε, για την εργοστασιακή αξία, όπως αυτή προσδιορίστηκε στο Τελωνείο για την επιβολή του τέλους ταξινόμησης.

Εάν η εισαγωγή πραγματοποιήθηκε από ελεύθερους εμπόρους που δεν είναι εξουσιοδοτημένοι (dealer), βεβαίωση εργοστασιακής αξίας, που θα χορηγείται από τους εμπόρους αυτούς, οι οποίοι βεβαιώνουν την εργοστασιακή αξία των αυτοκινήτων με βάση τη διασάφηση του εκτελωνισμού.

Τα ίδια δικαιολογητικά απαιτούνται για τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν από 1.1.2005 και μετά.

στ) Για την απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης σκαφών αναψυχής ολικού μήκους μέχρι 10 μέτρα, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του κυρίου ή κατόχου ότι το σκάφος έχει ολικό μήκος κάτω των 10 μέτρων και ότι δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους.

3. Ποια δικαιολογητικά πρέπει να υποβληθούν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος για την απαλλαγή από το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, στην περίπτωση αγοράς τους με επαναπατριζόμενα κεφάλαια;

Για τη μη εφαρμογή του τεκμηρίου απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στην περίπτωση που αυτά αγοράζονται με επαναπατριζόμενα κεφάλαια, υποβάλλεται το λογιστικό παραστατικό της συναλλαγής – εισαγωγής των κεφαλαίων που εκδίδει η τράπεζα που διενεργεί την εισαγωγή, όπως ορίζεται με την 1070412/11007/Β0012/ΠΟΛ.1110/1.11.2004 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Η Τράπεζα εκδίδει ένα παραστατικό το οποίο είναι μοναδικό. Σε περίπτωση κοινού λογαριασμού ο ένας από τους συνδικαιούχους παίρνει το πρωτότυπο και οι λοιποί επικυρωμένα φωτοαντίγραφα αυτού, στα οποία πάνω σημειώνουν ενυπόγραφα ποιος έχει πάρει το πρωτότυπο και ποια είναι η Δ.Ο.Υ. του.

4. Τα γεωργικά εισοδήματα συμπληρώνονται και στο Ε3;

Τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν γεωργική εκμετάλλευση και τα οποία δεν τηρούν ή τηρούν βιβλία ΒΑ Κατηγορίας του Κ.Β.Σ. δεν συνυποβάλλουν το έντυπο Ε3. Αντίθετα, το Ε3 θα συνυποβληθεί με το έντυπο Ε5 από τους υποχρέους που δηλώνουν εισοδήματα από γεωργική εκμετάλλευση.

5. Πώς αποδεικνύεται ότι ένα ακίνητο παρέμεινε κενό;

Πρέπει να προσκομίζονται φωτοαντίγραφα των λογαριασμών της Δ.Ε.Η. ή οποιοδή-

ποτε άλλο στοιχείο, όπως λογαριασμοί ύδρευσης, κοινοχρήστων κ.λ.π. από τα οποία να αποδεικνύεται ότι το ακίνητο ήταν κενό το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

6. Πώς φορολογούνται εισοδήματα που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή;

Πρώτα εξετάζουμε τι προβλέπει η σύμβαση αποφυγής της διπλής φορολογίας του εισοδήματος που τυχόν ισχύει, μεταξύ του συγκεκριμένου κράτους με την Ελλάδα. Αν δεν προβλέπεται κάτι διαφορετικό ή δεν υπάρχει σύμβαση, τότε το εισόδημα που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή προστίθεται στα υπόλοιπα εισοδήματα και φορολογείται.

Σημειώνεται ότι από το οικον. έτος 1993 (χρήση 1/1-31/12/1992) οι συντάξεις του εξωτερικού υπάγονται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα. Ο φόρος ο οποίος τυχόν καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, για το εισόδημα που προέκυψε σ'Α αυτή, εκπίπτει από το φόρο που αναλογεί στο συνολικό του εισόδημα, μέχρι όμως του ποσού του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα της αλλοδαπής στην Ελλάδα, με την επιφύλαξη των όσων προβλέπονται από τη διμερή σύμβαση, αν υπάρχει.

7. Ποιο ποσό κεφαλαίου προηγούμενων ετών που φορολογήθηκε ή νόμιμα έχει απαλλαχθεί από τη φορολογία, αναγνωρίζεται για την κάλυψη τεκμαρτής δαπάνης;

Ποσό που προκύπτει από το συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων, καθώς και οποιοδήποτε άλλο ποσό που αποδειγμένα έχει εισπραχθεί. Αν δεν υπάρχουν δαπάνες του άρθρου 16 του ν. 2238/1994 ή είναι κάτω από 2.900,00 ευρώ, το ποσό που θα εκτεσθεί δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 2.900,00 ευρώ (Άρθρο 19 ν. 2238/1994).

Επιστάται η προσοχή, καθόσον με την παρ. 17 του άρθρου 2 του ν. 2065/1992 καταργήθηκε ο περιορισμός της πενταετίας.

8. Σε ποιόν κωδικό θα καταχωρηθεί η σύνταξη πολύτεκνης μητέρας;

Στα ποσά που απαλλάσσονται από το φόρο. Για το οικον. έτος 2007 στους κωδ. 659-660.

9. Οι δαπάνες προμήθειας φαρμάκων αναγνωρίζονται ως έξοδα;

Μόνον τα φάρμακα που χορηγήθηκαν κατά τη νοσηλεία σε νοσοκομεία ή κλινικές, τα οποία συμπεριλαμβάνονται στα έξοδα νοσηλείας.

10. Πώς πρέπει να δηλωθούν οι αναδρομικές αποδοχές, οι οποίες εισπράχθηκαν μέσα στο διαχειριστικό έτος 2007 και δεν υπάγονται στις διατάξεις της περίπτωσης δ της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του ν.2238/1994;

Με συμπληρωματικές δηλώσεις στο έτος που ανάγονται.

11. Σε περίπτωση διάστασης των συζύγων και υποβολής χωριστών δηλώσεων, χωρίς την προσκόμιση αντιγράφου αγωγής για διαζύγιο ή διατροφής ή πρακτικό κατανομής της κοινής περιουσίας για συναινετικό διαζύγιο, ποια δικαιολογητικά πρέπει να συνηυποβάλλουν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος;

Δεν ορίζονται άλλα συγκεκριμένα δικαιολογητικά. Είναι θέμα πραγματικό.

12. Ποιες οι τιμές ζώνης για τον προσδιορισμό του ετήσιου τεκμαρτού μισθώματος για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία πάνω από 200 τ.μ. και δευτερεύουσες κατοικίες πάνω από 150 τ.μ.:

Για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος λαμβάνεται υπόψη η τιμή ζώνης που ισχύει την 1η Ιανουαρίου της φορολογούμενης περιόδου.

13. Ισχύουν οι άτυπες δωρεές για την κάλυψη τεκμηρίων;

Μόνο οι δωρεές χρηματικών ποσών για τις οποίες η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

14. Πώς μπορεί ο αγρότης, του οποίου το εισόδημα προσδιορίζεται με το αντικειμενικό σύστημα, να αποδείξει την ύπαρξη κεφαλαίου προηγούμενων χρόνων για τη δικαιολόγηση τεκμηρίου;

Με βάση τα καθαρά κέρδη που έχει αναγράψει στις δηλώσεις του (σχετ. 1078888/1256/Α0012/2-7-1998 ΠΟΛ.1187/2.7.1998).

15. Ποιες είναι οι προθεσμίες κατάθεσης των ιδιωτικών συμφωνητικών μίσθωσης ακινήτων;

Μέσα σε 30 ημέρες από τη σύνταξή τους (άρθρο 77 ν. 2238/1994).

16. Ποια δικαιολογητικά απαιτούνται και ποια έντυπα θα συμπληρωθούν για έκδοση πιστοποιητικών που αφορούν μεταβιβάσεις ακινήτων ή αγωγές εξώσεων;

Προκειμένου να γίνει μεταβίβαση ακινήτου απαιτείται να υποβληθεί στο συμβολαιογράφο υπεύθυνη δήλωση ότι έχουν δηλωθεί εμπρόθεσμα τα μισθώματα του ακινήτου κατά την τελευταία διετία πριν από τη μεταβίβαση, ή ότι το ακίνητο δεν απέφερε εισόδημα κατά την τελευταία πενταετία. Προκειμένου για μεταβίβαση γεωργικού ακινήτου υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση ότι δηλώθηκε εμπρόθεσμα ή εκπρόθεσμα το γεωργικό εισόδημα. Διατηρείται το πιστοποιητικό του άρθρου 81 του ν.2238/1994 στην περίπτωση εκδίκασης αγωγής εξώσης και στην περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης (άρθρο 26 ν.3220/ΦΕΚ 15Α/28.1.2004).

17. Ποια δικαιολογητικά απαιτούνται για την αναγνώριση ως προστατευομένων μελών των άγαμων τέκνων μέχρι 20 ετών που δε σπουδάζουν και των άγαμων μέχρι 27 ετών που σπουδάζουν, εφόσον είναι γραμμένα στα Μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ.

Απαιτείται, εκτός από τη βεβαίωση της σχολής εάν το τέκνο σπουδάζει και βεβαίωση του ΟΑΕΔ, υπογεγραμμένη από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας του, ότι μέσα στο έτος 2007 ήταν εγγεγραμμένο στα μητρώα ανέργων του.

18. Πώς υπολογίζεται η προκαταβολή φόρου επόμενου οικονομικού έτους σε φορολογούμενους με εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και εισοδήματα από λοιπές πηγές;

Ως προκαταβολή υπολογίζεται το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) του φόρου που αναλογεί στο συνολικό (πραγματικό ή τεκμαρτό) εισόδημα το κρινόμενο έτος. Αν υπάρχουν εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατήθηκε στην πηγή, ο φόρος αυτός θα εικτεσθεί από το φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί ως προκαταβολή.

Δηλαδή, προκαταβολή = (κύριος φόρος + συμπληρωματικός) X 55% μείον παρακρατούμενος φόρος ή προκαταβλητέος φόρος ελεύθερων επαγγελματιών.

19. Πώς υποβάλλεται η φορολογική δήλωση σε περίπτωση θανάτου ενός των συζύγων:

Υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις. Δηλαδή, μία στο όνομα του αποβιώσαντος, η οποία υποβάλλεται από τους κληρονόμους αυτού και μία στο όνομα του άλλου συζύγου.

20. Ποια η φορολογική κλίμακα που θα φορολογηθούν τα εισοδήματα του οικον. έτους 2008 (γρήση 1.1-31.12.2007):

ΚΛΙΜΑΚΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2008

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ-ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλίμακιο εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο εισοδήματος	Σύνολο φόρου
12.000	0	0	12.000	0
18.000	29	5.220	30.000	5.200
45.000	39	17.550	75.000	22.770
¶νω 75.000	40			

(β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλίμακιο εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο εισοδήματος	Σύνολο φόρου
10.500	0	0	10.500	0
1.500	15	525	12.000	225
18.000	29	5.220	30.000	5.445
45.000	39	17.550	75.000	22.995
¶νω 75.000	40			

21. Σε ποιο εισόδημα επιβάλλεται συμπληρωτικός φόρος:

Στο ακαθάριστο ποσό από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση, με συντελεστή 1,5%. Για κατοικίες που έχουν επιφάνεια πάνω από 300 τ.μ. η καθεμιά ο συντελεστής γίνεται 3%.

E1 ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΟΚΤΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ 1-1-2007 ΕΩΣ 31-12-2007
ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΕ ΔΥΟ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Προς τη Δ.Ο.Υ.: ΚΙΛΟΣ ΤΑΧ. ΚΩΔ.: 61400 ΑΡ. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ: 123456789
Δ.Ο.Υ. προηγ. υποβολής: ΚΙΛΟΣ ΕΠΙΡΘΕΩΣΗ: Κ.Ε.Π.Υ.Π.*

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ)**

ΕΠΩΝΥΜΟ (ΟΜΟΣ Ή ΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ)	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	Α/Φ. ΦΟΡΩΝ (ΑΡΧ. ΤΑΥΤ.)
<u>ΚΟΣΤΑΣΑΡΓΕΛΗΣ</u>	<u>ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ</u>	<u>ΧΡΗΣΤΟΣ</u>	<u>ΑΒ123456</u>	<u>123456789</u>
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΤΙΜΩΜΑΤΩΝ (ΕΛΛΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΧ. ΚΩΔ. ΣΤΟΙΒΙΑ-ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ)	<u>ΚΙΛΟΣ</u>		<u>213300111</u>	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ (ΕΛΛΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΧ. ΚΩΔ. ΣΤΟΙΒΙΑ-ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ)	<u>ΚΙΛΟΣ</u>		<u>213300111</u>	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΩΝΥΜΟ (ΟΜΟΣ Ή ΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ)	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	Α/Φ. ΦΟΡΩΝ (ΑΡΧ. ΤΑΥΤ.)
<u>ΚΟΣΤΑΣΑΡΓΕΛΗΣ</u>	<u>ΝΑΡΙΑ</u>	<u>ΙΩΑΝΝΗΣ</u>	<u>ΓΑ789100</u>	<u>987654321</u>
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ Ή ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ (ΕΛΛΑΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΧ. ΚΩΔ. ΣΤΟΙΒΙΑ-ΠΟΛΗ Ή ΧΩΡΙΟ)	<u>ΚΙΛΟΣ</u>		<u>213300111</u>	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΠΟΣΟΥ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ κτλ. ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΦΟΡΟΥ

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ	ΝΑΙ	ΧΑΙ	ΟΧΙ	2
1. Έχετε δικαίωμα έκπτωσης ποσού 2.400 ευρώ λόγω αναπηρίας 67% και πάνω κτλ.;	001	☒	1	002	☒
2. Αριθμός παιδιών του Πίνακα 9 περίπτ. 1 (αριθμητικά)	003			004	
3. Αριθμός προσώπων του Πίνακα 9 με αναπηρία 67% και πάνω κτλ. (αριθμητικά)	005			006	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΟΥΣ Ή ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Α/Α	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1. Αθροισμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κτλ. (εκτός περιπτ. 2, 3, 4, 5 και 6)	301	<u>411,7</u>
2. Αθροισμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (εκτός περιπτ. 1, 2, 4, 5, και 6)	303	<u>211,7</u>
3. Αθροισμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα, κτλ. (εκτός περιπτ. 1, 2, 4, 5 και 6)	302	<u>308</u>
4. Καθαρό ποσό επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ)	305	<u>308</u>
5. Αμοιβές γιατρών του ΕΣΥ κτλ. (εφημερίες), αθλητών που θέλτε να φορολογηθείτε με τις γενικές διατάξεις	317	<u>318</u>
6. Αθροισμα καθαρών εισοδημάτων που φορολογούνται με το Z ψήφισμα (βουλευτές-δικαστές)	307	<u>308</u>

Β. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Α/Α	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1. Καθαρό εισόδημα ατομικής επιχείρησης με βάση τα βιβλία ή στοιχεία	401	<u>462</u>
2. Καθαρό εισόδημα από συμμετοχή σε συνεκμετάλλευση μη υπαγόμενη στο αρθ. 10 ΚΦΕ	410	<u>928</u>
3. Καθαρό εισόδημα ατομικής επιχείρησης με βάση το αντικειμενικό σύστημα	415	<u>918</u>

Σύνολο καθαρών γεωργικού εισοδήματος με βάση το αντικειμενικό σύστημα 918
 * Συμπληρώνεται από τον υπαχθέντα ** Επομένως τα στοιχεία του ΠΙΝΑΚΑ 1, Σε περίπτωση αλλαγής οι διαδοχικές να γίνουν επιμετρήσεις πάνω στο σύστημα
 *** Διά συμπλήρωσης και ο αριθμός αυτός έχει χαρακτηριστεί τσιροπιασμός τέλεος.
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ Ε1
ΣΕΛΑ 1/4

	Υποχρεού	Της σύζυγου
Μείον: α) Ενοίκια που καταβλήθηκαν για μίσθωση γεωργικής γης	335	335
β) Αξία καινούργιου πάγιου εξοπλισμού 200	337	330
γ) Για κατά κύριο επάγγελμα αγρότες 1.500 ή 3.000 ευρώ αν πήραν εξισωτικές αποζημιώσεις ή 2.250 ή 4.500 ή 3.750 ευρώ, αντίστοιχα, αν είναι νέοι αγρότες	338	345
4. Ζημιές του ίδιου οικονομικού έτους από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης	408	408
5. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης	407	408
6. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική άσκηση γεωργικής επιχείρησης	475	476
Γ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		
1. Καθαρά κέρδη από ατομική επιχείρηση (εκτός περιπτώ. 4)	481	482
2. Επιχειρηματική αμοιβή από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κληρονομικού δικαίου	483	484
3. Καθαρά κέρδη από Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή Κοινωνία κτλ. μη υπαγόμενες στο άρθρο 10 Κ.Φ.Ε.	485	486
4. Υπερτίμημα από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	487	488
5. Ζημιές του ίδιου οικονομικού έτους από ατομική επιχείρηση (εκτός περιπτώ. 4)	413	414
6. Ζημιές προηγούμενων οικονομικών ετών από ατομική επιχείρηση	415	416
7. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική επιχείρηση	428	429
Δ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ		
1. Καθαρά εισόδημα από ατομικό επάγγελμα	501	502
2. Ποσό διατροφής που έχει εισπραχθεί από σύζυγο (εκτός των παιδιών)	505	506
3. Εισόδημα που δεν εντάσσεται σε άλλη περίπτωση του Πλν. 4	507	508
4. Ζημιές του ίδιου οικονομικού έτους από ατομικό επάγγελμα	511	512
5. Ακαθάριστα έσοδα από ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος	517	518
Ε. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ		
1. Ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση:		
α) κατοικιών	103	104
β) ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, αθλουσίων κιν/νων ή θεάτρων κτλ.	121	122
γ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κτλ.	105	106
δ) γηπέδων, χώρων τοποθέτησης επιγραφών	107	108
ε) βιομηχανοστασίων, εμπορικών κέντρων που επέλεξαν υπαγωγή σε ΦΠΑ	109	110
στ) γαιών	101	102
ζ) γαιών με βάση το αντικειμενικό σύστημα	004	010
2. α) Ακαθάριστο εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτων	111	112
β) Στην περίπτωση αυτή, ποιο μίσθωμα έχετε καταβάλει:	113	114
3. Ακαθάριστο εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση - ιδιόχρηση:		
α) κατοικιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση)	120	120
β) ξενοδοχείων, κλινικών, σχολείων, αθλουσίων κινηματογράφων ή θεάτρων κτλ.	143	144
γ) καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κτλ.	145	146
δ) γηπέδων, χώρων τοποθέτησης επιγραφών	147	148
ε) γαιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση)	141	142
στ) γαιών (μόνο δωρεάν παραχώρηση) με βάση το αντικειμενικό σύστημα	701	702
4. Ακαθάριστο εισόδημα οικοδομών: α) σε έδαφος του εκμισθωτή	129	124
β) σε έδαφος του παρέχοντος δωρεάν τη χρήση	125	126
5. α) Δαπάνες για ασφαλιστικά, δικαστικά δαπάνη, αμοιβές δικηγόρων και αγορές υλικών επισκευής και συντήρησης οικοδομών (περ. 1α, 1β, 1γ, 1ε, 3α, 3β, 3γ).	151	152
β) Δαπάνες για υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης οικοδομών (περ. 1α, 1β, 1γ, 1ε, 3α, 3β, 3γ)	157	158
γ) Αποζημίωση που καταβλήθηκε με βάση νόμο στο μισθωτή ακινήτου κατά τη λύση επαγγελματικής μίσθωσης	163	164
δ) Ακαθάριστο εισόδημα από την εκμίσθωση του ακινήτου της περίπτωσης 5γ	185	186
ε) Λοιπές περιπτώσεις δαπανών άρθρου 23 ΚΦΕ (γαιες κτλ.)	150	180
6. Ακαθάριστο εισόδημα κατοικιών επιφάνειας πάνω από 300 τ.μ. καθεμιά (περ. 1α, 2α και 3α)	179	178
7. Ακαθάριστο εισόδημα (από επίτευξη ακινήτου, όλη εμπορική αξία μισθωμένου ακινήτου κτλ.) για το οποίο δε βεβαιώνεται χροτόσημο εκτός από την περίπτωση 1ε	741	742
ΣΤ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ		
Καθαρά εισόδημα από τόκους δανείων κτλ. ημεδαπής προέλευσης	291	290
Ζ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		
1. Καθαρό ποσό από μισθούς κτλ. αλλοδαπής προέλευσης	309	308
2. Καθαρό ποσό από συντάξεις κτλ. αλλοδαπής προέλευσης	301	302
3. Καθαρά κέρδη από γεωργικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή	469	464
4. Ζημιές από γεωργικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή	471	472
5. Καθαρά κέρδη από εμπορικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή	411	412
6. Ζημιές από εμπορικές επιχειρήσεις (ατομική, εταιρικές) στην αλλοδαπή	421	422
7. Καθαρά κέρδη από ελευθέριο επάγγελμα (ατομικά, εταιρικά) στην αλλοδαπή	509	510
8. Ζημιές από ελευθέριο επάγγελμα (ατομικά, εταιρικά) στην αλλοδαπή	513	514
9. Τόκοι και μερίσματα τίτλων κτλ. αλλοδαπής προέλευσης	209	206
10. Τόκοι κτλ. αλλοδαπής προέλευσης υπαγόμενα στην παρακράτηση του άρθ. 10 του ν.3312/05	397	398
11. Ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που βρίσκονται στην αλλοδαπή	171	172
12. Καθαρό εισόδημα της περίπτωσης 11	173	174
13. Ακαθάριστο εισόδημα της περίπτωσης 11 από κατοικίες με επιφάνεια πάνω από 300 τ.μ. η καθεμιά	205	206

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΦΜ

E1
ΣΕΛ 2/4

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ

Υπόχρεος

Της οικογένου

1. Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση: α) Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικημένη ή μισθωμένη κύρια κατοικία και έως δύο δευτερεύουσες κατοικίες.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΤΗ - ΟΔΟΙ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ ΤΟ ΓΕΩΓΡΑΦΟ *	Υπό μίσθωση (μετά από 1/1/2008)	Μίσθωμα ετήσιον	Αριθμός κατοικιών	Αριθμός κλιμακίων	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα		
α) ΕΤΗΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	285	285			271	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	
β) ΠΡΩΤΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΜΗ ΕΙΣΡΑΜΜΗ	291	291			294	218	218	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	
γ) ΠΡΩΤΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΙΣΡΑΜΜΗ	291	291			291	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222	222

β) το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για λοιπές δευτερεύουσες κατοικίες 787 788

γ) τα επιδόματα αυτά Ε.Χ., Μ.Χ. (αποδοχές, αποδοχές-επιδοχές, αποδοχές και καταστάσεις)

Αριθμός	Ονοματεπώνυμο κτηνο Ε.Χ., Μ.Χ.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ Γενικότατο	ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ Αριθμός	Φορ. π.σ.σ.	Ποσ. π.σ.σ. (μέσ. 2007)	Ποσ. π.σ.σ. (μέσ. 2007)	Είδος π.σ.σ.	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	Ετήσιον τεκμαρτό μίσθωμα	
1	ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	758	ΑΒΓ	12	3	100	1497	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	
2	ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	761	ΑΒΓ	9	11	100	1497	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870
3	ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	752						855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867
4	ΚΑΡΑΓΙΩΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	752						855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867

δ) τα οφέλη αναπηρίας Ε.Χ. (αποδοχές κτλ.)

Όνομα σκαφούς	Αριθμός και αριθμοί νηολογίου	Χώρα	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	

ε) τα αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής

Στοιχεία εναερίων και πλοίων	Είδος	Αριθμός εναερίων	Αριθμός πλοίων	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο μήκος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.	Μέγιστο βάρος (Μ.Τ.μ.)	Μ.Τ.μ.		

στ) τις δεξαμενές κολύμβησης (πiscinas)

Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)	Επιμέτρηση (π.σ.σ. μ.σ.σ.)		

ζ) Γράψτε το μεγαλύτερο ποσό τεκμαρτής δαπάνης από στοιχεία της οικογένειας των περιπτ. γ έως στ 767 768

η) Γράψτε τον αριθμό στοιχείων που προσδιορίζουν την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης (αριθμητικά) 769 768

2. Από τη δαπάνη που καταβάλατε:
- α) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, διτροχών κτλ. οχημάτων 716 720
  - β) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση πλοίων αναψυχής κτλ. σκαφών αναψυχής και αεροσκαφών 721 722
  - γ) για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση κινητών πραγμάτων αξίας πάνω από 5.000 ευρώ 723 724
  - δ) για την αγορά ακινήτων ή για τη χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτών 725 726
  - ε) για την ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενών κολύμβησης 727 728
  - ς) για δωρεές ή γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών (εκτός προς το Δημόσιο, κτλ.) 729 728
  - ζ) για την τοκοχρεολυτική απόδοση δανείων ή πιστώσεων, καθώς και χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών για αγορά μη καταναλωτικών αγαθών κτλ. 727 728

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΜΕΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

- Καθαρά εισοδήματα που δεν υπήρχε την 1-1-2008 855 856
- Ποσό ετήσιας δαπάνης που δεν υπήρχε την 1-1-2008 863 864
- Εισοδήματα που αποκτήσατε το 2007, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο, φορολογούνται με ειδικό τρόπο, καθώς και από μερίσματα ημεδαπών Α.Ε. κτλ. 859 860
- Καθαρά κέρδη από εταιρίες κτλ. που φορολογήθηκαν με το άρθρο 10 Κ.Φ.Ε. και από Ε.Π.Ε. 431 432
- Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα της περ. 3 και στα καθαρά κέρδη της περ. 4 433 434
- Αγροτικές ενισχύσεις (επιδοτ. αποζημ. οικον.ενισχ. κτλ) εκτός αυτών επί της παραγωγής 477 478
- Ενοίκια εγκατάστασης ατομικής επιχείρησης ή ελευθέρου επαγγέλματος

Ονοματεπώνυμο ή Επωνύμιο εκπαιδευτή	Ε.Α.	Α.Φ.Μ. εκπαιδευτή	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	Επίδομα σε Ε.Α.	
	788																			
	781																			
	819																			

8. Ενοίκια ακινήτων εκτός από κύρια κατοικία, κατοικία παιδιών που σπουδάζουν και περίπτ. 7 452 418

9. Χρηματικά ποσά που προέρχονται από διάθεση περιουσιακών στοιχείων, εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων αλλοδαπής, δάνεια, δωρεές κτλ. 781 782

10. Ανάλωση κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλάσσεται από το φόρο 787 788

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΠΟΣΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ Ή ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ

- Δαπάνη παροχής υπηρεσιών (δεξιότητες, γυμναστηρίων, υδραυλικών, ηλεκτρολόγων κτλ.) 848
- Εξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης 851 852
- Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Τ.Ε.Β.Ε. - Γ.Σ.Α. - Τ.Α.Ε. κτλ.) 853 854
- Δωρεές ιατρικών μηχανημάτων κτλ., σε νοσοκομεία κτλ. 857 858
- Δωρεές χρηματικών ποσών στο Δημόσιο κτλ., σε κοινωφελή Ν.Π.Ι.Δ. κτλ. (άνω των 100 ευρώ) 859 860
- Χορηγίες σε πολιτιστικά μη κερδοσκοπικά Ν.Π.Ι.Δ. (άνω των 100 ευρώ) 861 862

* Συμπληρώνεται όταν οι κατοικίες (οικόσιες και δευτερεύουσες) αποκτήθηκαν από κληρονομία, δωρεά, υποτελή παροχή ή από εμπορική απόσπασμα πριν από την αυτοεπίδοσή τους. ** Συμπληρώνεται όταν μετέβητε κληρονομία ή δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια πάνω από 150 τ.μ. *** Συμπληρώνεται όταν η δευτερεύουσα κατοικία είναι πάνω από 150 τ.μ. και δε δωρεά σε ταυροκτηνη περιεχόμενη. **** Συμπληρώνεται μόνο αν η κύρια κατοικία είναι πάνω από 200 τ.μ. ή συνολική επιφάνεια των δευτερευουσών κατοικιών είναι πάνω από 150 τ.μ.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΑΦΜ [ ] ΕΤ ΣΕΛ 3/4

7. Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν για στεγαστικά δάνεια απόκτησης πρώτης κατοικίας, ανασφάλισης κ.τ.λ. διατηρητέων κτιρίων:

α) Για συμβάσεις δανείων που συνάφθηκαν μέχρι 31/12/1999 062

β) Για συμβάσεις δανείων που συνάφθηκαν από 1/1/2000 και μέχρι 31/12/2002 065

γ) Για συμβάσεις δανείων που συνάφθηκαν από 1/1/2003 και μετά 055

δ) Συνολικό ποσό δανείων της προηγούμενης περιπτώ. γ. 069

8. Έσοδα που πληρώνετε ως κύρια κατοικία της οικογένειάς:

Ονοματεπώνυμο ή Επώνυμο εκμισθωτή	Ε.Α.	Α Φ Μ	Εκμισθωτή	Ε.Α.	Ποσό μισθού	Κ.Α.	Μεταβιβάσιμα (1)	Μεταβιβάσιμα (2)	Ε.Α.	Μηνός
061			062	ΜΑΙ	1	ΜΑΙ	2	067		071
062			063	ΜΑΙ	1	ΜΑΙ	2	068		072
063			064	ΜΑΙ	1	ΜΑΙ	2	069		073

9. Έσοδα που πληρώνετε ως κύρια κατοικία παιδιών της οικογένειάς που σπουδάζουν στο εξωτερικό:

Ονοματεπώνυμο ή Επώνυμο εκμισθωτή	Ε.Α.	Α Φ Μ	Εκμισθωτή
064			
065			
066			
067			
068			
069			

10. Ποσό ασφαλιστρών για ασφάλιση ζωής, προσωπικών σιχημάτων, ασθένειας 079

11. Ποσό διατροφής που κατέβαλε ο ένας σύζυγος στον άλλον 088

12. Δαπάνη για αλλαγή εγκατάστασης καυσίμου ή για εγκατάσταση φυσικού αερίου κ.τ.λ. 067

13. Δίδακτρα σε φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων ή ξένων γλωσσών:

α) Για τον υπόχρεο και τη σύζυγο 078

β) Για κάθε παιδί τους χωριστά 081

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΠΡΟΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ - ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ

1. Φόρος 4%, 10%, που προκαταβλήθηκαν (άρθρο 52 Κ.Φ.Ε.)	081	067
2. Φόροι 1%, 3%, 4%, 8%, 15% και 20% που παρακρατήθηκαν (άρθρο 95 Κ.Φ.Ε.)	082	068
3. Φόροι 20% (άρθρο 58 Κ.Φ.Ε.) και 15% (παρ. 3 άρθρου 7 ν. 2753/1999) που παρακρατήθηκαν	083	069
4. Φόρος που καταλογίστηκε για ωφέλεια από πώληση αυτοκινήτου επιχείρησης	067	068
5. Φόρος που παρακρατήθηκε στις αμοφές της περιπτ. 5 του Πίν. 4Α	069	068
6. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό	051	052
7. Φόρος που καταβλήθηκε στο εξωτερικό για εισοδήματα της περιπτ. 10 του Πίν. 4Ζ	011	012
8. Φόρος που παρακρατήθηκε στα εισοδήματα από τόκους δανείων κ.τ.λ. ημεδαπής (Πίν. 4 ΣΤ)	203	294
9. Φόρος που ανελόγησε στους μισθούς, συντάξεις (περιπτ. 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίν. 4Α)	313	314
10. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις (περιπτ. 1, 2, 3, 4 και 6 του Πίν. 4Α)	315	316
11. Φόρος που αναλογεί στα εισοδήματα που φορολογούνται με το Ζ Ψήφισμα (Βουλευτές κ.τ.λ.)	017	018
12. Φόρος που παρακρατήθηκε στην Ελλάδα στα εισοδήματα από τόκους κ.τ.λ. (παρ. 9 του Πίν. 4Ζ)	297	298
13. Φόρος που καταβλήθηκε για όλη εμπορική αξία ακινήτου των περ. 18 έως 15 του Πίν. 4Ε	187	188

ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΟΙΚΟΥΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΑΡΥΝΟΥΣ

Όνομα	Έτος	Σχολή ή σχολείο φοίτησης	Ονοματεπώνυμο	Ε.Α.	Α Φ Μ	Με Υπόχρεο	Με Σύζυγο
081							
082							
083							
084							
085							

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ (συμπληρώνεται από την υπηρεσία)

Προκαταβολή φόρου εισοδήματος από το προηγούμενο οικον. έτος	061	062
Εισφορά Ο.Γ.Α. φόρος εισοδήματος οικον. έτους 2007	063	064
341	342	343
065	066	067
068	069	070
071	072	073
074	075	076
077	078	079
080	081	082

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Αν πρέπει επιμερόμενο ποσό να καταβληθεί στον υπάλληλο λυγιστήρα και να φορολογηθεί με τον Ν.Π.Α., τον κωδικό τραπεζας και τον αριθμό λογαριασμού

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το σταθμό των φορολογούμενων είναι ανάρρητο. Διατηρούνται από το Υπουργείο Οικονομικών και Οικονομικών σε αρχείο, και τα φέρει στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και λειτουργεί σύμφωνα με το ν. 2472/1997 και τις εθνικές ρυθμίσεις των φορολογικών νόμων. Κάθε φορολογούμενος έχει δικαίωμα ποινικής αγωγής στα στοιχεία που τον αφορούν.

Ο ΕΛΕΓΧΑΣ 2008 Ο ΔΙΟΙΚΗΣΤΗΣ 2008

Ο ΠΑΡΑΛΑΒΟΝ Ο ΔΙΑΘΩΝ Η ΔΙΑΛΟΥΣΙΑ

ΕΠΩΝ.: Αριθμός Δ.Ο.Υ.:

ΟΝΟΜ.: Αρ. Πρωτ. 60. Δοκ. Καταχώρησης:

ΔΙΟΧ.: Κατηγορία αδειας:

Α Φ Μ Ε1

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ				ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΗ		ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗΣ ΣΤΟ 2007			ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ή ΤΕΣΜΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ ΜΕΡΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (%)	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ - ΥΠΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΔΟΡΕΩΣ ΠΑΡΑΧΩΡΙΣΗΣ				ΙΔΙΟΚΡΗΤΗ
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ				Όνοματεπώνυμο	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)	ΑΠΟ	ΕΩΣ	ΜΗΝΕΣ (πρωτ.)			Κατασκευαστική Κλιμακία	Κατασκευαστική Κλιμακία	Κατασκευαστική Κλιμακία	Κατασκευαστική Κλιμακία	
	Οδός - Αριθ. - Πόλη ή Χωριό - Θεση - Ταχ. Κωδ.	ΕΠΙΣΤΑΣΗ	ΧΡΗΣΗ	ΕΠΙΣΤΑΣΗ												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	Αθήνα - Αρτέμιδος	100	100	100	Αθήνα Κινητοφώνου		1/1	3/12	12		100					
	Λεωφόρος	100	100	100	Λεωφόρος		1/1	3/12	12		100					

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το έντυπο αυτό υποβάλλεται σε ένα (1) αντίτυπο. Για τα εισοδήματα που είναι αρνητικά ή ανισορροπημένα ή μεταβιβάσιμα μόνο στο 2007, πρέπει να συμπληρωθεί ο πίνακας II της ίδιας σελίδας. Ολογέφυρα συμπλήρωσης αυτού του εντύπου βρίσκονται στην ίδια σελίδα.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΑΘΡΟΙΣΜΑ

Ο ΔΗΛΩΣ

Φ-01.002 / ΕΚΔΟΣΗ 2007

(Υπογράφεται από τη φορολογική ανακρίτρια/ανακριτή που ελέγχει τα στοιχεία)

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ				ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΗ		ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗΣ ΣΤΟ 2007			ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ή ΤΕΣΜΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ ΜΕΡΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (%)	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ - ΥΠΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΔΟΡΕΩΣ ΠΑΡΑΧΩΡΙΣΗΣ				ΙΔΙΟΚΡΗΤΗ
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ				Όνοματεπώνυμο	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)	ΑΠΟ	ΕΩΣ	ΜΗΝΕΣ (πρωτ.)			Κατασκευαστική Κλιμακία	Κατασκευαστική Κλιμακία	Κατασκευαστική Κλιμακία	Κατασκευαστική Κλιμακία	
	Οδός - Αριθ. - Πόλη ή Χωριό - Θεση - Ταχ. Κωδ.	ΕΠΙΣΤΑΣΗ	ΧΡΗΣΗ	ΕΠΙΣΤΑΣΗ												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	Αθήνα - Αρτέμιδος	100	100	100	Αθήνα Κινητοφώνου		1/1	3/12	12		100					

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το έντυπο αυτό υποβάλλεται σε ένα (1) αντίτυπο. Για τα εισοδήματα που είναι αρνητικά ή ανισορροπημένα ή μεταβιβάσιμα μόνο στο 2007, πρέπει να συμπληρωθεί ο πίνακας II της ίδιας σελίδας. Ολογέφυρα συμπλήρωσης αυτού του εντύπου βρίσκονται στην ίδια σελίδα.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΑΘΡΟΙΣΜΑ

Ο ΔΗΛΩΣ

Φ-01.002 / ΕΚΔΟΣΗ 2007

(Υπογράφεται από τη φορολογική ανακρίτρια/ανακριτή που ελέγχει τα στοιχεία)

677	678
679	680
606	

Ημερομηνία: 2006
 Ο ΔΗΜΟΣ

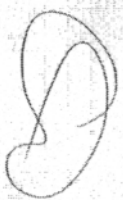
Ημερομηνία: 15/3/2008
 Ο ΝΟΜΟΣ

Α.Φ.Μ.
 000000000000000000

Επωνυμία: Α
 Ονομα: Β
 Δίπλωμα: Γ
 Αποστολή Δ.Ο.Υ.: Κ.ΛΑΡΙΣ
 Αρ. Μητρώ. επί δικ. εγγράφων: 1934
 Κατηγορία όψεως: Α

Ο ΠΑΡΑΛΑΒΟΝ

Ημερομηνία: 2/5/08
 ΟΤΟΠΟΛΙΤΗΣ

Επιστολή με λεπτομέρεια

Ο ΥΠΟΒΑΛΩΝ
 Η δήλωση υποβάλλεται, στα ερωτηματολόγια επί της αποκόμισης επί, με την επιβάρυνση της ταυρίσεώς του.

Α.Φ.Μ.
 000000000000000000

Επωνυμία:
 Όνομα:
 Δίπλωμα:
 Αριθ. Δ. Τουρ.:

Το έγγραφο αυτό, αποτελείται από 3 (τρεις) αντίγραφα, των οποίων το ένα είναι το πρωτότυπο, που επιστρέφεται στο αρμόδιο όργανο.

ΠΑΚΑΣ Θ'. ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ Γ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

0 Παιδιάς	Χονδρικές Εξαγωγές	Νομικές Εξαγωγές	Ευδοκιμιστικές Παραδόσεις	Εισαγωγές	Πωλήσεις στο Διάρθεο
Απορροφήσεις	468	478	474	470	641
Καταβολές Π.Σ.Α. και Π.Σ.Α.Α.	468	478	472	459	642
Καταβολές υποχρεώσεων	400	343	321	383	646
Γ. & Β. Π.Σ.Α.Α. - Απομείωση Διαφορών	482	347	346	349	640
Απομείωση Π.Σ.Α.Α.	484	381	353	330	644
Απομείωση Π.Σ.Α.Α.	488	389	358	357	648
Επιμ. Διαφορών	497	398	360	361	647
ΣΥΝΟΛΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	483	362	364	360	646
Επιμ. και Απομείωση Π.Σ.Α.Α.	493	372	367	368	649
Επιμ. και Απομείωση Π.Σ.Α.Α.	498	370	371	372	653
0 Έσοδα από παροχές υπηρεσιών	στο εξωτερικό	στην Ευρωπαϊκή Ένωση	σε τρίτες χώρες	γ. Κόστος προνομίων - επιχορηγήσεων (αλλάξιμοι χρεών)	
Επιμ. και Απομείωση	623	374	373	κόστος επιχορηγήσεων	404
Απομείωση από Διάρθεο	488			κόστος επιχορηγήσεων - προνόμια	408
	487	379	373	Επιμ. και Απομείωση	424

1 Αγορές	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Επιμ. και Απομείωση	Επιμ. και Απομείωση	Επιμ. και Απομείωση	Επιμ. και Απομείωση	Αγορές
Απορροφήσεις	407	403	403	403	403	403	407
Α. Β. Π.Σ.Α.Α. - Απομείωση	405	408	407	407	407	407	408
Καταβολές Π.Σ.Α.Α.	409	410	411	411	411	411	413
Υποχρεώσεις Π.Σ.Α.Α.	413	414	413	413	413	413	416
Π.Σ.Α.Α. (Α.28)	417	418	419	419	419	419	427
Σύνολο Αγορών	421	422	422	422	422	422	441
Αγορές Π.Σ.Α.Α.	373	379	380	380	380	380	444
11 Δασμολ. εισοδήματα							447
Επιμ. και Απομείωση	(Α.40)	438	0	Δασμολογικά και δασμ. εισοδήματα	Σύνολο εισοδημάτων	449	450
Επιμ. και Απομείωση	(Α.41)	442		Επιμ. και Απομείωση			Εσοδα
Επιμ. και Απομείωση	(Α.42)	444		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση	(Α.43)	448		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση	(Α.44)	451		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση	(Α.45)	452		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση	(Α.46)	454		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση	(Α.47)	456		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση	(Α.48)	460		Επιμ. και Απομείωση			
Επιμ. και Απομείωση		462		Επιμ. και Απομείωση			

ΠΑΚΑΣ Γ'. ΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ & ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘ. 15 γ. 3296.04 ΠΑ ΠΕΡΙΟΔΗ ΚΟΡΙΣ ΕΛΕΓΧΟ (για την και κλάση, είναι τις απόρ. 14 γ. 3296.04)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ή ΕΠΙ ΜΙΚΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΚΑΛΩΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	121	122	123	124	125	126
ΕΜΠΟΡΙΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ						
ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ						
ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΕΡΓΑΤΕΙΟ						
ΣΥΝΟΛΑ						
Καθαρά Εσοδα	127	132	14278,50	137	142	14278,50
Καθαρά Κέρδη	128	133	19,00	138		
Καθαρά Εσοδα	129	134	14297,50	139	143	14297,50
Καθαρά Κέρδη	130	135	2404,60	140	144	2404,60
Καθαρά Εσοδα	131	136	2404,60	141	145	2404,60

ΠΑΚΑΣ 1Α - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΒΒΑΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Νόμος (Α.Β.Π.Σ.Α.Α. ή Κοινωνικοί Συντάξιμοι Γεωργοί)	Επιμ. και Απομείωση	Εσοδα χωρίς προνομιακά (Επιμ. και Απομείωση)	Αποδοτικό εισόδημα (1)	Σύνολο (Επιμ. και Απομείωση)	Καθαρά κέρδη (2) = (1) x (2)
				ΣΥΝΟΛΟ 634	ΣΥΝΟΛΟ 633

ΠΑΚΑΣ 1Β - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΝΤΙΚΙΜΕΝΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Νόμος (Α.Β.Π.Σ.Α.Α. ή Κοινωνικοί Συντάξιμοι Γεωργοί)	Εσοδα παραγωγής (Επιμ. και Απομείωση)	Αποδοτικό εισόδημα (1)	Επιμ. και Απομείωση	Αποδοτικό Μη Αξιοποιούμενο	Καθαρά εισοδήματα (2) = (1) x (2)	Καθαρά κέρδη (3) = (1) x (3)
					ΣΥΝΟΛΟ 634	636

1. Εσοδα από καθαρή παραγωγή - με εξαίρεση γεωργικής γης
 Β. Αξία καθαρού πάλου κερμάτων: 637
 1.25% ή 60% (από 45 - 2226/1994)
 638
 639

2. Εσοδα από καθαρή παραγωγή - με εξαίρεση γεωργικής γης
 Β. Αξία καθαρού πάλου κερμάτων: 637
 1.25% ή 60% (από 45 - 2226/1994)
 638
 639

ΣΥΝΑΚΣ Γ' - ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΒΟΛΙΣΜΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΜΗ*

α/α	Τεχνικά τεχνικά έργα	Έσοδα έργων (Σημείωση 691)	Καθαρίσματα τόκων από πιστωτικοί οργανισμούς τραπεζών κλπ (1) ή από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς τόνου	Άλλα έσοδα		Συνολικός καθαρός κέρδος	Καθαρό τεχνικό κέρδη
				Επιβολή	Επιβολή		
1		609					613
2		610					614
3		611					615
4		612					616
		ΣΥΝΟΛΟ					617
Διαφορά κερδών ****							
α/α	Άλλα έσοδα/εξαιρέσεις ή αποκλειστικώς επιβλαβών εργασιών	Ταμειακά εισοδήματα	Άλλα περιουσιακά στοιχεία/αποτίμησης περιουσιών	Καθαρίσματα τόκων από πιστωτικούς οργανισμούς τραπεζών κλπ (2) ή από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς τόνου	Καθαρίσματα τόκων από πιστωτικούς οργανισμούς τραπεζών κλπ (2) ή από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς τόνου	Συνολικός καθαρός κέρδος	Καθαρό τεχνικό κέρδη
1		682		695		699	
2		683		696		699	
3		692		694		696	
4		693		695		697	
		ΣΥΝΟΛΟ					699
Διαφορά κερδών ****							

ΣΥΝΑΚΣ Δ' - ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟΥ 33. V. 22.81.1994**

α/α	Έσοδα	Αριθμός Κυκλοφορούντων	Ποσοστό Διαθέσιμης Περιουσίας	Καθαρά κέρδη (1)		Ποσό μερισμάτων λόγω έσοδων (2)	Υπόλοιπο Καθαρών Κερδών (3) = (1) + (2)	Συνολικό Ελάχιστο Εισόδημα
				Οδηγός Εξοικίωσης	Οδηγός Τόκων			
α				Καθαρά κέρδη (1)	Οδηγός Τόκων	Εκμεταλλεύσιμη Μεταβλητότητα (2)	Υπόλοιπο Καθαρών Κερδών (3) = (1) + (2)	Συνολικό Ελάχιστο Εισόδημα
β				Καθαρά κέρδη (1)	Οδηγός Τόκων	Εκμεταλλεύσιμη Μεταβλητότητα (2)	Υπόλοιπο Καθαρών Κερδών (3) = (1) + (2)	Συνολικό Ελάχιστο Εισόδημα
γ				Καθαρά κέρδη (1)	Οδηγός Τόκων	Εκμεταλλεύσιμη Μεταβλητότητα (2)	Υπόλοιπο Καθαρών Κερδών (3) = (1) + (2)	Συνολικό Ελάχιστο Εισόδημα
δ				Καθαρά κέρδη (1)	Οδηγός Τόκων	Εκμεταλλεύσιμη Μεταβλητότητα (2)	Υπόλοιπο Καθαρών Κερδών (3) = (1) + (2)	Συνολικό Ελάχιστο Εισόδημα
				ΣΥΝΟΛΟ			699	

ΣΥΝΑΚΣ Ε' - ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ Δ.Χ. ΣΥΝΕΧΕΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ Α.Ε.Χ. ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

α/α	Έσοδα	Αριθμός Κυκλοφορούντων	Ποσοστό Διαθέσιμης Περιουσίας	Καθαρά κέρδη	Εκμεταλλεύσιμη Μεταβλητότητα	Υπόλοιπο Καθαρών Κερδών	Συνολικό Ελάχιστο Εισόδημα
1				681	682	683	684
				ΣΥΝΟΛΟ			686

2.															655			655
3.															657			657
4.															660			662

63 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΕΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ			ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ			ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ	
Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	Η	Θ	ΙΑ	ΙΒ
1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	2. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	3. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	4. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	5. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	6. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	7. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	8. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	9. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	10. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	11. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	Η	Θ	ΙΑ	ΙΒ
1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	2. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	3. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	4. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	5. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	6. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	7. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	8. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	9. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	10. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	11. ΕΤΕΡΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

64 Σημειώσεις, φορολογούμενου :

7. Ο υπαρκτός "ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ" του παρόντος πίνακα αποτελεί συμπληρωματικό από τους υπολογισμούς για τα αποβλήματα από ακαθάριστη παραγωγή εργαίας που έχουν αναβληθεί μέχρι την 31/12/2006.
 8. Όπου τα αποβλήματα είναι μηδενικά ή μη αρνητικά, τότε τα αποβλήματα από ακαθάριστη παραγωγή εργαίας που έχουν αναβληθεί μέχρι την 31/12/2006.

E9

ΔΗΛΩΣΗ
ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ
που υπάρχουν την 1η Ιανουαρίου 2008
ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΕ ΔΥΟ (2) ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Προς τη Δ. Ο. Υ. ΚΙΛΚΙΣ 1411

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ: 12545ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΑΚΕΛΟΥ:

Δηλώθηκαν ακίνητα στο Ε9 έτους 2005/2006/2007

ΟΧΙ ΝΑΙ ΝΑΙ

ΟΧΙ ΝΑΙ ΝΑΙ

ΕΙΔΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2008

☒	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ	☐	ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΜΕ ΣΥΣΤΡΑΦΗ
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------------	----------------------

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΧΡΕΟΥ (Με κεφαλαία)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ	ΑΦΜ	ΕΠΩΝΥΜΟ η ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΛΟΓΩ	
					ΘΑΝΑΤΟΥ Φ.Π.	ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (κ.λ.π.) Ν.Π.
1.	423456789	ΚΩΣΤΑΒΑΓΓΕΛΗΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ		

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΖΥΓΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΑΚΙΝΗΤΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ	ΑΦΜ	ΕΠΩΝΥΜΟ (Όπως στην ταυτότητα)	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΥΠΟΧΡΕΟ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΧΕΣΗΣ	
					ΣΥΣ	ΤΕΚ	ΔΙΑΓΡΑΦΗ	
							ΛΟΓΩ ΘΑΝΑΤΟΥ	ΆΛΛΗ ΑΙΤΙΑ
2.	987654321	ΚΩΣΤΑΒΑΓΓΕΛΗ	ΜΑΡΙΑ	ΚΩΝΣΤΟΣ	X			
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ η ΑΝΤΙΚΑΝΤΟΥ

ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΑΦΜ	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΑΡΙΘΜ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ :

* Όσα τετραγωνίδια έχουν αστερίσκο θα συμπληρωθούν από την υπηρεσία

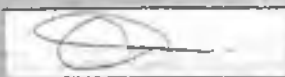
ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΩΝ
ΚΑΙ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ (ΣΥΝΤ.)

Α/Α	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΚΙΝΗΤΟΥ				ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΔΡΟΜΟΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΚΩΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΩΝ			
	ΔΗΜΟΣ - ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΔΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	Π	Ε	ΟΔΟΣ	ΟΔΟΣ	ΟΔΟΣ	Ε
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	ΑΙΤΟΛΙΔΑΣ ΑΝΥΣΙΑΣ-ΚΑΝΑΚΙΑ	ΑΓΙΟΣ ΟΙΚΟΥΣ						
2	ΚΙΑΡΙΣ ΚΙΑΡΙΣ	-U-						
3	ΚΙΑΡΙΣ ΚΙΑΡΙΣ	-U-						

Α/Α	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ				Ε	Ε
	ΔΗΜΟΣ - ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΔΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	Ε	Ε		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	ΑΙΤΟΛΙΔΑΣ ΑΝΥΣΙΑΣ-ΚΑΝΑΚΙΑ	ΑΓΙΟΣ ΟΙΚΟΥΣ			3	3

Ο παρών πίνακας είναι αυτός που συμπληρώθηκε από την υπηρεσία

Ημερομηνία παραλαβής: 13/11/2008

Ο ΠΑΡΑΛΑΒΩΝ:

ΕΚ (ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ)
 ΓΙΑ ΤΗ ΕΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗ

ΑΝΩΤΕΡΟ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΕΥΜΕΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΚΥΣΗΜΑ					ΟΙΚΟΣΜΟΣ					ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
			ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ		
	2	0	42		1965	2	100%	1959	500%	2	100%	1959		1
ΖΑ	1	0	82		1993	1	100%	1959	100%	1	100%	1959		1
ΖΑ	5	0	50		1993	1	100%	1959						1

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΜΕΝΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΜΕΤΡΑ

ΑΝΩΤΕΡΟ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΕΥΜΕΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ		ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ
	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ								
(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)
Σ ΣΧΟΛΕΙΑ								1	951	2

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 12/4/2008

ΥΠΟΧΡΕΩΜΑΤΑ:

ΚΑΘΗΜΕΡΕΣ:

ΑΝΤΙΠΡΟΪΚΑΤΗΣ:

ΚΑΘΗΜΕΡΕΣ:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΕΙΣΟΔΗΜΑ
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11.573,31	0.117,67		
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11.573,31	0.117,67		
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	86,90		370,41	370,41
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	86,90			
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	457,31		370,41	370,41
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	370,41			
			ΠΟΣΟ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	370,41

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΕΙΣΟΔΗΜΑ
ΑΚΙΝΗΤΑ	57,00			
ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	2.404,90			
ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	9.111,71	0.117,67		
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	11.573,31	0.117,67		
ΔΙΑΦΕΡΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11.573,31	0.117,67		
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΑΤΟΜ ΕΦ	14.278,50			
ΦΟΡΟΣ ΚΑΙΜ. ΦΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	86,00			
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ	86,00			
ΣΥΝΠΑΡΗΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	0,90			
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΓΙΑ ΣΤΗΛΑ ΦΟΡΟ	60,00			
			ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	457,31
			Σ Υ Ν Ο Λ Ο	457,31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Φορολογία είναι η καταβολή χρημάτων που επιβάλλεται με νόμο στα φυσικά και νομικά πρόσωπα, προς όφελος του κράτους και άλλων νομικών προσώπων και οργανισμών .

Φόρος είναι το χρηματικό ποσό που οι πολίτες είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν στο δημόσιο, χωρίς ειδική αντιπαροχή του δημοσίου που να συνδέεται άμεσα με την καταβολή του φόρου για να αντιμετωπιστούν οι δαπάνες του κράτους.

Το φορολογικό σύστημα αποτελείται από τους διάφορους φόρους που επιβάλλει μια χώρα.

Το **Φορολογικό Δίκαιο** αποτελείται από το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν το περιεχόμενο, τους φορείς και τους όρους νόμιμης άσκησης της φορολογικής εξουσίας του κράτους.

Οι πηγές του φορολογικού δικαίου είναι οι εξής : Το Σύνταγμα, οι τυπικοί νόμοι, το δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.), οι διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί με νόμο και οι γενικώς παραδεκτοί κανόνες του διεθνούς δικαίου.

Λειτουργίες φόρων: Η **Ταμειευτική**, η **Οικονομική** και η **Κοινωνική**.

Διπλή φορολογία υπάρχει όταν κάποιος φορολογούμενος υποβάλλεται δύο ή περισσότερες φορές στον ίδιο φόρο και για το ίδιο αντικείμενο, είτε στο ίδιο κράτος, είτε σε διαφορετικά κράτη.

Σύμφωνα με την **αρχή της καθολικότητας του φόρου**, ο φόρος καταβάλλεται από όλους τους πολίτες.

Φοροδιαφυγή είναι η μείωση της νομικής φορολογίας είτε με νόμιμο είτε με παράνομο τρόπο.

Φοροαποφυγή ή αποφυγή των φόρων είναι η μείωση της φορολογικής υποχρέωσης με νομικές ενέργειες.

Φοροκλοπή είναι η μη απόδοση στο Δημόσιο των φόρων που έχουν παρακρατηθεί.

Φορολογική βάση είναι το εισόδημα, η περιουσία και η δαπάνη του φορολογούμενου.

Φορολογικός συντελεστής είναι το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε κάθε μονάδα της φορολογικής βάσης και εκφράζεται με ποσοστό.

Φορολογικό βάρος ονομάζεται η επιβάρυνση που προκαλεί ο φόρος στους φορολογούμενους.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΦΟΡΩΝ

Με βάση κάποιο οικονομικό μέγεθος : i) φόροι που επιβάλλονται στην τρέχουσα παραγωγή και στα εισοδήματα και ii) φόροι που επιβάλλονται στην κατοχή ή στην μεταβίβαση της περιουσίας.

Με βάση τη φύση του φορολογικού συντελεστή : α) αναλογικοί, β) προοδευτικοί και γ) αντίστροφα προοδευτικοί.

Ανάλογα με το Δημόσιο Φορέα για τον οποίο επιβάλλονται: α) φόρους της κεντρικής διοίκησης ή Κρατικούς φόρους, β) φόρους για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή, δημοτικοί και κοινοτικοί φόροι και γ) φόρους για τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης, δηλαδή, οι εισφορές στην Κοινωνική Ασφάλιση.

Προσωπικοί λέγονται οι φόροι όταν η φορολογική υποχρέωση εξαρτάται όχι μόνο από το μέγεθος της φορολογικής βάσης αλλά και από τα προσωπικά στοιχεία του φορολογούμενου.

Πραγματικοί (αντικειμενικοί) είναι οι φόροι όταν για τον υπολογισμό του οφειλόμενου ποσού του φόρου δε λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές συνθήκες του φορολογούμενου.

Άμεσοι φόροι είναι αυτοί που επιβάλλονται στο εισόδημα που παράγεται ή στην περιουσία του φορολογούμενου,

Έμμεσοι φόροι είναι αυτοί που επιβάλλονται στο εισόδημα που δαπανάται ή στην περιουσία του φορολογούμενου,

Ανάλογα με την οικονομική λειτουργία που βαρύνουν : **φόρους κατανάλωσης,**
φόρους εργασίας, οι οποίοι χωρίζονται: α) φόρους στην απασχολούμενη εργασία, β) φόροι στη μη απασχολούμενη εργασία,

φόρους κεφαλαίου, οι οποίοι χωρίζονται: α) φόροι στο εισόδημα από επιχειρήσεις και κεφάλαιο β) φόροι στην αξία κεφαλαίου.

Με βάση το αντικείμενο της φορολογίας: **φόρους εισοδήματος,** που επιβάλλονται για δημιουργία ή απόκτηση του εισοδήματος, **φόρους δαπάνης,** που επιβάλλονται με την χρησιμοποίηση εισοδήματος ή κεφαλαίου.

Ανάλογα με τον τρόπο προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης:

Ειδικούς φόρους όπου η βάση φόρου προσδιορίζεται ποσοτικά, κατά αριθμό μονάδων ή κατά μονάδα μέτρησης βάρους, όγκου, επιφάνειας κλπ.

και **φόρους κατ' αξία,** όπου η φορολογητέα βάση αποτελείται από την χρηματική αξία του αντικειμένου του φόρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ: ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του φόρου είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην Ελλάδα ή είναι έμμισθος υπάλληλος που υπηρετεί στην αλλοδαπή.

Υποκείμενο του φόρου είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, Δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή, η σχολάζουσα κληρονομιά και οι Ο.Ε., Ε.Ε., κοινωνίες, αστικές κερδοσκοπικές ή μη, συμμετοχικές ή αφανείς, κοινοπραξίες.

Υπαγωγή ή όχι κάποιου προσώπου σε φόρο θα πρέπει να εξετάζεται: α) Ο τόπος απ' όπου προκύπτει το εισόδημα.

β) Η κατοικία του προσώπου που αποκτά το εισόδημα.

Χρόνος επιβολής: ο φόρος που επιβάλλεται αφορά εισοδήματα που αποκτώνται το αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος.

Εισόδημα: το άθροισμα όλων των επιμέρους εισοδημάτων, ανεξάρτητα από την πηγή που προέρχονται σε μια χρονική περίοδο, συνήθως ενός έτους.

Φορολογούμενο εισόδημα προκύπτει όταν υπάρχει περιοδικότητα και διαρκώς εκμεταλλεύσιμη πηγή, όταν αυτό προέρχεται από αντάλλαγμα προσωπικής εργασίας ή από καρπούς περιουσιακών στοιχείων του φορολογουμένου

Το εισόδημα διακρίνεται σε: **1)Ακαθάριστο εισόδημα**, που είναι τα έσοδα που αποκτά ο φορολογούμενος μέσα σε μια χρονική περίοδο από πώληση αγαθών, παροχή υπηρεσιών κ.τ.λ.

2)Καθαρό εισόδημα, που είναι το ποσό το οποίο προκύπτει μετά την έκπτωση των δαπανών απόκτησης του από τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα του.

3)Φορολογητέο εισόδημα, που είναι το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα και υποβάλλεται σε φόρο με βάση την κλίμακα.

Πηγές προέλευσης: Α. Εισόδημα από ακίνητα,

Β. Εισόδημα από κινητές αξίες,

Γ. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις,

Δ. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις,

Ε. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες,

ΣΤ. Εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.

Τα ανήλικα τέκνα υποβάλλουν δήλωση:

- ❖ όταν εργάζονται,
- ❖ για περιουσιακά στοιχεία από κληρονομιά,
- ❖ από χαριστική παροχή,
- ❖ για συντάξεις λόγω θανάτου των γονιών του.

Χωριστή φορολογική δήλωση συζύγων: α) όταν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή φέρει ο φορολογούμενος.

β) Σε περίπτωση που ο ένας από τους συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης.

γ) Σε περίπτωση που ο ένας από τους συζύγους έχει τεθεί σε δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση ή βρίσκεται υπό δικαστική αντίληψη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ: ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

Εισόδημα από ακίνητα: είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό ή κατά περίπτωση γεωργικό έτος είτε από εκμίσθωση ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση ή παραχώρηση της κτίσης σε τρίτο χωρίς αντάλλαγμα μιας ή περισσότερων οικοδομών , είτε από εκμίσθωση γαιών και αποκτιέται από κάθε πρόσωπο στο οποίο νόμιμα του έχει μεταβιβαστεί με οριστικό συμβόλαιο ή με δικαστική απόφαση ή λόγω χρησικτησίας το δικαίωμα πλήρους κυριότητας, νομής ή επικαρπίας ή οίκησης ή σε πρόσωπο που του μεταβιβάστηκε το δικαίωμα της επικαρπίας.

Εισόδημα από οικοδομές: θεωρείται το εισόδημα από γήπεδα που χρησιμοποιούνται για επαγγελματικές δραστηριότητες, εισόδημα με βάση την αξία της οικοδομής που ανεγέρθηκε από το μισθωτή σε γη του εκμισθωτή, η υπερμίσθωση, μισθώσεις μεγαλύτερες των 9 ετών, των επιφανειών και εμφυτεύσεων, οι οικοδομές σε έδαφος τρίτου, τα έσοδα από μεταβίβαση επικαρπίας σε νομικά πρόσωπα, το αντάλλαγμα της παραχώρησης και εκμετάλλευσης δάσους, την παραχώρηση εκμετάλλευσης αγροτικών ακινήτων, το εισόδημα από εκμίσθωση δικαιώματος εμφύτευσης ή επιφάνειας και το αντάλλαγμα παραχώρησης χώρου για διαφημίσεις.

Ακαθάριστο εισόδημα για οικοδομή που εκμισθώνεται είναι το μίσθωμα που έχει συμφωνηθεί.

Προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος: εκπίπτει από την αφαίρεση ποσοστού αποσβέσεων, την αφαίρεση ασφαλιστρών, εξόδων επισκευής και συντήρησης, δικηγορικών αμοιβών, τη μείωση του ποσοστού για εισόδημα από οικοδομή που ανεγέρθηκε από το μισθωτή σε γη εκμισθωτή, από τα δικαιολογητικά αναγνώρισης δαπανών, την αφαίρεση φόρων και τελών που βαρύνουν γαίες κλπ. Το ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση των παραπάνω, είναι το καθαρό εισόδημα από ακίνητα.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

Εισόδημα από κινητές αξίες: προκύπτει από μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών, τόκους, ομολογιών και χρεογράφων από αμοιβές και ποσοστά μελών Δ.Σ., από μερίσματα και τόκους αλλοδαπών τίτλων, τόκους κάθε τίτλου εντολής κατάθεσης, τα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων, τόκους που επιδικάζονται, κέρδη που διανέμονται στο προσωπικό, κέρδη υπεραπόδοσης επενδύσεων ασφαλιστικής εταιρίας, τόκους που πιστώνεται ο λογαριασμός νεότητας προσωπικού ΟΤΕ και κέρδη από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων.

Καθαρό εισόδημα: Από αυτά τα ποσά αφαιρείται κάθε φόρος, τέλος ή δικαίωμα Δημοσίου ή όποιου τρίτου που βαρύνει αυτό το εισόδημα.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις ; είναι το κέρδος που προκύπτει ετησίως, από την άσκηση ατομικά ή εταιρικά μιας ή περισσότερων εμπορικών, βιομηχανικών ή τεχνικών επιχειρήσεων ή την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού ή βιοποριστικού επαγγέλματος στο οποίο δεν περιλαμβάνεται εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις: είναι το κέρδος που προκύπτει ετησίως, το οποίο αποκτά ο δικαιούχος από την άσκηση της εκμετάλλευσης μιας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους, όπως κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές, δασικές, αλιευτικές και συναφείς επιχειρήσεις

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες: Είναι αυτό που προκύπτει κάθε χρόνο από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα και γενικά από κάθε παροχή σε χρήμα ή είδος που δίνεται ως αντάλλαγμα για την παροχή στο παρόν ή στο παρελθόν εξαρτημένης εργασίας ή από άλλης αιτίας το αποκτούν οι εργαζόμενοι γενικά. Επίσης οι συντάξεις, τα επιδόματα ή βοηθήματα που λαμβάνουν οι ασφαλισμένοι σε ασφαλιστικούς οργανισμούς. Το εισόδημα που λαμβάνουν οι δικηγόροι από την παροχή νομικών υπηρεσιών με πάγια αντιμισθία. Χρόνος απόκτησης, είναι ο χρόνος που ο δικαιούχος απόκτησε δικαίωμα εισπραξης. Το καθαρό εισόδημα μισθωτών υπηρεσιών προκύπτει όταν από το ακαθάριστο εισόδημα αφαιρεθούν οι ασφαλιστικές εισφορές υπέρ το ασφαλιστικών ταμείων που επιβάλλει ο νόμος στις αποδοχές των μισθωτών.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΆΛΛΗ ΠΗΓΗ

Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα και από κάθε άλλη πηγή : Είναι το εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών και οι αμοιβές που προκύπτουν από την επιστημονική ή καλλιτεχνική δραστηριότητα. Επίσης εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών είναι κάθε αμοιβή σε πραγματογνώμονες, σε διαιτητές, εκκαθαριστές και ελεγκτές Α.Ε. σε μουσουργούς, συγγραφείς, αντιπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων και ιδιωτών που συμμετέχουν σε επιτροπές και συμβούλια δημοσίου, στον σύζυγο ή στην σύζυγο και τα τέκνα λόγω διατροφής. Το ακαθάριστο εισόδημα από άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος προκύπτει βάσει των βιβλίων και των στοιχείων που τηρεί ο επαγγελματίας αφού κριθούν επαρκή και ακριβή.

Το *καθαρό εισόδημα* προκύπτει μετά την αφαίρεση κάθε επαγγελματικής δαπάνης που βάρυνε αυτό το εισόδημα καθώς και οι σχετικές αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων αφού έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία του επιτηδευματία. Εάν δεν τηρούνται βιβλία ή τηρούνται ανεπαρκή τότε το Ακαθάριστο και Καθαρό εισόδημα υπολογίζεται με τεκμαρτό υπολογισμό πολλαπλασιάζοντας τα ακαθάριστα έσοδα με τον μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΜΕΙΩΣΕΙΣ, ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ, ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ

ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΟ

Απαλλάσσονται προσωπικά από τον φόρο:

Πρεσβευτές και διπλωματικοί αντιπρόσωποι και, πρόξενοι και υπάλληλοι πρεσβειών και προξενείων.

Απαλλαγή εισοδημάτων από ακίνητα:

Δωρεάν παραχώρηση στο δημόσιο ή σε ν.π.δ.δ., το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά και, δωρεάν παραχώρηση κατοικίας από γονείς προς παιδιά και αντιστρόφως μέχρι και 200τ.μ.

Απαλλαγή των εισοδημάτων από κινητές αξίες:

Τόκων από καταθέσεις που δεν είναι σε ευρώ, τόκων εκούσιων καταθέσεων όψεως που δεν είναι σε ευρώ, τόκοι εθνικών δανείων, τόκοι ενυπόθηκων δανείων αλλοδαπής, τόκοι ομολογιακών δανείων της ΔΕΗ και του ΟΤΕ, τόκοι ομολογιακών δανείων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, τόκοι ομολογιακών δανείων, μερίσματα ιδρυτικών τίτλων και μετοχών ημεδαπών Α.Ε. που εκμεταλλεύονται πλοία, και, κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων από κινητές αξίες και ακίνητης περιουσίας.

Απαλλαγή εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις:

Κέρδη από πλοία, κέρδη αναπήρων ή θυμάτων πολέμου και, επιχορήγηση ΟΑΕΔ.

Απαλλαγή εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες:

Αναπηρικών συντάξεων, ανάπηροι πολέμου, το εξωιδρυματικό επίδομα που καταβάλλεται σε τυφλούς και πρόσωπα με απόλυτη αναπηρία, η σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας, μισθοί και συντάξεις σε τυφλούς και πρόσωπα με βαριές κινητικές αναπηρίες, μισθοί αλλοδαπών κατώτερων πληρωμάτων και, επιδόματα πολύτεκνης μητέρας.

Απαλλαγές από τον φόρο:

Αμοιβές που καταβάλλει η Παγκόσμια Ένωση Αναπήρων Καλλιτεχνών, χρηματικά βραβεία που καταβάλλονται από το Δημόσιο, Ακαδημία Αθηνών και Μέγαρο Μουσικής, υποτροφίες που καταβάλλονται από το Δημόσιο, ν.π.δ.δ. και ιδρύματα και, χρηματικά ποσά σε αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΝ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ

Πρόσωπα που βαρύνουν τον φορολογούμενο:

- ❖ Ο ή η σύζυγος
- ❖ ανήλικα άγαμα παιδιά,
- ❖ ενήλικα άγαμα παιδιά που σπουδάζουν μέχρι το 25ο έτος της ηλικίας τους,
- ❖ στρατευμένα άγαμα τέκνα,
- ❖ ενήλικα ανύπαντρα ή χωρισμένα ή σε χηρεία τέκνα με αναπηρία από 67% και πάνω,
- ❖ γονείς, παππούδες – γιαγιάδες,
- ❖ αδερφοί και αδερφές ανύπαντροι ή χωρισμένοι ή σε χηρεία με αναπηρία από 67% και πάνω
- ❖ ανήλικα και ορφανά από πατέρα και μητέρα μέχρι τρίτου βαθμού συγγένειας.

ΕΚΠΤΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Δαπάνες του φορολογούμενου που αφαιρούνται από το εισόδημά του:

- ❖ Ασφάλιστρα ζωής, θανάτου, ασθενείας, ατυχήματος,
- ❖ ασφαλιστικές εισφορές σε φορείς του δημοσίου,
- ❖ μισθώματα για κύρια κατοικία εκτός Αθηνών και Θεσσαλονίκης,
- ❖ μισθώματα για κύρια κατοικία υπαλλήλου που μετατίθεται,
- ❖ δωρεές χρηματικών ποσών στο δημόσιο, ΟΤΑ, Ιερούς Ναούς, εκπαιδευτικά και νοσηλευτικά ιδρύματα κλπ.,
- ❖ δωρεές ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων, δωρεές χρηματικών ποσών σε κοινωφελή ιδρύματα, σωματεία, ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ., ερευνητικά κέντρα κλπ.,
- ❖ χορηγίες χρηματικών ποσών σε πολιτιστικά ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικά.

- ❖ τόκοι δεδουλευμένοι από:
  - στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία,
  - στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους,
  - στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από τα ταμεία αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας,
  - δάνεια για επισκευή, συντήρηση κλπ. διατηρητέων κτισμάτων,
  - δαπάνη αγοράς αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού,

- ❖ ποσοστό 20% για δαπάνες :
  - εγκατάσταση φυσικού αερίου,
  - αντικατάσταση λέβητα πετρελαίου,
  - αγορά ηλιακών συλλεκτών,
  - αγορά συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας,
  - θερμομόνωσης.

Υπολογισμός και καταβολή του φόρου

Κλίμακες υπολογισμού του φόρου εισοδήματος για εισοδήματα που αποκτώνται από 1/1/2009

(α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ				
Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής (%)	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
12000	0	0	12000	0
18000	25	4500	30000	4500
45000	35	15750	75000	20250
Άνω 75000	40			
(β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ				
Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής (%)	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
10500	0	0	10500	0
1500	15	225	12000	225
18000	25	4500	30000	4725
45000	35	15750	75000	20475
Άνω 75000	40			

Αύξηση του αφορολόγητου ποσού για τα παιδιά: Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου των κλιμάκων (α) και (β) αυξάνεται κατά 1.000 ευρώ για το ένα παιδί, κατά 2.000 ευρώ για δύο παιδιά, κατά 10.000 ευρώ για τρία παιδιά και κατά 1.000 ευρώ επιπλέον των 10.000 ευρώ για κάθε παιδί πάνω από τρία.

Μειώσεις φόρου

Το 20% των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης μέχρι 6.000 ευρώ στα οποία περιλαμβάνονται:

- ❖ αμοιβές γιατρών,
- ❖ αμοιβές διαρκούς κάλυψης,
- ❖ νοσήλια σε κλινικές και νοσοκομεία,
- ❖ αμοιβές σε νοσηλευτικό προσωπικό,
- ❖ τεχνητά μέλη – όργανα,
- ❖ ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη παιδιών που πάσχουν από ανίατο νόσημα,
- ❖ περίθαλψη ηλικιωμένων σε οίκους ευγηρίας.

Το 20% και όχι άνω των 1200 ευρώ των δαπανών για ενοίκια και φροντιστήρια που αφορούν:

- ❖ ενοίκιο πρώτης κατοικίας,
- ❖ ενοίκιο κατοικίας παιδιών που σπουδάζουν,
- ❖ φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα.

Επίσης, αφαιρείται το 20% των δεδουλευμένων τόκων δανείων από:

- ❖ στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία,
- ❖ στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους τους,
- ❖ στεγαστικά δάνεια για πρώτη κατοικία από τα ταμεία αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας,
- ❖ δάνεια για επισκευή, συντήρηση κλπ. διατηρητέων κτισμάτων
- ❖ η διατροφή που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλο.

Από το ποσό φόρου που αναλογεί στο συνολικό εισόδημα εκπίπτουν : ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε και ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή.

Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη:

Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται κατ' εξαίρεση βάση των δαπανών διαβίωσης του φορολογούμενου και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, όταν το συνολικό ποσό των δαπανών είναι ανώτερο από το συνολικό καθαρό εισόδημα των κατηγοριών Α έως Ζ.

Τεκμήριο δαπανών διαβίωσης

Για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη:

- ❖ η τεκμαρτή δαπάνη βάση της κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας,
- ❖ η τεκμαρτή δαπάνη με βάση το Ε.Ι.Χ αυτοκίνητο,
- ❖ η τεκμαρτή δαπάνη για σκάφη αναψυχής, όπως μηχανοκίνητα σκάφη ανοιχτού τύπου, ιστιοφόρα, μηχανοκίνητα ή μικτά με χώρο διαμονής για Ι.Χ αεροσκάφη και ελικόπτερα και για πισίνες.

Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

Ως ετήσια δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν είναι τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για αγορά ή leasing:

- ❖ αυτοκινήτων,
- ❖ δίτροχων – τρίτροχων,
- ❖ πλοίων αναψυχής,
- ❖ σκαφών αναψυχής,
- ❖ αεροπλάνων,
- ❖ κινητών πραγμάτων.

Και αγορά ή leasing ή χρονομεριστική μίσθωση

- ❖ ακινήτων,
- ❖ ανέγερση οικοδομών πισινών,
- ❖ χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε,
- ❖ δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών άνω των 300€,
- ❖ τοκοχρεολύσια δανείων ή πιστώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Έστω ότι ο υπόχρεος 'X' είναι μισθωτός που εργάστηκε και κατοίκησε σε παραμεθόρια περιοχή μέσα στο 2007, και ασκεί εμπορική επιχείρηση σε οικισμό κάτω των 1000 κατοίκων. Το εισόδημά του από μισθωτές υπηρεσίες ανέρχεται στο ποσό των 9.111,71€, τα καθαρά κέρδη από ατομική του επιχείρηση ανέρχονται σε 2.404,60€ και τα ακαθάριστα έσοδα στα 14.278,50€. Επίσης, είναι κάτοχος αποθήκης 50 τ.μ. με ποσοστό συνιδιοκτησίας 100%, και πραγματικό ή τεκμαρτό μηνιαίο μίσθωμα 5,00€ και έχει ακαθάριστο εισόδημα από ιδιόχρηση αποθηκών 60,00€ και δύο κατοικιών, μιας κύριας κατοικίας 82 τ.μ. σε οικόπεδο 1070 τ.μ. στην οποία έχει πλήρη κυριότητα, με ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% και μήνες ιδιοκατοίκησης 12 και μία μονοκατοικία 43 τ.μ. σε οικόπεδο 500 τ.μ. στην οποία έχει την ψιλή κυριότητα με ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% στην οποία φιλοξενείτε η μητέρα του (δωρεάν παραχώρηση). Επίσης, μέσα στο 2007, πούλησε για 1.600,00€ τα δύο επιβατικά αυτοκίνητα ι.χ. τα οποία είχε στην κατοχή του με στοιχεία: 1) ΑΒΓ 1234, 11 φορολογήσιμους ίππους, μήνες κυριότητας 3, ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% και έτος πρώτης κυκλοφορίας 2003 και 2) ΔΕΖ 5678, 9 φορολογήσιμους ίππους, μήνες κυριότητας 11, ποσοστό συνιδιοκτησίας 100% και έτος πρώτης κυκλοφορίας 1987. Κατέβαλλε για την αγορά επαγγελματικού αυτοκινήτου 10.934,20€, και οι φόροι που παρακρατήθηκαν ανέρχονται στο ποσό των 457,31€. Επιπλέον, η σύζυγός του, είναι και αυτή μισθωτή που εργάστηκε και κατοίκησε σε παραμεθόριο περιοχή μέσα στο 2007. το εισόδημά της από μισθωτές υπηρεσίες, ανέρχεται στο ποσό των 8.117,67€. Επίσης, έχει την πλήρη κυριότητα ενός αγροτεμαχίου 3500 τ.μ. με ποσοστό συνιδιοκτησίας 25%.

Για τον υπολογισμό των συνολικών εισοδημάτων και των καθαρών κερδών από την ατομική (εμπορική) επιχείρηση θα πρέπει να συμπληρωθεί και να συνυποβληθεί με την δήλωση φορολογίας εισοδήματος το ' μηχανογραφικό δελτίο οικονομικών στοιχείων επιχειρήσεων και επιτηδευματιών', δηλαδή το έντυπο Ε3.

Στο Ε3 θα πρέπει να αναφερθούν τα στοιχεία του επιτηδευματία, τα στοιχεία Κ.Β.Σ. που εκδόθηκαν στη χρήση, λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, τα στοιχεία του δηλούντος και υπεύθυνου για την συμπλήρωση του εντύπου και τη λογιστική παρακολούθηση της επιχείρησης.

Έπειτα, συμπληρώνοντας τους κατάλληλους κωδικούς στον πίνακα ΣΤ' που αφορά επιχειρήσεις – ελεύθερους επαγγελματίες με βιβλία Α', Β' και Γ' κατηγορίας, υπολογίζεται το συνολικό ποσό των εσόδων παροχής υπηρεσιών και οι αγορές παγίων χρήσης. Στη συνέχεια αφού έχει υπολογιστεί το ποσό των ακαθάριστων εσόδων, γίνεται λογιστικός προσδιορισμός των καθαρών κερδών, με την αφαίρεση των δαπανών χρήσης από το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων και το αποτέλεσμα μας προσδιορίζει το καθαρό κέρδος. Αυτό το ποσό μεταφέρεται στον πίνακα Ζ' όπου απεικονίζονται τα φορολογητέα καθαρά κέρδη, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση θα είναι: $14.278,50 - 11.873,90 = 2.404,60\text{€}$.

Τέλος, συμπληρώνεται ο πίνακας Ι' όπου μεταφέρονται τα ποσά των ακαθάριστων εσόδων, ο Μ.Σ.Κ.Κ., τα εξωλογιστικά καθαρά κέρδη, τα καθαρά και τα τελικά κέρδη.

Αυτά τα ποσά μεταφέρονται στο έντυπο Ε1 που αφορά στην δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Για την δήλωση στοιχείων των ακινήτων του, και την αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα των ακινήτων, θα πρέπει να υποβληθούν από τον φορολογούμενο τα έντυπα Ε9 και Ε2, όπου θα απεικονίζονται τα ακίνητα περιουσιακά του στοιχεία λεπτομερώς.

Κατά την δήλωση φορολογίας εισοδήματος του ο υπόχρεος και η σύζυγός του θα πρέπει να υποβάλλουν το έντυπο Ε1 συμπληρωμένο στους ακόλουθους πίνακες και κωδικούς ως εξής:

Πίνακας 2, κωδικοί 015 και 016, είστε μισθωτός ή συνταξιούχος και εργασθήκατε ή κατοικήσατε μέσα στο 2007 σε παραμεθόριο περιοχή; **Ναι [1]** και στα 2.

Πίνακας 2, κωδικός 017, ασκείτε ατομική εμπορική επιχείρηση σε οικισμό κάτω των 1.000 κατοίκων;
Ναι [1]

Πίνακας 4 Α, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, κωδικοί 301 και 302, τα ποσά 9111,71€ και 8117,67€ αντίστοιχα.

Πίνακας 4 Γ, εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, κωδικοί 401 (καθαρά κέρδη από ατομική επιχείρηση) και 425(ακαθάριστα έσοδα από ατομική επιχείρηση), τα ποσά 2404,00€ και 14287,50€ αντίστοιχα.

Πίνακας 4 Ε, κωδικός 145, ακαθάριστο εισόδημα από δωρεάν παραχώρηση – ιδιόχρηση καταστημάτων, γραφείων, αποθηκών κλπ., το ποσό των 60,00€.

Πίνακας 5, κωδικός 719, από δαπάνη που καταβάλλατε για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων κλπ. οχημάτων, το ποσό των 10.934,20€.

Πίνακας 6, κωδικός 781, χρηματικά ποσά που προέρχονται από την διάθεση περιουσιακών στοιχείων, εισαγωγή χρηματικών κεφαλαίων αλλοδαπής, δάνεια, δωρεές κλπ., το ποσό των 1.600,00€ που αφορά στην πώληση των αυτοκινήτων.

Τέλος, στον πίνακα 8, κωδικός 603 φόροι που παρακρατήθηκαν, το ποσό των 457,31€.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει η εκκαθάριση της φορολογίας εισοδήματος που έχει ως εξής:

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ Φ.Ε.	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11573,31	8117,67
ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	11573,31	8117,67
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	86,00	
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛ/ΚΟΣ	86,00	
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ ΚΛΠ	457,31	
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ (±)	-370,41	

Άρα προκύπτει επιστροφή φόρου 370,41€

Ανάλυση εισοδημάτων, εκπτώσεων από το εισόδημα, μειώσεων φόρου κλπ. :

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
Ακίνητα	57,00	
Εμπορικές επιχειρήσεις	2404,60	
Μισθωτές υπηρεσίες	9111,71	8117,67
Σύνολο	11573,31	8117,67
Δηλωθέν εισόδημα	11573,31	8117,67
Ακαθάριστα έσοδα ατομικής επιχείρησης	14278,50	

ΦΟΡΟΣ: ΚΛΙΜΑΚΑΣ-ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ-ΠΡΟΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΑΣ	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
Φόρος κλίμακας εισοδήματος	86,00	
Φόρος που αναλογεί	86,00	
Συμπληρωματικός φόρος	0,90	
Εισόδημα για συμπληρωματικό φόρο	60,00	

ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ	ΥΠΟΧΡΕΟΥ	ΣΥΖΥΓΟΥ
Από εμπορικές επιχειρήσεις	457,31	
σύνολο	457,31	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΦΟΡΟΥ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ -ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ – ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Υποχρέωση υποβολής δήλωσης έχουν:

- ❖ ανεξαρτήτως ποσού όταν υπάρχει ζημία από εμπορικά ή γεωργική επιχείρηση.
- ❖ τα φυσικά πρόσωπα που αποκτούν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες,
- ❖ όσοι έχουν γεωργικό εισόδημα άνω των 3.000€ και είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες,
- ❖ οι κάτοχοι ή κύριοι αυτοκινήτου Ι.Χ, κότερου, σκάφους, αεροπλάνου, jeep,
- ❖ όσοι ασκούν επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα,
- ❖ όσοι μετέχουν σε ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, κοινωνία ή κοινοπραξία,
- ❖ όσοι έχουν ενοίκιο άνω των 600€,
- ❖ όσοι αγοράζουν ή κτίζουν ακίνητα,
- ❖ όσοι έχουν δευτερεύουσα κατοικία άνω των 150 τ.μ. ή κύρια άνω των 200 τ.μ.,
- ❖ όσοι κατά κύριο επάγγελμα είναι αγρότες και παίρνουν επιδοτήσεις 1.5000 ή 2.250€,
- ❖ όσοι παίρνουν καλλιεργητικά δάνεια άνω των 5.900€,
- ❖ όσοι είναι πλανόδιοι λιανοπωλητές,
- ❖ όσοι καλλιεργούν ορισμένη έκταση γης
- ❖ όσοι εισπράττουν επιστροφή Φ.Π.Α.
- ❖ Όσοι κληθούν εγγράφως από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ.

Φορολογικός έλεγχος: Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ ελέγχει την ακρίβεια των επιδιδόμενων δηλώσεων και προβαίνει σε έρευνα για την εξακρίβωση των υποχρεων που δεν έχουν υποβάλλει δήλωση.

Βεβαίωση του φόρου :

1. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ βεβαιώνει το φόρο, αρχικό ή πρόσθετο, κατά περίπτωση, που προκύπτει: α) βάσει δηλώσεων που υποβάλλονται, β) βάσει των φύλλων ελέγχου, γ) βάσει των οριστικών αποφάσεων των διοικητικών ή πρακτικών δικαστικού συμβιβασμού.
2. Για τη βεβαίωση φόρου ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας συντάσσει χρηματικό κατάλογο μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την λήξη του μήνα που αποκτήθηκε ο τίτλος βεβαίωσης και όχι αργότερα από τρία έτη από το τέλος του έτους που αποκτήθηκε ο τίτλος βεβαίωσης.

Υποχρεώσεις: Ο φορολογούμενος έχει υποχρέωση να επισκέπτεται την Δ.Ο.Υ. και να ενημερώνει για κάθε μεταβολή που αφορά τα στοιχεία του.

Παραγραφή:

Η κοινοποίηση φύλλου ελέγχου δεν μπορεί να γίνει μετά την πάροδο πενταετίας από το τέλος του έτους μέσα στο οποίο λήγει η προθεσμία για την επιδότηση της δήλωσης. Το δικαίωμα του Δημοσίου για την υποβολή φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο της πενταετίας.

Φορολογικό απόρρητο

Οι δηλώσεις φόρου χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για φορολογικούς σκοπούς και δεν χρησιμοποιούνται για δίωξη του προσώπου που υπέβαλε τη δήλωση ή του προσώπου από το οποίο απέκτησε εισόδημα. Απαγορεύεται η γνωστοποίηση στοιχείων του φορολογούμενου.

Επιτρέπεται, η χορήγηση στοιχείων:

- ❖ σε υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών,
- ❖ σε ορκωτούς εκτιμητές,
- ❖ πρώην συζύγους,
- ❖ ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους του Ι.Κ.Α. και των Ο.Τ.Α.

Δίδονται αντίγραφα μισθωτηρίων συμβολαίων για δικαστική χρήση, χορηγούνται στοιχεία χρηματοδοτήσεων, επιδοτήσεων, ενισχύσεων σε δημόσιες υπηρεσίες, χορηγούνται στοιχεία του αρχείου οχημάτων σε δημόσιες υπηρεσίες, ταμεία από την Γ.Γ.Π.Σ., (Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων) και σε φορείς κύριας ασφάλισης ελευθέρων επαγγελματιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII: ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ, ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΦΟΡΟΥ

Προκαταβολή φόρου – Μείωση προκαταβλητέου φόρου

Για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου οικονομικού έτους, βεβαιώνεται ποσό ίσο με το 55% του φόρου που προκύπτει από τους βεβαιωτικούς τίτλους.

Αφαιρούνται ποσά φόρου που παρακρατούνται κατά την απόκτηση του εισοδήματος.

Όταν η δήλωση υποβάλλεται για πρώτη φορά, η προκαταβολή φόρου μειώνεται στο μισό.

Ο προκαταβλητέος φόρος μειώνεται σε περίπτωση μείωσης του εισοδήματος κατά ποσοστό 25% και πάνω.

Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από κινητές αξίες:

- ❖ Φορολόγηση με 15% στην υπεραπόδοση μαθηματικών αποθεμάτων ασφαλίσεων ζωής
- ❖ Φορολόγηση με 15% στα χρηματοοικονομικά παράγωγα
- ❖ Παρακράτηση φόρου 20% στο εισόδημα από κινητές αξίες
- ❖ Φορολόγηση αμοιβών μελών Δ.Σ., τόκων από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχων μετοχών όταν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα, εξαγορά ιδρυτικών τίτλων, παροχές σε χρήμα ή είδος με συντελεστή 25%

Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

- ❖ μισθοί μελών Δ.Σ. Α.Ε και εταίρων ΕΠΕ που δεν είναι ασφαλισμένα στο ΙΚΑ με συντελεστή 25%
- ❖ 3% στα εισοδήματα εργοληπτών και τεχνικών έργων
- ❖ 15% στην προμήθεια αντιπροσώπων
- ❖ 20% για προμήθειες, μεσιτείες ενοίκια αυτοκινήτων, μηχανημάτων, αμοιβές σε μη επιτηδευματίες

Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Παρακρατείτε φόρος:

- ❖ στους αμειβόμενους με μηνιαίο μισθό,
- ❖ στους συνταξιούχους
- ❖ στους αμειβόμενους με ημερομίσθιο.
- ❖ στους ημερομίσθιους με διάρκεια κάτω του ενός έτους,
- ❖ στις υπερωρίες και στα επιδόματα
- ❖ στην καταβολή αναδρομικών.

Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από αμοιβές ελευθερίων επαγγελματιών

Η παρακράτηση φόρων στις αμοιβές ελευθέρων επαγγελματιών, αμοιβές τρίτων είναι 20%.

Υπόχρεοι παρακράτησης είναι:

- ❖ οι Δημόσιες Υπηρεσίες,
- ❖ οι Ο.Τ.Α. και λοιπά πρόσωπα νομικού δικαίου,
- ❖ οργανισμοί κοινής ωφέλειας,
- ❖ δημόσιες επιχειρήσεις,
- ❖ οργανισμοί,
- ❖ πιστωτικά ιδρύματα,
- ❖ τράπεζες,
- ❖ ενώσεις,
- ❖ σύλλογοι
- ❖ όσες επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες τηρούν βιβλία Β και Γ κατηγορίας του Κ.Φ.Σ.

Γίνεται παρακράτηση φόρου σε:

- ❖ αμοιβές,
- ❖ προμήθειες,
- ❖ μεσιτείες,
- ❖ παροχές,
- ❖ ενοικίαση αυτοκινήτων – μηχανημάτων.

Απόδοση φόρου σε διμηνιαίες δηλώσεις

Όσοι παρακρατούν φόρο υποχρεούνται να τον αποδίδουν εφάπαξ με καταβολή στην Δ.Ο.Υ. της έδρας τους μέχρι την 20η μέρα των μηνών Μαρτίου – Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου και Ιανουαρίου κάθε έτους με προσωρινή δήλωση των ακαθάριστων ποσών που καταβλήθηκαν το προηγούμενο ημερολογιακό δίμηνο και τον παρακρατηθέντα φόρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII: ΤΡΟΠΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

A. Φυσική υποβολή

α) Μέσω της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.)

β) Μέσω Λογιστή

γ) Μέσω των Ελληνικών Ταχυδρομείων (ΕΛ.ΤΑ.)

B. Ηλεκτρονική υποβολή

α) μέσω Internet (μέσω του www.Taxisnet.gr)

β) Υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος μέσω των Κ.Ε.Π.